

వేదములు

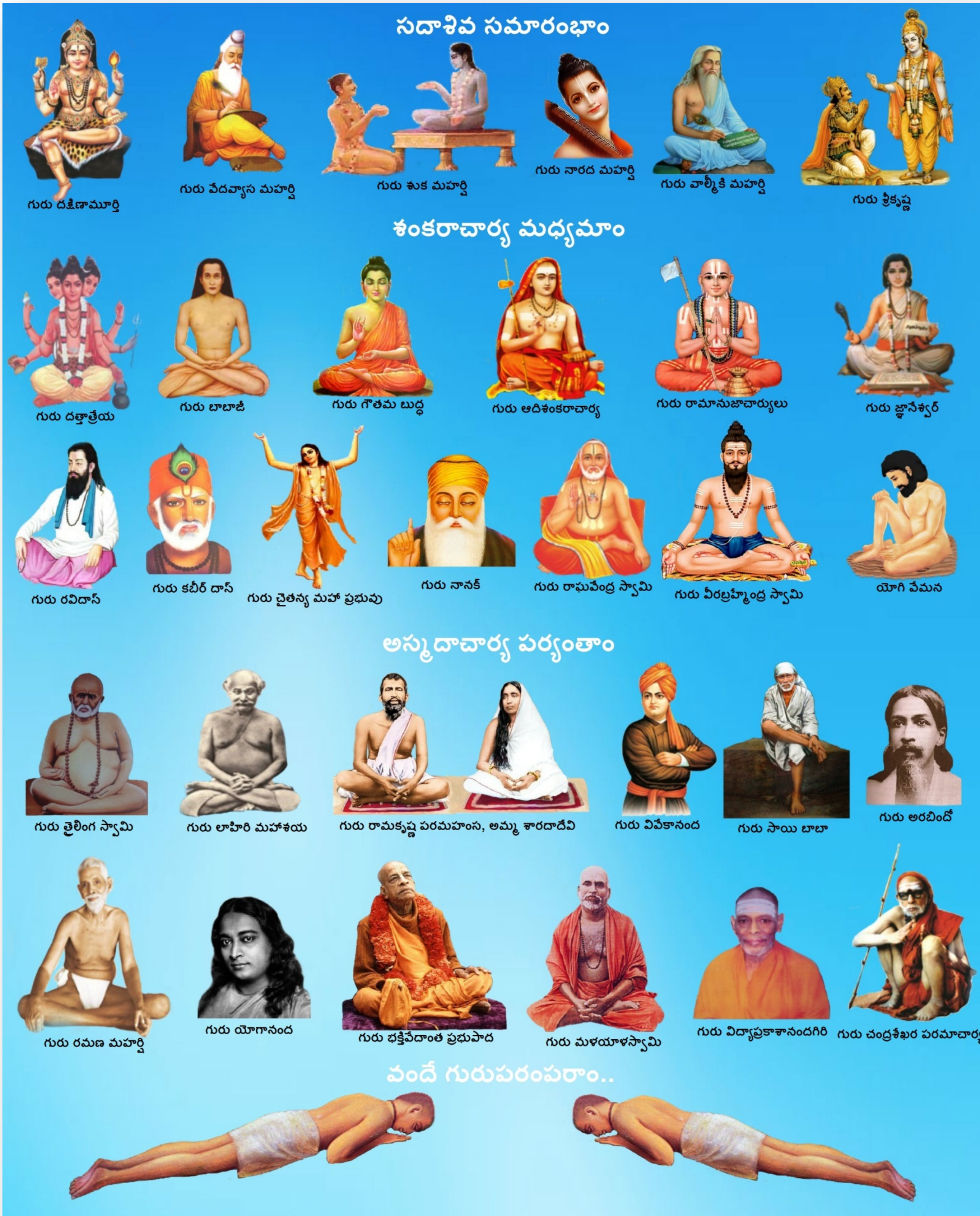
విచారణ

ఋగ్వేద సంహిత

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజీ
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయి బాబా
గురు అరబిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళస్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

నన్ను "నేను" చేరుకోవటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి. కనుక తమవంతుగా భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్ధం మహానుభావులైన **మోహన్ పబ్లికేషన్స్** వెబ్ సైట్ వారు ఉచితంగా విలువైన గ్రంధాలను ఆన్ లైన్ ద్వారా eBOOK(PDF) రూపంలో అందిస్తున్నారు. వారు చేస్తున్న జ్ఞాన యజ్ఞానికి సాయి రామ్ కూడా తమవంతుగా సహాయం చేసే కార్యక్రమంలో భాగంగా వారి గ్రంధాలను సాయి రామ్ ద్వారా కూడా అందచేస్తున్నాము, ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం చేసిన ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in),మైక్రోసాఫ్ట్ సైట్(http://www.microsoft.com) వారికి కూడా మేము ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) **మోహన్ పబ్లికేషన్స్** వారి వెబ్ సైట్: http://www.mohanpublications.com/
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

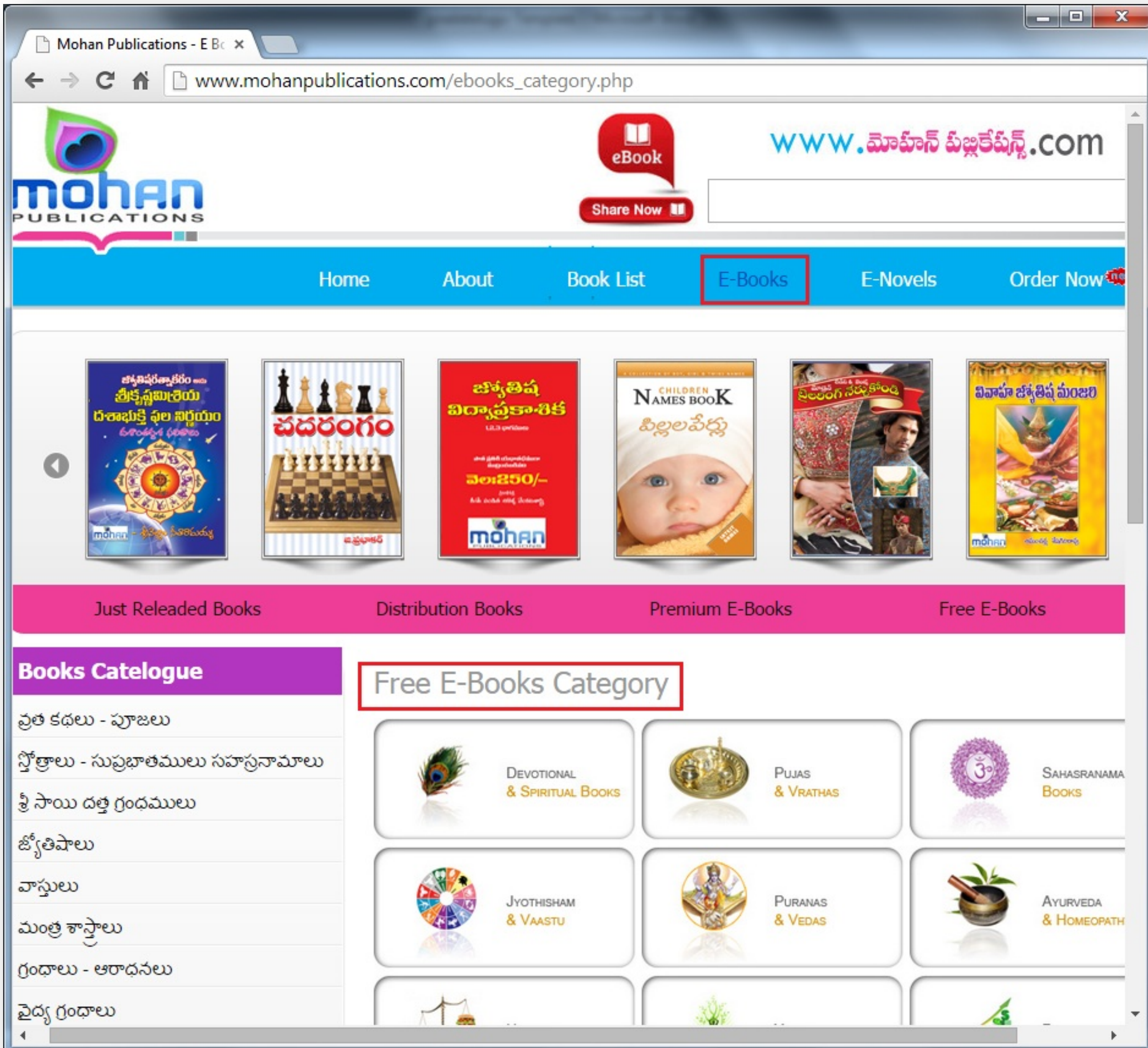
ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయి నాథ పాద సమర్పణమస్తు *

మోహన్ పబ్లికేషన్స్ వారి వెబ్ సైట్:

http://www.mohanpublications.com/

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

॥ వేదో ఽఖిలం ధర్మమూలమ్ ॥

॥ వేదో నిత్యమధీయతామ్ ॥

ఋగ్వేద సంహితా

సాక్షాన్మూలప్రమాణాయ విష్ణవే ఽమిత తేజసే ।
ఆద్యాయ సర్వ వేదానాం ఋగ్వేదాయ నమో నమః ॥
వేదః శివః శివో వేదః వేదాధ్యాయీ సదాశివః ।
తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన వేదమేవ సదాపఠేత్ ॥

ఋగ్వేదసంహితా

(మన్త్రానుక్రమణ్యా సహితం)

శౌనకాచార్య పరిగణిత అనువాకాః 85 – సూక్తసంఖ్యా 1025

(1017 అని ఒకరు / 1036 అని మరొకరు)

సంపాదకః

బ్రహ్మశ్రీ ప్రతాప వెంకట సుబ్రహ్మణశాస్త్రి

ప్రకాశకః

వేదపరిమళ ప్రచురణ

చిలకలూరిపేట – 522616

సెల్ : 9010066160

ఋగ్వేద - సంహితా

ప్రథమో ఽష్టకః

ప్రథమం మణ్డలమ్

[ప్రథమో ఽధ్యాయః ॥ 1 ॥ వర్గాః 1 - 37] [ప్రథమో ఽనువాకః ॥ 1 ॥ సూక్తాని 1 - 3]

శ్రీగణేశాయనమః । శ్రీసరస్వత్యైనమః । శ్రీవేదపురుషాయనమః ।

హరిః ఓమ్

(1)

అగ్నిమీళ ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా అగ్నిర్గాయత్రీ ।

అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్విజమ్ । హోతారం రత్నధాతమమ్ ॥ 1

అగ్నిః పూర్వేభిరృషిభి-రీడ్యో నూతనైరుత । స దేవాఁ ఏహ వక్షతి ॥ 2

అగ్నినా రయిమశ్నవ-త్పోషమేవ దివేదివే । యశసం వీరవత్తమమ్ ॥ 3

అగ్నే యం యజ్ఞమధ్వరం విశ్వతః పరిభూరసి । స ఇద్దేవేషు గచ్ఛతి ॥ 4

అగ్నిర్హోతా కవిక్రతుః సత్యశ్చిత్రశ్రవస్తమః । దేవో దేవేభిరా గమత్ ॥ 5 [1]

యదఙ్గ దాశుషే త్వ-మగ్నే భద్రం కరిష్యసి । తవేత్తత్సత్యమఙ్గిరః ॥ 6

ఉప త్వాగ్నే దివేదివే దోషావస్తర్ధియా వయమ్ । నమో భరన్త ఏమసి ॥ 7

రాజన్తమధ్వరాణాం గోపామృతస్య దీదివిమ్ । వర్ధమానం స్వే దమే ॥ 8

స నః పితేవ సూనవే ఽగ్నే సూపాయనో భవ । సచస్వా నః స్వస్తయే ॥ 9 [2]

(2)

వాయవాయాహీతి నవర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దాః ఆద్యతృచస్య వాయుః
ద్వితీయతృచస్యైన్ద్రవాయూ తృతీయతృచస్యమిత్రావరుణౌ గాయత్రీ ।

వాయవా యాహి దర్శతే-మే సోమా అరంకృతాః । తేషాం పాహి శ్రుధీ హవమ్ ॥ 1

వాయ ఉక్థేభిర్జరన్తే త్వామచ్ఛా జరితారః । సుతసోమా అహర్విదః ॥ 2

వాయో తవ ప్రపృఞ్చతీ ధేనా జిగాతి దాశుషే । ఉరూచీ సోమపీతయే ॥ 3

ఇన్ద్రవాయూ ఇమే సుతా ఉప ప్రయోభిరా గతమ్ । ఇన్దవో వాముశన్తి హి ॥ 4

వాయవిన్ద్రశ్చ చేతథః సుతానాం వాజినీవసూ । తావా యాతముప ద్రవత్ ॥ 5 [3]

వాయవిన్ద్రశ్చ సున్వత ఆ యాతముప నిష్కృతమ్ । మక్ష్వి౧త్థా ధియా నరా ॥ 6

మిత్రం హువే పూతదక్షం వరుణం చ రిశాదసమ్ । ధియం ఘృతాచీం సాధన్తా ॥ 7

ఋతేన మిత్రావరుణా-వృతావృధావృతస్పృశా । క్రతుం బృహన్తమాశాథే ॥ 8

కవీ నో మిత్రావరుణా తువిజాతా ఉరుక్షయా । దక్షం దధాతే అపసమ్ ॥ 9 [4]

(3)

అశ్వినాయజ్వరీరితి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దాః ఆద్యతృచస్యాశ్వినౌ
ద్వితీయతృచస్యైన్ద్రః తృతీయతృచస్య విశ్వేదేవాః చతుర్థతృచస్య సరస్వతీ గాయత్రీ ।

అశ్వినా యజ్వరీరిషో ద్రవత్పాణీ శుభస్పతీ । పురుభుజా చనస్యతమ్ ॥ 1

అశ్వినా పురుదంససా నరా శవీరయా ధియా । ధిష్ణ్యా వనతం గిరః ॥ 2

దస్రా యువాకవః సుతా నాసత్యా వృక్తబర్హిషః । ఆయాతం రుద్రవర్తనీ ॥ 3

ఇన్ద్రా యాహి చిత్రభానో సుతా ఇమే త్వాయవః । అణ్వీభిస్తనా పూతాసః ॥ 4

ఇన్ద్రా యాహి ధియేషితో విప్రజూతః సుతావతః । ఉప బ్రహ్మాణి వాఘతః ॥ 5

ఇన్ద్రా యాహి తూతుజాన ఉప బ్రహ్మాణి హరివః । సుతే దధిష్వ నశ్చనః ॥ 6 [5]

ఓమాసశ్చర్షణీధృతో విశ్వే దేవాస ఆ గత । దాశ్వాంసో దాశుషః సుతమ్ ॥ 7
విశ్వే దేవాసో అప్తురః సుతమా గన్త తూర్ణయః । ఉస్రా ఇవ స్వసరాణి ॥ 8
విశ్వే దేవాసో అస్రిధ ఏహిమాయాసో అద్రుహః । మేధం జుషన్త వహ్నయః ॥ 9
పావకా నః సరస్వతీ వాజేభిర్వాజినీవతీ । యజ్ఞం వష్టు ధియావసుః ॥ 10
చోదయిత్రీ సూనృతానాం చేతన్తీ సుమతీనామ్ । యజ్ఞం దధే సరస్వతీ ॥ 11
మహో అర్ణః సరస్వతీ ప్ర చేతయతి కేతునా । ధియో విశ్వా వి రాజతి ॥ 12 [6]

[ద్వితీయోఽనువాకః ॥ సూ. 4-7]

(4)

సురూపకృత్నుమితి దశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రోమధుచ్ఛన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

సురూపకృత్నుమూతయే సుదుఘామివ గోదుహే । జుహూమసి ద్యవిద్యవి ॥ 1
ఉప నః సవనా గహి సోమస్య సోమపాః పిబ । గోదా ఇద్రేవతో మదః ॥ 2
అథా తే అన్తమానాం విద్యామ సుమతీనామ్ । మా నో అతి ఖ్య ఆ గహి ॥ 3
పరేహి విగ్రమస్తృత-మిన్ద్రం పృచ్ఛా విపశ్చితమ్ । యస్తే సఖిభ్య ఆ వరమ్ ॥ 4
ఉత బ్రువన్తు నో నిదో నిరన్యతశ్చిదారత । దధానా ఇన్ద్ర ఇద్దువః ॥ 5 [7]

ఉత నః సుభగాँ అరి-ర్వోచేయుర్దస్మ కృష్టయః । స్యామేదిన్ద్రస్య శర్మణి ॥ 6
ఏమాశుమాశవే భర యజ్ఞశ్రియం నృమాదనమ్ । పతయన్మన్దయత్సఖమ్ ॥ 7
అస్య పీత్వా శతక్రతో ఘనో వృత్రాణామభవః । ప్రావో వాజేషు వాజినమ్ ॥ 8
తం త్వా వాజేషు వాజినం వాజయామః శతక్రతో । ధనానామిన్ద్ర సాతయే ॥ 9
యో రాయో౩వనిర్మహా-న్త్సుపారః సున్వతః సఖా । తస్మా ఇన్ద్రాయ గాయత ॥ 10 [8]

(5)

ఆత్వేతేతి దశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

ఆ త్వేతా ని షీదతే-న్ద్రమభి ప్ర గాయత । సఖాయః స్తోమవాహసః ॥ 1

పురూతమం పురూణా-మీశానం వార్యాణామ్ । ఇన్ద్రం సోమే సచా సుతే ॥ 2

స ఘా నో యోగ ఆ భువ-త్స రాయే స పురంధ్యామ్ । గమద్వాజేభిరా స నః ॥ 3

యస్య సంస్థే న వృణ్వతే హరీ సమత్సు శత్రవః । తస్మా ఇన్ద్రాయ గాయత ॥ 4

సుతపావ్నే సుతా ఇమే శుచయో యన్తి వీతయే । సోమాసో దధ్యాశిరః ॥ 5 [9]

త్వం సుతస్య పీతయే సద్యో వృద్ధో అజాయథాః । ఇన్ద్ర జ్యైష్ఠ్యాయ సుక్రతో ॥ 6

ఆ త్వా విశన్త్వాశవః సోమాస ఇన్ద్ర గిర్వణః । శం తే సన్తు ప్రచేతసే ॥ 7

త్వాం స్తోమా అవీవృధ-న్త్వాముక్థా శతక్రతో । త్వాం వర్ధన్తు నో గిరః ॥ 8

అక్షితోతిః సనేదిమం వాజమిన్ద్రః సహస్రిణమ్ । యస్మిన్విశ్వాని పౌంస్యా ॥ 9

మా నో మర్తా అభి ద్రుహ-న్తనూనామిన్ద్ర గిర్వణః । ఈశానో యవయా వధమ్ ॥ 10 [10]

(6)

యుఞ్జన్తీతి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దాః ఆద్యానాం తిసృణామిన్ద్రః తతఃషణ్ణాం మరుతః (వీళుచిదిన్ద్రేణేతిద్వయోరిన్ద్రశ్చవా) దశమ్యా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

యుఞ్జన్తి బ్రధ్నమరుషం చరన్తం పరి తస్థుషః । రోచన్తే రోచనా దివి ॥ 1

యుఞ్జన్త్యస్య కామ్యా హరీ విపక్షసా రథే । శోణా ధృష్ణూ నృవాహసా ॥ 2

కేతుం కృణ్వన్నకేతవే పేశో మర్యా అపేశసే । సముషద్భిరజాయథాః ॥ 3

ఆదహ స్వధామను పునర్గర్భత్వమేరిరే । దధానా నామ యజ్ఞియమ్ ॥ 4

వీళు చిదారుజత్నుభి-ర్గుహా చిదిన్ద్ర వహ్నిభిః । అవిన్ద ఉస్రియా అను ॥ 5 [11]

దేవయన్తో యథా మతి-మచ్ఛా విదద్వసుం గిరః । మహామనూషత శ్రుతమ్ ॥ 6
ఇన్ద్రేణ సం హి దృక్షసే సంజగ్మానో అబిభ్యుషా । మన్దూ సమానవర్చసా ॥ 7
అనవద్యైరభిద్యుభి-ర్మఖః సహస్వదర్చతి । గణైరిన్ద్రస్య కామ్యైః ॥ 8
అతః పరిజ్మన్నా గహి దివో వా రోచనాదధి । సమస్మిన్నృఞ్జతే గిరః ॥ 9
ఇతో వా సాతిమీమహే దివో వా పార్థివాదధి । ఇన్ద్రం మహో వా రజసః ॥ 10 [12]

(7)

ఇన్ద్రమిదితి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

ఇన్ద్రమిద్గాథినో బృహ-దిన్ద్రమర్కేభిరర్కిణః । ఇన్ద్రం వాణీరనూషత ॥ 1
ఇన్ద్ర ఇద్ధర్యోః సచా సంమిశ్ల ఆ వచోయుజా । ఇన్ద్రో వజ్రీ హిరణ్యయః ॥ 2
ఇన్ద్రో దీర్ఘాయ చక్షస ఆ సూర్యం రోహయద్దివి । వి గోభిరద్రిమైరయత్ ॥ 3
ఇన్ద్ర వాజేషు నోఽవ సహస్రప్రధనేషు చ । ఉగ్ర ఉగ్రాభిరూతిభిః ॥ 4
ఇన్ద్రం వయం మహాధన ఇన్ద్రమర్భే హవామహే । యుజం వృత్రేషు వజ్రిణమ్ ॥ 5 [13]

స నో వృషన్నముం చరుం సత్రాదావన్నపా వృధి । అస్మభ్యమప్రతిష్కుతః ॥ 6
తుఞ్జేతుఞ్జే య ఉత్తరే స్తోమా ఇన్ద్రస్య వజ్రిణః । న విన్ధే అస్య సుష్టుతిమ్ ॥ 7
వృషా యూథేవ వంసగః కృష్టీరియర్త్యోజసా । ఈశానో అప్రతిష్కుతః ॥ 8
య ఏకశ్చర్షణీనాం వసూనామిరజ్యతి । ఇన్ద్రః పఞ్చ క్షితీనామ్ ॥ 9
ఇన్ద్రం వో విశ్వతస్పరి హవామహే జనేభ్యః । అస్మాకమస్తు కేవలః ॥ 10 [14]

[తృతీయోఽనువాకః ॥ సూ. 8 - 11]

(8)

ఏన్ద్రేతి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

ఏన్ద్ర సానసిం రయిం సజిత్వానం సదాసహమ్ । వర్షిష్ఠమూతయే భర ॥ 1

ని యేన ముష్టిహత్యయా ని వృత్రా రుణధామహై । త్వోతాసో న్యర్వతా ॥ 2

ఇన్ద్ర త్వోతాస ఆ వయం వజ్రం ఘనా దదీమహి । జయేమ సం యుధి స్పృధః ॥ 3

వయం శూరేభిరస్తృభి-రిన్ద్ర త్వయా యుజా వయమ్ । సాసహ్యామ పృతన్యతః ॥ 4

మహాఁ ఇన్ద్రః పరశ్చ ను మహిత్వమస్తు వజ్రిణే । ద్యౌర్న ప్రథినా శవః ॥ 5[15]

సమోహే వా య ఆశత నరస్తోకస్య సనితౌ । విప్రాసో వా ధియాయవః ॥ 6

యః కుక్షిః సోమపాతమః సముద్ర ఇవ పిన్వతే । ఉర్వీరాపో న కాకుదః ॥ 7

ఏవా హ్యస్య సూనృతా విరప్శీ గోమతీ మహీ । పక్వా శాఖా న దాశుషే ॥ 8

ఏవా హి తే విభూతయ ఊతయ ఇన్ద్ర మావతే । సద్యశ్చిత్సన్తి దాశుషే ॥ 9

ఏవా హ్యస్య కామ్యా స్తోమ ఉక్థం చ శంస్యా । ఇన్ద్రాయ సోమపీతయే ॥ 10[16]

(9)

ఇంద్రేహీతి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

ఇన్ద్రేహి మత్స్యన్ధసో విశ్వేభిః సోమపర్వభిః । మహాఁ అభిష్టిరోజసా ॥ 1

ఏమేనం సృజతా సుతే మన్దిమిన్ద్రాయ మన్దినే । చక్రిం విశ్వాని చక్రయే ॥ 2

మత్స్వా సుశిప్ర మన్దిభిః స్తోమేభిర్విశ్వచర్షణే । సచైషు సవనేష్వా ॥ 3

అసృగ్రమిన్ద్ర తే గిరః ప్రతి త్వాముదహాసత । అజోషా వృషభం పతిమ్ ॥ 4

సం చోదయ చిత్రమర్వా-గ్రాధ ఇన్ద్ర వరేణ్యమ్ । అసదిత్తే విభు ప్రభు ॥ 5 [17]

అస్మాన్త్సు తత్ర చోదయే-న్ద్ర రాయే రభస్వతః । తువిద్యుమ్న యశస్వతః ॥ 6

సం గోమదిన్ద్ర వాజవ-దస్మే పృథు శ్రవో బృహత్ । విశ్వాయుర్ధేహ్యక్షితమ్ ॥ 7

అస్మే ధేహి శ్రవో బృహ-ద్ద్యుమ్నం సహస్రసాతమమ్ । ఇన్ద్ర తా రథినీరిషః ॥ 8

వస్తోరిన్ద్రం వసుపతిం గీర్భిర్గృణన్త ఋగ్మియమ్ । హోమ గన్తారమూతయే ॥ 9

సుతేసుతే న్యోకసే బృహద్బృహత ఏదరిః । ఇన్ద్రాయ శూషమర్చతి ॥ 10 [18]

(10)

గాయన్తీతి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా ఇన్ద్రో ఽనుష్టుప్ ।

గాయన్తి త్వా గాయత్రిణో ఽర్చన్త్యర్కమర్కిణః ।
బ్రహ్మాణస్త్వా శతక్రత ఉద్వంశమివ యేమిరే ॥ 1

యత్సానోః సానుమారుహ-ద్భూర్యస్పష్ట కర్త్వమ్ ।
తదిన్ద్రో అర్థం చేతతి యూథేన వృష్ణిరేజతి ॥ 2

యుక్ష్వా హి కేశినా హరీ వృషణా కక్ష్యప్రా ।
అథా న ఇన్ద్ర సోమపా గిరాముపశ్రుతిం చర ॥ 3

ఏహి స్తోమాఁ అభి స్వరా ఽభి గృణీహ్యా రువ ।
బ్రహ్మ చ నో వసో సచే-న్ద్ర యజ్ఞం చ వర్ధయ ॥ 4

ఉక్థమిన్ద్రాయ శంస్యం వర్ధనం పురునిష్షిధే ।
శక్రో యథా సుతేషు ణో రారణత్సఖ్యేషు చ ॥ 5

తమిత్సఖిత్వ ఈమహే తం రాయే తం సువీర్యే ।
స శక్ర ఉత నః శక-దిన్ద్రో వసు దయమానః ॥ 6 [19]

సువివృతం సునిరజ-మిన్ద్ర త్వాదాతమిద్యశః ।
గవామప వ్రజం వృధి కృణుష్వ రాధో అద్రివః ॥ 7

నహి త్వా రోదసీ ఉభే ఋఘాయమాణమిన్వతః ।
జేషః స్వర్వతీరపః సం గా అస్మభ్యం ధూనుహి ॥ 8

ఆశ్రుత్కర్ణ శ్రుధీ హవం నూ చిద్దధిష్వ మే గిరః ।
ఇన్ద్ర స్తోమమిమం మమ కృష్వా యుజశ్చిదన్తరమ్ ॥ 9

విద్మా హి త్వా వృషన్తమం వాజేషు హవనశ్రుతమ్ ।
వృషన్తమస్య హూమహ ఊతిం సహస్రసాతమామ్ ॥ 10

ఆ తూ న ఇన్ద్ర కౌశిక మన్దసానః సుతం పిబ ।
నవ్యమాయుః ప్ర సూ తిర కృధీ సహస్రసామృషిమ్ ॥ 11

పరి త్వా గిర్వణో గిర ఇమా భవన్తు విశ్వతః ।
వృద్ధాయుమను వృద్ధయో జుష్టా భవన్తు జుష్టయః ॥ 12 [20]

(11)

ఇన్ద్రం విశ్వా ఇత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య జేతామాధుచ్ఛన్దస ఇన్ద్రో ఽనుష్టుప్ ।

ఇన్ద్రం విశ్వా అవీవృధ-న్త్సముద్రవ్యచసం గిరః ।
రథీతమం రథీనాం వాజానాం సత్పతిం పతిమ్ ॥ 1

సఖ్యే త ఇన్ద్ర వాజినో మా భేమ శవసస్పతే ।
త్వామభి ప్ర ణోనుమో జేతారమపరాజితమ్ ॥ 2

పూర్వీరిన్ద్రస్య రాతయో న వి దస్యన్త్యూతయః ।
యదీ వాజస్య గోమతః స్తోతృభ్యో మంహతే మఘమ్ ॥ 3

పురాం భిన్దుర్యువా కవి-రమితౌజా అజాయత ।
ఇన్ద్రో విశ్వస్య కర్మణో ధర్తా వజ్రీ పురుష్టుతః ॥ 4

త్వం వలస్య గోమతో ఽపావరద్రివో బిలమ్ ।
త్వాం దేవా అబిభ్యుష-స్తుజ్యమానాస ఆవిషుః ॥ 5

తవాహం శూర రాతిభిః ప్రత్యాయం సిన్ధుమావదన్ ।
ఉపాతిష్ఠన్త గిర్వణో విదుష్టే తస్య కారవః ॥ 6

మాయాభిరిన్ద్ర మాయినం త్వం శుష్ణమవాతిరః ।
విదుష్టే తస్య మేధిరా-స్తేషాం శ్రవాంస్యుత్తిర ॥ 7

ఇన్ద్రమీశానమోజసా-భి స్తోమా అనూషత ।
సహస్రం యస్య రాతయ ఉత వా సన్తి భూయసీః ॥ 8 [21]

[చతుర్థోఽనువాకః ॥ సూ. 12 - 17]

(12)

అగ్నిం దూతమితి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్యకాణ్వోమేధాతిథిరగ్నిర్గాయత్రీ
అగ్నినాగ్నిరిత్యస్యనిర్మన్థ్యాహవనీయావగ్నీదేవతే ।

అగ్నిం దూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసమ్ । అస్య యజ్ఞస్య సుక్రతుమ్ ॥ 1
అగ్నిమగ్నిం హవీమభిః సదా హవన్త విశ్పతిమ్ । హవ్యవాహం పురుప్రియమ్ ॥ 2
అగ్నే దేవాఁ ఇహా వహ జజ్ఞానో వృక్తబర్హిషే । అసి హోతా న ఈడ్యః ॥ 3
తాఁ ఉశతో వి బోధయ యదగ్నే యాసి దూత్యమ్ । దేవైరా సత్సి బర్హిషి ॥ 4
ఘృతాహవన దీదివః ప్రతి ష్మ రిషతో దహ । అగ్నే త్వం రక్షస్వినః ॥ 5
అగ్నినాగ్నిః సమిధ్యతే కవిర్గృహపతిర్యువా । హవ్యవాడ్జుహ్వాస్యః ॥ 6 [22]

కవిమగ్నిముప స్తుహి సత్యధర్మాణమధ్వరే । దేవమమీవచాతనమ్ ॥ 7
యస్త్వామగ్నే హవిష్పతి-ర్దూతం దేవ సపర్యతి । తస్య స్మ ప్రావితా భవ ॥ 8
యో అగ్నిం దేవవీతయే హవిష్మాఁ ఆవివాసతి । తస్మై పావక మృళయ ॥ 9
స నః పావక దీదివోఽగ్నే దేవాఁ ఇహా వహ । ఉప యజ్ఞం హవిశ్చ నః ॥ 10
స నః స్తవాన ఆ భర గాయత్రేణ నవీయసా । రయిం వీరవతీమిషమ్ ॥ 11
అగ్నే శుక్రేణ శోచిషా విశ్వాభిర్దేవహూతిభిః । ఇమం స్తోమం జుషస్వ నః ॥ 12 [23]

(13)

ఆప్రీసూక్తమ్ - అగ్నిరూపా దేవతాః

సుసమిద్ధఇతిద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ప్రథమాయాఇధ్మః (సమిద్ధోగ్నిర్వా) ద్వితీయాయాస్తనూనపాత్ తృతీయాయానరాశంసః చతుర్థ్యాఇళః పంచమ్యాబర్హిః షష్ఠ్యాదేవ్యోద్వారః సప్తమ్యాఉషాసానక్తా అష్టమ్యాదైవ్యాహోతారౌ (ప్రచేతసావితిగుణః) నవమ్యాఃసరస్వతీళాభారత్యః దశమ్యాస్త్వష్టా ఏకాదశ్యా వనస్పతిః ద్వాదశ్యాః స్వాహాకృతయో దేవతాః గాయత్రీఛందః ।

సుసమిద్ధో న ఆ వహ దేవాఀ అగ్నే హవిష్మతే । హోతః పావక యక్షి చ ॥ 1
మధుమన్తం తనూనపా-ద్యజ్ఞం దేవేషు నః కవే । అద్యా కృణుహి వీతయే ॥ 2
నరాశంసమిహ ప్రియ-మస్మిన్యజ్ఞ ఉప హ్వయే । మధుజిహ్వం హవిష్కృతమ్ ॥ 3
అగ్నే సుఖతమే రథే దేవాఀ ఈళిత ఆ వహ । అసి హోతా మనుర్హితః ॥ 4
స్తృణీత బర్హిరానుష-గ్ఘృతపృష్ఠం మనీషిణః । యత్రామృతస్య చక్షణమ్ ॥ 5
వి శ్రయన్తామృతావృధో ద్వారో దేవీరసశ్చతః । అద్యా నూనం చ యష్టవే ॥ 6 [24]

నక్తోషాసా సుపేశసా ఽస్మిన్యజ్ఞ ఉప హ్వయే । ఇదం నో బర్హిరాసదే ॥ 7
తా సుజిహ్వా ఉప హ్వయే హోతారా దైవ్యా కవీ । యజ్ఞం నో యక్షతామిమమ్ ॥ 8
ఇళా సరస్వతీ మహీ తిస్రో దేవీర్మయోభువః । బర్హిః సీదన్త్వస్రిధః ॥ 9
ఇహ త్వష్టారమగ్రియం విశ్వరూపముప హ్వయే । అస్మాకమస్తు కేవలః ॥ 10
అవ సృజా వనస్పతే దేవ దేవేభ్యో హవిః । ప్ర దాతురస్తు చేతనమ్ ॥ 11
స్వాహా యజ్ఞం కృణోతనే-న్ద్రాయ యజ్వనో గృహే । తత్ర దేవాఀ ఉప హ్వయే ॥ 12 [25]

(14)

ఐభిరగ్న ఇతి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిర్విశ్వేదేవా గాయత్రీ । (వైశ్వదేవత్వం సూక్తభేదప్రయోగే యల్లింగం సా దేవతేతిపక్షే ఆద్యయోర్ద్వయోరగ్నిః తృతీయాయా విశ్వేదేవాః తతోనవానామగ్నిః ఏవంద్వాదశర్చమ్)

ఐభిరగ్నే దువో గిరో విశ్వేభిః సోమపీతయే । దేవేభిర్యాహి యక్షి చ । 1

ఆ త్వా కణ్వా అహూషత గృణన్తి విప్ర తే ధియః । దేవేభిరగ్న ఆ గహి ॥ 2

ఇన్ద్రవాయూ బృహస్పతిం మిత్రాగ్నిం పూషణం భగమ్ । ఆదిత్యాన్మారుతం గణమ్ ॥ 3

ప్ర వో భ్రియన్త ఇన్దవో మత్సరా మాదయిష్ణవః । ద్రప్సా మధ్వశ్చమూషదః ॥ 4

ఈళతే త్వామవస్యవః కణ్వాసో వృక్తబర్హిషః । హవిష్మన్తో అరంకృతః ॥ 5

ఘృతపృష్ఠా మనోయుజో యే త్వా వహన్తి వహ్నయః । ఆ దేవాన్త్సోమపీతయే ॥ 6 [26]

తాన్యజత్రాఁ ఋతావృధో ఽగ్నే పత్నీవతస్కృధి । మధ్వః సుజిహ్వ పాయయ ॥ 7

యే యజత్రా య ఈడ్యా-స్తే తే పిబన్తు జిహ్వయా । మధోరగ్నే వషట్కృతి ॥ 8

ఆకీం సూర్యస్య రోచనా-ద్విశ్వాన్దేవాఁ ఉషర్బుధః । విప్రో హోతేహ వక్షతి ॥ 9

విశ్వేభిః సోమ్యం మధ్వ-ఽగ్న ఇన్ద్రేణ వాయునా । పిబా మిత్రస్య ధామభిః ॥ 10

త్వం హోతా మనుర్హితో- ఽ గ్నే యజ్ఞేషు సీదసి । సేమం నో అధ్వరం యజ ॥ 11

యుక్ష్వా హ్యరుషీ రథే-హరితో దేవ రోహితః । తాభిర్దేవాఁ ఇహా వహ ॥ 12 [27]

(15)

ఇన్ద్రసోమమితి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ఆద్యానాం షణ్ణాం ఇంద్రోమరుతస్త్వష్టాగ్నిరిన్ద్రోమిత్రావరుణౌ తతశ్చతసృణాం ద్రవిణోదాఅగ్నిః ఏకాదశ్యా అశ్వినౌ ద్వాదశ్యా అగ్నిర్గాయత్రీ । (ఋతుదేవతా ఏతాః)

ఇన్ద్ర సోమం పిబ ఋతునా ఽఽ త్వా విశన్త్విన్దవః । మత్సరాసస్తదోకసః ॥ 1

మరుతః పిబత ఋతునా పోత్రాద్యజ్ఞం పునీతన । యూయం హి ష్ఠా సుదానవః ॥ 2

అభి యజ్ఞం గృణీహి నో గ్నావో నేష్టః పిబ ఋతునా । త్వం హి రత్నధా అసి ॥ 3

అగ్నే దేవాఁ ఇహా వహ సాదయా యోనిషు త్రిషు । పరి భూష పిబ ఋతునా ॥ 4

బ్రాహ్మణా దిన్ద్ర రాధసః పిబా సోమమృతూఁ రను । తవేద్ధి సఖ్యమస్తృతమ్ ॥ 5

యువం దక్షం ధృతవ్రత మిత్రావరుణ దూళభమ్ । ఋతునా యజ్ఞమాశాథే ॥ 6 [28]

ద్రవిణోదా ద్రవిణసో-గ్రావహస్తాసో అధ్వరే । యజ్ఞేషు దేవమీళతే ॥ 7

ద్రవిణోదా దదాతు నో వసూని యాని శృణ్విరే । దేవేషు తా వనామహే ॥ 8

ద్రవిణోదాః పిపీషతి జుహోత ప్ర చ తిష్ఠత । నేష్ట్రాదృతుభిరిష్యత ॥ 9

యత్త్వా తురీయమృతుభి-ర్ద్రవిణోదో యజామహే । అధ స్మా నో దదిర్భవ ॥ 10

అశ్వినా పిబతం మధు దీద్యగ్నీ శుచివ్రతా । ఋతునా యజ్ఞవాహసా ॥ 11

గార్హపత్యేన సన్త్య ఋతునా యజ్ఞనీరసి । దేవాన్దేవయతే యజ ॥ 12 [29]

(16)

ఆత్వావహన్త్వితి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి రిన్ద్రో గాయత్రీ ।

ఆ త్వా వహన్తు హరయో వృషణం సోమపీతయే । ఇన్ద్ర త్వా సూరచక్షసః ॥ 1

ఇమా ధానా ఘృతస్నువో హరీ ఇహోప వక్షతః । ఇన్ద్రం సుఖతమే రథే ॥ 2

ఇన్ద్రం ప్రాతర్హవామహ ఇన్ద్రం ప్రయత్యధ్వరే । ఇన్ద్రం సోమస్య పీతయే ॥ 3

ఉప నః సుతమా గహి హరిభిరిన్ద్ర కేశిభిః । సుతే హి త్వా హవామహే ॥ 4

సేమం నః స్తోమమా గ-హ్యుపేదం సవనం సుతమ్ । గౌరో న తృషితః పిబ ॥ 5 [30]

ఇమే సోమాస ఇన్దవః సుతాసో అధి బర్హిషి । తాం ఇన్ద్ర సహసే పిబ ॥ 6

అయం తే స్తోమో అగ్రియో హృదిస్పృగస్తు శంతమః। అథా సోమం సుతం పిబ ॥ 7

విశ్వమిత్సవనం సుత-మిన్ద్రో మదాయ గచ్ఛతి । వృత్రహా సోమపీతయే ॥ 8

సేమం నః కామమా పృణ గోభిరశ్వైః శతక్రతో । స్తవామ త్వా స్వాధ్యః ॥ 9 [31]

(17)

ఇంద్రావరుణయోరితి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి రిన్ద్రావరుణౌ గాయత్రీ । యువాకుహిద్వృచౌ పాదానిచృతౌ (ఇన్ద్రః సహస్రేతి హ్రసీయసీ వా)।

ఇన్ద్రావరుణయోరహం సమ్రాజోరవ ఆ వృణే । తా నో మృళాత ఈదృశే ॥ 1

గన్తారా హి స్థో ఽవసే హవం విప్రస్య మావతః । ధర్తారా చర్షణీనామ్ ॥ 2

అనుకామం తర్పయేథా-మిన్ద్రావరుణ రాయ ఆ । తా వాం నేదిష్ఠమీమహే ॥ 3

యువాకు హి శచీనాం యువాకు సుమతీనామ్ । భూయామ వాజదావ్నామ్॥4

ఇన్ద్రః సహస్రదావ్నాం వరుణః శంస్యానామ్ । క్రతుర్భవత్యుక్థ్యః ॥ 5 [32]

తయోరిదవసా వయం సనేమ ని చ ధీమహి । స్యాదుత ప్రరేచనమ్ ॥ 6

ఇన్ద్రావరుణ వామహం హువే చిత్రాయ రాధసే । అస్మాన్సుజిగ్యుషస్కృతమ్ ॥ 7

ఇన్ద్రావరుణ నూ ను వాం సిషాసన్తీషు ధీష్వా । అస్మభ్యం శర్మ యచ్ఛతమ్ ॥ 8

ప్ర వామశ్నోతు సుష్టుతి-రిన్ద్రావరుణ యాం హువే । యామృధాథే సధస్తుతిమ్ ॥ 9 [33]

(18) [పఞ్చమో ఽనువాకః ॥ సూ. 18 - 23]

సోమానమితి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ఆద్యానాం తిసృణాం బ్రహ్మణస్పతిః చతుర్థ్యా ఇన్ద్రసోమబ్రహ్మణస్పతయః పఞ్చమ్యా ఇన్ద్రసోమబ్రహ్మణస్పతయోదక్షిణాచ తతశ్చతసృణాం సదసస్పతిః (అన్త్యాయా నరాశంసో వా) గాయత్రీ ।

సోమానం స్వరణం కృణుహి బ్రహ్మణస్పతే । కక్షీవన్తం య ఔశిజః ॥ 1

యో రేవాన్యో అమీవహా వసువిత్పుష్టివర్ధనః । స నః సిషక్తు యస్తురః ॥ 2

మా నః శంసో అరరుషో ధూర్తిః ప్రణఙ్మర్త్యస్య । రక్షా ణో బ్రహ్మణస్పతే ॥ 3

స ఘా వీరో న రిష్యతి యమిన్ద్రో బ్రహ్మణస్పతిః । సోమో హినోతి మర్త్యమ్ ॥ 4

త్వం తం బ్రహ్మణస్పతే సోమ ఇన్ద్రశ్చ మర్త్యమ్ । దక్షిణా పాత్వంహసః ॥ 5 [34]

సదసస్పతిమద్భుతం ప్రియమిన్ద్రస్య కామ్యమ్ । సనిం మేధామయాసిషమ్ ॥ 6

యస్మాదృతే న సిధ్యతి యజ్ఞో విపశ్చితశ్చన । స ధీనాం యోగమిన్వతి ॥ 7

ఆదృధ్నోతి హవిష్కృతిం　ప్రాఞ్చం కృణోత్యధ్వరమ్ । హోత్రా దేవేషు గచ్ఛతి ॥　8
నరాశంసం సుధృష్టమ-మపశ్యం సప్రథస్తమమ్ । దివో న సద్మమఖసమ్ ॥　9 [35]

(19)

ప్రతిత్యమితి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిరగ్నామరుతో గాయత్రీ ।

ప్రతి త్యం చారుమధ్వరం　గోపీథాయ ప్ర హూయసే । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥　1
నహి దేవో న మర్త్యో　మహస్తవ క్రతుం పరః । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥　2
యే మహో రజసో విదు-ర్విశ్వే దేవాసో అద్రుహః । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥　3
య ఉగ్రా అర్కమానృచు-రనాధృష్టాస ఓజసా । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥　4
యేశుభ్రా ఘోరవర్పసః　సుక్షత్రాసో రిశాదసః । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥　5 [36]

యే నాకస్యాధి రోచనే　దివి దేవాస　ఆసతే । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥　6
య ఈఙ్ఖయన్తి పర్వతా-న్తిరః సముద్రమర్ణవమ్ । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥　7
ఆ యే తన్వన్తి రశ్మిభి-స్తిరః సముద్రమోజసా । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥　8
అభి త్వా పూర్వపీతయే-సృజామి సోమ్యం మధు । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥　9 [37]

॥ ఇతి ప్రథమో ఽష్టకే ప్రథమో ఽధ్యాయః ॥
॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥
॥ ప్రథమాధ్యాయే వర్గాః 37 సూక్తాని 19 ఋచః 194 ॥

[ద్వితీయో ఽధ్యాయః ॥ వ.1-38]

(20)

అయందేవాయేత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి ర్ఋభవో గాయత్రీ ।

అయం దేవాయ జన్మనే స్తోమో విప్రేభిరాసయా । అకారి రత్నధాతమః ॥ 1
య ఇన్ద్రాయ వచోయుజా తతక్షుర్మనసా హరీ । శమీభిర్యజ్ఞమాశత ॥ 2
తక్షన్నాసత్యాభ్యాం పరిజ్మానం సుఖం రథమ్ । తక్షన్ధేనుం సబర్దుఘామ్ ॥ 3
యువానా పితరా పునః సత్యమన్త్రా ఋజూయవః । ఋభవో విష్ట్యక్రత ॥ 4
సం వో మదాసో అగ్మతే-న్ద్రేణ చ మరుత్వతా । ఆదిత్యేభిశ్చ రాజభిః ॥ 5 [1]

ఉత త్యం చమసం నవం త్వష్టుర్దేవస్య నిష్కృతమ్ । అకర్త చతురః పునః ॥ 6
తే నో రత్నాని ధత్తన త్రిరా సాప్తాని సున్వతే । ఏకమేకం సుశస్తిభిః ॥ 7
అధారయన్త వహ్నయో ఽభజన్త సుకృత్యయా । భాగం దేవేషు యజ్ఞియమ్ ॥ 8 [2]

(21)

ఇహేన్ద్రాగ్నీతి షళర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి రిన్ద్రాగ్నీ గాయత్రీ ।

ఇహేన్ద్రాగ్నీ ఉప హ్వయే తయోరిత్స్తోమముశ్మసి । తా సోమం సోమపాతమా ॥ 1
తా యజ్ఞేషు ప్ర శంసతే-న్ద్రాగ్నీ శుమ్భతా నరః । తా గాయత్రేషు గాయత ॥ 2
తా మిత్రస్య ప్రశస్తయ ఇన్ద్రాగ్నీ తా హవామహే । సోమపా సోమపీతయే ॥ 3
ఉగ్రా సన్తా హవామహ ఉపేదం సవనం సుతమ్ । ఇన్ద్రాగ్నీ ఏహ గచ్ఛతామ్ ॥ 4
తా మహాన్తా సదస్పతీ ఇన్ద్రాగ్నీ రక్ష ఉబ్జతమ్ । అప్రజాః సన్త్వత్రిణః ॥ 5
తేన సత్యేన జాగృత-మధి ప్రచేతునే పదే । ఇన్ద్రాగ్నీ శర్మ యచ్ఛతమ్ ॥ 6 [3]

(22)

ప్రాతర్యుజేత్యేకవింశత్యృచస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ఆద్యానాం చతసృణామశ్వినౌ తతశ్చతసృణాం సవితా తతోద్వయోరగ్నిః తత ఏకస్యా దేవ్యః తత ఏకస్యా ఇంద్రాణీవరుణాన్యగ్నాయ్యః తతోద్వయోర్ద్యావాపృథివ్యౌ తత ఏకస్యాః పృథివీ తతః షణ్ణాం విష్ణుః (అతోదేవా ఇత్యస్యా దేవావా) గాయత్రీ ।

ప్రాతర్యుజా వి బోధయా-శ్వినావేహ గచ్ఛతామ్ । అస్య సోమస్య పీతయే ॥ 1
యా సురథా రథీతమో-భా దేవా దివిస్పృశా । అశ్వినా తా హవామహే ॥ 2
యా వాం కశా మధుమత్య-శ్వినా సూనృతావతీ । తయా యజ్ఞం మిమిక్షతమ్ ॥ 3
నహి వామస్తి దూరకే యత్రా రథేన గచ్ఛథః । అశ్వినా సోమినో గృహమ్ ॥ 4
హిరణ్యపాణిమూతయే సవితార ముప హ్వయే । స చేత్తా దేవతా పదమ్ ॥ 5 [4]

అపాం నపాతమవసే సవితారముప స్తుహి । తస్య వ్రతాన్యుశ్మసి ॥ 6
విభక్తారం హవామహే వసోశ్చిత్రస్య రాధసః । సవితారం నృచక్షసమ్ ॥ 7
సఖాయ ఆ ని షీదత సవితా స్తోమ్యో ను నః । దాతా రాధాంసి శుమ్భతి ॥ 8
అగ్నే పత్నీరిహా వహ దేవానాముశతీరుప । త్వష్టారం సోమపీతయే ॥ 9
ఆ గ్నా అగ్న ఇహావసే హోత్రాం యవిష్ఠ భారతీమ్ । వరూత్రీం ధిషణాం వహ॥ 10 [5]

అభి నో దేవీరవసా మహః శర్మణా నృపత్నీః । అచ్ఛిన్నపత్రాః సచన్తామ్ ॥ 11
ఇహేన్ద్రాణీముప హ్వయే వరుణానీం స్వస్తయే । అగ్నాయీం సోమపీతయే ॥ 12
మహీ ద్యౌః పృథివీ చ న ఇమం యజ్ఞం మిమిక్షతామ్ । పిపృతాం నో భరీమభిః॥ 13
తయోరిద్ఘృతవత్పయో విప్రా రిహన్తి ధీతిభిః । గన్ధర్వస్య ధ్రువే పదే ॥ 14
స్యోనా పృథివి భవా-నృక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా నః శర్మ సప్రథః ॥ 15 [6]

అతో దేవా అవన్తు నో యతో విష్ణుర్విచక్రమే । పృథివ్యాః సప్త ధామభిః ॥ 16
ఇదం విష్ణుర్వి చక్రమే త్రేధా ని దధే పదమ్ । సమూఢమస్య పాంసురే ॥ 17

త్రీణి పదా వి చక్రమే విష్ణుర్గోపా అదాభ్యః । అతో ధర్మాణి ధారయన్ ॥ 18
విష్ణోః కర్మాణి పశ్యత యతో వ్రతాని పస్పశే । ఇన్ద్రస్య యుజ్యః సఖా ॥ 19
తద్విష్ణోః పరమం పదం సదా పశ్యన్తి సూరయః । దివీవ చక్షురాతతమ్ ॥ 20
తద్విప్రాసో విపన్యవో జాగృవాంసః సమిన్ధతే । విష్ణోర్యత్పరమం పదమ్ ॥ 21 [7]

(23)

తీవ్రాః సోమాస ఇతి చతుర్వింశత్యృచస్యసూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ఆద్యాయా వాయుః తతోద్వయో రిన్ద్రవాయూ తతస్తిసృణాం మిత్రావరుణౌ తతస్తిసృణాం మరుతః (మరుత్వానిన్ద్ర ఇతి కేచిత్) తతస్తిసృణాం విశ్వేదేవాః తతస్తిసృణాం పూషా తతః సప్తానామాపః తత ఏకస్యా అగ్న్యాపః తత ఏకస్యా అగ్నిః అప్స్వంతరితి పురఉష్ణిక్ అప్సుమ ఇత్యనుష్టుప్ ఇదమాప ఇత్యాద్యాస్తిస్రో ఽనుష్టుభః ఆపఃపృణీతేతి ప్రతిష్ఠా శేషా గాయత్ర్యః । (అగ్న్యాప ఇత్యత్రాప్శబ్దస్యపూర్వనిపాతేప్రాప్తే ద్వంద్వేఘి ఇతి సూత్రాదగ్నిశబ్దస్యపూర్వనిపాతః కృతః)

తీవ్రాః సోమాస ఆ గహ్య-శీర్వన్తః సుతా ఇమే । వాయో తాన్ప్రస్థితాన్పిబ ॥ 1
ఉభా దేవా దివిస్పృశే-న్ద్రవాయూ హవామహే । అస్య సోమస్య పీతయే ॥ 2
ఇన్ద్రవాయూ మనోజువా విప్రా హవన్త ఊతయే । సహస్రాక్షా ధియస్పతీ ॥ 3
మిత్రం వయం హవామహే వరుణం సోమపీతయే । జజ్ఞానా పూతదక్షసా ॥ 4
ఋతేన యావృతావృధా-వృతస్య జ్యోతిషస్పతీ । తా మిత్రావరుణా హువే ॥ 5 [8]

వరుణః ప్రావితా భువ-న్మిత్రో విశ్వాభిరూతిభిః । కరతాం నః సురాధసః ॥ 6
మరుత్వన్తం హవామహ ఇన్ద్రమా సోమపీతయే । సజూర్గణేన తృమ్పతు ॥ 7
ఇన్ద్రజ్యేష్ఠా మరుద్గణా దేవాసః పూషరాతయః । విశ్వే మమ శ్రుతా హవమ్ ॥ 8
హత వృత్రం సుదానవ ఇన్ద్రేణ సహసా యుజా । మా నో దుః శంస ఈశత ॥ 9
విశ్వాన్దేవాన్హవామహే మరుతః సోమపీతయే । ఉగ్రా హి పృశ్నిమాతరః ॥ 10 [9]

జయతామివ తన్యతు-ర్మరుతామేతి ధృష్ణుయా । యచ్ఛుభం యాథనా నరః ॥ 11

హస్కారాద్విద్యుతస్పర్య- ఽతో జాతా అవన్తు నః । మరుతో మృళయన్తు నః ॥ 12

ఆ పూషఞ్చిత్రబర్హిష-మాఘృణే ధరుణం దివః । ఆజా నష్టం యథా పశుమ్ ॥ 13

పూషా రాజానమాఘృణి-రపగూళ్హం గుహా హితమ్ । అవిన్దచ్చిత్రబర్హిషమ్ ॥ 14

ఉతో స మహ్యమిన్దుభిః షడ్యుక్తాఁ అనుసేషిధత్ । గోభిర్యవం న చర్కృషత్ ॥ 15 [10]

అమ్బయో యన్త్యధ్వభి-ర్జామయో అధ్వరీయతామ్ । పృఞ్చతీర్మధునా పయః ॥ 16

అమూర్యా ఉప సూర్యే యాభిర్వా సూర్యః సహ । తా నో హిన్వంత్వధ్వరమ్ ॥ 17

అపో దేవీరుప హ్వయే యత్ర గావః పిబన్తి నః । సిన్ధుభ్యః కర్త్వం హవిః ॥ 18

అప్స్వఽన్తరమృతమప్సు భేషజ-మపాముత ప్రశస్తయే । దేవా భవత వాజినః ॥ 19

అప్సు మే సోమో అబ్రవీ-దన్తర్విశ్వాని భేషజా ।

అగ్నిం చ విశ్వశమ్భువ-మాపశ్చ విశ్వభేషజీః ॥ 20 [11]

ఆపః పృణీత భేషజం వరూథం తన్వే3 మమ । జ్యోక్చ సూర్యం దృశే ॥ 21

ఇదమాపః ప్ర వహత యత్కిం చ దురితం మయి ।

యద్వాహమభిదుద్రోహ యద్వా శేప ఉతానృతమ్ ॥ 22

ఆపో అద్యాన్వచారిషం రసేన సమగస్మహి ।

పయస్వానగ్న ఆ గహి తం మా సం సృజ వర్చసా ॥ 23

సం మాగ్నే వర్చసా సృజ సం ప్రజయా సమాయుషా ।

విద్యుర్మే అస్య దేవా ఇన్ద్రో విద్యాత్సహ ఋషిభిః ॥ 24 [12]

[షష్ఠోఽనువాకః ॥ 6 ॥ సూ.24-30]

(24)

కస్యనూనమితి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్శేపః సకృత్రిమో వైశ్వామిత్రో దేవరాతః ఆద్యాయాః కః ద్వితీయాయాఅగ్ని స్తతస్తిసృణాం సవితా (భగభక్తస్యేత్యస్యాభగో వా) నహితేక్షత్రమిత్యాద్యానాం వరుణస్త్రిష్టుప్ అభిత్వేత్యాదితిస్రో గాయత్ర్యః ।

కస్య నూనం కతమస్యామృతానాం మనామహే చారు దేవస్య నామ ।
కో నో మహ్యా అదితయే పునర్దా-త్పితరంచ దృశేయం మాతరం చ ॥ 1

అగ్నేర్వయం ప్రథమస్యామృతానాం మనామహే చారు దేవస్య నామ ।
స నో మహ్యా అదితయే పునర్దా-త్పితరం చ దృశేయం మాతరం చ ॥ 2

అభి త్వా దేవ సవిత-రీశానం వార్యాణామ్ । సదావన్భాగమీమహే ॥ 3

యశ్చిద్ధి త ఇత్థా భగః శశమానః పురా నిదః । అద్వేషో హస్తయోర్దధే ॥ 4

భగభక్తస్య తే వయ-ముదశేమ తవావసా । మూర్ధానం రాయ ఆరభే ॥ 5 [13]

నహి తే క్షత్రం న సహో న మన్యుం వయశ్చనామీ పతయన్త ఆపుః ।
నేమా ఆపో అనిమిషం చరన్తీ ర్న-యే వాతస్య ప్రమినన్త్యభ్వమ్ ॥ 6

అబుధ్నే రాజా వరుణో వనస్యో-ర్ధ్వం స్తూపం దదతే పూతదక్షః ।
నీచీనాః స్థురుపరి బుధ్న ఏషా-మస్మే అన్తర్నిహితాః కేతవః స్యుః ॥ 7

ఉరుం హి రాజా వరుణశ్చకార సూర్యాయ పన్థామన్వేతవా ఉ ।
అపదే పాదా ప్రతిధాతవేఽక-రుతాపవక్తా హృదయావిధశ్చిత్ ॥ 8

శతం తే రాజన్భిషజః సహస్ర-ముర్వీ గభీరా సుమతిష్టే అస్తు ।
బాధస్వ దూరే నిర్ఋతిం పరాచైః కృతం చిదేనః ప్ర ముముగ్ధ్యస్మత్ ॥ 9

అమీ య ఋక్షా నిహితాస ఉచ్చా నక్తం దదృశ్రే కుహ చిద్దివేయుః ।
అదబ్ధాని వరుణస్య వ్రతాని విచాకశచ్చన్ద్రమా నక్తమేతి ॥ 10 [14]

తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వన్దమాన-స్తదా శాస్తే యజమానో హవిర్భిః ।
అహేళమానో వరుణేహ బోధ్యు-రుశంస మా న ఆయుః ప్ర మోషీః ॥ 11

తదిన్నక్తం తద్దివా మహ్యమాహు-స్తదయం కేతో హృద ఆ వి చష్టే ।
శునఃశేపో యమహ్వద్గృభీతః సో అస్మాన్రాజా వరుణో ముమోక్తు ॥ 12

శునఃశేపో హ్యహ్వద్గృభీత-స్త్రిష్వాదిత్యం ద్రుపదేషు బద్ధః ।
అవైనం రాజా వరుణః ససృజ్యా-ద్విద్వాఀ అదబ్ధో వి ముమోక్తు పాశాన్ ॥ 13

అవ తే హేళో వరుణ నమోభి-రవ యజ్ఞేభిరీమహే హవిర్భిః ।
క్షయన్నస్మభ్యమసుర ప్రచేతా రాజన్నేనాంసి శిశ్రథః కృతాని ॥ 14

ఉదుత్తమం వరుణ పాశమస్మ-దవాధమం వి మధ్యమం శ్రథాయ ।
అథా వయమాదిత్య వ్రతే తవా-నాగసో అదితయే స్యామ ॥ 15 [15]

(25)

యచ్చిద్ధిత ఇత్యేకవింశత్యృచస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్శేపో వరుణోగాయత్రీ ।

యచ్చిద్ధి తే విశో యథా ప్ర దేవ వరుణ వ్రతమ్ । మినీమసి ద్యవిద్యవి ॥ 1
మా నో వధాయ హత్నవే జిహీళానస్య రీరధః । మా హృణానస్య మన్యవే ॥ 2
వి మృళీకాయ తే మనో రథీరశ్వం న సందితమ్ । గీర్భిర్వరుణ సీమహి ॥ 3
పరా హి మే విమన్యవః పతన్తి వస్యఇష్టయే । వయో న వసతీరుప ॥ 4
కదా క్షత్రశ్రియం నర-మా వరుణం కరామహే । మృళీకాయోరుచక్షసమ్ ॥ 5 [16]

తదిత్సమానమాశాతే వేనన్తా న ప్ర యుచ్ఛతః । ధృతవ్రతాయ దాశుషే ॥ 6
వేదా యో వీనాం పద-మన్తరిక్షేణ పతతామ్ । వేద నావః సముద్రియః ॥ 7
వేద మాసో ధృతవ్రతో ద్వాదశ ప్రజావతః । వేదా య ఉపజాయతే ॥ 8

వేద వాతస్య వర్తని-మురోర్ఋష్వస్య బృహతః । వేదా యే అధ్యాసతే ॥ 9

ని షసాద ధృతవ్రతో వరుణః పస్త్యా 3 స్వా । సామ్రాజ్యాయ సుక్రతుః ॥ 10 [17]

అతో విశ్వాన్యద్భుతా చికిత్వాఁ అభి పశ్యతి । కృతాని యా చ కర్త్వా ॥ 11

స నో విశ్వాహా సుక్రతు-రాదిత్యః సుపథా కరత్ । ప్ర ణ ఆయూంషి తారిషత్ ॥ 12

బిభ్రద్ద్రాపిం హిరణ్యయం వరుణో వస్త నిర్ణిజమ్ । పరి స్పశో ని షేదిరే ॥ 13

న యం దిప్సన్తి దిప్సవో న ద్రుహ్వాణో జనానామ్ । న దేవమభిమాతయః ॥ 14

ఉత యో మానుషేష్వా యశశ్చక్రే అసామ్యా । అస్మాకముదరేష్వా ॥ 15 [18]

పరా మే యన్తి ధీతయో గావో న గవ్యూతీరను । ఇచ్ఛన్తీరురుచక్షసమ్ ॥ 16

సం ను వోచావహై పున-ర్యతో మే మధ్వాభృతమ్ । హోతేవ క్షదసే ప్రియమ్ ॥ 17

దర్శం ను విశ్వదర్శతం దర్శం రథమధి క్షమి । ఏతా జుషత మే గిరః ॥ 18

ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ హవమద్యా చ మృళయ । త్వామవస్యురా చకే ॥ 19

త్వం విశ్వస్య మేధిర దివశ్చ గ్మశ్చ రాజసి । స యామని ప్రతి శ్రుధి ॥ 20

ఉదుత్తమం ముముగ్ధి నో వి పాశం మధ్యమం చృత । అవాధమాని జీవసే ॥ 21[19]

(26)

వసిష్వేతి దశర్చస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్శేపో ఽగ్నిర్గాయత్రీ ।

వసిష్వా హి మియేధ్య వస్త్రాణ్యూర్జాం పతే । సేమం నో అధ్వరం యజ ॥ 1

ని నో హోతా వరేణ్యః సదా యవిష్ఠ మన్మభిః । అగ్నే దివిత్మతా వచః ॥ 2

ఆ హి ష్మా సూనవే పితా-పిర్యజత్యాపయే । సఖా సఖ్యే వరేణ్యః ॥ 3

ఆ నో బర్హీ రిశాదసో వరుణో మిత్రో అర్యమా । సీదన్తు మనుషో యథా ॥ 4

పూర్వ్య హోతరస్య నో మన్దస్వ సఖ్యస్య చ । ఇమా ఉ షు శ్రుధీ గిరః ॥ 5 [20]

యచ్చిద్ధి శశ్వతా తనా దేవందేవం యజామహే । త్వే ఇద్ధూయతే హవిః ॥ 6
ప్రియో నో అస్తు విశ్పతి-ర్హోతా మన్ద్రో వరేణ్యః । ప్రియాః స్వగ్నయో వయమ్ ॥ 7
స్వగ్నయో హి వార్యం దేవాసో దధిరే చ నః । స్వగ్నయో మనామహే ॥ 8
అథా న ఉభయేషా-మమృత మర్త్యానామ్ । మిథః సన్తు ప్రశస్తయః ॥ 9
విశ్వేభిరగ్నే అగ్నిభి-రిమం యజ్ఞమిదం వచః । చనో ధాః సహసో యహో ॥ 10 [21]

(27)

అశ్వంనత్వేతి త్రయోదశర్చస్యసూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్శేపోగ్నిర్గాయత్రీ।నమోమహద్భ్యఇత్యస్యాదేవా స్త్రిష్టుప్

అశ్వం న త్వా వారవన్తం వన్దధ్యా అగ్నిం నమోభిః । సమ్రాజన్తమధ్వరాణామ్ ॥ 1
స ఘా నః సూనుః శవసా పృథుప్రగామా సుశేవః । మీఢ్వాఀ అస్మాకం బభూయాత్ ॥ 2
స నో దూరాచ్చాసాచ్చ ని మర్త్యాదఘాయోః । పాహి సదమిద్విశ్వాయుః ॥ 3
ఇమమూ షు త్వమస్మాకం సనిం గాయత్రం నవ్యాంసమ్ । అగ్నే దేవేషు ప్ర వోచః॥ 4
ఆ నో భజ పరమే-ష్వా వాజేషు మధ్యమేషు । శిక్షా వస్వో అన్తమస్య ॥ 5 [22]

విభక్తాసి చిత్రభానో సిన్ధోరూర్మా ఉపాక ఆ । సద్యో దాశుషే క్షరసి ॥ 6
యమగ్నే పృత్సు-మర్త్య మవా వాజేషు యం జునాః । స యన్తా శశ్వతీరిషః ॥ 7
నకిరస్య సహన్త్య పర్యేతా కయస్య చిత్ । వాజో అస్తి శ్రవాయ్యః ॥ 8
స వాజం విశ్వచర్షణి-రర్వద్భిరస్తు తరుతా । విప్రేభిరస్తు సనితా ॥ 9
జరాబోధ తద్వివిడ్ఢి విశేవిశే యజ్ఞియాయ । స్తోమం రుద్రాయ దృశీకమ్ ॥ 10 [23]

స నో మహాఀ అనిమానో ధూమకేతుః పురుశ్చన్ద్రః । ధియే వాజాయ హిన్వతు ॥ 11
స రేవాఀ ఇవ విశ్పతి-ర్దైవ్యః కేతుః శృణోతు నః । ఉక్థైరగ్నిర్బృహద్భానుః ॥ 12

నమో మహద్భ్యో నమో అర్భకేభ్యో నమో యువభ్యో నమ ఆశినేభ్యః ।
యజామ దేవాన్యది శక్నవామ మా జ్యాయసః శంసమా వృక్షి దేవాః ॥ 13 [24]

(28)

యత్రగ్రావేతి నవర్చస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్శేపః ఆద్యానాం చతసృణామిన్ద్రః తతోద్వయోరులూఖలం తతోద్వయోరులూఖలముసలే అన్త్యాయాః ప్రజాపతిర్హరిశ్చన్ద్రః (అధిషవణచర్మదేవతా వా) ఆద్యాః షళనుష్టుభః అన్త్యాస్తిస్రో గాయత్ర్యః ।

యత్ర గ్రావా పృథుబుధ్న ఊర్ధ్వో భవతి సోతవే ।
ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 1

యత్ర ద్వావివ జఘనా-ధిషవణ్యా కృతా ।
ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 2

యత్ర నార్యపచ్యవ-ముపచ్యవం చ శిక్షతే ।
ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 3

యత్రమన్థాం విబధ్నతే రశ్మీన్యమితవా ఇవ ।
ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 4

యచ్చిద్ధి త్వం గృహేగృహ ఉలూఖలక యుజ్యసే ।
ఇహ ద్యుమత్తమం వద జయతామివ దున్దుభిః ॥ 5 [25]

ఉత స్మ తే వనస్పతే వాతో వి వాత్యగ్రమిత్ ।
అథో ఇన్ద్రాయ పాతవే సును సోమములూఖల ॥ 6

ఆయజీ వాజసాతమా తా హ్యు౧చ్చా విజర్భృతః । హరీ ఇవాన్ధాంసి బప్సతా॥ 7

తా నో అద్య వనస్పతీ ఋష్వావృష్వేభిః సోతృభిః । ఇన్ద్రాయ మధుమత్సుతమ్ ॥ 8

ఉచ్ఛిష్టం చమ్వోర్భర సోమం పవిత్ర ఆ సృజ । ని ధేహి గోరధి త్వచి ॥ 9 [26]

(29)

యచ్చిద్ధిసత్యేతి సప్తర్చస్య సూక్తస్యాజీగర్తిఃశునశ్శేప ఇన్ద్రః పంక్తిః ।

యచ్చిద్ధి సత్య సోమపా అనాశస్తా ఇవ స్మసి ।
ఆ తూ న ఇన్ద్ర శంసయ గోష్వశ్వేషు శుభ్రిషు సహస్రేషు తువీమఘ ॥ 1
శిప్రిన్వాజానాం పతే శచీవస్తవ దంసనా । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 2
ని ష్వాపయా మిథూదృశా సస్తామబుధ్యమానే । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥3
ససన్తు త్యా అరాతయో బోధన్తు శూర రాతయః । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 4
సమిన్ద్ర గర్దభం మృణ నువన్తం పాపయాముయా । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 5
పతాతి కుణ్డృణాచ్యా దూరం వాతో వనాదధి । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 6
సర్వం పరిక్రోశం జహి జమ్భయా కృకదాశ్వమ్ । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 7 [27]

(30)

ఆవ ఇన్ద్రమితి ద్వావింశత్యృచస్యసూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్శేప ఇన్ద్రః సప్తదశ్యాది తిసృణామశ్వినౌ తత స్తిసృణాముషాగాయత్రీ అస్మాకమితి పాదనిచృత్ శశ్వదిన్ద్ర ఇతి త్రిష్టుప్

ఆ వ ఇన్ద్రం క్రివిం యథా వాజయన్తః శతక్రతుమ్ । మంహిష్ఠం సిఞ్చ ఇన్దుభిః ॥ 1
శతం వా యః శుచీనాం సహస్రం వా సమాశిరామ్ । ఏదు నిమ్నం న రీయతే ॥ 2
సం యన్మదాయ శుష్మిణ ఏనా హ్యస్యోదరే । సముద్రో న వ్యచో దధే ॥ 3
అయము తే సమతసి కపోత ఇవ గర్భధిమ్ । వచస్తచ్చిన్న ఓహసే ॥ 4
స్తోత్రం రాధానాం పతే గిర్వాహో వీర యస్య తే । విభూతిరస్తు సూనృతా ॥ 5 [28]

ఊర్ధ్వస్తిష్ఠా న ఊతయే ఽస్మిన్వాజే శతక్రతో । సమన్యేషు బ్రవావహై ॥ 6
యోగేయోగే తవస్తరం వాజేవాజే హవామహే । సఖాయ ఇన్ద్రమూతయే ॥ 7
ఆ ఘా గమద్యది శ్రవత్సహస్రిణీభిరూతిభిః । వాజేభిరుప నో హవమ్ ॥ 8

అను ప్రత్నస్యౌకసో హువే తువిప్రతిం నరమ్ । యం తే పూర్వం పితా హువే ॥ 9
తం త్వా వయం విశ్వవారా ఽఽశాస్మహే పురుహూత । సఖే వసో జరితృభ్యః ॥ 10 [29]

అస్మాకం శిప్రిణీనాం సోమపాః సోమపావ్నామ్ । సఖే వజ్రిన్త్సఖీనామ్ ॥ 11
తథా తదస్తు సోమపాః సఖే వజ్రిన్తథా కృణు । యథా త ఉశ్మసీష్టయే ॥ 12
రేవతీర్నః సధమాద ఇన్ద్రే సన్తు తువివాజాః । క్షుమన్తో యాభిర్మదేమ ॥ 13
ఆ ఘ త్వావాన్త్మనాప్తః స్తోతృభ్యో ధృష్ణవియానః । ఋణోరక్షం న చక్ర్యోః ॥ 14
ఆ యద్దువః శతక్రత-వా కామం జరితౄణామ్ । ఋణోరక్షం న శచీభిః ॥ 15 [30]
శశ్వదిన్ద్రః పోప్రుథద్భిర్జిగాయ నానదద్భిః శాశ్వసద్భిర్ధనాని ।
స నో హిరణ్యరథం దంసనావా-న్త్స నః సనితా సనయే స నో ఽదాత్ ॥ 16
ఆశ్వినావశ్వావత్యే-షా యాతం శవీరయా । గోమద్దస్రా హిరణ్యవత్ ॥ 17
సమానయోజనో హి వాం రథో దస్రావమర్త్యః । సముద్రే అశ్వినేయతే ॥ 18
న్యఘ్న్యస్య మూర్ధని చక్రం రథస్య యేమథుః । పరి ద్యామన్యదీయతే ॥ 19
కస్త ఉషః కధప్రియే భుజే మర్తో అమర్త్యే । కం నక్షసే విభావరి ॥ 20
వయం హి తే అమన్మహ్యా-ఽఽన్తాదా పరాకాత్ । అశ్వే న చిత్రే అరుషి ॥ 21
త్వం త్యేభిరా గహి వాజేభిర్దుహితర్దివః । అస్మే రయిం ని ధారయ ॥ 22 [31]

[సప్తమోఽనువాకః ॥ సూ. 31-35]

(31)

త్వమగ్నఇత్యష్టాదశర్చస్య సూక్తస్యాంగిరసోహిరణ్యస్తూపో ఽగ్నిర్జగతీ అష్టమీషోళశ్యంత్యాస్త్రిష్టుభః ।

త్వమగ్నే ప్రథమో అఙ్గిరా ఋషి-ర్దేవో దేవానామభవః శివః సఖా ।
తవ వ్రతే కవయో విద్మనాపసో ఽజాయన్త మరుతో భ్రాజదృష్టయః ॥ 1

త్వమగ్నే ప్రథమో అఙ్గిరస్తమః కవిర్దేవానాం పరి భూషసి వ్రతమ్ ।
విభుర్విశ్వస్మై భువనాయ మేధిరో ద్విమాతా శయుః కతిధా చిదాయవే ॥ 2
త్వమగ్నే ప్రథమో మాతరిశ్వన ఆవిర్భవ సుక్రతూయా వివస్వతే ।
అరేజేతాం రోదసీ హోతృవూర్యే ఽసఘ్నోర్భారమయజో మహో వసో ॥ 3
త్వమగ్నే మనవే ద్యామవాశయః పురూరవసే సుకృతే సుకృత్తరః ।
శ్వాత్రేణ యత్పిత్రోర్ముచ్యసే పర్యా ఽఽ త్వాపూర్వమనయన్నాపరం పునః ॥ 4
త్వమగ్నే వృషభః పుష్టివర్ధన ఉద్యతస్రుచే భవసి శ్రవాయ్యః ।
య ఆహుతిం పరి వేదా వషట్కృతి-మేకాయురగ్రే విశ ఆవివాససి ॥ 5 [32]

త్వమగ్నే వృజినవర్తనిం నరం సక్మన్పిపర్షి విదథే విచర్షణే ।
యః శూరసాతా పరితక్మ్యే ధనే దభ్రేభిశ్చిత్సమృతా హంసి భూయసః ॥ 6
త్వం తమగ్నే అమృతత్వ ఉత్తమే మర్తం దధాసి శ్రవసే దివేదివే ।
యస్తాతృషాణ ఉభయాయ జన్మనే మయః కృణోషి ప్రయ ఆ చ సూరయే ॥ 7
త్వం నో అగ్నే సనయే ధనానాం యశసం కారుం కృణుహి స్తవానః ।
ఋధ్యామ కర్మాపసా నవేన దేవైర్ద్యావాపృథివీ ప్రావతం నః ॥ 8
త్వం నో అగ్నే పిత్రోరుపస్థ ఆ దేవో దేవేష్వనవద్య జాగృవిః ।
తనూకృద్బోధి ప్రమతిశ్చ కారవే త్వం కల్యాణ వసు విశ్వమోపిషే ॥ 9
త్వమగ్నే ప్రమతిస్త్వం పితాసి న-స్త్వం వయస్కృత్తవ జామయో వయమ్ ।
సం త్వా రాయః శతినః సం సహస్రిణః సువీరం యన్తి వ్రతపామదాభ్య ॥ 10 [33]

త్వామగ్నే ప్రథమమాయుమాయవే దేవా అకృణ్వన్నహుషస్య విశ్పతిమ్ ।
ఇళామకృణ్వన్మనుషస్య శాసనీం పితుర్యత్పుత్రో మమకస్య జాయతే ॥ 11

త్వం నో అగ్నే తవ దేవ పాయుభి-ర్మఘోనో రక్ష తన్వశ్చ వన్ద్య ।
త్రాతా తోకస్య తనయే గవామ-స్యనిమేషం రక్షమాణస్తవ వ్రతే ॥ 12
త్వమగ్నే యజ్యవే పాయురన్తరో ఽనిషఙ్గాయ చతురక్ష ఇధ్యసే ।
యో రాతహవ్యో ఽవృకాయ ధాయసే కీరేశ్చిన్మన్త్రం మనసా వనోషి తమ్ ॥ 13
త్వమగ్న ఉరుశంసాయ వాఘతే స్పార్హం యద్రేక్ణః పరమం వనోషి తత్ ।
ఆధ్రస్య చిత్ప్రమతిరుచ్యసే పితా ప్ర పాకం శాస్సి ప్ర దిశో విదుష్టరః ॥ 14
త్వమగ్నే ప్రయతదక్షిణం నరం వర్మేవ స్యూతం పరి పాసి విశ్వతః ।
స్వాదుక్షద్మా యో వసతౌ స్యోనకృ-జ్జీవయాజం యజతే సోపమా దివః ॥ 15 [34]

ఇమామగ్నే శరణిం మీమృషో న ఇమమధ్వానం యమగామ దూరాత్ ।
ఆపిః పితా ప్రమతిః సోమ్యానాం భృమిరస్యృషికృన్మర్త్యానామ్ ॥ 16
మనుష్వదగ్నే అఙ్గిరస్వదఙ్గిరో యయాతివత్సదనే పూర్వవచ్ఛుచే ।
అచ్ఛ యాహ్యా వహా దైవ్యం జన-మా సాదయ బర్హిషి యక్షి చ ప్రియమ్ ॥ 17
ఏతేనాగ్నే బ్రహ్మణా వావృధస్వ శక్తీ వా యత్తే చకృమా విదా వా ।
ఉత ప్ర ణేష్యభి వస్యో అస్మా-న్త్సం నః సృజ సుమత్యా వాజవత్యా ॥ 18 [35]

(32)

ఇన్ద్రస్యన్వితిపఞ్చదశర్చస్యసూక్తస్యాఙ్గిరసో హిరణ్యస్తూప ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

ఇన్ద్రస్య ను వీర్యాణి ప్ర వోచం యాని చకార ప్రథమాని వజ్రీ ।
అహన్నహిమన్వపస్తతర్ద ప్ర వక్షణా అభినత్పర్వతానామ్ ॥ 1
అహన్నహిం పర్వతే శిశ్రియాణం త్వష్టాస్మై వజ్రం స్వర్యం తతక్ష ।
వాశ్రా ఇవ ధేనవః స్యన్దమానా అఞ్జః సముద్రమవ జగ్మురాపః ॥ 2

వృషాయమాణో ఽవృణీత సోమం త్రికద్రుకేష్వపిబత్సుతస్య ।
ఆ సాయకం మఘవాదత్త వజ్ర-మహన్నేనం ప్రథమజామహీనామ్ ॥ 3
యదిన్ద్రాహన్ప్రథమజామహీనా-మాన్మాయినామమినాః ప్రోత మాయాః ।
ఆత్సూర్యం జనయన్ద్యాముషాసం తాదీత్నా శత్రుం న కిలా వివిత్సే ॥ 4
అహన్వృత్రం వృత్రతరం వ్యంస-మిన్ద్రో వజ్రేణ మహతా వధేన ।
స్కన్ధాంసీవ కులిశేనా వివృక్ణా-ఽహిః శయత ఉపపృక్పృథివ్యాః ॥ 5 [36]

అయోద్ధేవ దుర్మద ఆ హి జుహ్వే మహావీరం తువిబాధమృజీషమ్ ।
నాతారీదస్య సమృతిం వధానాం సం రుజానాః పిపిష ఇన్ద్రశత్రుః ॥ 6
అపాదహస్తో అపృతన్యదిన్ద్ర-మాస్య వజ్రమధి సానౌ జఘాన ।
వృష్ణో వధ్రిః ప్రతిమానం బుభూష-న్పురుత్రా వృత్రో అశయద్వ్యస్తః ॥ 7
నదం న భిన్నమముయా శయానం మనో రుహాణా అతి యన్త్యాపః ।
యాశ్చిద్వృత్రో మహినా పర్యతిష్ఠ-త్తాసామహిః పత్సుతఃశీర్బభూవ ॥ 8
నీచావయా అభవద్వృత్రపుత్రే-న్ద్రో అస్యా అవ వధర్జభార ।
ఉత్తరా సూరధరః పుత్ర ఆసీ-ద్దానుః శయే సహవత్సా న ధేనుః ॥ 9
అతిష్ఠన్తీనామనివేశనానాం కాష్ఠానాం మధ్యే నిహితం శరీరమ్ ।
వృత్రస్య నిణ్యం వి చరన్త్యాపో దీర్ఘం తమ ఆశయదిన్ద్రశత్రుః ॥ 10 [37]

దాసపత్నీరహిగోపా అతిష్ఠ-న్నిరుద్ధా ఆపః పణినేవ గావః ।
అపాం బిలమపిహితం యదాసీ-ద్వృత్రం జఘన్వాఀ అప తద్వవార ॥ 11
అశ్వ్యో వారో అభవస్తదిన్ద్ర సృకే యత్వా ప్రత్యహన్దేవ ఏకః ।
అజయో గా అజయః శూర సోమ-మవాసృజః సర్తవే సప్త సిన్ధూన్ ॥ 12

నాస్మై విద్యున్న తన్యతుః సిషేధ న యాం మిహమకిరద్ధ్రాదునిం చ ।
ఇన్ద్రశ్చ యద్యుయుధాతే అహిశ్చో-తాపరీభ్యో మఘవా వి జిగ్యే ॥ 13

అహేర్యాతారం కమపశ్య ఇన్ద్ర హృది యత్తే జఘ్నుషో భీరగచ్ఛత్ ।
నవ చ యన్నవతిం చ స్రవన్తీః శ్యేనో న భీతో అతరో రజాంసి ॥ 14

ఇన్ద్రో యాతో ఽవసితస్య రాజా శమస్య చ శృఙ్గిణో వజ్రబాహుః ।
సేదు రాజా క్షయతి చర్షణీనా-మరాన్న నేమిః పరి తా బభూవ ॥ 15 [38]

॥ ఇతి ప్రథమో ఽష్టకే ద్వితీయో ఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ ద్వితీయాధ్యాయే వర్గాః 38 సూక్తాని 13 ఋచః 189 ॥

[తృతీయోఽధ్యాయః ॥ వ.1-35]

(33)

ఏతాయామేతి పంచదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసో హిరణ్యస్తూప ఇంద్ర స్త్రిష్టుప్ ।

ఏతాయామోప గవ్యన్త ఇన్ద్ర-మస్మాకం సు ప్రమతిం వావృధాతి ।
అనామృణః కువిదాదస్య రాయో గవాం కేతం పరమావర్జతే నః ॥ 1
ఉపేదహం ధనదామప్రతీతం జుష్టాం న శ్యేనో వసతిం పతామి ।
ఇన్ద్రం నమస్యన్నుపమేభిరర్కై-ర్యః స్తోతృభ్యో హవ్యో అస్తి యామన్ ॥ 2
ని సర్వసేన ఇషుధీఀ రసక్త సమర్యో గా అజతి యస్య వష్టి ।
చోష్కూయమాణ ఇన్ద్ర భూరి వామం మా పణిర్భూరస్మదధిప్రవృద్ధ ॥ 3
వధీర్హి దస్యుం ధనినం ఘనేనఀ ఏకశ్చరన్నుపశాకేభిరిన్ద్ర ।
ధనోరధి విషుణక్తే వ్యాయ-న్నయజ్వానః సనకాః ప్రేతిమీయుః ॥ 4
పరాచిచ్ఛీర్షా వవృజుస్త ఇన్ద్రా ఽయజ్వానో యజ్వభిః స్పర్ధమానాః ।
ప్ర యద్దివో హరివః స్థాతరుగ్ర నిరవ్రతాఀ అధమో రోదస్యోః ॥ 5 [1]

అయుయుత్సన్ననవద్యస్య సేనా-మయాతయన్త క్షితయో నవగ్వాః ।
వృషాయుధో న వధ్రయో నిరష్టాః ప్రవద్భిరిన్ద్రాచ్చితయన్త ఆయన్ ॥ 6
త్వమేతాన్రుదతో జక్షతశ్చా-యోధయో రజస ఇన్ద్ర పారే ।
అవాదహో దివ ఆ దస్యుముచ్చా ప్ర సున్వతః స్తువతః శంసమావః ॥ 7
చక్రాణాసః పరీణహం పృథివ్యా హిరణ్యేన మణినా శుమ్భమానాః ।
న హిన్వానాసస్తితిరుస్త ఇన్ద్రం పరి స్పశో అదధాత్సూర్యేణ ॥ 8

పరి యదిన్ద్ర రోదసీ ఉభే అబుభోజీర్మహినా విశ్వతః సీమ్ ।
అమన్యమానాఁ అభి మన్యమానై-ర్నిర్బ్రహ్మభిరధమో దస్యుమిన్ద్ర ॥ 9
న యే దివః పృథివ్యా అన్తమాపు-ర్న మాయాభిర్ధనదాం పర్యభూవన్ ।
యుజం వజ్రం వృషభశ్చక్ర ఇన్ద్రో నిర్జ్యోతిషా తమసో గా అదుక్షత్ ॥ 10 [2]

అను స్వధామక్షరన్నాపో అస్యా-ఽవర్ధత మధ్య ఆ నావ్యానామ్ ।
సధ్రీచీనేన మనసా తమిన్ద్ర ఓజిష్ఠేన హన్మనాహన్నభి ద్యూన్ ॥ 11
న్యావిధ్యదిలీబిశస్య దృళ్హా వి శృఙ్గిణమభినచ్ఛుష్ణమిన్ద్రః ।
యావత్తరో మఘవ-న్యావదోజో వజ్రేణ శత్రుమవధీః పృతన్యుమ్ ॥ 12
అభి సిధ్మో అజిగాదస్య శత్రూ-న్వి తిగ్మేన వృషభేణా పురో ఽభేత్ ।
సం వజ్రేణాసృజద్వృత్రమిన్ద్రః ప్ర స్వాం మతిమతిరచ్ఛాశదానః ॥ 13
ఆవః కుత్సమిన్ద్ర యస్మిఞ్చాక-న్ప్రావో యుధ్యన్తం వృషభం దశద్యుమ్ ।
శఫచ్యుతో రేణుర్నక్షత ద్యా-ముచ్ఛ్వైత్రేయో నృషాహ్యాయ తస్థౌ ॥ 14
ఆవః శమం వృషభం తుగ్ర్యాసు క్షేత్రజేషే మఘవఞ్ఛ్విత్ర్యం గామ్ ।
జ్యోక్చిదత్ర తస్థివాంసో అక్ర-ఞ్ఛత్రూయతామధరా వేదనాకః ॥ 15 [3]

(34)

త్రిశ్చిదితి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసో హిరణ్యస్తూపో ఽశ్వినౌ జగతీ నవమ్యంత్యే త్రిష్టుభౌ ।

త్రిశ్చిన్నో అద్యా భవతం నవేదసా విభుర్వాం యామ ఉత రాతిరశ్వినా ।
యువోర్హి యన్త్రం హిమ్యేవ వాససో ఽభ్యాయంసేన్యా భవతం మనీషిభిః ॥ 1
త్రయః పవయో మధువాహనే రథే సోమస్య వేనామను విశ్వ ఇద్విదుః ।
త్రయః స్కంభాసః స్కభితాస ఆరభే త్రిర్నక్తం యాథస్త్రిర్వశ్వినా దివా ॥ 2

సమానే అహన్త్రిరవద్యగోహనా　త్రిరద్య యజ్ఞం మధునా మిమిక్షతమ్ ।
త్రిర్వాజవతీరిషో అశ్వినా యువం　దోషా అస్మభ్యముషసశ్చ పిన్వతమ్ ॥　3

త్రిర్వర్తిర్యాతం త్రిరనువ్రతే జనే　త్రిః సుప్రావ్యే త్రేధేవ శిక్షతమ్ ।
త్రిర్నాన్ద్యం వహతమశ్వినా యువం　త్రిః పృక్షో అస్మే అక్షరేవ పిన్వతమ్ ॥　4

త్రిర్నో రయిం వహతమశ్వినా యువం　త్రిర్దేవతాతా త్రిరుతావతం ధియః ।
త్రిః సౌభగత్వం త్రిరుత శ్రవాంసి న-స్త్రిష్ఠం వాం సూరే దుహితా రుహద్రథమ్ ॥　5

త్రిర్నో అశ్వినా దివ్యాని భేషజా　త్రిః పార్థివాని త్రిరు దత్తమద్భ్యః ।
ఓమానం శంయోర్మమకాయ సూనవే　త్రిధాతు శర్మ వహతం శుభస్పతీ ॥　6 [4]

త్రిర్నో అశ్వినా యజతా దివేదివే　పరి త్రిధాతు పృథివీమశాయతమ్ ।
తిస్రో నాసత్యా రథ్యా పరావత　ఆత్మేవ వాతః స్వసరాణి గచ్ఛతమ్ ॥　7

త్రిరశ్వినా సిన్ధుభిః సప్తమాతృభి-స్త్రయ ఆహావాస్త్రేధా హవిష్కృతమ్ ।
తిస్రః పృథివీరుపరి ప్రవా దివో　నాకం రక్షేథే ద్యుభిరక్తుభిర్హితమ్ ॥　8

క్వ౧ త్రీ చక్రా త్రివృతో రథస్య　క్వ౧ త్రయో వన్ధురో యే సనీళాః ।
కదా యోగో వాజినో రాసభస్య　యేన యజ్ఞం నాసత్యోపయాథః ॥　9

ఆ నాసత్యా గచ్ఛతం హూయతే హవి-ర్మధ్వః పిబతం మధుపేభిరాసభిః ।
యువోర్హి పూర్వం సవితోషసో రథ-మృతాయ చిత్రం ఘృతవన్తమిష్యతి ॥　10

ఆ నాసత్యా త్రిభిరేకాదశైరిహ　దేవేభిర్యాతం మధుపేయమశ్వినా ।
ప్రాయుస్తారిష్టం నీ రపాంసి మృక్షతం　సేధతం ద్వేషో భవతం సచాభువా ॥　11

ఆ నో అశ్వినా త్రివృతా రథేనా　ఽర్వాఞ్చం రయిం వహతం సువీరమ్ ।
శృణ్వన్తా వామవసే జోహవీమి　వృధే చ నో భవతం వాజసాతౌ ॥　12[5]

(35)

హ్వయామీత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసో హిరణ్యస్తూపః సవితా త్రిష్టుప్ ।

ఆద్యాయాశ్చతుర్షుపాదేషుక్రమేణాగ్నిమిత్రావరుణరాత్రిసవితారోదేవతాః ఆద్యానవమ్యౌజగత్యౌ ।

హ్వయామ్యగ్నిం ప్రథమం స్వస్తయే హ్వయామి మిత్రావరుణావిహావసే ।
హ్వయామి రాత్రీం జగతో నివేశనీం హ్వయామి దేవం సవితారమూతయే ॥ 1

ఆ కృష్ణేన రజసా వర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్త్యం చ ।
హిరణ్యయేన సవితా రథేనా-ౘౘ దేవో యాతి భువనాని పశ్యన్ ॥ 2

యాతి దేవః ప్రవతా యాత్యుద్వతా యాతి శుభ్రాభ్యాం యజతో హరిభ్యామ్ ।
ఆ దేవో యాతి సవితా పరావతో ౘప విశ్వా దురితా బాధమానః ॥ 3

అభీవృతం కృశనైర్విశ్వరూపం హిరణ్యశమ్యం యజతో బృహన్తమ్ ।
ఆస్థాద్రథం సవితా చిత్రభానుః కృష్ణా రజాంసి తవిషీం దధానః ॥ 4

వి జనాఞ్ఛ్యావాః శితిపాదో అఖ్య-న్రథం హిరణ్య ప్రఉగం వహన్తః ।
శశ్వద్విశః సవితుర్దైవ్యస్యో-పస్థే విశ్వా భువనాని తస్థుః ॥ 5

తిస్రో ద్యావః సవితుర్ద్వా ఉపస్థాఀ ఏకా యమస్య భువనే విరాషాట్ ।
ఆణిం న రథ్యమమృతాధి తస్థు-రిహ బ్రవీతు య ఉ తచ్చికేతత్ ॥ 6 [6]

వి సుపర్ణో అన్తరిక్షాణ్యఖ్య-ద్గభీరవేపా అసురః సునీథః ।
క్వే3దానీం సూర్యః కశ్చికేత కతమాం ద్యాం రశ్మిరస్యా తతాన ॥ 7

అష్టౌ వ్యఖ్యత్కకుభః పృథివ్యా-స్త్రీ ధన్వ యోజనా సప్త సిన్ధూన్ ।
హిరణ్యాక్షః సవితా దేవ ఆగా-ద్దధద్రత్నా దాశుషే వార్యాణి ॥ 8

హిరణ్యపాణిః సవితా విచర్షణి-రుభే ద్యావాపృథివీ అన్తరీయతే ।
అపామీవాం బాధతే వేత్తి సూర్య-మభి కృష్ణేన రజసా ద్యామృణోతి ॥ 9

హిరణ్యహస్తో అసురః సునీథః సుమృళీకః స్వవాఀ యాత్వర్వాఙ్ ।
అపసేధన్రక్షసో యాతుధానా-నస్థాద్దేవః ప్రతిదోషం గృణానః ॥ 10
యే తే పన్థాః సవితః పూర్వ్యాసో ఽరేణవః సుకృతా అన్తరిక్షే ।
తేభిర్నో అద్య పథిభిః సుగేభీ రక్షా చ నో అధి చ బ్రూహి దేవ ॥ 11[7]

(36) [అష్టమో ఽనువాకః ॥ సూ. 36-43]

ప్రవోయహ్వామితి వింశత్యృచస్య సూక్తస్య ఘౌరః కాణ్వోగ్నిః ఊర్ధ్వఊషుణఇతి ద్వయోర్యూపః ప్రగాథః (అయుజోబృహత్యః యుజఃసతోబృహత్య ఇత్యర్థః)

ప్ర వో యహ్వం పురూణాం విశాం దేవయతీనామ్ ।
అగ్నిం సూక్తేభిర్వచోభిరీమహే యం సీమిదన్య ఈళతే ॥ 1
జనాసో అగ్నిం దధిరే సహోవృధం హవిష్మన్తో విధేమ తే ।
స త్వం నో అద్య సుమనా ఇహావితా భవా వాజేషు సన్త్య ॥ 2
ప్ర త్వా దూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసమ్ ।
మహస్తే సతో వి చరన్త్యర్చయో దివి స్పృశన్తి భానవః ॥ 3
దేవాసస్త్వా వరుణో మిత్రో అర్యమా సం దూతం ప్రత్నమిన్ధతే ।
విశ్వం సో అగ్నే జయతి త్వయా ధనం యస్తే దదాశ మర్త్యః ॥ 4
మన్ద్రో హోతా గృహపతి-రగ్నే దూతో విశామసి ।
త్వే విశ్వా సంగతాని వ్రతా ధ్రువా యాని దేవా అకృణ్వత ॥ 5 [8]

త్వే ఇదగ్నే సుభగే యవిష్ఠ్య విశ్వమా హూయతే హవిః ।
స త్వం నో అద్య సుమనా ఉతాపరం యక్షి దేవాన్త్సువీర్యా ॥ 6

తం ఘేమిత్థా నమస్విన ఉప స్వరాజమాసతే ।
హోత్రాభిరగ్నిం మనుషః సమిన్ధతే తితిర్వాంసో అతి స్రిధః ॥ 7

ఘ్నన్తో వృత్రమతరన్రోదసీ అప ఉరు క్షయాయ చక్రిరే ।
భువత్కణ్వే వృషా ద్యుమ్న్యాహుతః క్రన్దదశ్వో గవిష్టిషు ॥ 8

సం సీదస్వ మహాఁ అసి శోచస్వ దేవవీతమః ।
వి ధూమమగ్నే అరుషం మియేధ్య సృజ ప్రశస్త దర్శతమ్ ॥ 9

యం త్వా దేవాసో మనవే దధురిహ యజిష్ఠం హవ్యవాహన ।
యం కణ్వో మేధ్యాతిథిర్ధనస్పృతం యం వృషా యముపస్తుతః ॥ 10[9]

యమగ్నిం మేధ్యాతిథిః కణ్వ ఈధ ఋతాదధి ।
తస్య ప్రేషో దీదియుస్తమిమా ఋచ-స్తమగ్నిం వర్ధయామసి ॥ 11

రాయస్పూర్ధిస్వధావో ఽస్తి హి తే ఽగ్నే దేవేష్వాప్యమ్ ।
త్వం వాజస్య శ్రుత్యస్య రాజసి స నో మృళ మహాఁ అసి ॥ 12

ఊర్ధ్వ ఊ షు ణ ఊతయే తిష్ఠా దేవో న సవితా ।
ఊర్ధ్వో వాజస్య సనితా యదఞ్జిభిర్వాఘద్భిర్విహ్వయామహే ॥ 13

ఊర్ధ్వో నః పాహ్యంహసో ని కేతునా విశ్వం సమత్రిణం దహ ।
కృధీ న ఊర్ధ్వాఞ్చరథాయ జీవసే విదా దేవేషు నో దువః ॥ 14

పాహి నో అగ్నే రక్షసః పాహి ధూర్తేరరావ్ణః ।
పాహి రీషత ఉత వా జిఘాంసతో బృహద్భానో యవిష్ఠ్య ॥ 15[10]

ఘనేవ విష్వగ్వి జహ్యరావ్ణ-స్తపుర్జమ్భ యో అస్మధ్రుక్ ।
యో మర్త్యః శిశీతే అత్యక్తుభి-ర్మా నః స రిపురీశత ॥ 16

అగ్నిర్వవ్నే సువీర్య-మగ్నిః కణ్వాయ సౌభగమ్ ।
అగ్నిః ప్రావన్మిత్రోత మేధ్యాతిథి-మగ్నిః సాతా ఉపస్తుతమ్ ॥ 17
అగ్నినా తుర్వశం యదుం పరావత ఉగ్రాదేవం హవామహే ।
అగ్నిర్నయన్నవవాస్త్వం బృహద్రథం తుర్వీతిం దస్యవే సహః ॥ 18
ని త్వామగ్నే మనుర్దధే జ్యోతిర్జనాయ శశ్వతే ।
దీదేథ కణ్వ ఋతజాత ఉక్షితో యం నమస్యన్తి కృష్టయః ॥ 19
త్వేషాసో అగ్నే రమవన్తో అర్చయో భీమాసో న ప్రతీతయే ।
రక్షస్వినః సదమిద్యాతుమావతో విశ్వం సమత్రిణం దహ ॥ 20[11]

(37)

క్రీళంవ ఇతి పంచదశర్చస్యసూక్తస్య ఘౌరఃకాణ్వో మరుతో గాయత్రీ ।

క్రీళం వః శర్ధో మారుత-మనర్వాణం రథేశుభమ్ । కణ్వా అభి ప్ర గాయత ॥ 1
యే పృషతీభిరృష్టిభిః సాకం వాశీభిరఞ్జిభిః । అజాయన్త స్వభానవః ॥ 2
ఇహేవ శృణ్వ ఏషాం కశా హస్తేషు యద్వదాన్ । ని యామఞ్చిత్రమృఞ్జతే ॥ 3
ప్ర వః శర్ధాయ ఘృష్వయే త్వేషద్యుమ్నాయ శుష్మిణే । దేవత్తం బ్రహ్మ గాయత ॥ 4
ప్ర శంసా గోష్వఘ్న్యం క్రీళం యచ్ఛర్ధో మారుతమ్ । జమ్భే రసస్య వావృధే ॥ 5[12]

కో వో వర్షిష్ఠ ఆ నరో దివశ్చ గ్మశ్చ ధూతయః । యత్సీమన్తం న ధూనుథ ॥ 6
ని వో యామాయ మానుషో దధ్ర ఉగ్రాయ మన్యవే । జిహీత పర్వతో గిరిః ॥ 7
యేషామజ్మేషు పృథివీ జుజుర్వాం ఇవ విశ్పతిః । భియా యామేషు రేజతే ॥ 8
స్థిరం హి జానమేషాం వయో మాతుర్నిరేతవే । యత్సీమను ద్వితా శవః ॥ 9
ఉదు త్యే సూనవో గిరః కాష్ఠా అజ్మేష్వత్నత । వాశ్రా అభిజ్ఞు యాతవే ॥ 10[13]

త్యం చిద్ఘా దీర్ఘం పృథుం మిహో నపాతమమృధ్రమ్ । ప్ర చ్యావయన్తి యామభిః ॥11

మరుతో యద్ధ వో బలం జనాఀ అచుచ్యవీతన । గిరీఀరచుచ్యవీతన ॥ 12

యద్ధ యాన్తి మరుతః సం హ బ్రువతేఽధ్వన్నా । శృణోతి కశ్చిదేషామ్ ॥ 13

ప్ర యాత శీభమాశుభిః సన్తి కణ్వేషు వో దువః । తత్రో షు మాదయాధ్వై ॥ 14

అస్తి హి ష్మా మదాయ వః స్మసి ష్మా వయమేషామ్ । విశ్వం చిదాయుర్జీవసే ॥ 15[14]

(38)

కద్ధనూనమితి పంచదశర్చస్యసూక్తస్య ఘౌరఃకాణ్వో మరుతో గాయత్రీ ।

కద్ధ నూనం కధప్రియః పితా పుత్రం న హస్తయోః । దధిధ్వే వృక్తబర్హిషః ॥ 1

క్వ నూనం కద్వో అర్థం గన్తా దివో న పృథివ్యాః । క్వ వో గావో న రణ్యన్తి ॥ 2

క్వ వః సుమ్నా నవ్యాంసి మరుతః క్వ సువితా । క్వో౩ విశ్వాని సౌభగా ॥ 3

యద్యూయం పృశ్నిమాతరో మర్తాసః స్యాతన । స్తోతా వో అమృతః స్యాత్ ॥ 4

మా వో మృగో న యవసే జరితా భూదజోష్యః । పథా యమస్య గాదుప ॥ 5 [15]

మో షు ణః పరాపరా నిరృతిర్దుర్హణావధీత్ । పదీష్ట తృష్ణయా సహ ॥ 6

సత్యం త్వేషా అమవన్తో ధన్వఞ్చిదా రుద్రియాసః । మిహం కృణ్వన్త్యవాతామ్ ॥ 7

వాశ్రేవ విద్యున్మిమాతి వత్సం న మాతా సిషక్తి । యదేషాం వృష్టిరసర్జి ॥ 8

దివా చిత్తమః కృణ్వన్తి పర్జన్యేనోదవాహేన । యత్పృథివీం వ్యున్దన్తి ॥ 9

అధ స్వనాన్మరుతాం విశ్వమా సద్మ పార్థివమ్ । అరేజన్త ప్ర మానుషాః ॥ 10 [16]

మరుతో వీళు పాణిభి-శ్చిత్రా రోధస్వతీరను । యాతేమఖిద్రయామభిః ॥ 11

స్థిరా వః సన్తు నేమయో రథా అశ్వాస ఏషామ్ । సుసంస్కృతా అభీశవః ॥ 12

అచ్ఛా వదా తనా గిరా జరాయై బ్రహ్మణస్పతిమ్ । అగ్నిం మిత్రం న దర్శతమ్ ॥ 13
మిమీహి శ్లోకమాస్యే పర్జన్య ఇవ తతనః । గాయ గాయత్రముక్థ్యమ్ ॥ 14
వన్దస్వ మారుతం గణం త్వేషం పనస్యుమర్కిణమ్ । అస్మే వృద్ధా అసన్నిహ ॥ 15 [17]

(39)

ప్రయదిత్థేతిదశర్చస్యసూక్తస్య ఘౌరఃకాణ్వోమరుతోబార్హతప్రగాథః

(అయుజో బృహత్యఃయుజః సతోబృహత్యః) ।

ప్ర యదిత్థా పరావతః శోచిర్న మానమస్యథ ।
కస్య క్రత్వా మరుతః కస్య వర్పసా కం యాథ కం హ ధూతయః ॥ 1
స్థిరా వః సన్త్వాయుధా పరాణుదే వీళూ ఉత ప్రతిష్కభే ।
యుష్మాకమస్తు తవిషీ పనీయసీ మా మర్త్యస్య మాయినః ॥ 2
పరా హ యత్ స్థిరం హథ నరో వర్తయథా గురు ।
వి యాథన వనినః పృథివ్యా వ్యాశాః పర్వతానామ్ ॥ 3
నహి వః శత్రుర్వివిదే అధి ద్యవి న భూమ్యాం రిశాదసః ।
యుష్మాకమస్తు తవిషీ తనా యుజా రుద్రాసో నూ చిదాధృషే ॥ 4
ప్ర వేపయన్తి పర్వతా-న్వి విఞ్చన్తి వనస్పతీన్ ।
ప్రో ఆరత మరుతో దుర్మదా ఇవ దేవాసః సర్వయా విశా ॥ 5 [18]

ఉపో రథేషు పృషతీరయుగ్ధ్వం ప్రష్టిర్వహతి రోహితః ।
ఆ వో యామాయ పృథివీ చిదశ్రో-దబీభయన్త మానుషాః ॥ 6
ఆ వో మక్షూ తనాయ కం రుద్రా అవో వృణీమహే ।
గన్తా నూనం నోఽవసా యథా పురే-త్థా కణ్వాయ బిభ్యుషే ॥ 7

యుష్మేషితో మరుతో మర్త్యేషిత ఆ యో నో అభ్వ ఈషతే ।
వి తం యుయోత శవసా వ్యోజసా వి యుష్మాకాభిరూతిభిః ॥ 8

అసామి హి ప్రయజ్యవః కణ్వం దద ప్రచేతసః ।
అసామిభిర్మరుత ఆ న ఊతిభి-ర్గన్తా వృష్టిం న విద్యుతః ॥ 9

అసామ్యోజో బిభృథా సుదానవో ఽసామి ధూతయః శవః ।
ఋషిద్విషే మరుతః పరిమన్యవ ఇషుం న సృజత ద్విషమ్ ॥ 10 [19]

(40)

ఉత్తిష్ఠేత్యష్టర్చస్యసూక్తస్య ఘౌరః కాణ్వో బ్రహ్మణస్పతిః ప్రగాథః
(అయుజో బృహత్యః యుజః సతోబృహత్యః) ।

ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మణస్పతే దేవయన్తస్త్వేమహే ।
ఉప ప్ర యన్తు మరుతః సుదానవ ఇన్ద్ర ప్రాశూర్భవా సచా ॥ 1

త్వామిద్ధి సహసస్పుత్ర మర్త్య ఉపబ్రూతే ధనే హితే ।
సువీర్యం మరుత ఆ స్వశ్వ్యం దధీత యో వ ఆచకే ॥ 2

ప్రైతు బ్రహ్మణస్పతిః ప్ర దేవ్యేతు సూనృతా ।
అచ్ఛా వీరం నర్యం పఙ్క్తిరాధసం దేవా యజ్ఞం నయన్తు నః ॥ 3

యో వాఘతే దదాతి సూనరం వసు స ధత్తే అక్షితి శ్రవః ।
తస్మా ఇళాం సువీరామా యజామహే సుప్రతూర్తిమనేహసమ్ ॥ 4

ప్ర నూనం బ్రహ్మణస్పతి-ర్మన్త్రం వదత్యుక్థ్యమ్ ।
యస్మిన్నిన్ద్రో వరుణో మిత్రో అర్యమా దేవా ఓకాంసి చక్రిరే ॥ 5 [20]

తమిద్వోచేమా విదథేషు శంభువం మన్త్రం దేవా అనేహసమ్ ।
ఇమాం చ వాచం ప్రతిహర్యథా నరో విశ్వేద్వామా వో అశ్నవత్ ॥ 6
కో దేవయన్తమశ్నవ-జ్జనం కో వృక్త బర్హిషమ్ ।
ప్రప్ర దాశ్వాన్పస్త్యాభిరస్థితా-ఽన్తర్వావత్ క్షయం దధే ॥ 7
ఉప క్షత్రం పృఞ్చీత హన్తి రాజభి-ర్భయే చిత్సుక్షితిం దధే ।
నాస్య వర్తా న తరుతా మహాధనే నార్భే అస్తి వజ్రిణః ॥ 8 [21]

(41)

యంరక్షన్తీతి నవర్చస్యసూక్తస్య ఘౌరః కాణ్వః ఆద్యానాం తిసృణామంత్యానాం
తిసృణాం చ వరుణమిత్రార్యమణ స్తృతీయాది తిసృణామాదిత్యా గాయత్రీ ।

యం రక్షన్తి ప్రచేతసో వరుణో మిత్రో అర్యమా । నూ చిత్స దభ్యతే జనః ॥ 1
యం బాహుతేవ పిప్రతి పాన్తి మర్త్యం రిషః । అరిష్టః సర్వ ఏధతే ॥ 2
వి దుర్గా వి ద్విషః పురో ఘ్నన్తి రాజాన ఏషామ్ । నయన్తి దురితా తిరః ॥ 3
సుగః పన్థా అనృక్షర ఆదిత్యాస ఋతం యతే । నాత్రావఖాదో అస్తి వః । 4
యం యజ్ఞం నయథా నర ఆదిత్యా ఋజునా పథా । ప్ర వః స ధీతయే నశత్ ॥ 5 [22]

స రత్నం మర్త్యో వసు విశ్వం తోకముత త్మనా । అచ్ఛా గచ్ఛత్యస్తృతః ॥ 6
కథా రాధామ సఖాయః స్తోమం మిత్రస్యార్యమ్ణః । మహి ప్సరో వరుణస్య ॥ 7
మా వో ఘ్నన్తం మా శపన్తం ప్రతి వోచే దేవయన్తమ్ । సుమ్నైరిద్వ ఆ వివాసే ॥ 8
చతురశ్చిద్దదమానా-ద్బిభీయాదా నిధాతోః । న దురుక్తాయ స్పృహయేత్ ॥ 9 [23]

(42)

సంపూషన్నితి దశర్చస్య సూక్తస్య ఘౌరఃకాణ్వః పూషా గాయత్రీ ।

సం పూషన్నధ్వనస్తిర వ్యంహో విముచో నపాత్ । సక్ష్వా దేవ ప్ర ణస్పురః ॥ 1
యో నః పూషన్నఘో వృకో దుఃశేవ ఆదిదేశతి । అప స్మ తం పథో జహి ॥ 2
అప త్యం పరిపన్థినం ముషీవాణం హురశ్చితమ్ । దూరమధి స్రుతేరజ ॥ 3
త్వం తస్య ద్వయావినో ఽఘశంసస్య కస్య చిత్ । పదాభి తిష్ఠ తపుషిమ్ ॥ 4
ఆ తత్తే దస్ర మన్తుమః పూషన్నవో వృణీమహే । యేన పితౄనచోదయః ॥ 5 [24]

అధా నో విశ్వసౌభగ హిరణ్యవాశీమత్తమ । ధనాని సుషణా కృధి ॥ 6
అతి నః సశ్చతో నయ సుగా నః సుపథా కృణు । పూషన్నిహ క్రతుం విదః ॥ 7
అభి సూయవసం నయ న నవజ్వారో అధ్వనే । పూషన్నిహ క్రతుం విదః ॥ 8
శగ్ధి పూర్ధి ప్ర యంసి చ శిశీహి ప్రాస్యుదరమ్ । పూషన్నిహ క్రతుం విదః ॥ 9
న పూషణం మేథామసి సూక్తైరభి గృణీమసి । వసూని దస్మమీమహే ॥ 10 [25]

(43)

కద్రుద్రాయేతి నవర్చస్యసూక్తస్య ఘౌరఃకాణ్వో రుద్రస్తృతీయాయా మిత్రావరుణౌ చ సప్తమ్యాది తృచస్య సోమో గాయత్ర్యన్త్యానుష్టుప్ ।

కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే మీఢుష్టమాయ తవ్యసే । వోచేమ శంతమం హృదే ॥ 1
యథా నో అదితిః కరత్పశ్వే నృభ్యో యథా గవే । యథా తోకాయ రుద్రియమ్ ॥ 2
యథా నో మిత్రో వరుణో యథా రుద్రశ్చికేతతి । యథా విశ్వే సజోషసః ॥ 3
గాథపతిం మేధపతిం రుద్రం జలాషభేషజమ్ । తచ్ఛంయోః సుమ్నమీమహే ॥ 4
యః శుక్ర ఇవ సూర్యో హిరణ్యమివ రోచతే । శ్రేష్ఠో దేవానాం వసుః ॥ 5 [26]

శం నః కరత్యర్వతే సుగం మేషాయ మేష్యే । నృభ్యో నారిభ్యో గవే ॥ 6

అస్మే సోమ శ్రియమధి ని ధేహి శతస్య నృణామ్ । మహి శ్రవస్తువిన్నృమ్ణమ్ ॥ 7

మా నః సోమపరిబాధో మారాతయో జుహురన్త । ఆ న ఇన్దో వాజే భజ ॥ 8

యాస్తే ప్రజా అమృతస్య పరస్మిన్ ధామన్నృతస్య ।
మూర్ధా నాభా సోమ వేన ఆభూషన్తీః సోమ వేదః ॥ 9 [27]

(44)　　**[నవమో ఽనువాకః ॥ సూ. 44-50]**

అగ్నేవివస్వదితి చతుర్దశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వః ప్రస్కణ్వో ఽగ్నిరాద్యేఅశ్వ్యుషశ్చ ప్రగాథః (అయుజో బృహత్యః యుజః సతోబృహత్యః) ।

అగ్నే వివస్వదుషస-శ్చిత్రం రాధో అమర్త్య ।
ఆ దాశుషే జాతవేదో వహా త్వ-మద్యా దేవాఀ ఉషర్బుధః ॥ 1

జుష్టో హి దూతో అసి హవ్యవాహనో ఽగ్నే రథీరధ్వరాణామ్ ।
సజూరశ్విభ్యాముషసా సువీర్య-మస్మే ధేహి శ్రవో బృహత్ ॥ 2

అద్యా దూతం వృణీమహే వసుమగ్నిం పురుప్రియమ్ ।
ధూమకేతుం భాఋజీకం వ్యుష్టిషు యజ్ఞానామధ్వరశ్రియమ్ ॥ 3

శ్రేష్ఠం యవిష్ఠమతిథిం స్వాహుతం జుష్టం జనాయ దాశుషే ।
దేవాఀ అచ్ఛా యాతవే జాతవేదస - మగ్నిమీళే వ్యుష్టిషు ॥ 4

స్తవిష్యామి త్వామహం విశ్వస్యామృత భోజన ।
అగ్నే త్రాతారమమృతం మియేధ్య యజిష్ఠం హవ్యవాహన ॥ 5 [28]

సుశంసో బోధి గృణతే యవిష్ఠ్య మధుజిహ్వః స్వాహుతః ।
ప్రస్కణ్వస్య ప్రతిరన్నాయుర్జీవసే నమస్యా దైవ్యం జనమ్ ॥ 6

హోతారం విశ్వవేదసం సం హి త్వా విశ ఇన్ధతే ।
స ఆ వహ పురుహూత ప్రచేతసో ఽగ్నే దేవాఀ ఇహ ద్రవత్ ॥ 7

సవితారముషసమశ్వినా భగ-మగ్నిం వ్యుష్టిషు క్షపః ।
కణ్వాసస్త్వా సుతసోమాస ఇన్ధతే హవ్యవాహం స్వధ్వర ॥ 8

పతిర్హ్యధ్వరాణా-మగ్నే దూతో విశామసి ।
ఉషర్బుధ ఆ వహ సోమపీతయే దేవాఀ అద్య స్వర్దృశః ॥ 9

అగ్నే పూర్వా అనూషసో విభావసో దీదేథ విశ్వదర్శతః ।
అసి గ్రామేష్వవితా పురోహితో ఽసి యజ్ఞేషు మానుషః ॥ 10 [29]

ని త్వా యజ్ఞస్య సాధన-మగ్నే హోతారమృత్విజమ్ ।
మనుష్వద్దేవ ధీమహి ప్రచేతసం జీరం దూతమమర్త్యమ్ ॥ 11

యద్దేవానాం మిత్రమహః పురోహితో ఽన్తరో యాసి దూత్యమ్ ।
సిన్ధోరివ ప్రస్వనితాస ఊర్మయో ఽగ్నే ర్భ్రాజన్తే అర్చయః ॥ 12

శ్రుధి శ్రుత్కర్ణ వహ్నిభి-ర్దేవైరగ్నే సయావభిః ।
ఆ సీదన్తు బర్హిషి మిత్రో అర్యమా ప్రాతర్యావాణో అధ్వరమ్ ॥ 13

శృణ్వన్తు స్తోమం మరుతః సుదానవో ఽగ్నిజిహ్వా ఋతావృధః ।
పిబతు సోమం వరుణో ధృతవ్రతో ఽశ్విభ్యాముషసా సజూః ॥ 14 [30]

(45)

త్వమగ్నేవసూనితి దశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వః ప్రస్కణ్వోఽగ్ని రన్త్యాయాదేవా శ్చానుష్టుప్ ।

త్వమగ్నే వసూఀ రిహ రుద్రాఀ ఆదిత్యాఀ ఉత ।
యజా స్వధ్వరం జనం మనుజాతం ఘృతప్రుషమ్ ॥ 1

శ్రుష్టీవానో హి దాశుషే దేవా అగ్నే విచేతసః ।
తాన్రోహిదశ్వ గిర్వణ-స్త్రయస్త్రింశతమా వహ ॥ 2
ప్రియమేధవదత్రివ-జ్జాతవేదో విరూపవత్ ।
అఙ్గిరస్వన్మహివ్రత ప్రస్కణ్వస్య శ్రుధీ హవమ్ ॥ 3
మహికేరవ ఊతయే ప్రియమేధా అహూషత ।
రాజన్తమధ్వరాణా-మగ్నిం శుక్రేణ శోచిషా ॥ 4
ఘృతాహవన సన్త్యే-మా ఉ షు శ్రుధీ గిరః ।
యాభిః కణ్వస్య సూనవో హవన్తేఽవసే త్వా ॥ 5 [31]

త్వాం చిత్రశ్రవస్తమ హవన్తే విక్షు జన్తవః ।
శోచిష్కేశం పురుప్రియా-ఽగ్నే హవ్యాయ వోళ్హవే ॥ 6
ని త్వా హోతారమృత్విజం దధిరే వసువిత్తమమ్ ।
శ్రుత్కర్ణం సప్రథస్తమం విప్రా అగ్నే దివిష్టిషు ॥ 7
ఆ త్వా విప్రా అచుచ్యవుః సుతసోమా అభి ప్రయః ।
బృహద్భా బిభ్రతో హవి-రగ్నే మర్తాయ దాశుషే ॥ 8
ప్రాతర్యావ్ణః సహస్కృత సోమపేయాయ సన్త్య ।
ఇహాద్య దైవ్యం జనం బర్హిరా సాదయా వసో ॥ 9
అర్వాఞ్చం దైవ్యం జన-మగ్నే యక్ష్వ సహూతిభిః ।
అయం సోమః సుదానవ-స్తం పాత తిరో అహ్న్యమ్ ॥ 10 [32]

(46)

ఏషోఉషేతి పంచదశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వః ప్రస్కణ్వోఽశ్వినౌ గాయత్రీ ।

ఏషో ఉషా అపూర్వ్యా వ్యుచ్ఛతి ప్రియా దివః । స్తుషే వామశ్వినా బృహత్ ॥ 1
యా దస్రా సిన్ధుమాతరా మనోతరా రయీణామ్ । ధియా దేవా వసువిదా ॥ 2
వచ్యన్తే వాం కకుహాసో జూర్ణాయామధి విష్టపి । యద్వాం రథో విభిష్పతాత్ ॥ 3
హవిషా జారో అపాం పిపర్తి పపురిర్నరా । పితా కుటస్య చర్షణిః ॥ 4
ఆదారో వాం మతీనాం నాసత్యా మతవచసా । పాతం సోమస్య ధృష్ణుయా ॥ 5 [33]

యా నః పీపరదశ్వినా జ్యోతిష్మతీ తమస్తిరః । తామస్మే రాసాథా మిషమ్ ॥ 6
ఆ నో నావా మతీనాం యాతం పారాయ గన్తవే । యుఞ్జాథామశ్వినా రథమ్ ॥ 7
అరిత్రం వాం దివస్పృథు తీర్థే సిన్ధూనాం రథః । ధియా యుయుజ్ర ఇన్దవః ॥ 8
దివస్కణ్వాస ఇన్దవో వసు సిన్ధూనాం పదే । స్వం వవ్రిం కుహ ధిత్సథః ॥ 9
అభూదు భా ఉ అంశవే హిరణ్యం ప్రతి సూర్యః । వ్యఖ్యజ్జిహ్వయాసితః ॥ 10 [34]

అభూదు పారమేతవే పన్థా ఋతస్య సాధుయా । అదర్శి వి స్రుతిర్దివః ॥ 11
తత్తదిదశ్వినోరవో జరితా ప్రతి భూషతి । మదే సోమస్య పిప్రతోః ॥ 12
వావసానా వివస్వతి సోమస్య పీత్యా గిరా । మనుష్వచ్ఛంభూ ఆ గతమ్ ॥ 13
యువోరుషా అను శ్రియం పరిజ్మనోరుపాచరత్ । ఋతా వనథో అక్తుభిః ॥ 14
ఉభా పిబతమశ్వినో-భా నః శర్మ యచ్ఛతమ్ । అవిద్రియాభిరూతిభిః ॥ 15 [35]

॥ ఇతి ప్రథమోఽష్టకే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ తృతీయాధ్యాయే వర్గాః 35 సూక్తాని 14 ఋచః 173 ॥

[చతుర్థోఽధ్యాయః ॥ వ.1-29]

(47)

అయం వామితి దశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వః ప్రస్కణ్వో ఽశ్వినౌ ప్రగాథః

(అయుజో బృహత్యో యుజః సతోబృహత్యః) ।

అయం వాం మధుమత్తమః సుతః సోమ ఋతావృధా ।
తమశ్వినా పిబతం తిరోఅహ్న్యం ధత్తం రత్నాని దాశుషే ॥ 1

త్రివన్ధురేణ త్రివృతా సుపేశసా రథేనా యాతమశ్వినా ।
కణ్వాసో వాం బ్రహ్మ కృణ్వన్త్యధ్వరే తేషాం సు శృణుతం హవమ్ ॥ 2

అశ్వినా మధుమత్తమం పాతం సోమమృతావృధా ।
అథాద్య దస్రా వసు బిభ్రతా రథే దాశ్వాంసముప గచ్ఛతమ్ ॥ 3

త్రిషధస్థే బర్హిషి విశ్వవేదసా మధ్వా యజ్ఞం మిమిక్షతమ్ ।
కణ్వాసో వాం సుతసోమా అభిద్యవో యువాం హవన్తే అశ్వినా ॥ 4

యాభిః కణ్వమభిష్టిభిః ప్రావతం యువమశ్వినా ।
తాభిః ష్వ౧స్మాఀ అవతం శుభస్పతీ పాతం సోమమృతావృధా ॥ 5 [1]

సుదాసే దస్రా వసు బిభ్రతా రథే పృక్షో వహతమశ్వినా ।
రయిం సముద్రాదుత వా దివస్పర్య-స్మే ధత్తం పురుస్పృహమ్ ॥ 6

యన్నాసత్యా పరావతి యద్వా స్థో అధి తుర్వశే ।
అతో రథేన సువృతా న ఆ గతం సాకం సూర్యస్య రశ్మిభిః ॥ 7

అర్వాఞ్చా వాం సప్తయోఽధ్వరశ్రియో వహన్తు సవనేదుప ।
ఇషం పృఞ్చన్తా సుకృతే సుదానవ ఆ బర్హిః సీదతం నరా ॥ 8

తేన నాసత్యా గతం రథేన సూర్యత్వచా ।
యేన శశ్వదూహథుర్దాశుషే వసు మధ్వః సోమస్య పీతయే ॥ 9
ఉక్థేభిరర్వాగవసే పురూవసూ అర్కైశ్చ ని హ్వయామహే ।
శశ్వత్కణ్వానాం సదసి ప్రియే హి కం సోమం పపథురశ్వినా ॥ 10 [2]

(48)

సహవామేనేతి షోళశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వః ప్రస్కణ్వ ఉషాః ప్రగాథః
(అయుజో బృహత్యో యుజః సతోబృహత్యః) ।

సహ వామేన న ఉషో వ్యుచ్ఛా దుహితర్దివః ।
సహ ద్యుమ్నేన బృహతా విభావరి రాయా దేవి దాస్వతీ ॥ 1
అశ్వావతీర్గోమతీర్విశ్వసువిదో భూరి చ్యవన్త వస్తవే ।
ఉదీరయ ప్రతి మా సూనృతా ఉషశ్చోద రాధో మఘోనామ్ ॥ 2
ఉవాసోషా ఉచ్ఛాచ్చ ను దేవీ జీరా రథానామ్ ।
యే అస్యా ఆచరణేషు దధ్రిరే సముద్రే న శ్రవస్యవః ॥ 3
ఉషో యే తే ప్ర యామేషు యుఞ్జతే మనో దానాయ సూరయః ।
అత్రాహ తత్కణ్వ ఏషాం కణ్వతమో నామ గృణాతి నృణామ్ ॥ 4
ఆ ఘా యోషేవ సూనర్యుషా యాతి ప్రభుఞ్జతీ ।
జరయన్తీ వృజనం పద్వదీయత ఉత్పాతయతి పక్షిణః ॥ 5 [3]

వి యా సృజతి సమనం వ్యర్థినః పదం న వేత్యోదతీ ।
వయో నకిష్టే పప్తివాంస ఆసతే వ్యుష్టౌ వాజినీవతి ॥ 6

ఏషాయుక్త పరావతః సూర్యస్యోదయనాదధి ।
శతం రథేభిః సుభగోషా ఇయం వి యాత్యభి మానుషాన్ ॥ 7

విశ్వమస్యా నానామ చక్షసే జగ-జ్జ్యోతిష్కృణోతి సూనరీ ।
అప ద్వేషో మఘోనీ దుహితా దివ ఉషా ఉచ్ఛదప స్రిధః ॥ 8

ఉష ఆ భాహి భానునా చన్ద్రేణ దుహితర్దివః ।
ఆవహన్తీ భూర్యస్మభ్యం సౌభగం వ్యుచ్ఛన్తీ దివిష్టిషు ॥ 9

విశ్వస్య హి ప్రాణనం జీవనం త్వే వి యదుచ్ఛసి సూనరి ।
సా నో రథేన బృహతా విభావరి శ్రుధి చిత్రామఘే హవమ్ ॥ 10 [4]

ఉషో వాజం హి వంస్వ యశ్చిత్రో మానుషే జనే ।
తేనా వహ సుకృతో అధ్వరాఁ ఉప యే త్వా గృణన్తి వహ్నయః ॥ 11

విశ్వాన్దేవాఁ ఆ వహ సోమపీతయే ఽన్తరిక్షాదుషస్త్వమ్ ।
సాస్మాసు ధా గోమదశ్వావదుక్థ్యం-ముషో వాజం సువీర్యమ్ ॥ 12

యస్యా రుశన్తో అర్చయః ప్రతి భద్రా అదృక్షత ।
సా నో రయిం విశ్వవారం సుపేశస-ముషా దదాతు సుగ్మ్యమ్ ॥ 13

యే చిద్ధి త్వామృషయః పూర్వ ఊతయే జుహూరేఽవసే మహి ।
సా నః స్తోమాఁ అభి గృణీహి రాధసో-షః శుక్రేణ శోచిషా ॥ 14

ఉషో యదద్య భానునా వి ద్వారావృణవో దివః ।
ప్ర నో యచ్ఛతాదవృకం పృథు చ్ఛర్దిః ప్ర దేవి గోమతీరిషః ॥ 15

సం నో రాయా బృహతా విశ్వపేశసా మిమిక్ష్వా సమిళాభిరా ।
సం ద్యుమ్నేన విశ్వతురోషో మహి సం వాజైర్వాజినీవతి ॥ 16 [5]

(49)

ఉషోభద్రేభిరితి చతురృచస్యసూక్తస్య కాణ్వప్రస్కణ్వ ఉషా అనుష్టుప్ ।

ఉషో భద్రేభిరా గహి దివశ్చిద్రోచనాదధి ।
వహన్త్వరుణప్సవ ఉప త్వా సోమినో గృహమ్ ॥ 1
సుపేశసం సుఖం రథం యమధ్యస్థా ఉషస్త్వమ్ ।
తేనా సుశ్రవసం జనం ప్రావాద్య దుహితర్దివః ॥ 2
వయశ్చిత్తే పతత్రిణో ద్విపచ్చతుష్పదర్జుని ।
ఉషః ప్రారన్నృతూꣳరను దివో అన్తేభ్యస్పరి ॥ 3
వ్యుచ్ఛన్తీ హి రశ్మిభి-ర్విశ్వమాభాసి రోచనమ్ ।
తాం త్వాముషర్వసూయవో గీర్భిః కణ్వా అహూషత ॥ 4 [6]

(50)

ఉదుత్యమితిత్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వః ప్రస్కణ్వః సూర్యో గాయత్రీ అంత్యాశ్చతస్రో ఽనుష్టుభః
(అంత్యస్తృచోరోగఘ్న ఉపనిషదంత్యోర్ధర్చోద్విషఘ్న ఇతి గుణః) ।

ఉదు త్యం జాతవేదసం దేవం వహన్తి కేతవః । దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్ ॥ 1
అప త్యే తాయవో యథా నక్షత్రా యన్త్యక్తుభిః । సూరాయ విశ్వచక్షసే ॥ 2
అదృశ్రమస్య కేతవో వి రశ్మయో జనాꣳ అను । భ్రాజన్తో అగ్నయో యథా ॥ 3
తరణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి సూర్య । విశ్వమా భాసి రోచనమ్ ॥ 4
ప్రత్యఙ్ దేవానాం విశః ప్రత్యఙ్ఙుదేషి మానుషాన్ । ప్రత్యఙ్ విశ్వం స్వర్దృశే ॥ 5 [7]

యేనా పావక చక్షసా భురణ్యన్తం జనాఀ అను । త్వం వరుణ పశ్యసి ॥ 6

వి ద్యామేషి రజస్పృథ్వ-హా మిమానో అక్తుభిః । పశ్యఞ్జన్మాని సూర్య ॥ 7

సప్త త్వా హరితో రథే వహన్తి దేవ సూర్య । శోచిష్కేశం విచక్షణ ॥ 8

అయుక్త సప్త శున్ధ్యువః సూరో రథస్య నప్త్యః । తాభిర్యాతి స్వయుక్తిభిః ॥ 9

ఉద్వయం తమసస్పరి జ్యోతిష్పశ్యన్త ఉత్తరమ్ ।

దేవం దేవత్రా సూర్య-మగన్మ జ్యోతిరుత్తమమ్ ॥ 10

ఉద్యన్నద్య మిత్రమహ ఆరోహన్నుత్తరాం దివమ్ ।

హృద్రోగం మమ సూర్య హరిమాణం చ నాశయ ॥ 11

శుకేషు మే హరిమాణం రోపణాకాసు దధ్మసి ।

అథో హారిద్రవేషు మే హరిమాణం ని దధ్మసి ॥ 12

ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేన సహసా సహ ।

ద్విషన్తం మహ్యం రన్ధయ-న్మో అహం ద్విషతే రధమ్ ॥ 13 [8]

పరిశిష్టమ్

శనైశ్చిదద్య సూర్యేణా-ఽఽదిత్యేన సహీయసా ।

అహం యశస్వినాం యశో విద్యారూపముపా దదే ॥ 14

ఉద్యన్నద్య వి నో భజ పితా పుత్రేభ్యో యథా ।

దీర్ఘాయుత్వస్య హేశిషే తస్య నో ధేహి సూర్య ॥ 15

ఉద్యన్తం త్వా మిత్రమహ ఆరోహన్తం విచక్షణ ।

పశ్యేమ శరదః శతం జీవేమ శరదః శతమ్ ॥ 16

(51)　　[దశమో ఽనువాకః ॥ సూ. 51-57]

అభిత్యమితి పంచదశర్చస్యసూక్తస్య ఆంగిరసః సవ్య ఇన్ద్రో జగతీ అంత్యే ద్వే త్రిష్టుభౌ ।

అభి త్యం మేషం పురుహూతమృగ్మియ-మిన్ద్రం గీర్భిర్మదతా వస్వో అర్ణవమ్ ।
యస్య ద్యావో న విచరన్తి మానుషా భుజే మంహిష్ఠమభి విప్రమర్చత ॥ 1

అభీమవన్వన్త్స్వభిష్టిమూతయో ఽన్తరిక్షప్రాం తవిషీభిరావృతమ్ ।
ఇన్ద్రం దక్షాస ఋభవో మదచ్యుతం శతక్రతుం జవనీ సూనృతారుహత్ ॥ 2

త్వం గోత్రమఙ్గిరోభ్యో ఽవృణో రపో-తాత్రయే శతదురేషు గాతువిత్ ।
ససేన చిద్విమదాయావహో వస్వా-జావద్రిం వావసానస్య నర్తయన్ ॥ 3

త్వమపామపిధానావృణోరపా- ఽధారయః పర్వతే దానుమద్వసు ।
వృత్రం యదిన్ద్ర శవసావధీరహి-మాదిత్సూర్యం దివ్యారోహయో దృశే ॥ 4

త్వం మాయాభిరప మాయినో ఽధమః స్వధాభిర్యే అధి శుప్తావజుహ్వత ।
త్వం పిప్రోర్నృమణః ప్రారుజః పురః ప్ర ఋజిశ్వానం దస్యుహత్యేష్వావిథ ॥ 5 [9]

త్వం కుత్సం శుష్ణహత్యేష్వావిథా- ఽరన్ధయో ఽతిథిగ్వాయ శమ్బరమ్ ।
మహాన్తం చిదర్బుదం ని క్రమీః పదా సనాదేవ దస్యుహత్యాయ జజ్ఞిషే ॥ 6

త్వే విశ్వా తవిషీ సధ్ర్యగ్ఘితా తవ రాధః సోమపీథాయ హర్షతే ।
తవ వజ్రశ్చికితే బాహ్వోర్హితో వృశ్చా శత్రోరవ విశ్వాని వృష్ణ్యా ॥ 7

వి జానీహ్యార్యాన్యే చ దస్యవో బర్హిష్మతే రన్ధయా శాసదవ్రతాన్ ।
శాకీ భవ యజమానస్య చోదితా విశ్వేత్తా తే సధమాదేషు చాకన ॥ 8

అనువ్రతాయ రన్ధయన్నపవ్రతా-నాభూభిరిన్ద్రః శ్నథయన్ననాభువః ।
వృద్ధస్య చిద్వర్ధతో ద్యామినక్షతః స్తవానో వమ్రో వి జఘాన సందిహః ॥ 9

తక్షద్యత్త ఉశనా సహసా సహో వి రోదసీ మజ్మనా బాధతే శవః ।
ఆ త్వా వాతస్య నృమణో మనోయుజ ఆ పూర్యమాణమవహన్నభి శ్రవః ॥ 10 [10]

మన్దిష్ట యదుశనే కావ్యే సచాఀ ఇన్ద్రో వఙ్కూ వఙ్కుతరాధి తిష్ఠతి ।
ఉగ్రో యయిం నిరపః స్రోతసాసృజ-ద్వి శుష్ణస్య దృంహితా ఐరయత్పురః ॥ 11
ఆ స్మా రథం వృషపాణేషు తిష్ఠసి శార్యాతస్య ప్రభృతా యేషు మన్దసే ।
ఇన్ద్ర యథా సుతసోమేషు చాకనో ఽనర్వాణం శ్లోకమా రోహసే దివి ॥ 12
అదదా అర్భాం మహతే వచస్యవే కక్షీవతే వృచయామిన్ద్ర సున్వతే ।
మేనాభవో వృషణశ్వస్య సుక్రతో విశ్వేత్తా తే సవనేషు ప్రవాచ్యా ॥ 13
ఇన్ద్రో అశ్రాయి సుధ్యో నిరేకే పజ్రేషు స్తోమో దుర్యో న యూపః ।
అశ్వయుర్గవ్యూ రథయుర్వసూయు-రిన్ద్ర ఇద్రాయః క్షయతి ప్రయన్తా ॥ 14
ఇదం నమో వృషభాయ స్వరాజే సత్యశుష్మాయ తవసే ఽవాచి ।
అస్మిన్నిన్ద్ర వృజనే సర్వవీరాః స్మత్సూరిభిస్తవ శర్మన్త్స్యామ ॥ 15 [11]

(52)

త్యంసుమేషమితి పంచదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసః సవ్య ఇంద్రో జగతీ త్రయోదశ్యంత్యే త్రిష్టుభౌ ।

త్యం సు మేషం మహయా స్వర్విదం శతం యస్య సుభ్వః సాకమీరతే ।
అత్యం న వాజం హవనస్యదం రథ-మేన్ద్రం వవృత్యామవసే సువృక్తిభిః ॥ 1
స పర్వతో న ధరుణేష్వచ్యుతః సహస్రమూతిస్తవిషీషు వావృధే ।
ఇన్ద్రో యద్వృత్రమవధీన్నదీవృత-ముబ్జన్నర్ణాంసి జర్హృషాణో అన్ధసా ॥ 2
స హి ద్వరో ద్వరిషు వవ్ర ఊధని చన్ద్రబుధ్నో మదవృద్ధో మనీషిభిః ।
ఇన్ద్రం తమహ్వే స్వపస్యయా ధియా మంహిష్ఠరాతిం స హి పప్రిరన్ధసః ॥ 3

ఆ యం పృణన్తి దివి సద్మబర్హిషః　సముద్రం న సుభ్వఁః స్వా అభిష్టయః ।
తం వృత్రహత్యే అను తస్థురూతయః　శుష్మా ఇన్ద్రమవాతా అహ్రుతప్సవః ॥　　4

అభి స్వవృష్టిం మదే అస్య యుధ్యతో　రఘ్వీరివ ప్రవణే సస్రురూతయః ।
ఇన్ద్రో యద్వజ్రీ ధృషమాణో అన్ధసా　భినద్వలస్య పరిధీఀరివ త్రితః ॥　　5 [12]

పరీం ఘృణా చరతి తిత్విషే శవో　ఽపో వృత్వీ రజసో బుధ్నమాశయత్ ।
వృత్రస్య యత్ప్రవణే దుర్గృభిశ్వనో　నిజఘన్థ హన్వోరిన్ద్ర తన్యతుమ్ ॥　　6

హ్రదం న హి త్వా న్యృషన్త్యూర్మయో　బ్రహ్మాణీన్ద్ర తవ యాని వర్ధనా ।
త్వష్టా చిత్తే యుజ్యం వావృధే శవ-స్తతక్ష వజ్రమభిభూత్యోజసమ్ ॥　　7

జఘన్వాఀ ఉ హరిభిః సంభృతక్రత-విన్ద్ర వృత్రం మనుషే గాతుయన్నపః ।
అయచ్ఛథా బాహ్వోర్వజ్రమాయస-మధారయో దివ్యా సూర్యం దృశే ॥　　8

బృహత్స్వశ్చన్ద్రమమవద్యదుక్థ్యఁ-మకృణ్వత భియసా రోహణం దివః ।
యన్మానుషప్రధనా ఇన్ద్రమూతయః　స్వర్నృషాచో మరుతో ఽమదన్ను ॥　　9

ద్యౌశ్చిదస్యామవాఀ అహేః స్వనా-దయోయవీద్భియసా వజ్ర ఇన్ద్ర తే ।
వృత్రస్య యద్బద్బధానస్య రోదసీ　మదే సుతస్య శవసాభినచ్ఛిరః ॥　　10 [13]

యదిన్న్విన్ద్ర పృథివీ దశభుజి-రహాని విశ్వా తతనన్త కృష్టయః ।
అత్రాహ తే మఘవన్విశ్రుతం సహో　ద్యామను శవసా బర్హణా భువత్ ॥　　11

త్వమస్య పారే రజసో వ్యోమనః　స్వభూత్యోజా అవసే ధృషన్మనః ।
చకృషే భూమిం ప్రతిమానమోజసో　ఽపః స్వః పరిభూరేష్యా దివమ్ ॥　　12

త్వం భువః ప్రతిమానం పృథివ్యా　ఋష్వవీరస్య బృహతః పతిర్భూః ।
విశ్వమాప్రా అన్తరిక్షం మహిత్వా　సత్యమద్ధా నకిరన్యస్త్వావాన్ ॥　　13

న యస్య ద్యావాపృథివీ అను వ్యచో న సిన్ధవో రజసో అన్తమానశుః ।
నోత స్వవృష్టిం మదే అస్య యుధ్యత ఏకో అన్యచ్చకృషే విశ్వమానుషక్ ॥ 14
ఆర్చన్నత్ర మరుతః సస్మిన్నాజౌ విశ్వే దేవాసో అమదన్నను త్వా ।
వృత్రస్య యద్భృష్టిమతా వధేన ని త్వమిన్ద్ర ప్రత్యానం జఘన్థ ॥ 15 [14]

(53)

న్యూషువాచమిత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసః సవ్య ఇన్ద్రో జగతీ అన్త్యే ద్వే త్రిష్టుభౌ ।

న్యూ3షు వాచం ప్ర మహే భరామహే గిర ఇన్ద్రాయ సదనే వివస్వతః ।
నూ చిద్ధి రత్నం ససతామివావిద-న్నదుష్టుతిర్ద్రవిణోదేషు శస్యతే ॥ 1
దురో అశ్వస్య దుర ఇన్ద్ర గోరసి దురో యవస్య వసున ఇనస్పతిః ।
శిక్షానరః ప్రదివో అకామకర్శనః సఖా సఖిభ్యస్తమిదం గృణీమసి ॥ 2
శచీవ ఇన్ద్ర పురుకృద్ద్యుమత్తమ తవేదిదమభితశ్చేకితే వసు ।
అతః సంగృభ్యాభిభూత ఆ భర మా త్వాయతో జరితుః కామమూనయీః ॥ 3
ఏభిర్ద్యుభిః సుమనా ఏభిరిన్దుభి-ర్నిరున్ధానో అమతిం గోభిరశ్వినా ।
ఇన్ద్రేణ దస్యుం దరయన్త ఇన్దుభి-ర్యుతద్వేషసః సమిషా రభేమహి ॥ 4
సమిన్ద్ర రాయా సమిషా రభేమహి సం వాజేభిః పురుశ్చన్ద్రైరభిద్యుభిః ।
సం దేవ్యా ప్రమత్యా వీరశుష్మయా గోఅగ్రయాశ్వావత్యా రభేమహి ॥ 5 [15]

తే త్వా మదా అమదన్తాని వృష్ణ్యా తే సోమాసో వృత్రహత్యేషు సత్పతే ।
యత్కారవే దశ వృత్రాణ్యప్రతి బర్హిష్మతే ని సహస్రాణి బర్హయః ॥ 6
యుధా యుధముప ఘేదేషి ధృష్ణుయా పురా పురం సమిదం హంస్యోజసా ।
నమ్యా యదిన్ద్ర సఖ్యా పరావతి నిబర్హయో నముచిం నామ మాయినమ్ ॥ 7

త్వం కరఞ్జముత పర్ణయం వధీ-స్తేజిష్ఠయాతిథిగ్వస్య వర్తనీ ।
త్వం శతా వఙ్గృదస్యాభినత్పురో ఽనానుదః పరిషూతా ఋజిశ్వనా ॥ 8
త్వమేతాఞ్జనరాజ్ఞో ద్విర్దశా-ఽబన్ధునా సుశ్రవసోపజగ్ముషః ।
షష్టిం సహస్రా నవతిం నవ శ్రుతో ని చక్రేణ రథ్యా దుష్పదావృణక్ ॥ 9
త్వమావిథ సుశ్రవసం తవోతిభి-స్తవ త్రామభిరిన్ద్ర తూర్వయాణమ్ ।
త్వమస్మై కుత్సమతిథిగ్వమాయుం మహే రాజ్ఞే యూనే అరన్ధనాయః ॥ 10
య ఉద్దృచీన్ద్ర దేవగోపాః సఖాయస్తే శివతమా అసామ ।
త్వాం స్తోషామ త్వయా సువీరా ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరం దధానాః ॥ 11 [16]

(54)

మానోఅస్మిన్నిత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసః సవ్య ఇంద్రో జగతీ షష్ఠ్యష్టమీనవమ్యేకాదశ్యస్త్రిష్టుభః ।

మా నో అస్మిన్మఘవన్పృత్స్వంహసి నహి తే అన్తః శవసః పరీణశే ।
అక్రన్దయో నద్యో౩రోరువద్వనా కథా న క్షోణీర్భియసా సమారత ॥ 1
అర్చా శక్రాయ శాకినే శచీవతే శృణ్వన్తమిన్ద్రం మహయన్నభి ష్టుహి ।
యో ధృష్ణునా శవసా రోదసీ ఉభే వృషా వృషత్వా వృషభో న్యృఞ్జతే ॥ 2
అర్చా దివే బృహతే శూష్యం వచః స్వక్షత్రం యస్య ధృషతో ధృషన్మనః ।
బృహచ్ఛ్రవా అసురో బర్హణా కృతః పురో హరిభ్యాం వృషభో రథో హి షః ॥ 3
త్వం దివో బృహతః సాను కోపయో ఽవ త్మనా ధృషతా శమ్బరం భినత్ ।
యన్మాయినో వ్రన్దినో మన్దినా ధృష-చ్ఛితాం గభస్తిమశనిం పృతన్యసి ॥ 4
ని యద్వృణక్షి శ్వసనస్య మూర్ధని శుష్ణస్య చిద్వ్రన్దినో రోరువద్వనా ।
ప్రాచీనేన మనసా బర్హణావతా యదద్యా చిత్కృణవః కస్త్వా పరి ॥ 5 [17]

త్వమావిథ నర్యం తుర్వశం యదుం　త్వం తుర్వీతిం వయ్యం శతక్రతో ।
త్వం రథమేతశం కృత్వ్యే ధనే　త్వం పురో నవతిం దమ్భయో నవ ॥　　6
స ఘా రాజా సత్పతిః శూశువజ్జనో　రాతహవ్యః ప్రతి యః శాసమిన్వతి ।
ఉక్థా వా యో అభిగృణాతి రాధసా　దానురస్మా ఉపరా పిన్వతే దివః ॥　　7
అసమం క్షత్రమసమా మనీషా　ప్ర సోమపా అపసా సన్తు నేమే ।
యే త ఇన్ద్ర దదుషో వర్ధయన్తి　మహి క్షత్రం స్థవిరం వృష్ణ్యం చ ॥　　8
తుభ్యేదేతే బహులా అద్రిదుగ్ధా–శ్చమూషదశ్చమసా ఇన్ద్రపానాః ।
వ్యశ్నుహి తర్పయా కామమేషా–మథా మనో వసుదేయాయ కృష్వ ॥　　9
అపామతిష్ఠద్ధరుణహ్వరం తమో　ఽన్తర్వృత్రస్య జఠరేషు పర్వతః ।
అభీమిన్ద్రో నద్యో వవ్రిణా హితా　విశ్వా అనుష్ఠాః ప్రవణేషు జిఘ్నతే ॥　　10
స శేవృధమధి ధా ద్యుమ్నమస్మే　మహి క్షత్రం జనాషాళిన్ద్ర తవ్యమ్ ।
రక్షా చ నో మఘోనః పాహి సూరీ–న్రాయే చ నః స్వపత్యా ఇషే ధాః ॥　　11 [18]

(55)

దివశ్చిదిత్యష్టర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసః సవ్యఇంద్రో జగతీ ।

దివశ్చిదస్య వరిమా వి పప్రథ　ఇన్ద్రం న మహ్నా పృథివీ చన ప్రతి ।
భీమస్తువిష్మాఞ్చర్షణిభ్య ఆతపః　శిశీతే వజ్రం తేజసే న వంసగః ॥　　1
సో అర్ణవో న నద్యః సముద్రియః　ప్రతి గృభ్ణాతి విశ్రితా వరీమభిః ।
ఇన్ద్రః సోమస్య పీతయే వృషాయతే　సనాత్స యుధ్మ ఓజసా పనస్యతే ॥　　2
త్వం తమిన్ద్ర పర్వతం న భోజసే　మహో నృమ్ణస్య ధర్మణామిరజ్యసి ।
ప్ర వీర్యేణ దేవతాతి చేకితే　విశ్వస్మా ఉగ్రః కర్మణే పురోహితః ॥　　3

స ఇద్వనే నమస్యుభిర్వచస్యతే చారు జనేషు ప్రబ్రువాణ ఇన్ద్రియమ్ ।
వృషా ఛన్దుర్భవతి హర్యతో వృషా క్షేమేణ ధేనాం మఘవా యదిన్వతి ॥ 4
స ఇన్మహాని సమిథాని మజ్మనా కృణోతి యుధ్మ ఓజసా జనేభ్యః ।
అధా చన శ్రద్దధతి త్విషీమత ఇన్ద్రాయ వజ్రం నిఘనిఘ్నతే వధమ్ ॥ 5 [19]

సహి శ్రవస్యుః సదనాని కృత్రిమా క్ష్మయా వృధాన ఓజసా వినాశయన్ ।
జ్యోతీంషి కృణ్వన్నవృకాణి యజ్యవే ఽవ సుక్రతుః సర్తవా అపః సృజత్ ॥ 6
దానాయ మనః సోమపావన్నస్తు తే ఽర్వాఞ్చా హరీ వన్దనశ్రుదా కృధి ।
యమిష్ఠాసః సారథయో య ఇన్ద్ర తే న త్వా కేతా ఆ దభ్నువన్తి భూర్ణయః 7
అప్రక్షితం వసు బిభర్షి హస్తయో-రషాఢ్హం సహస్తన్వి శ్రుతో దధే ।
ఆవృతాసో ఽవతాసో న కర్తృభిస్తనూషు తే క్రతవ ఇన్ద్ర భూరయః ॥ 8 [20]

(56)

ఏషప్రపూర్వీరితి షళర్చస్యసూక్త స్యాంగిరసః సవ్య ఇన్ద్రో జగతీ ।

ఏష ప్ర పూర్వీరవ తస్య చమ్రిషో ఽత్యో న యోషాముదయంస్త భుర్వణిః ।
దక్షం మహే పాయయతే హిరణ్యయం రథమావృత్యా హరియోగమృభ్వసమ్ ॥ 1
తం గూర్తయో నేమన్నిషః పరీణసః సముద్రం న సంచరణే సనిష్యవః ।
పతిం దక్షస్య విదథస్య నూ సహో గిరిం న వేనా అధి రోహ తేజసా ॥ 2
స తుర్వణిర్మహాఀ అరేణు పౌంస్యే గిరేర్భృష్టిర్న భ్రాజతే తుజా శవః ।
యేన శుష్ణం మాయినమాయసో మదే దుధ్ర ఆభూషు రామయన్ని దామని ॥ 3
దేవీ యద్ది తవిషీ త్వావృధోతయ ఇన్ద్రం సిషక్త్యుషసం న సూర్యః ।
యో ధృష్ణునా శవసా బాధతే తమ ఇయర్తి రేణుం బృహదర్హరిష్వణిః ॥ 4

వి యత్తిరో ధరుణమచ్యుతం రజో   ఽతిష్ఠిపో దివ ఆతాసు బర్హణా ।
స్వర్మీళ్హే యన్మద ఇన్ద్ర హర్ష్యాహ-న్వృత్రం నిరపామౌబ్జో అర్ణవమ్ ॥   5
త్వం దివో ధరుణం ధిష ఓజసా   పృథివ్యా ఇన్ద్ర సదనేషు మాహినః ।
త్వం సుతస్య మదే అరిణా అపో వి వృత్రస్య సమయా పాష్యారుజః ॥   6 [21]

(57)

ప్రమంహిష్ఠాయేతి షళర్చస్యసూక్తస్యాంగిరసః సవ్య ఇన్ద్రో జగతీ ।

ప్ర మంహిష్ఠాయ బృహతే బృహద్రయే   సత్యశుష్మాయ తవసే మతిం భరే ।
అపామివ ప్రవణే యస్య దుర్ధరం   రాధో విశ్వాయు శవసే అపావృతమ్ ॥   1
అధ తే విశ్వమను హాసదిష్టయ   ఆపో నిమ్నేవ సవనా హవిష్మతః ।
యత్పర్వతే న సమశీత హర్యత   ఇన్ద్రస్య వజ్రః శ్నథితా హిరణ్యయః ॥   2
అస్మై భీమాయ నమసా సమధ్వర   ఉషో న శుభ్ర ఆ భరా పనీయసే ।
యస్య ధామ శ్రవసే నామేన్ద్రియం   జ్యోతిరకారి హరితో నాయసే ॥   3
ఇమే త ఇన్ద్ర తే వయం పురుష్టుత   యే త్వారభ్య చరామసి ప్రభూవసో ।
నహి త్వదన్యో గిర్వణో గిరః సఘత్   క్షోణీరివ ప్రతి నో హర్య తద్వచః ॥   4
భూరి త ఇన్ద్ర వీర్యం౧ తవస్మస్య-స్య స్తోతుర్మఘవన్కామమా పృణ ।
అను తే ద్యౌర్బృహతీ వీర్యం మమ   ఇయం చ తే పృథివీ నేమ ఓజసే ॥   5
త్వం తమిన్ద్ర పర్వతం మహామురుం   వజ్రేణ వజ్రిన్పర్వశశ్చకర్తిథ ।
అవాసృజో నివృతాః సర్తవా అపః   సత్రా విశ్వం దధిషే కేవలం సహః ॥   6 [22]

(58) [ఏకాదశోఽనువాకః ॥ సూ. 58-64]

నూచిదితి నవర్చస్యసూక్తస్య గౌతమో నోధా అగ్నిర్జగతీ అంత్యాశ్చతస్రస్త్రిష్టుభః ।

నూచిత్సహోజా అమృతో ని తున్దతే హోతా యద్దూతో అభవద్వివస్వతః ।
వి సాధిష్ఠేభిః పథిభీ రజో మమ ఆ దేవతాతా హవిషా వివాసతి ॥ 1

ఆ స్వమద్మ యువమానో అజర-స్తృష్వవిష్యన్నతసేషు తిష్ఠతి ।
అత్యో న పృష్ఠం ప్రుషితస్య రోచతే దివో న సాను స్తనయన్నచిక్రదత్ ॥ 2

క్రాణా రుద్రేభిర్వసుభిః పురోహితో హోతా నిషత్తో రయిషాళమర్త్యః ।
రథో న విక్ష్వృఞ్జసాన ఆయుషు వ్యానుషగ్వార్యా దేవ ఋణ్వతి ॥ 3

వి వాతజూతో అతసేషు తిష్ఠతే వృథా జుహూభిః సృణ్యా తువిష్వణిః ।
తృషు యదగ్నే వనినో వృషాయసే కృష్ణం త ఏమ రుశదూర్మే అజర ॥ 4

తపుర్జమ్భో వన ఆ వాతచోదితో యూథే న సాహ్వాఀ అవ వాతి వంసగః ।
అభివ్రజన్నక్షితం పాజసా రజః స్థాతుశ్చరథం భయతే పతత్రిణః ॥ 5 [23]

దధుష్ట్వా భృగవో మానుషేష్వా రయిం న చారుం సుహవం జనేభ్యః ।
హోతారమగ్నే అతిథిం వరేణ్యం మిత్రం న శేవం దివ్యాయ జన్మనే ॥ 6

హోతారం సప్త జుహ్వో3యజిష్ఠం యం వాఘతో వృణతే అధ్వరేషు ।
అగ్నిం విశ్వేషామరతిం వసూనాం సపర్యామి ప్రయసా యామి రత్నమ్ ॥ 7

అచ్ఛిద్రా సూనో సహసో నో అద్య స్తోతృభ్యో మిత్రమహః శర్మ యచ్ఛ ।
అగ్నే గృణన్తమంహస ఉరుష్యో-ర్జో నపాత్పూర్భిరాయసీభిః ॥ 8

భవా వరూథం గృణతే విభావో భవా మఘవన్మఘవద్భ్యః శర్మ ।
ఉరుష్యాగ్నే అంహసో గృణన్తం ప్రాతర్మక్షూ ధియావసుర్జగమ్యాత్ ॥ 9 [24]

(59)

వయాఇదితి సప్తర్చస్య సూక్తస్య గౌతమో నోధా వైశ్వానరోఽగ్ని స్త్రిష్టుప్ ।

వయా ఇదగ్నే అగ్నయస్తే అన్యే త్వే విశ్వే అమృతా మాదయన్తే ।
వైశ్వానర నాభిరసి క్షితీనాం స్థూణేవ జనాఁ ఉపమిద్యయన్థ ॥ 1

మూర్ధా దివో నాభిరగ్నిః పృథివ్యా అథాభవదరతీ రోదస్యోః ।
తం త్వా దేవాసోఽజనయన్త దేవం వైశ్వానర జ్యోతిరిదార్యాయ ॥ 2

ఆ సూర్యే న రశ్మయో ధ్రువాసో వైశ్వానరే దధిరేఽగ్నా వసూని ।
యా పర్వతేష్వోషధీష్వప్సు యా మానుషేష్వసి తస్య రాజా ॥ 3

బృహతీ ఇవ సూనవే రోదసీ గిరో హోతా మనుష్యో3 న దక్షః ।
స్వర్వతే సత్యశుష్మాయ పూర్వీ-ర్వైశ్వానరాయ నృతమాయ యహ్వీః ॥ 4

దివశ్చిత్తే బృహతో జాతవేదో వైశ్వానర ప్ర రిరిచే మహిత్వమ్ ।
రాజా కృష్టీనామసి మానుషీణాం యుధా దేవేభ్యో వరివశ్చకర్థ ॥ 5

ప్ర నూ మహిత్వం వృషభస్య వోచం యం పూరవో వృత్రహణం సచన్తే ।
వైశ్వానరో దస్యుమగ్నిర్జఘన్వాఁ అధూనోత్కాష్ఠా అవ శమ్బరం భేత్ ॥ 6

వైశ్వానరో మహిమ్నా విశ్వకృష్టి-ర్భరద్వాజేషు యజతో విభావా ।
శాతవనేయే శతినీభిరగ్నిః పురుణీథే జరతే సూనృతావాన్ ॥ 7 [25]

(60)

వహ్నిం యశసమితి పంచర్చస్యసూక్తస్య గౌతమో నోధా అగ్ని స్త్రిష్టుప్ ।

వహ్నిం యశసం విదథస్య కేతుం సుప్రావ్యం దూతం సద్యోఅర్థమ్ ।
ద్విజన్మానం రయిమివ ప్రశస్తం రాతిం భరద్భృగవే మాతరిశ్వా ॥ 1

అస్య శాసురుభయాసః సచన్తే హవిష్మన్త ఉశిజో యే చ మర్తాః ।
దివశ్చిత్పూర్వో న్యసాది హోతా ఽఽపృచ్ఛ్యో విశ్పతిర్విక్షు వేధాః ॥ 2

తం నవ్యసీ హృద ఆ జాయమాన-మస్మత్సుకీర్తిర్మధుజిహ్వమశ్యాః ।
యమృత్విజో వృజనే మానుషాసః ప్రయస్వన్త ఆయవో జీజనన్త ॥ 3

ఉశిక్పావకో వసుర్మానుషేషు వరేణ్యో హోతాధాయి విక్షు ।
దమూనా గృహపతిర్దమ ఆఁ అగ్నిర్భువద్రయిపతీ రయీణామ్ ॥ 4

తం త్వా వయం పతిమగ్నే రయీణాం ప్ర శంసామో మతిభిర్గోతమాసః ।
ఆశుం న వాజంభరం మర్జయన్తః ప్రాతర్మక్షూ ధియావసుర్జగమ్యాత్ ॥ 5 [26]

(61)

అస్మాఇద్వితి షోళశర్చస్య సూక్తస్య గౌతమో నోధా ఇన్ద్ర స్త్రిష్టుప్ ।

అస్మా ఇదు ప్ర తవసే తురాయ ప్రయో న హర్మి స్తోమం మాహినాయ ।
ఋచీషమాయాధ్రిగవ ఓహ-మిన్ద్రాయ బ్రహ్మాణి రాతతమా ॥ 1

అస్మా ఇదు ప్రయ ఇవ ప్ర యంసి భరామ్యాఙ్గూషం బాధే సువృక్తి ।
ఇన్ద్రాయ హృదా మనసా మనీషా ప్రత్నాయ పత్యే ధియో మర్జయన్త ॥ 2

అస్మా ఇదు త్యముపమం స్వర్షాం భరామ్యాఙ్గూషమాస్యేన ।
మంహిష్ఠమచ్ఛోక్తిభిర్మతీనాం సువృక్తిభిః సూరిం వావృధధ్యై ॥ 3

అస్మా ఇదు స్తోమం సం హినోమి రథం న తష్టేవ తత్సినాయ ।
గిరశ్చ గిర్వాహసే సువృక్తీ-న్ద్రాయ విశ్వమిన్వం మేధిరాయ ॥ 4

అస్మా ఇదు సప్తిమివ శ్రవస్యే-న్ద్రాయార్కం జుహ్వా3 సమఞ్జే ।
వీరం దానౌకసం వన్దధ్యై పురాం గూర్తశ్రవసం దర్మాణమ్ ॥ 5 [27]

అస్మా ఇదు త్వష్టా తక్షద్వజ్రం స్వపస్తమం స్వర్యం౯ రణాయ ।
వృత్రస్య చిద్విదద్యేన మర్మ తుజన్నీశానస్తుజతా కియేధాః ॥ 6

అస్యేదు మాతుః సవనేషు సద్యో మహః పితుం పపివాఞ్చార్వన్నా ।
ముషాయద్విష్ణుః పచతం సహీయా-న్విధ్యద్వరాహం తిరో అద్రిమస్తా ॥ 7

అస్మా ఇదు గ్నాశ్చిద్దేవపత్నీ-రిన్ద్రాయార్కమహిహత్య ఊవుః ।
పరి ద్యావాపృథివీ జభ్ర ఉర్వీ నాస్య తే మహిమానం పరి ష్టః ॥ 8
అస్యేదేవ ప్ర రిరిచే మహిత్వం దివస్పృథివ్యాః పర్యన్తరిక్షాత్ ।
స్వరాళిన్ద్రో దమ ఆ విశ్వగూర్తః స్వరిరమత్రో వవక్షే రణాయ ॥ 9
అస్యేదేవ శవసా శుషన్తం వి వృశ్చద్వజ్రేణ వృత్రమిన్ద్రః ।
గా న వ్రాణా అవనీరముఞ్చ-దభి శ్రవో దావనే సచేతాః ॥ 10 [28]

అస్యేదు త్వేషసా రన్త సిన్ధవః పరి యద్వజ్రేణ సీమయచ్ఛత్ ।
ఈశానకృద్దాశుషే దశస్య-న్తుర్వీతయే గాధం తుర్వణిః కః ॥ 11
అస్మా ఇదు ప్ర భరా తూతుజానో వృత్రాయ వజ్రమీశానః కియేధాః ।
గోర్న పర్వ వి రదా తిరశ్చే-ష్యన్నర్ణాంస్యపాం చరధ్యై ॥ 12
అస్యేదు ప్ర బ్రూహి పూర్వ్యాణి తురస్య కర్మాణి నవ్య ఉక్థైః ।
యుధే యదిష్ణాన ఆయుధా-న్యృఘాయమాణో నిరిణాతి శత్రూన్ ॥ 13
అస్యేదు భియా గిరయశ్చ దృళ్హా ద్యావా చ భూమా జనుషస్తుజేతే ।
ఉపో వేనస్య జోగువాన ఓణిం సద్యో భువద్వీర్యాయ నోధాః ॥ 14
అస్మా ఇదు త్యదను దాయ్యేషా-మేకో యద్వవ్నే భూరేరీశానః ।
ప్రైతశం సూర్యే పస్పృధానం సౌవశ్వ్యే సుష్విమావదిన్ద్రః ॥ 15
ఏవా తే హారియోజనా సువృక్తీ-న్ద్ర బ్రహ్మాణి గోతమాసో అక్రన్ ।
ఐషు విశ్వపేశసం ధియం ధాః ప్రాతర్మక్షూ ధియావసుర్జగమ్యాత్ ॥ 16 [29]

॥ ఇతి ప్రథమో ఽష్టకే చతుర్థో ఽధ్యాయః ॥
॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥
॥ చతుర్థాధ్యాయే వర్గాః 29 సూక్తాని 15 ఋచః 152 ॥

[పఞ్చమో ఽధ్యాయః ॥ వ.1-31]

(62)

ప్రమన్మహ ఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య గౌతమోనోధా ఇంద్రస్త్రిష్టుప్ ।

ప్ర మన్మహే శవసానాయ శూష-మాఙ్గూషం గిర్వణసే అఙ్గిరస్వత్ ।
సువృక్తిభిః స్తువత ఋగ్మియాయా- ఽర్చామార్కం నరే విశ్రుతాయ ॥ 1

ప్ర వో మహే మహి నమో భరధ్వ-మాఙ్గూష్యం శవసానాయ సామ ।
యేనా నః పూర్వే పితరః పదజ్ఞా అర్చన్తో అఙ్గిరసో గా అవిన్దన్ ॥ 2

ఇన్ద్రస్యాఙ్గిరసాం చేష్టౌ విదత్సరమా తనయాయ ధాసిమ్ ।
బృహస్పతిర్భినదద్రిం విదద్గాః సముస్రియాభిర్వావశన్త నరః ॥ 3

స సుష్టుభా స స్తుభా సప్త విప్రైః స్వరేణాద్రిం స్వర్యో3 నవగ్వైః ।
సరణ్యుభిః ఫలిగమిన్ద్ర శక్ర వలం రవేణ దరయో దశగ్వైః ॥ 4

గృణానో అఙ్గిరోభిర్దస్మ వి వ-రుషసా సూర్యేణ గోభిరన్ధః ।
వి భూమ్యా అప్రథయ ఇన్ద్ర సాను దివో రజ ఉపరమస్తభాయః ॥ 5 [1]

తదు ప్రయక్షతమమస్య కర్మ దస్మస్య చారుతమమస్తి దంసః ।
ఉపహ్వరే యదుపరా అపిన్వ-న్మధ్వర్ణసో నద్య ం శ్చతస్రః ॥ 6

ద్వితా వి వవ్రే సనజా సనీళే అయాస్య స్తవమానేభిరర్కైః ।
భగో న మేనే పరమే వ్యోమ-న్నధారయద్రోదసీ సుదంసాః ॥ 7

సనాద్దివం పరి భూమా విరూపే పునర్భువా యువతీ స్వేభిరేవైః ।
కృష్ణేభిరక్తోషా రుశద్భి-ర్వపుర్భిరా చరతో అన్యాన్యా ॥ 8

సనేమి సఖ్యం స్వపస్యమానః సూనుర్దాధార శవసా సుదంసాః ।
ఆమాసు చిద్దధిషే పక్వమన్తః పయః కృష్ణాసు రుశద్రోహిణీషు ॥ 9

సనాత్సనీళా అవనీరవాతా వ్రతా రక్షన్తే అమృతాః సహోభిః ।
పురూ సహస్రా జనయో న పత్నీ-ర్దువస్యన్తి స్వసారో అహ్రయాణమ్ ॥ 10 [2]

సనాయువో నమసా నవ్యో అర్కై-ర్వసూయవో మతయో దస్మ దద్రుః ।
పతిం న పత్నీరుశతీరుశన్తం స్పృశన్తి త్వా శవసావన్మనీషాః ॥ 11
సనాదేవ తవ రాయో గభస్తౌ న క్షీయన్తే నోప దస్యన్తి దస్మ ।
ద్యుమాఀ అసి క్రతుమాఀ ఇన్ద్ర ధీరః శిక్షా శచీవస్తవ నః శచీభిః ॥ 12
సనాయతే గోతమ ఇన్ద్ర నవ్య-మతక్షద్బ్రహ్మ హరియోజనాయ ।
సునీథాయ నః శవసాన నోధాః ప్రాతర్మక్షూ ధియావసుర్జగమ్యాత్ ॥ 13 [3]

(63)

త్వంమహానితి నవర్చస్య సూక్తస్య గౌతమోనోధా ఇంద్రస్త్రిష్టుప్ ।

త్వం మహాఀ ఇన్ద్ర యో హ శుష్మై-ర్ద్యావా జజ్ఞానః పృథివీ అమే ధాః ।
యద్ధ తే విశ్వా గిరయశ్చిదభ్వా భియా దృళ్హాసః కిరణా నైజన్ ॥ 1
ఆ యద్ధరీ ఇన్ద్ర వివ్రతా వేరా తే వజ్రం జరితా బాహ్వోర్ధాత్ ।
యేనావిహర్యతక్రతో అమిత్రా-న్పుర ఇష్ణాసి పురుహూత పూర్వీః ॥ 2
త్వం సత్య ఇన్ద్ర ధృష్ణురేతా-న్త్వమృభుక్షా నర్యస్త్వం షాట్ ।
త్వం శుష్ణం వృజనే పృక్ష ఆణౌ యూనే కుత్సాయ ద్యుమతే సచాహన్ ॥ 3
త్వం హ త్యదిన్ద్ర చోదీః సఖా వృత్రం యద్వజ్రిన్వృషకర్మన్నుభ్నాః ।
యద్ధ శూర వృషమణః పరాచై-ర్విదస్యూఀ ర్యోనావకృతో వృథాషాట్ ॥ 4
త్వం హ త్యదిన్ద్రారిషణ్య-న్దృళ్హస్య చిన్మర్తానామజుష్టౌ ।
వ్య౧స్మదా కాష్ఠా అర్వతే వ-ర్ఘనేవ వజ్రిఞ్ఛ్నథిహ్యమిత్రాన్ ॥ 5 [4]

త్వాం హ త్యదిన్ద్రార్ణసాతౌ స్వర్మీళ్హే నర ఆజా హవన్తే ।
తవ స్వధావ ఇయమా సమర్య ఊతిర్వాజేష్వతసాయ్యా భూత్ ॥ 6
త్వం హ త్యదిన్ద్ర సప్తయుధ్య-న్పురో వజ్రిన్పురుకుత్సాయ దర్దః ।
బర్హిర్న యత్సుదాసే వృథా వ-ర్గంహో రాజన్వరివః పూరవే కః ॥ 7
త్వం త్యాన్న ఇన్ద్ర దేవ చిత్రా-మిషమాపో న పీపయః పరిజ్మన్ ।
యయా శూర ప్రత్యస్మభ్యం యంసి త్మనమూర్జం న విశ్వధ క్షరధ్యై ॥ 8
అకారి త ఇన్ద్ర గోతమేభి-ర్బ్రహ్మాణ్యోక్తా నమసా హరిభ్యామ్ ।
సుపేశసం వాజమా భరా నః ప్రాతర్మక్షూ ధియావసుర్జగమ్యాత్ ॥ 9 [5]

(64)

వృష్ణేశర్ధాయేతి పంచదశర్చస్య సూక్తస్య గౌతమోనోధా మరుతో జగతీ అంత్యాత్రిష్టుప్ ।

వృష్ణే శర్ధాయ సుమఖాయ వేధసే నోధః సువృక్తిం ప్ర భరా మరుద్భ్యః ।
అపో న ధీరో మనసా సుహస్త్యో గిరః సమఞ్జే విదథేష్వాభువః ॥ 1
తే జజ్ఞిరే దివ ఋష్వాస ఉక్షణో రుద్రస్య మర్యా అసురా అరేపసః ।
పావకాసః శుచయః సూర్యా ఇవ సత్వానో న ద్రప్సినో ఘోరవర్పసః ॥ 2
యువానో రుద్రా అజరా అభోగ్ఘనో వవక్షురధ్రిగావః పర్వతా ఇవ ।
దృళ్హా చిద్విశ్వా భువనాని పార్థివా ప్ర చ్యావయన్తి దివ్యాని మజ్మనా ॥ 3
చిత్రైరఞ్జిభిర్వపుషే వ్యఞ్జతే వక్షఃసు రుక్మాఁ అధి యేతిరే శుభే ।
అంసేష్వేషాం ని మిమృక్షురృష్టయః సాకం జజ్ఞిరే స్వధయా దివో నరః ॥ 4
ఈశానకృతో ధునయో రిశాదసో వాతాన్విద్యుతస్తవిషీభిరక్రత ।
దుహన్త్యూధర్దివ్యాని ధూతయో భూమిం పిన్వన్తి పయసా పరిజ్రయః ॥ 5 [6]

పిన్వన్త్యపో మరుతః సుదానవః పయో ఘృతవద్విదథేష్వాభువః ।
అత్యం న మిహే వి నయన్తి వాజిన-ముత్సం దుహన్తి స్తనయన్తమక్షితమ్ ॥ 6
మహిషాసో మాయినశ్చిత్రభానవో గిరయో న స్వతవసో రఘుష్యదః ।
మృగా ఇవ హస్తినః ఖాదథా వనా యదారుణీషు తవిషీరయుగ్ధ్వమ్ ॥ 7
సింహా ఇవ నానదతి ప్రచేతసః పిశా ఇవ సుపిశో విశ్వవేదసః ।
క్షపో జిన్వన్తః పృషతీభిరృష్టిభిః సమిత్సబాధః శవసాహి మన్యవః ॥ 8
రోదసీ ఆ వదతా గణశ్రియో నృషాచః శూరాః శవసాహిమన్యవః ।
ఆ వన్ధురేష్వమతిర్న దర్శతా విద్యున్న తస్థౌ మరుతో రథేషు వః ॥ 9
విశ్వవేదసో రయిభిః సమోకసః సంమిశ్లాస స్తవిషీభిర్విరప్శినః ।
అస్తార ఇషుం దధిరే గభస్త్యో-రనన్తశుష్మా వృషఖాదయో నరః ॥ 10 [7]

హిరణ్యయేభిః పవిభిః పయోవృధ ఉజ్జిఘ్నన్త ఆపథ్యో3 న పర్వతాన్ ।
మఖా అయాసః స్వసృతో ధ్రువచ్యుతో దుధ్రకృతో మరుతో భ్రాజదృష్టయః ॥ 11
ఘృషుం పావకం వనినం విచర్షణిం రుద్రస్య సూనుం హవసా గృణీమసి ।
రజస్తురం తవసం మారుతం గణ-మృజీషిణం వృషణం సశ్చత శ్రియే ॥ 12
ప్ర నూ స మర్తః శవసా జనాఀ అతి తస్థౌ వ ఊతీ మరుతో యమావత ।
అర్వద్భిర్వాజం భరతే ధనా నృభి-రాపృచ్ఛ్యం క్రతు మా క్షేతి పుష్యతి ॥ 13
చర్కృత్యం మరుతః పృత్సు దుష్టరం ద్యుమన్తం శుష్మం మఘవత్సు ధత్తన ।
ధనస్పృతముక్థ్యం విశ్వచర్షణిం తోకం పుష్యేమ తనయం శతం హిమాః ॥ 14
నూ ష్ఠిరం మరుతో వీరవన్త-మృతీషాహం రయిమస్మాసు ధత్త ।
సహస్రిణం శతినం శూశువాంసం ప్రాతర్మక్షూ ధియావసుర్జగమ్యాత్ ॥ 15 [8]

[ద్వాదశోఽనువాకః ॥ సూ. 65-73]

(65)

పశ్వానేతి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్త్యః పరాశరోగ్నిర్ద్విపదావిరాట్ ।

పశ్వా న తాయుం, గుహా చతన్తం నమో యుజానం, నమో వహన్తమ్ ।   1

సజోషా ధీరాః, పదైరనుగ్మ-న్నుప త్వా సీద, న్విశ్వే యజత్రాః ॥ 1   2

ఋతస్య దేవా, అను వ్రతా గు-ర్భువత్పరిష్టిర్ద్యౌర్న భూమ ।   3

వర్ధన్తీమాపః, పన్వా సుశిశ్వి-మృతస్య యోనా, గర్భే సుజాతమ్ ॥ 2   4

పుష్టిర్న రణ్వా, క్షితిర్న పృథ్వీ గిరిర్న భుజ్మ, క్షోదో న శంభు ।   5

అత్యో నాజ్మ, న్త్సర్గప్రతక్తః సిన్ధుర్న క్షోదః, క ఈం వరాతే ॥ 3   6

జామిః సిన్ధూనాం, భ్రాతేవ స్వస్రా-మిభ్యాన్న రాజా, వనాన్యత్తి ।   7

యద్వాతజూతో, వనా వ్యస్థా-దగ్నిర్హ దాతి, రోమా పృథివ్యాః ॥ 4   8

శ్వసిత్యప్సు, హంసో న సీద-న్క్రత్వా చేతిష్ఠో, విశాముషర్భుత్ ।   9

సోమో న వేధా, ఋతప్రజాతః పశుర్న శిశ్వా, విభుర్దూరేభాః ॥ 5   10[9]

(66)

రయిర్నేతి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్త్యః పరాశరోగ్నిర్ద్విపదావిరాట్ ।

రయిర్న చిత్రా, సూరో న సందృ-గాయుర్న ప్రాణో, నిత్యో న సూనుః ।   1

తక్వా న భూర్ణిర్వనా సిషక్తి పయో న ధేనుః, శుచిర్విభావా ॥ 1   2

దాధార క్షేమమోకో న రణ్వో యవో న పక్వో, జేతా జనానామ్ ।   3

ఋషిర్నస్తుభ్వా, విక్షు ప్రశస్తో వాజీ న ప్రీతో, వయో దధాతి ॥ 2   4

దురోకశోచిః, క్రతుర్న నిత్యో జాయేవ యోనావరం విశ్వస్మై ।   5

చిత్రో యదభ్రాట్ , ఛ్వేతో న విక్షు రథో న రుక్మీ, త్వేషః సమత్సు ॥ 3   6

సేనేవ సృష్టామం దధాత్య-స్తుర్న దిద్యుత్త్వేషప్రతీకా । 7
యమో హ జాతో, యమో జనిత్వం జారః కనీనాం, పతిర్జనీనామ్ ॥ 4 8
తం వశ్చరాథా, వయం వసత్యా-స్తం న గావో, నక్షన్త ఇద్ధమ్ । 9
సిన్ధుర్న క్షోదః, ప్ర నీచీరైనో-న్నవన్త గావః స్వర్దృశీకే ॥ 5 10[10]

(67)

వనేష్వితి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిర్ద్విపదావిరాట్ ।

వనేషు జాయుర్మర్తేషు మిత్రో వృణీతే శ్రుష్టిం, రాజేవాజుర్యమ్ । 1
క్షేమో న సాధుః, క్రతుర్న భద్రో భువత్స్వాధీ, ర్హోతా హవ్యవాట్ ॥ 1 2
హస్తే దధానో, నృమ్ణా విశ్వా-న్యమే దేవాన్ధా, ద్గుహా నిషీదన్ । 3
విదన్తీమత్ర, నరో ధియంధా హృదాయత్తష్టా, న్మన్త్రాఀ అశంసన్ ॥ 2 4
అజో న క్షాం, దాధార పృథివీం తస్తమ్భ ద్యాం, మన్త్రేభిః సత్యైః । 5
ప్రియా పదాని, పశ్వో ని పాహి విశ్వాయురగ్నే, గుహా గుహం గాః ॥3 6
య ఈం చికేత, గుహా భవన్త-మా యః ససాద, ధారామృతస్య । 7
వి యే చృతన్త్యృతా సపన్త ఆదిద్వసూని, ప్ర వవాచాస్మై ॥ 4 8
వి యో వీరుత్సు, రోధన్మహిత్వో-త ప్రజా, ఉత ప్రసూష్వన్తః । 9
చిత్తిరపాం, దమే విశ్వాయుః సద్మేవ ధీరాః, సంమాయ చక్రుః ॥ 5 10[11]

(68)

శ్రీణన్నితి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిర్ద్విపదావిరాట్ ।

శ్రీణన్నుప స్థా, ద్దివం భురణ్యుః స్థాతుశ్చరథమక్తూన్వ్యూర్ణోత్ । 1
పరి యదేషామేకో విశ్వేషాం భువద్దేవో, దేవానాం మహిత్వా ॥ 2 2
ఆదిత్తే విశ్వే, క్రతుం జుషన్త శుష్కాద్యద్దేవ, జీవో జనిష్ఠాః । 3

భజన్త విశ్వే, దేవత్వం నామ ఋతం సపన్తో, అమృతమేవైః ॥ 2 4
ఋతస్య ప్రేషా, ఋతస్య ధీతి-ర్విశ్వాయుర్విశ్వే, అపాంసి చక్రుః । 5
యస్తుభ్యం దాశా, ద్యో వా తే శిక్షా-త్తస్మై చికిత్వా, న్రయిం దయస్వ ॥ 3 6
హోతా నిషత్తో, మనోరపత్యే స చిన్న్వాసాం, పతీ రయీణామ్ । 7
ఇచ్ఛన్త రేతో, మిథస్తనూషు సం జానత స్వైర్దక్షైరమూరాః ॥ 4 8
పితుర్న పుత్రాః, క్రతుం జుషన్త శ్రోషన్యే అస్య, శాసం తురాసః । 9
వి రాయ ఔర్ణో, ద్దురః పురుక్షుః పిపేశ నాకం, స్తృభిర్దమూనాః ॥ 5 10[12]

(69)

శుక్ర ఇతి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిర్ద్విపదావిరాట్ ।

శుక్రః శుశుక్వా౦, ఉషో న జారః పప్రా సమీచీ, దివో న జ్యోతిః । 1
పరి ప్రజాతః, క్రత్వా బభూథ భువో దేవానాం, పితా పుత్రః సన్ ॥ 1 2
వేధా అదృప్తో, అగ్నిర్విజాన-న్నూధర్న గోనాం, స్వాద్మా పితూనామ్ । 3
జనే న శేవ, ఆహూర్యః స-న్మధ్యే నిషత్తో, రణ్వో దురోణే ॥ 2 4
పుత్రో న జాతో, రణ్వో దురోణే వాజీ న ప్రీతో, విశో వి తారీత్ । 5
విశో యదహ్వే, నృభిః సనీళా అగ్నిర్దేవత్వా, విశ్వాన్యశ్యాః ॥ 3 6
నకిష్ట ఏతా, వ్రతా మినన్తి నృభ్యో యదేభ్యః, శ్రుష్టిం చకర్థ । 7
తత్తు తే దంసో, యదహన్త్సమానై-ర్నృభిర్యద్యుక్తో, వివే రపాంసి ॥ 4 8
ఉషో న జారో, విభావోస్రః సంజ్ఞాతరూపశ్చికేతదస్మై । 9
త్మనా వహన్తో, దురో వ్యృణ్వ-న్నవన్త విశ్వే, స్వ౨ర్దృశీకే ॥ 5 10[13]

(70)

వనేమేత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిర్ద్విపదావిరాట్ ।

వనేమ పూర్వీరర్యో మనీషా అగ్నిః సుశోకో, విశ్వాన్యశ్యాః । 1

ఆ దైవ్యాని, వ్రతా చికిత్వా-నా మానుషస్య, జనస్య జన్మ ॥ 1 2

గర్భో యో అపాం, గర్భో వనానాం గర్భశ్చ స్థాతాం, గర్భశ్చరథామ్ । 3

అద్రౌ చిదస్మా, అన్తర్దురోణే విశాం న విశ్వో, అమృతః స్వాధీః ॥ 2 4

స హి క్షపావాఀ అగ్నీ రయీణాం దాశద్యో అస్మా, అరం సూక్తైః । 5

ఏతా చికిత్వో, భూమా ని పాహి దేవానాం జన్మ, మర్తాంశ్చ విద్వాన్ ॥ 3 6

వర్ధాన్యం పూర్వీః, క్షపో విరూపాః స్థాతుశ్చ రథమృత ప్రవీతమ్ । 7

అరాధి హోతా, స్వ౨ర్నిషత్తః కృణ్వన్విశ్వాన్యపాంసి సత్యా ॥ 4 8

గోషు ప్రశస్తిం, వనేషు ధిషే భరన్త విశ్వే, బలిం స్వర్ణః । 9

వి త్వా నరః, పురుత్రా సపర్య-న్పితుర్న జివ్రేర్వి వేదో భరన్త ॥ 5 10

సాధుర్న గృధ్నురస్తేవ శూరో యాతేవ భీమస్త్వేషః సమత్సు ॥ 6 11[14]

(71)

ఉపప్రజిన్వన్నితి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

ఉప ప్ర జిన్వన్నుశతీరుశన్తం పతిం న నిత్యం జనయః సనీళాః ।

స్వసారః శ్యావీమరుషీమజుష్ర-ఞ్చిత్రముచ్ఛన్తీముషసం న గావః ॥ 1

వీళు చిద్దృళ్హా పితరో న ఉక్థై-రద్రిం రుజన్నఙ్గిరసో రవేణ ।

చక్రుర్దివో బృహతో గాతుమస్మే అహః స్వర్వివిదుః కేతుముస్రాః ॥ 2

దధన్నృతం ధనయన్నస్య ధీతి-మాదిదర్యో దిధిష్వో3 విభృత్రాః ।

అతృష్యన్తీరపసో యన్త్యచ్ఛా దేవాఞ్జన్మ ప్రయసా వర్ధయన్తీః ॥ 3

మథీద్యదీం విభృతో మాతరిశ్వా గృహేగృహే శ్యేతో జేన్యో భూత్ ।

ఆదీం రాజ్ఞే న సహీయసే సచా సన్నా దూత్యం౨ భృగవాణో వివాయ ॥ 4

మహే యత్పిత్ర ఈం రసం దివే క-రవ త్సరత్పృశన్యశ్చికిత్వాన్ ।
సృజదస్తా ధృషతా దిద్యుమస్మై స్వాయాం దేవో దుహితరి త్విషిం ధాత్ ॥ 5 [15]

స్వ ఆ యస్తుభ్యం దమ ఆ విభాతి నమో వా దాశాదుశతో అను ద్యూన్ ।
వర్ధో అగ్నే వయో అస్య ద్విబర్హా యాసద్రాయా సరథం యం జునాసి ॥ 6
అగ్నిం విశ్వా అభి పృక్షః సచన్తే సముద్రం న స్రవతః సప్త యహ్వీః ।
న జామిభిర్వి చికితే వయో నో విదా దేవేషు ప్రమతిం చికిత్వాన్ ॥ 7
ఆ యదిషే నృపతిం తేజ ఆనట్ ఛుచి రేతో నిషిక్తం ద్యౌరభీకే ।
అగ్నిః శర్ధమనవద్యం యువానం స్వాధ్యం జనయత్సూదయచ్చ ॥ 8
మనో న యోఽఽధ్వనః సద్య ఏత్యే-కః సత్రా సూరో వస్వ ఈశే ।
రాజానా మిత్రావరుణా సుపాణీ గోషు ప్రియమమృతం రక్షమాణా ॥ 9
మా నో అగ్నే సఖ్యా పిత్ర్యాణి ప్ర మర్షిష్ఠా అభి విదుష్కవిః సన్ ।
నభో న రూపం జరిమా మినాతి పురా తస్యా అభిశస్తేరధీహి ॥ 10[16]

(72)

నికావ్యేతి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

ని కావ్యా వేధసః శశ్వతస్క-ర్హస్తే దధానో నర్యా పురూణి ।
అగ్నిర్భువద్రయిపతీ రయీణాం సత్రా చక్రాణో అమృతాని విశ్వా ॥ 1
అస్మే వత్సం పరి షన్తం న విన్ద-న్నిచ్ఛన్తో విశ్వే అమృతా అమూరాః ।
శ్రమయువః పదవ్యో ధియంధా-స్తస్థుః పదే పరమే చార్వగ్నేః ॥ 2
త్రిస్రో యదగ్నే శరదస్త్వామి-చ్ఛుచిం ఘృతేన శుచయః సపర్యాన్ ।
నామాని చిద్దధిరే యజ్ఞియాన్య-సూదయన్త తన్వః సుజాతాః ॥ 3

ఆ రోదసీ బృహతీ వేవిదానాః ప్ర రుద్రియా జభ్రిరే యజ్ఞియాసః ।
విదన్మర్తో నేమధితా చికిత్వా-నగ్నిం పదే పరమే తస్థివాంసమ్ ॥ 4
సంజానానా ఉప సీదన్నభిజ్ఞు పత్నీవన్తో నమస్యన్నమస్యన్ ।
రిరిక్వాంసస్తన్వః కృణ్వత స్వాః సఖా సఖ్యుర్నిమిషి రక్షమాణాః ॥ 5 [17]

త్రిః సప్త యద్గుహ్యాని త్వే ఇ-త్పదావిదన్నిహితా యజ్ఞియాసః ।
తేభీ రక్షన్తే అమృతం సజోషాః పశూఞ్చ స్థాతౄఞ్చరథం చ పాహి ॥ 6
విద్వాఁ అగ్నే వయునాని క్షితీనాం వ్యానుషక్ ఛురుధో జీవసే ధాః ।
అన్తర్విద్వాఁ అధ్వనో దేవయానా-నతన్ద్రో దూతో అభవో హవిర్వాట్ ॥ 7
స్వాధ్యో దివ ఆ సప్త యహ్వీ రాయో దురో వ్యృతజ్ఞా అజానన్ ।
విదద్గవ్యం సరమా దృళ్హమూర్వం యేనా ను కం మానుషీ భోజతే విట్ ॥ 8
ఆ యే విశ్వా స్వపత్యాని తస్థుః కృణ్వానాసో అమృతత్వాయ గాతుమ్ ।
మహ్నా మహద్భిః పృథివీ వి తస్థే మాతా పుత్రైరదితిర్ధాయసే వేః ॥ 9
అధి శ్రియం ని దధుశ్చారుమస్మి-న్దివో యదక్షీ అమృతా అకృణ్వన్ ।
అధ క్షరన్తి సిన్ధవో న సృష్టాః ప్ర నీచీరగ్నే అరుషీరజానన్ ॥ 10[18]

(73)

రయిర్నేతి దశర్చస్య సూక్తస్య శాక్తయః పరాశరోగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

రయిర్న యః పితృవిత్తో వయోధాః సుప్రణీతిశ్చికితుషో న శాసుః ।
స్యోనశీరతిథిర్న ప్రీణానో హోతేవ సద్మ విధతో వి తారీత్ ॥ 1
దేవో న యః సవితా సత్యమన్మా క్రత్వా నిపాతి వృజనాని విశ్వా ।
పురుప్రశస్తో అమతిర్న సత్య ఆత్మేవ శేవో దిధిషాయ్యో భూత్ ॥ 2

దేవో న యః పృథివీం విశ్వధాయా ఉపక్షేతి హితమిత్రో న రాజా ।
పురఃసదః శర్మసదో న వీరా అనవద్యా పతిజుష్టేవ నారీ ॥ 3
తం త్వా నరో దమ ఆ నిత్యమిద్ధ-మగ్నే సచన్త క్షితిషు ధ్రువాసు ।
అధి ద్యుమ్నం ని దధుర్భూర్యస్మి-న్భవా విశ్వాయుర్ధరుణో రయీణామ్ ॥ 4
వి పృక్షో అగ్నే మఘవానో అశ్యు-ర్వి సూరయో దదతో విశ్వమాయుః ।
సనేమ వాజం సమిథేష్వర్యో భాగం దేవేషు శ్రవసే దధానాః ॥ 5 [19]

ఋతస్య హి ధేనవో వావశానాః స్మదూధ్నీః పీపయన్త ద్యుభక్తాః ।
పరావతః సుమతిం భిక్షమాణా వి సిన్ధవః సమయా సస్రురద్రిమ్ ॥ 6
త్వే అగ్నే సుమతిం భిక్షమాణా దివి శ్రవో దధిరే యజ్ఞియాసః ।
నక్తా చ చక్రురుషసా విరూపే కృష్ణం చ వర్ణమరుణం చ సం ధుః ॥ 7
యాన్రాయే మర్తాన్త్సుషూదో అగ్నే తే స్యామ మఘవానో వయం చ ।
ఛాయేవ విశ్వం భువనం సిసక్ష్యా-పప్రివాన్రోదసీ అన్తరిక్షమ్ ॥ 8
అర్వద్భిరగ్నే అర్వతో నృభిర్నౄ-న్వీరైర్వీరాన్వనుయామా త్వోతాః ।
ఈశానాసః పితృవిత్తస్య రాయో వి సూరయః శతహిమా నో అశ్యుః ॥ 9
ఏతా తే అగ్న ఉచథాని వేధో జుష్టాని సన్తు మనసే హృదే చ ।
శకేమ రాయః సుధురో యమం తే ఽధి శ్రవో దేవభక్తం దధానాః ॥ 10[20]

[త్రయోదశో ఽనువాకః ॥ సూ. 65-73]

(74)

ఉపప్రయంత ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణో గోతమోగ్నిర్గాయత్రీ ।

ఉపప్రయన్తో అధ్వరం మన్త్రం వోచేమాగ్నయే । ఆరే అస్మే చ శృణ్వతే ॥ 1

యః స్నీహితీషు పూర్వ్యః సంజగ్మానాసు కృష్టిషు । అరక్షద్దాశుషే గయమ్ ॥ 2
ఉత బ్రువన్తు జన్తవ ఉదగ్నిర్వృత్రహాజని । ధనంజయో రణేరణే ॥ 3
యస్య దూతో అసి క్షయే వేషి హవ్యాని వీతయే । దస్మత్కృణోష్యధ్వరమ్ ॥ 4
తమిత్సుహవ్యమఙ్గిరః సుదేవం సహసో యహో । జనా ఆహుః సుబర్హిషమ్ ॥ 5 [21]
ఆ చ వహాసి తాఀ ఇహ దేవాఀ ఉప ప్రశస్తయే । హవ్యా సుశ్చన్ద్ర వీతయే ॥ 6
న యోరుపబ్దిరశ్వ్యః శృణ్వే రథస్య కచ్చన । యదగ్నే యాసి దూత్యమ్ ॥ 7
త్వోతో వాజ్యహ్రయోభి పూర్వస్మాదపరః । ప్ర దాశ్వాఀ అగ్నే అస్థాత్ ॥ 8
ఉత ద్యుమత్సువీర్యం బృహదగ్నే వివాససి । దేవేభ్యో దేవ దాశుషే ॥ 9 [22]

(75)

జుషస్వేతి పంచర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమోగ్నిర్గాయత్రీ ।

జుషస్వ సప్రథస్తమం వచో దేవప్సరస్తమమ్ । హవ్యా జుహ్వాన ఆసని ॥ 1
అథా తే అఙ్గిరస్తమా-గ్నే వేధస్తమ ప్రియమ్ । వోచేమ బ్రహ్మసానసి ॥ 2
కస్తే జామిర్జనానా-మగ్నే కో దాశ్వధ్వరః । కో హ కస్మిన్నసి శ్రితః ॥ 3
త్వం జామిర్జనానా-మగ్నే మిత్రో అసి ప్రియః । సఖా సఖిభ్య ఈడ్యః ॥ 4
యజా నో మిత్రావరుణా యజా దేవాఀ ఋతం బృహత్ । అగ్నే యక్షి స్వం దమమ్ ॥ 5 [23]

(76)

కాత ఇతి పంచర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమోగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

కా త ఉపేతిర్మనసో వరాయ భువదగ్నే శన్తమా కా మనీషా ।
కో వా యజ్ఞైః పరి దక్షం త ఆప కేన వా తే మనసా దాశేమ ॥ 1
ఏహ్యగ్న ఇహ హోతా ని షీదా-దబ్ధః సు పుర ఏతా భవా నః ।
అవతాం త్వా రోదసీ విశ్వమిన్వే యజా మహే సౌమనసాయ దేవాన్ ॥ 2

ప్ర సు విశ్వాన్రక్షసో ధక్ష్యగ్నే భవా యజ్ఞానామభిశస్తిపావా ।
అథా వహ సోమపతిం హరిభ్యా-మాతిథ్యమస్మైచకృమా సుదావ్నే ॥ 3
ప్రజావతా వచసా వహ్నిరాసా ఽఽ చ హువే ని చ సత్సీహ దేవైః ।
వేషి హోత్రముత పోత్రం యజత్ర బోధి ప్రయన్తర్జనితర్వసూనామ్ ॥ 4
యథా విప్రస్య మనుషో హవిర్భి-ర్దేవాఁ అయజః కవిభిః కవిః సన్ ।
ఏవా హోతః సత్యతర త్వమద్యా-గ్నే మన్ద్రయా జుహ్వా యజస్వ ॥ 5 [24]

(77)

కథాదాశేమేతి పంచర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమోగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

కథా దాశేమాగ్నయే కాస్మై దేవజుష్టోచ్యతే భామినే గీః ।
యో మర్త్యేష్వమృత ఋతావా హోతా యజిష్ఠ ఇత్కృణోతి దేవాన్ ॥ 1
యో అధ్వరేషు శన్తమ ఋతావా హోతా తమూ నమోభిరా కృణుధ్వమ్ ।
అగ్నిర్యద్వేర్మర్తాయ దేవా-న్త్స చా బోధాతి మనసా యజాతి ॥ 2
సహి క్రతుః సమర్యః స సాధు-ర్మిత్రో న భూదద్భుతస్య రథీః ।
తం మేధేషు ప్రథమం దేవయన్తీ-ర్విశ ఉప బ్రువతే దస్మమారీః ॥ 3
స నో నృణాం నృతమో రిశాదా అగ్నిర్గిరో ఽవసా వేతు ధీతిమ్ ।
తనా చ యే మఘవానః శవిష్ఠా వాజప్రసూతా ఇషయన్త మన్మ ॥ 4
ఏవాగ్నిర్గోతమేభిరృతావా విప్రేభిరస్తోష్ట జాతవేదాః ।
స ఏషు ద్యుమ్నం పీపయత్స వాజం స పుష్టిం యాతి జోషమా చికిత్వాన్ ॥ 5 [25]

(78)

అభిత్వేతి పంచర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమోగ్నిర్గాయత్రీ ।

అభి త్వా గోతమా గిరా జాతవేదో విచర్షణే । ద్యుమ్నైరభి ప్ర ణోనుమః ॥ 1

తము త్వా గోతమో గిరా రాయస్కామో దువస్యతి । ద్యుమ్నైరభి ప్ర ణోనుమః ॥ 2
తము త్వా వాజసాతమ-మఙ్గిరస్వద్ధవామహే । ద్యుమ్నైరభి ప్ర ణోనుమః ॥ 3
తము త్వా వృత్రహన్తమం యో దస్యూꣳ రవధూనుషే । ద్యుమ్నైరభి ప్ర ణోనుమః ॥4
అవోచామ రహూగణా అగ్నయే మధుమద్వచః । ద్యుమ్నైరభి ప్ర ణోనుమః ॥ 5 [26]

(79)

హిరణ్యకేశ ఇతి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమోగ్నిర్గాయత్రీ ఆద్యాస్తిస్రోనుష్టుభః తతస్తిస్ర ఉష్ణిహః (ఆద్యానాం తిసృణాం మధ్యమోగ్నిః పార్థివో వా) ।

హిరణ్యకేశో రజసో విసారే ఽహిర్ధునిర్వాత ఇవ ధ్రజీమాన్ ।
శుచిభ్రాజా ఉషసో నవేదా యశస్వతీరపస్యువో న సత్యాః ॥ 1
ఆ తే సుపర్ణా అమినన్తꣳ ఏవైః కృష్ణో నోనావ వృషభో యదీదమ్ ।
శివాభిర్న స్మయమానాభిరాగా-త్పతన్తి మిహః స్తనయన్త్యభ్రా ॥ 2
యదీమృతస్య పయసా పియానో నయన్నృతస్య పథిభీ రజిష్ఠైః ।
అర్యమా మిత్రో వరుణః పరిజ్మా త్వచం పృఞ్చన్త్యుపరస్య యోనౌ ॥ 3
అగ్నే వాజస్య గోమత ఈశానః సహసో యహో । అస్మే ధేహి జాతవేదో మహి శ్రవః ॥4
స ఇధానో వసుష్కవి-రగ్నిరీళేన్యో గిరా । రేవదస్మభ్యం పుర్వణీక దీదిహి ॥ 5
క్షపో రాజన్నుత త్మనా-గ్నే వస్తోరుతోషసః । స తిగ్మజమ్భ రక్షసో దహ ప్రతి ॥ 6 [27]

అవా నో అగ్న ఊతిభి-ర్గాయత్రస్య ప్రభర్మణి । విశ్వాసు ధీషు వన్ద్య ॥ 7
ఆ నో అగ్నే రయిం భర సత్రాసాహం వరేణ్యమ్ । విశ్వాసు పృత్సు దుష్టరమ్ ॥8
ఆ నో అగ్నే సుచేతునా రయిం విశ్వాయుపోషసమ్ । మార్డీకం ధేహి జీవసే ॥9
ప్ర పూతాస్తిగ్మశోచిషే వాచో గోతమాగ్నయే । భరస్వ సుమ్నయుర్గిరః ॥ 10
యో నో అగ్నే ఽభిదాసత్య-న్తి దూరే పదీష్ట సః । అస్మాకమిద్వృధే భవ ॥ 11
సహస్రాక్షో విచర్షణి-రగ్నీ రక్షాంసి సేధతి । హోతా గృణీత ఉక్థ్యః ॥ 12

(80)

ఇత్థాహీతిషోడశర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణో గోతమింద్రోంత్యాయా దధధ్యఙ్మను రథర్వాచ పంక్తిః ।

ఇత్థా హి సోమ ఇన్మదే బ్రహ్మా చకార వర్ధనమ్ ।
శవిష్ఠ వజ్రిన్నోజసా పృథివ్యా నిః శశా అహి-మర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 1

స త్వామదద్వృషా మదః సోమః శ్యేనాభృతః సుతః ।
యేనా వృత్రం నిరద్భ్యో జఘన్థ వజ్రిన్నోజసా-ర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 2

ప్రేహ్యభీహి ధృష్ణుహి న తే వజ్రో ని యంసతే ।
ఇన్ద్ర నృమ్ణం హి తే శవో హనో వృత్రం జయా అపో ఽర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 3

నిరిన్ద్ర భూమ్యా అధి వృత్రం జఘన్థ నిర్దివః ।
సృజా మరుత్వతీరవ జీవధన్యా ఇమా అపో ఽర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 4

ఇన్ద్రో వృత్రస్య దోధతః సానుం వజ్రేణ హీళితః ।
అభిక్రమ్యావ జిఘ్నతే ఽపః సర్మాయ చోదయ-న్నర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 5 [29]

అధి సానౌ ని జిఘ్నతే వజ్రేణ శతపర్వణా ।
మన్దాన ఇన్ద్రోఅన్ధసః సఖిభ్యో గాతుమిచ్ఛ-త్యర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 6

ఇన్ద్ర తుభ్యమిదద్రివో ఽనుత్తం వజ్రిన్వీర్యమ్ ।
యద్ధ త్యం మాయినం మృగం తము త్వం మాయయావధీ-రర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥7

వి తే వజ్రాసో అస్థిర-న్నవతిం నావ్యా3 అను ।
మహత్త ఇన్ద్ర వీర్యం బాహ్వోస్తే బలం హిత-మర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 8

సహస్రం సాకమర్చత పరి ష్టోభత వింశతిః ।
శతైనమన్వనోనవు-రిన్ద్రాయ బ్రహ్మోద్యత-మర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 9

ఇన్ద్రోవృత్రస్య తవిషీం నిరహన్త్సహసా సహః ।
మహత్తదస్య పౌంస్యం వృత్రం జఘన్వాఀ అసృజ-దర్చన్నను స్వరాజ్యమ్ ॥ 10[30]

ఇమే చిత్తవ మన్యవే వేపేతే భియసా మహీ ।
యదిన్ద్ర వజ్రిన్నోజసా వృత్రం మరుత్వాం అవధీ-రర్చన్ననుస్వరాజ్యమ్ ॥ 11
న వేపసా న తన్యతే-న్ద్రం వృత్రో వి బీభయత్ ।
అభ్యేనం వజ్ర ఆయసః సహస్రభృష్టిరాయతా-ర్చన్ననుస్వరాజ్యమ్ ॥ 12
యద్వృత్రం తవ చాశనిం వజ్రేణ సమయోధయః ।
అహిమిన్ద్ర జిఘాంసతో దివి తే బద్బధే శవో ఽర్చన్ననుస్వరాజ్యమ్ ॥ 13
అభిష్టనే తే అద్రివో యత్థ్సాజగచ్చ రేజతే ।
త్వష్టాచిత్తవ మన్యవ ఇన్ద్ర వేవిజ్యతే భియా-ర్చన్ననుస్వరాజ్యమ్ ॥ 14
నహి ను యాదధీమసీ-న్ద్రం కో వీర్యా పరః ।
తస్మిన్నృమ్ణముత క్రతుం దేవా ఓజాంసి సందధుర-ర్చన్ననుస్వరాజ్యమ్ ॥ 15
యామథర్వా మనుష్పితా దధ్యఙ్ ధియమత్నత ।
తస్మిన్బ్రహ్మాణి పూర్వథే-న్ద్ర ఉక్థా సమగ్మతా-ర్చన్ననుస్వరాజ్యమ్ ॥ 16[31]

॥ ఇతి ప్రథమో ఽష్టకే పఞ్చమో ఽధ్యాయః ॥
॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥
॥ పంచమాధ్యాయే వర్గాః 31 సూక్తాని 19 ఋచః 185 ॥

[షష్ఠోఽధ్యాయః ॥ వ.1-32]

(81)

ఇంద్రోమదాయేతి నవర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమ ఇంద్రః పంక్తిః ।

ఇన్ద్రో మదాయ వావృధే శవసే వృత్రహా నృభిః ।
తమిన్మహత్స్వాజిషూ-తేమర్భే హవామహే   స వాజేషు ప్ర నోఽవిషత్ ॥ 1
అసి హి వీర సేన్యో   ఽసి భూరి పరాదదిః ।
అసి దభ్రస్య చిద్వృధో   యజమానాయ శిక్షసి   సున్వతే భూరి తే వసు ॥ 2
యదుదీరత ఆజయో   ధృష్ణవే ధీయతే ధనా ।
యుక్ష్వా మదచ్యుతా హరీ   కం హనః కం వసౌ దధో   ఽస్మాఀ ఇన్ద్ర వసౌ దధః ॥3
క్రత్వా మహాఀ అనుష్వధం   భీమ ఆ వావృధే శవః ।
శ్రియ ఋష్వ ఉపాకయో-ర్ని శిప్రీ హరివాన్దధే   హస్తయోర్వజ్రమాయసమ్ ॥ 4
ఆ పప్రౌ పార్థివం రజో   బద్బధే రోచనా దివి ।
న త్వావాఀ ఇన్ద్ర కశ్చన   న జాతో న జనిష్యతే   ఽతి విశ్వం వవక్షిథ ॥ 5 [1]

యో అర్యో మర్తభోజనం   పరాదదాతి దాశుషే ।
ఇన్ద్రో అస్మభ్యం శిక్షతు   వి భజా భూరి తే వసు   భక్షీయ తవ రాధసః ॥ 6
మదేమదే హి నో దది-ర్యూథా గవామృజుక్రతుః ।
సం గృభాయ పురూ శతో-భయాహస్త్యా వసు   శిశీహి రాయ ఆ భర ॥ 7
మాదయస్వ సుతే సచా   శవసే శూర రాధసే ।
విద్మాహి త్వా పురూవసు-ముప కామాన్త్ససృజ్మహే   ఽథా నోఽవితా భవ ॥ 8
ఏతే త ఇన్ద్ర జన్తవో   విశ్వం పుష్యన్తి వార్యమ్ ।
అన్తర్హి ఖ్యో జనానా-మర్యో వేదో అదాశుషాం   తేషాం నో వేద ఆ భర ॥ 9 [2]

(82)

ఉపోష్వితి షళర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమ ఇన్ద్రః పంక్తిరంత్యా జగతీ ।

ఉపో షు శృణుహీ గిరో మఘవన్మాతథా ఇవ ।
యదా నః సూనృతావతః కర ఆదర్థయాస ఇ-ద్యోజాన్విన్ద్ర తే హరీ ॥ 1
అక్షన్నమీమదన్త హ్యా-వ ప్రియా అధూషత ।
అస్తోషత స్వభానవో విప్రా నవిష్ఠయా మతీ యోజాన్విన్ద్ర తే హరీ ॥ 2
సుసందృశం త్వా వయం మఘవన్వన్దిషీమహి ।
ప్ర నూనం పూర్ణవన్ధురః స్తుతో యాహి వశాఁ అను యోజాన్విన్ద్ర తే హరీ ॥ 3
స ఘా తం వృషణం రథ-మధి తిష్ఠాతి గోవిదమ్ ।
యః పాత్రం హారియోజనం పూర్ణమిన్ద్ర చికేతతి యోజాన్విన్ద్ర తే హరీ ॥ 4
యుక్తస్తే అస్తు దక్షిణ ఉత సవ్యః శతక్రతో ।
తేన జాయాముప ప్రియాం మన్దానో యాహ్యన్ధసో యోజాన్విన్ద్ర తే హరీ ॥ 5
యునజ్మి తే బ్రహ్మణా కేశినా హరీ ఉప ప్ర యాహి దధిషే గభస్త్యోః ।
ఉత్త్వా సుతాసో రభసా అమన్దిషుః పూషణ్వాన్వజ్రిన్త్సము పత్న్యామదః ॥ 6 [3]

(83)

అశ్వావతీతి షడృచస్య సూక్తస్య రాహూగణోగోతమ ఇన్ద్రో జగతీ ।

అశ్వావతి ప్రథమో గోషు గచ్ఛతి సుప్రావీరిన్ద్ర మర్త్యస్తవోతిభిః ।
తమిత్పృణక్షి వసునా భవీయసా సిన్ధుమాపో యథాభితో విచేతసః ॥ 1
ఆపో న దేవీరుప యన్తి హోత్రియ-మవః పశ్యన్తి వితతం యథా రజః ।
ప్రాచైర్దేవాసః ప్ర ణయన్తి దేవయుం బ్రహ్మప్రియం జోషయన్తే వరా ఇవ ॥ 2
అధి ద్వయోరదధా ఉక్థ్యం౧ వచో యతస్రుచా మిథునా యా సపర్యతః ।
అసంయత్తో వ్రతే తే క్షేతి పుష్యతి భద్రా శక్తిర్యజమానాయ సున్వతే ॥ 3

ఆదఙ్గిరాః ప్రథమం దధిరే వయ ఇద్ధాగ్నయః శమ్యా యే సుకృత్యయా ।
సర్వం పణేః సమవిన్దన్త భోజన-మశ్వావన్తం గోమన్తమా పశుం నరః ॥ 4
యజ్ఞైరథర్వా ప్రథమః పథస్తతే తతః సూర్యో వ్రతపా వేన ఆజని ।
ఆ గా ఆజదుశనా కావ్యః సచా యమస్య జాతమమృతం యజామహే ॥ 5
బర్హిర్వా యత్స్వపత్యాయ వృజ్యతే ఽర్కో వా శ్లోకమాఘోషతే దివి ।
గ్రావా యత్ర వదతి కారురుక్థ్యఁస్తస్యేదిన్ద్రో అభిపిత్వేషు రణ్యతి ॥ 6 [4]

(84)

అసావీతి వింశత్యృచస్య రాహూగణోగోతమ ఇంద్రఆద్యాఃషళనుష్టుభః సప్తమ్యాద్యాస్తిస్రఃపంక్తయః త్రయోదశాద్యాస్తిస్రోగాయత్ర్యః షోళస్యాద్యాస్తిస్రస్త్రిష్టుభః అంత్యేద్వేబృహతీసతోబృహత్యౌ ।

అసావి సోమ ఇన్ద్ర తే శవిష్ఠ ధృష్ణవా గహి ।
ఆ త్వా పృణక్త్విన్ద్రియం రజః సూర్యో న రశ్మిభిః ॥ 1
ఇన్ద్రమిద్ధరీ వహతో ఽప్రతిధృష్ట శవసమ్ ।
ఋషీణాం చ స్తుతీరుప యజ్ఞం చ మానుషాణామ్ ॥ 2
ఆ తిష్ఠ వృత్రహన్రథం యుక్తా తే బ్రహ్మణా హరీ ।
అర్వాచీనం సు తే మనో గ్రావా కృణోతు వగ్నునా ॥ 3
ఇమమిన్ద్ర సుతం పిబ జ్యేష్ఠమమర్త్యం మదమ్ ।
శుక్రస్య త్వాభ్యక్షర-న్ధారా ఋతస్య సాదనే ॥ 4
ఇన్ద్రాయ నూనమర్చతో-క్థాని చ బ్రవీతన ।
సుతా అమత్సురిన్దవో జ్యేష్ఠం నమస్యతా సహః ॥ 5 [5]

నకిష్ట్వద్రథీతరో హరీ యదిన్ద్ర యచ్ఛసే ।
నకిష్ట్వాను మజ్మనా నకిః స్వశ్వ ఆనశే ॥ 6

య ఏక ఇద్విదయతే వసు మర్తాయ దాశుషే ।
ఈశానో అప్రతిష్కుత ఇన్ద్రో అఙ్గ ॥ 7

కదా మర్తమరాధసం పదా క్షుమ్పమివ స్ఫురత్ ।
కదా నః శుశ్రవద్గిర ఇన్ద్రో అఙ్గ ॥ 8

యశ్చిద్ధి త్వా బహుభ్య ఆ సుతావాఀ ఆవివాసతి ।
ఉగ్రం తత్పత్యతే శవ ఇన్ద్రో అఙ్గ ॥ 9

స్వాదోరిత్థా విషూవతో మధ్వః పిబన్తి గౌర్యః ।
యా ఇన్ద్రేణ సయావరీ-ర్వృష్ణా మదన్తి శోభసే వస్వీరను స్వరాజ్యమ్ ॥ 10 [6]

తా అస్య పృశనాయువః సోమం శ్రీణన్తి పృశ్నయః ।
ప్రియా ఇన్ద్రస్య ధేనవో వజ్రం హిన్వన్తి సాయకం వస్వీరను స్వరాజ్యమ్ ॥ 11

తా అస్య నమసా సహః సపర్యన్తి ప్రచేతసః ।
వ్రతాన్యస్య సశ్చిరే పురూణి పూర్వచిత్తయే వస్వీరను స్వరాజ్యమ్ ॥ 12

ఇన్ద్రో దధీచో అస్థభి-ర్వృత్రాణ్యప్రతిష్కుతః । జఘాన నవతీర్నవ ॥ 13

ఇచ్ఛన్నశ్వస్య యచ్ఛిరః పర్వతేష్వపశ్రితమ్ । తద్విదచ్ఛర్యణావతి ॥ 14

అత్రాహ గోరమన్వత నామ త్వష్టురపీచ్యమ్ । ఇత్థా చన్ద్రమసో గృహే ॥ 15 [7]

కో అద్య యుఙ్క్తే ధురి గా ఋతస్య శిమీవతో భామినో దుర్హృణాయూన్ ।
ఆసన్నిషూన్హృత్స్వసో మయోభూ-న్య ఏషాం భృత్యామృణధత్స జీవాత్ ॥ 16

క ఈషతే తుజ్యతే కో బిభాయ కో మంసతే సన్తమిన్ద్రం కో అన్తి ।
కస్తోకాయ క ఇభాయోత రాయే ఽధి బ్రవత్తన్వే3 కో జనాయ ॥ 17

కో అగ్నిమీట్టే హవిషా ఘృతేన స్రుచా యజాతా ఋతుభిర్ధ్రువేభిః ।
కస్మై దేవా ఆ వహానాశు హోమ కో మంసతే వీతిహోత్రః సుదేవః ॥ 18

త్వమఙ్గ ప్ర శంసిషో దేవః శవిష్ఠ మర్త్యమ్ ।
న త్వదన్యో మఘవన్నస్తి మర్డితే-న్ద్ర బ్రవీమి తే వచః ॥ 19
మా తే రాధాంసి మా త ఊతయో వసో ఽస్మాన్కదా చనా దభన్ ।
విశ్వా చ న ఉపమిమీహి మానుష వసూని చర్షణిభ్య ఆ ॥ 20 [8]

[చతుర్దశో ఽనువాకః ॥ సూ. 85-93]

(85)

ప్రయేశుంభంత్వితి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్యరాహూగణో గోతమో మరుతో జగతీ పంచమ్యంత్యేత్రిష్టుభౌ

ప్ర యే శుమ్భన్తే జనయో న సప్తయో యామన్రుద్రస్య సూనవః సుదంససః ।
రోదసీ హి మరుతశ్చక్రిరే వృధే మదన్తి వీరా విదథేషు ఘృష్వయః ॥ 1
త ఉక్షితాసో మహిమానమాశత దివి రుద్రాసో అధి చక్రిరే సదః ।
అర్చన్తో అర్కం జనయన్త ఇన్ద్రియ-మధి శ్రియో దధిరే పృశ్నిమాతరః ॥ 2
గోమాతరో యచ్ఛుభయన్తే అఞ్జిభి-స్తనూషు శుభ్రా దధిరే విరుక్మతః ।
బాధన్తే విశ్వమభిమాతినమప వర్త్మాన్యేషామను రీయతే ఘృతమ్ ॥ 3
వి యే భ్రాజన్తే సుమఖాస ఋష్టిభిః ప్రచ్యావయన్తో అచ్యుతా చిదోజసా ।
మనోజువో యన్మరుతో రథేష్వా వృషవ్రాతాసః పృషతీరయుగ్ధ్వమ్ ॥ 4
ప్ర యద్రథేషు పృషతీరయుగ్ధ్వం వాజే అద్రిం మరుతో రంహయన్తః ।
ఉతారుషస్య వి ష్యన్తి ధారా-శ్చర్మేవోదభిర్వ్యున్దన్తి భూమ ॥ 5
ఆ వో వహన్తు సప్తయో రఘుష్యదో రఘుపత్వానః ప్ర జిగాత బాహుభిః ।
సీదతా బర్హిరురు వః సదస్కృతం మాదయధ్వం మరుతో మధ్వో అన్ధసః ॥ 6 [9]

తే ఽవర్ధన్త స్వతవసో మహిత్వనా నాకం తస్థురురు చక్రిరే సదః ।
విష్ణుర్యద్ధావద్వృషణం మదచ్యుతం వయో న సీదన్నధి బర్హిషి ప్రియే ॥ 7
శూరా ఇవేద్యుయుధయో న జగ్మయః శ్రవస్యవో న పృతనాసు యేతిరే ।
భయన్తే విశ్వా భువనా మరుద్భ్యో రాజాన ఇవ త్వేషసందృశో నరః ॥ 8
త్వష్టా యద్వజ్రం సుకృతం హిరణ్యయం సహస్రభృష్టిం స్వపా అవర్తయత్ ।
ధత్త ఇన్ద్రో నర్యపాంసి కర్తవే ఽహన్వృత్రం నిరపామౌబ్జదర్ణవమ్ ॥ 9
ఊర్ధ్వం నునుద్రేవతం త ఓజసా దాదృహాణం చిద్బిభిదుర్వి పర్వతమ్ ।
ధమన్తో వాణం మరుతః సుదానవో మదే సోమస్య రణ్యాని చక్రిరే ॥ 10
జిహ్మం నునుద్రేవతం తయా దిశా-సిఞ్చన్నుత్సం గోతమాయ తృష్ణజే ।
ఆ గచ్ఛన్తీ మవసా చిత్రభానవః కామం విప్రస్య తర్పయన్త ధామభిః ॥ 11
యా వః శర్మ శశమానాయ సన్తి త్రిధాతూని దాశుషే యచ్ఛతాధి ।
అస్మభ్యం తాని మరుతో వి యన్త రయిం నో ధత్త వృషణః సువీరమ్ ॥ 12 [10]

(86)

మరుతోయస్యేతి దశర్చస్య సూక్తస్యరాహూగణో గోతమో మరుతో గాయత్రీ ।

మరుతో యస్య హి క్షయే పాథా దివో విమహసః । స సుగోపాతమో జనః ॥ 1
యజ్ఞైర్వా యజ్ఞవాహసో విప్రస్య వా మతీనామ్ । మరుతః శృణుతా హవమ్ ॥ 2
ఉత వా యస్య వాజినో ఽను విప్రమతక్షత । స గన్తా గోమతి వ్రజే ॥ 3
అస్య వీరస్య బర్హిషి సుతః సోమో దివిష్టిషు । ఉక్థం మదశ్చ శస్యతే ॥ 4
అస్య శ్రోషన్త్వా భువో విశ్వా యశ్చర్షణీరభి । సూరం చిత్సస్రుషీరిషః ॥ 5 [11]

పూర్వీభిర్హి దదాశిమ శరద్భిర్మరుతో వయమ్ । అవోభిశ్చర్షణీనామ్ ॥ 6
సుభగః స ప్రయజ్యవో మరుతో అస్తు మర్త్యః । యస్య ప్రయాంసి పర్షథ ॥ 7

శశమానస్య వా నరః   స్వేదస్య సత్యశవసః । విదా కామస్య వేనతః ॥   8
యూయం తత్సత్యశవస   ఆవిష్కర్త మహిత్వనా । విధ్యతా విద్యుతా రక్షః ॥   9
గూహతా గుహ్యం తమో   వి యాత విశ్వమత్రిణమ్ । జ్యోతిష్కర్తా యదుశ్మసి ॥   10 [12]

(87)

ప్రత్యక్షస ఇతి షడృచస్య సూక్తస్యరాహూగణో గోతమో మరుతో జగతీ ।

ప్రత్వక్షసః ప్రతవసో విరప్శినో   ఽనానతా అవిథురా ఋజీషిణః ।
జుష్టతమాసో నృతమాసో అఞ్జిభి-ర్వ్యానజ్రే కే చిదుస్రా ఇవ స్తృభిః ॥   1
ఉపహ్వరేషు యదచిధ్వం యయిం   వయ ఇవ మరుతః కేనచిత్పథా ।
శ్చోతన్తి కోశా ఉప వో రథేష్వా   ఘృతముక్షతా మధువర్ణమర్చతే ॥   2
ప్రైషామజ్మేషు విథురేవ రేజతే   భూమిర్యామేషు యద్ధ యుఞ్జతే శుభే ।
తే క్రీళయో ధునయో భ్రాజదృష్టయః   స్వయం మహిత్వం పనయన్త ధూతయః ॥   3
స హి స్వసృత్పృషదశ్వో యువా గణో3   ఽయా ఈశానస్తవిషీభిరావృతః ।
అసి సత్య ఋణయావానేద్యో   ఽస్యా ధియః ప్రావితాథా వృషాగణః ॥   4
పితుః ప్రత్నస్య జన్మనా వదామసి   సోమస్య జిహ్వా ప్ర జిగాతి చక్షసా ।
యదీమిన్ద్రం శమ్యృక్వాణ ఆశతా-దిన్నామాని యజ్ఞియాని దధిరే ॥   5
శ్రియసే కం భానుభిః సం మిమిక్షిరే   తే రశ్మిభిస్త ఋక్వభిః సుఖాదయః ।
తే వాశీమన్త ఇష్మిణో అభీరవో   విద్రే ప్రియస్య మారుతస్య ధామ్నః ॥   6 [13]

(88)

ఆవిద్యున్మద్భిరితి షడృచస్య సూక్తస్యరాహూగణో గోతమో మరుతస్త్రిష్టుప్
ఆద్యాంత్యే ప్రస్తారపంక్తీ పంచమీవిరాడ్రూపా ।

ఆ విద్యున్మద్భిర్మరుతః స్వర్కై   రథేభిర్యాత ఋష్టిమద్భిరశ్వపర్ణైః ।
ఆ వర్షిష్ఠయా న ఇషా   వయో న పప్తతా సుమాయాః ॥   1

తేఽరుణేభిర్వరమా పిశఙ్గైః శుభే కం యాన్తి రథతూర్భిరశ్వైః ।
రుక్మో న చిత్రః స్వధితీవా-న్పవ్యా రథస్య జఙ్ఘనన్త భూమ ॥ 2

శ్రియే కం వో అధి తనూషు వాశీ-ర్మేధా వనా న కృణవన్త ఊర్ధ్వా ।
యుష్మభ్యం కం మరుతః సుజాతా-స్తువిద్యుమ్నాసో ధనయన్తే అద్రిమ్ ॥ 3

అహాని గృధ్రాః పర్యా వ ఆగు-రిమాం ధియం వార్కార్యాం చ దేవీమ్ ।
బ్రహ్మ కృణ్వన్తో గోతమాసో అర్కై-రూర్ధ్వం నునుద్ర ఉత్సధిం పిబధ్యై ॥ 4

ఏతత్త్యన్న యోజనమచేతి సస్వర్హ యన్మరుతో గోతమో వః ।
పశ్యన్హిరణ్యచక్రానయోదంష్ట్రా-న్విధావతో వరాహూన్ ॥ 5

ఏషా స్యా వో మరుతోనుభర్త్రీ ప్రతి ష్టోభతి వాఘతో న వాణీ ।
అస్తోభయద్వృథాసా-మను స్వధాం గభస్త్యోః ॥ 6 [14]

(89)

ఆనోభద్రా ఇతి దశర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణో గోతమోవిశ్వేదేవాస్త్రిష్టుప్
ఆద్యాః పఞ్చ సప్తమీచ జగత్యః షష్ఠీవిరాట్స్థానా (సూక్తభేదప్రయోగపక్షేతు ఆద్యానాం చతసృణాం
విశ్వేదేవాః తత ఏకస్యా ఇన్ద్రాపూషణౌ తతశ్చతసృణాం విశ్వేదేవాః తత ఏకస్యా అదితిః ఏవం దశ)

ఆ నో భద్రాః క్రతవో యన్తు విశ్వతో ఽదబ్ధాసో అపరీతాస ఉద్భిదః ।
దేవా నో యథా సదమిద్వృధే అస-న్నప్రాయువో రక్షితారో దివేదివే ॥ 1

దేవానాం భద్రా సుమతిరృజూయతాం దేవానాం రాతిరభి నో ని వర్తతామ్ ।
దేవానాం సఖ్యముప సేదిమా వయం దేవా న ఆయుః ప్ర తిరన్తు జీవసే ॥ 2

తాన్పూర్వయా నివిదా హూమహే వయం భగం మిత్రమదితిం దక్షమస్రిధమ్ ।
అర్యమణం వరుణం సోమమశ్వినా సరస్వతీ నః సుభగా మయస్కరత్ ॥ 3

తన్నో వాతో మయోభు వాతు భేషజం తన్మాతా పృథివీ తత్పితా ద్యౌః ।
తద్గ్రావాణః సోమసుతో మయోభువ-స్తదశ్వినా శృణుతం ధిష్ణ్యా యువమ్ ॥ 4

తమీశానం జగతస్తస్థుషస్పతిం   ధియంజిన్వమవసే హూమహే వయమ్ ।
పూషా నో యథా వేదసామసద్వృధే   రక్షితా పాయురదబ్ధః స్వస్తయే ॥ 5 [15]

స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః   స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః ।
స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః   స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ॥ 6

పృషదశ్వా మరుతః పృశ్నిమాతరః   శుభం యావానో విదథేషు జగ్మయః ।
అగ్నిజిహ్వా మనవః సూరచక్షసో   విశ్వే నో దేవా అవసా గమన్నిహ ॥ 7

భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవా   భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః ।
స్థిరైరఙ్గైస్తుష్టువాంసస్తనూభి-ర్వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ॥ 8

శతమిన్ను శరదో అన్తి దేవా   యత్రా నశ్చక్రా జరసం తనూనామ్ ।
పుత్రాసో యత్ర పితరో భవన్తి   మా నో మధ్యా రీరిషతాయుర్గన్తోః ॥ 9

అదితిర్ద్యౌరదితిరన్తరిక్ష-మదితిర్మాతా స పితా స పుత్రః ।
విశ్వే దేవా అదితిః పఞ్చ జనా   అదితిర్జాతమదితిర్జనిత్వమ్ ॥ 10 [16]

(90)

ఋజునీతీన ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణో గోతమోవిశ్వేదేవాగాయత్రీ అంత్యానుష్టుప్

(వైశ్వదేవసూక్తేత్యస్మిన్ భేదప్రయోగకరణాశక్యత్వాన్నవానామపి విశ్వేదేవా ఏవ) ।

ఋజునీతీ నో వరుణో   మిత్రో నయతు విద్వాన్ । అర్యమా దేవైః సజోషాః ॥ 1
తే హి వస్వో వసవానా-స్తే అప్రమూరా మహోభిః । వ్రతా రక్షన్తే విశ్వాహా ॥ 2
తే అస్మభ్యం శర్మ యంస-న్నమృతా మర్త్యేభ్యః । బాధమానా అపద్విషః ॥ 3
వి నః పథః సువితాయ   చియన్త్విన్ద్రో మరుతః । పూషా భగో వన్ద్యాసః ॥ 4
ఉత నో ధియో గో అగ్రాః   పూషన్విష్ణవేవయావః । కర్తా నః స్వస్తిమతః ॥ 5 [17]

మధు వాతా ఋతాయతే　మధు క్షరన్తి సిన్ధవః । మాధ్వీర్నః సన్త్వోషధీః ॥　6

మధు నక్తముతోషసో　మధుమత్పార్థివం రజః । మధు ద్యౌరస్తు నః పితా ।　7

మధుమాన్నో వనస్పతి-ర్మధుమాఁ అస్తు సూర్యః । మాధ్వీర్గావో భవన్తు నః ॥　8

శం నో మిత్రః శం వరుణః　శం నో భవత్వర్యమా ।

శం న ఇన్ద్రో బృహస్పతిః　శం నో విష్ణురురుక్రమః ॥　9 [18]

(91)

త్వం సోమ ఇతి త్రయోవింశత్యృచస్యసూక్తస్య రాహూగణో గోతమః సోమస్త్రిష్టుప్ పంచమ్యాదిద్వాదశ గాయత్ర్యఃసప్తదశ్యుష్ణిక్ ।

త్వం సోమ ప్ర చికితో మనీషా　త్వం రజిష్ఠమను నేషి పన్థామ్ ।

తవ ప్రణీతీ పితరో న ఇన్దో　దేవేషు రత్నమభజన్త ధీరాః ॥　1

త్వం సోమ క్రతుభిః సుక్రతుర్భూ-స్త్వం దక్షైః సుదక్షో విశ్వవేదాః ।

త్వం వృషా వృషత్వేభిర్మహిత్వా　ద్యుమ్నేభిర్ద్యుమ్న్యభవో నృచక్షాః ॥　2

రాజ్ఞో ను తే వరుణస్య వ్రతాని　బృహద్గభీరం తవ సోమ ధామ ।

శుచిష్ట్వమసి ప్రియో న మిత్రో　దక్షాయ్యో అర్యమేవాసి సోమ ॥　3

యా తే ధామాని దివి యా పృథివ్యాం　యా పర్వతేష్వోషధీష్వప్సు ।

తేభిర్నో విశ్వైః సుమనా అహేళ-న్రాజన్త్సోమ ప్రతి హవ్యా గృభాయ ॥　4

త్వం సోమాసి సత్పతిస్త్వం రాజోత వృత్రహా । త్వం భద్రో అసి క్రతుః ॥　5 [19]

త్వం చ సోమ నో వశో　జీవాతుం న మరామహే । ప్రియస్తోత్రో వనస్పతిః ॥　6

త్వం సోమ మహే భగం　త్వం యూన ఋతాయతే । దక్షం దధాసి జీవసే ॥　7

త్వం నః సోమ విశ్వతో　రక్షా రాజన్నఘాయతః । న రిష్యేత్త్వావతః సఖా ॥　8

సోమ యాస్తే మయోభువ　ఊతయః సన్తి దాశుషే । తాభిర్నో ఽవితా భవ ॥　9

ఇమం యజ్ఞమిదం వచో జుజుషాణ ఉపాగహి । సోమ త్వం నో వృధే భవ ॥ 10 [20]
సోమ గీర్భిష్ట్వా వయం వర్ధయామో వచో విదః । సుమృళీకో న ఆ విశ ॥ 11
గయస్ఫానో అమీవహా వసువిత్పుష్టివర్ధనః । సుమిత్రః సోమ నో భవ ॥ 12
సోమ రారన్ధి నో హృది గావో న యవసేష్వా । మర్య ఇవ స్వ ఓక్యే ॥ 13
యః సోమ సఖ్యే తవ రారణద్దేవ మర్త్యః । తం దక్షః సచతే కవిః ॥ 14
ఉరుష్యా ణో అభిశస్తేః సోమ ని పాహ్యంహసః । సఖా సుశేవ ఏధి నః ॥ 15 [21]

ఆ ప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వతః సోమ వృష్ణ్యమ్ । భవా వాజస్య సంగథే ॥ 16
ఆ ప్యాయస్వ మదిన్తమ సోమ విశ్వేభిరంశుభిః। భవా నః సుశ్రవస్తమః సఖా వృధే ॥17
సం తే పయాంసి సము యన్తు వాజాః సం వృష్ణ్యాన్యభిమాతిషాహః ।
ఆ ప్యాయమానో అమృతాయ సోమ దివి శ్రవాంస్యుత్తమాని ధిష్వ ॥ 18
యా తే ధామాని హవిషా యజన్తి తా తే విశ్వా పరిభూరస్తు యజ్ఞమ్ ।
గయస్ఫానః ప్రతరణః సువీరో ఽవీరహా ప్ర చరా సోమ దుర్యాన్ ॥ 19
సోమో ధేనుం సోమో అర్వన్తమాశుం సోమో వీరం కర్మణ్యం దదాతి ।
సాదన్యం విదథ్యం సభేయం పితృశ్రవణం యో దదాశదస్మై ॥ 20 [22]

అషాళ్హం యుత్సు పృతనాసు పప్రిం స్వర్షామప్సాం వృజనస్య గోపామ్ ।
భరేషుజాం సుక్షితిం సుశ్రవసం జయన్తం త్వామను మదేమ సోమ ॥ 21
త్వమిమా ఓషధీః సోమ విశ్వా-స్త్వమపో అజనయస్త్వం గాః ।
త్వమా తతన్థోర్వ౨న్తరిక్షం త్వం జ్యోతిషా వి తమో వవర్థ ॥ 22
దేవేన నో మనసా దేవ సోమ రాయో భాగం సహసావన్నభి యుధ్య ।
మా త్వా తనదీశిషే వీర్యస్యో-భయేభ్యః ప్ర చికిత్సా గవిష్టౌ ॥ 23 [23]

(92)

ఏతాఉత్యా ఇత్యష్టాదశర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణో గోతమ ఉషాః అంత్యానాం తిసృణామశ్వినౌ

ఆద్యాశ్చతస్రో జగత్యః తతోష్టౌత్రిష్టుభః అంత్యాఃషళుష్ణిహః ।

ఏతా ఉత్యా ఉషసః కేతుమక్రత పూర్వే అర్ధే రజసో భానుమఞ్జతే ।
నిష్కృణ్వానా ఆయుధానీవ ధృష్ణవః ప్రతి గావోరుషీర్యన్తి మాతరః ॥ 1
ఉదపప్తన్నరుణా భానవో వృథా స్వాయుజో అరుషీర్గా అయుక్షత ।
అక్రన్నుషాసో వయునాని పూర్వథా రుశన్తం భానుమరుషీరశిశ్రయుః ॥ 2
అర్చన్తి నారీరపసో న విష్టిభిః సమానేన యోజనేనా పరావతః ।
ఇషం వహన్తీః సుకృతే సుదానవే విశ్వేదహ యజమానాయ సున్వతే ॥ 3
అధి పేశాంసి వపతే నృతూరివా-పోర్ణుతే వక్ష ఉస్రేవ బర్జహమ్ ।
జ్యోతిర్విశ్వస్మై భువనాయ కృణ్వతీ గావో న వ్రజం వ్యు౩షా ఆవర్తమః ॥ 4
ప్రత్యర్చీ రుశదస్యా అదర్శి వి తిష్ఠతే బాధతే కృష్ణమభ్వమ్ ।
స్వరుం న పేశో విదథేష్వఞ్జ-ఞ్చిత్రం దివో దుహితా భానుమశ్రేత్ ॥ 5 [24]

అతారిష్మ తమసస్పారమస్యో-షా ఉచ్ఛన్తీ వయునా కృణోతి ।
శ్రియే ఛన్దో న స్మయతే విభాతీ సుప్రతీకా సౌమనసాయాజీగః ॥ 6
భాస్వతీ నేత్రీ సూనృతానాం దివస్తవే దుహితా గోతమేభిః ।
ప్రజావతో నృవతో అశ్వబుధ్యా-నుషో గో అగ్రాఁ ఉప మాసి వాజాన్ ॥ 7
ఉషస్తమశ్యాం యశసం సువీరం దాసప్రవర్గం రయిమశ్వబుధ్యమ్ ।
సుదంససా శ్రవసా యా విభాసి వాజప్రసూతా సుభగే బృహన్తమ్ ॥ 8
విశ్వాని దేవీ భువనాభిచక్ష్యా ప్రతీచీ చక్షురుర్వియా వి భాతి ।
విశ్వం జీవం చరసే బోధయన్తీ విశ్వస్య వాచమవిదన్మనాయోః ॥ 9

పునః పునర్జాయమానా పురాణీ సమానం వర్ణమభి శుమ్భమానా ।
శ్వఘ్నీవ కృత్నుర్విజ ఆమినానా మర్తస్య దేవీ జరయన్త్యాయుః ॥ 10 [25]
వ్యూర్ణ్వతీ దివో అన్తాఀ అబో-ధ్యపస్వసారం సనుతర్యుయోతి ।
ప్రమినతీ మనుష్యా యుగాని యోషా జారస్య చక్షసా వి భాతి ॥ 11
పశూన్న చిత్రా సుభగా ప్రథానా సిన్ధుర్న క్షోద ఉర్వియా వ్యశ్వైత్ ।
అమినతీ దైవ్యాని వ్రతాని సూర్యస్య చేతి రశ్మిభిర్దృశానా ॥ 12
ఉషస్తచ్చిత్రమా భరా-స్మభ్యం వాజినీవతి । యేన తోకం చ తనయం చ ధామహే ॥ 13
ఉషో అద్యేహ గోమ-త్యశ్వావతి విభావరి । రేవదస్మే వ్యుచ్ఛ సూనృతావతి ॥ 14
యుక్ష్వా హి వాజినీవ-త్యశ్వాఀ అద్యారుణాఀ ఉషః।అథానో విశ్వా సౌభగాన్యా వహ ॥15 [26]

అశ్వినా వర్తి రస్మదా గోమద్దస్రా హిరణ్యవత్ । అర్వాగ్రథం సమనసా ని యచ్ఛతమ్ ॥16
యావిత్థా శ్లోకమా దివో జ్యోతిర్జనాయ చక్రథుః । ఆ న ఊర్జం వహతమశ్వినా యువమ్ ॥
ఏహ దేవా మయోభువా దస్రా హిరణ్యవర్తనీ । ఉషర్బుధో వహన్తు సోమపీతయే ॥ 18 [27]

(93)

అగ్నీషోమావితి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్య రాహూగణో గోతమోగ్నీషోమౌ త్రిష్టుప్
ఆద్యాస్తిస్రోనుష్టుభౌ(అష్టమీ జగతీ వా) నవమ్యాది తిస్రో గాయత్ర్యః ।

అగ్నీషోమావిమం సు మే శృణుతం వృషణా హవమ్ ।
ప్రతి సూక్తాని హర్యతం భవతం దాశుషే మయః ॥ 1
అగ్నీషోమా యో అద్య వా-మిదం వచః సపర్యతి ।
తస్మై ధత్తం సువీర్యం గవాం పోషం స్వశ్వ్యమ్ ॥ 2
అగ్నీషోమా య ఆహుతిం యో వాం దాశాద్ధవిష్కృతిమ్ ।
స ప్రజయా సువీర్యం విశ్వమాయుర్వ్యశ్నవత్ ॥ 3

అగ్నీషోమా చేతి తద్వీర్యం వాం యదముష్ణీతమవసం పణిం గాః ।
అవాతిరతం బృసయస్య శేషో ఽవిన్దతం జ్యోతిరేకం బహుభ్యః ॥ 4
యువమేతాని దివి రోచనా-న్యగ్నిశ్చ సోమ సక్రతూ అధత్తమ్ ।
యువం సిన్ధూం॑ రభిశస్తేరవద్యా-దగ్నీషోమావముఞ్చతం గృభీతాన్ ॥ 5
ఆన్యం దివో మాతరిశ్వా జభారా-మథ్నాదన్యం పరి శ్యేనో అద్రేః ।
అగ్నీషోమా బ్రహ్మణా వావృధానో-రుం యజ్ఞాయ చక్రథురు లోకమ్ ॥ 6 [28]

అగ్నీషోమా హవిషః ప్రస్థితస్య వీతం హర్యతం వృషణా జుషేథామ్ ।
సుశర్మాణా స్వవసా హి భూత-మథా ధత్తం యజమానాయ శం యోః ॥ 7
యో అగ్నీషోమా హవిషా సపర్యా-ద్దేవద్రీచా మనసా యో ఘృతేన ।
తస్య వ్రతం రక్షతం పాతమంహసో విశే జనాయ మహి శర్మ యచ్ఛతమ్ ॥ 8
అగ్నీషోమా సవేదసా సహూతీ వనతం గిరః । సం దేవత్రా బభూవథుః ॥ 9
అగ్నీషోమావనేన వాం యో వాం ఘృతేన దాశతి । తస్మై దీదయతం బృహత్ ॥ 10
అగ్నీషోమా విమాని నో యువం హవ్యా జుజోషతమ్ । ఆ యాతముప నః సచా ॥11
అగ్నీషోమా పిపృతమర్వతో న ఆ ప్యాయన్తాముస్రియా హవ్యసూదః ।
అస్మే బలాని మఘవత్సుధత్తం కృణుతం నో అధ్వరం శ్రుష్టిమన్తమ్ ॥ 12 [29]

[పఞ్చదశో ఽనువాకః ॥ సూ. 94-105]

(94)

ఇమంస్తోమమితి షోడశర్చస్య సూక్తస్య కుత్సోఽగ్నిః పూర్వోదేవా ఇత్యస్యా దేవాఅగ్నిశ్చతస్రో మిత్ర ఇత్యంత్యార్ధర్చస్యమిత్రవరుణాదితి సింధుపృథివీద్యావోజగతీ అంత్యే త్రిష్టుభౌ (యద్దైవత్యం వా సూక్తమితిపక్షేఽగ్నిరేవ దేవతా) ।

ఇమం స్తోమమర్హతే జాతవేదసే రథమివ సం మహేమా మనీషయా ।
భద్రా హి నః ప్రమతిరస్య సంస-ద్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 1
యస్మై త్వమాయజసే స సాధ-త్యనర్వా క్షేతి దధతే సువీర్యమ్ ।
స తూతావ నైనమశ్నోత్యంహతి-రగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 2
శకేమ త్వా సమిధం సాధయా ధియ-స్త్వే దేవా హవిరదన్త్యాహుతమ్ ।
త్వమాదిత్యాఀ ఆ వహ తాన్హ్యు౹ఽశ్మ-స్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 3
భరామేధ్మం కృణవామా హవీంషి తే చితయన్తః పర్వణాపర్వణా వయమ్ ।
జీవాతవే ప్రతరం సాధయా ధియో ఽగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 4
విశాం గోపా అస్య చరన్తి జన్తవో ద్విపచ్చ యదుత చతుష్పదక్తుభిః ।
చిత్రః ప్రకేత ఉషసో మహాఀ అ-స్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 5 [30]

త్వమధ్వర్యురుత హోతాసి పూర్వ్యః ప్రశాస్తా పోతా జనుషా పురోహితః ।
విశ్వా విద్వాఀ ఆర్త్విజ్యా ధీర పుష్య-స్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 6
యో విశ్వతః సుప్రతీకః సదృఙ్ఙసి దూరే చిత్సన్తళి దివాతి రోచసే ।
రాత్ర్యాశ్చిదన్ధో అతి దేవ పశ్య-స్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 7
పూర్వో దేవా భవతు సున్వతో రథో ఽస్మాకం శంసో అభ్యస్తు దూఢ్యః ।
తదా జానీతోత పుష్యతా వచో ఽగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 8
వధైర్దుః శంసాఀ అప దూఢ్యో జహి దూరే వా యే అన్తి వా కే చిదత్రిణః ।
అథా యజ్ఞాయ గృణతే సుగం కృ-ధ్యగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 9
యదయుక్థా అరుషా రోహితా రథే వాతజూతా వృషభస్యేవ తే రవః ।
ఆదిన్వసి వనినో ధూమకేతునా ఽగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 10 [31]

అధ స్వనాదుత బిభ్యుః పతత్రిణో ద్రప్సా యత్తే యవసాదో వ్యస్థిరన్ ।
సుగం తత్తే తావకేభ్యో రథేభ్యో ఽగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 11

అయం మిత్రస్య వరుణస్య ధాయసే ఽవయాతాం మరుతాం హేళో అద్భుతః ।
మృళా సు నో భూత్వేషాం మనః పున-రగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 12

దేవో దేవానామసి మిత్రో అద్భుతో వసుర్వసూనామసి చారురధ్వరే ।
శర్మన్త్స్యామ తవ సప్రథస్తమే ఽగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 13

తత్తే భద్రం యత్సమిద్ధః స్వే దమే సోమాహుతో జరసే మృళయత్తమః ।
దధాసి రత్నం ద్రవిణం చ దాశుషే ఽగ్నే సఖ్యే మా రిషామా వయం తవ ॥ 14

యస్మై త్వం సుద్రవిణో దదాశో ఽనాగాస్త్వమదితే సర్వతాతా ।
యం భద్రేణ శవసా చోదయాసి ప్రజావతా రాధసా తే స్యామ ॥ 15

స త్వమగ్నే సౌభగత్వస్య విద్వా-నస్మాకమాయుః ప్ర తిరేహ దేవ ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 16 [32]

॥ ఇతి ప్రథమో ఽష్టకే షష్ఠో ఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ షష్ఠాధ్యాయే వర్గాః 32 సూక్తాని 14 ఋచః 163 ॥

[సప్తమో ఽధ్యాయః ॥ వ.1-32]

(95)

ద్వేవిరూపే ఇత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్య కుత్స ఉషోగ్ని స్త్రిష్టుప్ ।

(ఇత ఆరభ్యజాతవేదస ఇత్యంతం శుద్ధోగ్నిర్వా) ।

ద్వే విరూపే చరతః స్వర్థే అన్యాన్యా వత్సముప ధాపయేతే ।
హరిరన్యస్యాం భవతి స్వధావా-ఇఛ్ఛుక్రో అన్యస్యాం దదృశే సువర్చాః ॥ 1

దశేమం త్వష్టుర్జనయన్త గర్భ-మతన్ద్రాసో యువతయో విభృత్రమ్ ।
తిగ్మానీకం స్వయశసం జనేషు విరోచమానం పరి షీం నయన్తి ॥ 2

త్రీణి జానా పరి భూషన్త్యస్య సముద్ర ఏకం దివ్యేకమప్సు ।
పూర్వామను ప్ర దిశం పార్థివానా-మృతూన్ ప్రశాసద్వి దధావనుష్ఠు ॥ 3

క ఇమం వో నిణ్యమా చికేత వత్సో మాతౄర్జనయత స్వధాభిః ।
బహ్వీనాం గర్భో అపసాముపస్థా-న్మహాన్కవిర్నిశ్చరతి స్వధావాన్ ॥ 4

ఆవిష్ట్యో వర్ధతే చారురాసు జిహ్మానామూర్ధ్వః స్వయశా ఉపస్థే ।
ఉభే త్వష్టుర్బిభ్యతుర్జాయమానాత్ప్రతీచీ సింహం ప్రతి జోషయేతే ॥ 5 [1]

ఉభే భద్రే జోషయేతే న మేనే గావో న వాశ్రా ఉప తస్థురేవైః ।
స దక్షాణాం దక్షపతిర్బభూవా-ఇఞ్జన్తి యం దక్షిణతో హవిర్భిః ॥ 6

ఉద్యంయమీతి సవితేవ బాహూ ఉభే సిచౌ యతతే భీమ ఋఞ్జన్ ।
ఉచ్ఛుక్రమత్కమజతే సిమస్మా-న్నవా మాతృభ్యో వసనా జహాతి ॥ 7

త్వేషం రూపం కృణుత ఉత్తరం య-త్సంపృఞ్చానః సదనే గోభిరద్భిః ।
కవిర్బుధ్నం పరి మర్మృజ్యతే ధీః సా దేవతాతా సమితిర్బభూవ ॥ 8

ఉరు తే జ్రయః పర్యేతి బుధ్నం　విరోచమానం మహిషస్య ధామ ।
విశ్వేభిరగ్నే స్వయశోభిరిద్ధో　ఽదబ్ధేభిః పాయుభిః పాహ్యస్మాన్ ॥　9

ధన్వన్స్రోతః కృణుతే గాతుమూర్మిం　శుక్రైరూర్మిభిరభి నక్షతి క్షామ్ ।
విశ్వా సనాని జఠరేషు ధత్తే　ఽన్తర్నవాసు చరతి ప్రసూషు ॥　10

ఏవా నో అగ్నే సమిధా వృధానో　రేవత్పావక శ్రవసే వి భాహి ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥　11 [2]

(96)

సప్రత్నథేతి నవర్చస్యసూక్తస్య కుత్సో ద్రవిణోదా అగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

స ప్రత్నథా సహసా జాయమానః　సద్యః కావ్యాని బళధత్త విశ్వా ।
ఆపశ్చ మిత్రం ధిషణా చ సాధన్　దేవా అగ్నిం ధారయన్ద్రవిణోదామ్ ॥　1

స పూర్వయా నివిదా కవ్యతాయో-రిమాః ప్రజా అజనయన్మనూనామ్ ।
వివస్వతా చక్షసా ద్యామపశ్చ　దేవా అగ్నిం ధారయన్ద్రవిణోదామ్ ॥　2

తమీళత ప్రథమం యజ్ఞసాధం　విశ ఆరీరాహుతమృఞ్జసానమ్ ।
ఊర్జః పుత్రం భరతం సృప్రదానుం　దేవా అగ్నిం ధారయన్ద్రవిణోదామ్ ॥　3

స మాతరిశ్వా పురువారపుష్టి-ర్విదద్గాతుం తనయాయ స్వర్విత్ ।
విశాం గోపా జనితా రోదస్యో-ర్దేవా అగ్నిం ధారయన్ద్రవిణోదామ్ ॥　4

నక్తోషాసా వర్ణమామేమ్యానే　ధాపయేతే శిశుమేకం సమీచీ ।
ద్యావాక్షామా రుక్మో అన్తర్వి భాతి　దేవా అగ్నిం ధారయన్ద్రవిణోదామ్ ॥　5 [3]

రాయో బుధ్నః సంగమనో వసూనాం యజ్ఞస్య కేతుర్మన్మసాధనో వేః ।
అమృతత్వం రక్షమాణాస ఏనం దేవా అగ్నిం ధారయన్ద్రవిణోదామ్ ॥ 6
నూ చ పురా చ సదనం రయీణాం జాతస్య చ జాయమానస్య చ క్షామ్ ।
సతశ్చ గోపాం భవతశ్చ భూరే-ర్దేవా అగ్నిం ధారయన్ద్రవిణోదామ్ ॥ 7
ద్రవిణోదా ద్రవిణసస్తురస్య ద్రవిణోదాః సనరస్య ప్ర యంసత్ ।
ద్రవిణోదా వీరవతీమిషం నో ద్రవిణోదా రాసతే దీర్ఘమాయుః ॥ 8
ఏవా నో అగ్నే సమిధా వృధానో రేవత్పావక శ్రవసే వి భాహి ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 9 [4]

(97)

అపన ఇత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య కుత్సః శుచిరగ్నిర్గాయత్రీ ।

అప నః శోశుచదఘ-మగ్నే శుశుగ్ధ్యా రయిమ్ । అప నః శోశుచదఘమ్ ॥ 1
సుక్షేత్రియా సుగాతుయా వసూయా చ యజామహే । అప నః శోశుచదఘమ్ ॥ 2
ప్ర యద్భన్దిష్ఠ ఏషాం ప్రాస్మాకాసశ్చ సూరయః । అప నః శోశుచదఘమ్ ॥ 3
ప్ర యత్తే అగ్నే సూరయో జాయేమహి ప్ర తే వయమ్ । అప నః శోశుచదఘమ్ ॥ 4
ప్ర యదగ్నేః సహస్వతో విశ్వతో యన్తి భానవః । అప నః శోశుచదఘమ్ ॥ 5
త్వం హి విశ్వతోముఖ విశ్వతః పరిభూరసి । అప నః శోశుచదఘమ్ ॥ 6
ద్విషో నో విశ్వతోముఖా-తి నావేవ పారయ । అప నః శోశుచదఘమ్ ॥ 7
స నః సిన్ధుమివ నావయా-తి పర్షా స్వస్తయే । అప నః శోశుచదఘమ్ ॥ 8 [5]

(98)

వైశ్వానరస్యేతి తృచస్య సూక్తస్య కుత్సోవైశ్వానరోగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

వైశ్వానరస్య సుమతౌ స్యామ రాజా హి కం భువనానామభిశ్రీః ।
ఇతో జాతో విశ్వమిదం వి చష్టే వైశ్వానరో యతతే సూర్యేణ ॥ 1
పృష్టో దివి పృష్టో అగ్నిః పృథివ్యాం పృష్టో విశ్వా ఓషధీరా వివేశ ।
వైశ్వానరః సహసా పృష్టో అగ్నిః స నో దివా స రిషః పాతు నక్తమ్ ॥ 2
వైశ్వానర తవ తత్సత్యమ-స్త్వస్మాన్రాయో మఘవానః సచన్తామ్ ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 3 [6]

(99)

జాతవేదస ఇత్యేకర్చస్య సూక్తస్య మారీచః కశ్యపో జాతవేదా అగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

జాతవేదసే సునవామ సోమ-మరాతీయతో ని దహాతి వేదః ।
స నః పర్షదతి దుర్గాణి విశ్వా నావేవ సిన్ధుం దురితాత్యగ్నిః ॥ 1 [7]

(100)

సయోవృషత్యేకోనవింశత్యృచస్యసూక్తస్యవార్షాగిరా
ఋజ్రాశ్వామ్బరీష సహదేవభయమానసురాధస ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।
(ఇత ఆరభ్యమరుత్వానిన్ద్ర ఇతి కశ్చిత్ । తన్న । సర్వానుక్రమాదిభిరనాదృతత్వాత్ ।)

స యో వృషా వృష్ణ్యేభిః సమోకా మహో దివః పృథివ్యాశ్చ సమ్రాట్ ।
సతీనసత్వా హవ్యో భరేషు మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 1

యస్యానాప్తః సూర్యస్యేవ యామో భరేభరే వృత్రహా శుష్మో అస్తి ।
వృషన్తమః సఖిభిః స్వేభిరేవై-ర్మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 2

దివో న యస్య రేతసో దుఘానాః పన్థాసో యన్తి శవసాపరీతాః ।
తరద్ద్వేషాః సాసహిః పౌంస్యేభి-ర్మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 3

సో అఙ్గిరోభిరఙ్గిరస్తమో భూ-ద్వృషా వృషభిః సఖిభిః సఖా సన్ ।
ఋగ్మిభిరృగ్మీ గాతుభిర్జ్యేష్ఠో మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 4

స సూనుభిర్న రుద్రేభిరృభ్వా నృషాహ్యే సాసహ్వాఀ అమిత్రాన్ ।
సనీళేభిః శ్రవస్యాని తూర్వ-న్మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 5 [8]

స మన్యుమీః సమదనస్య కర్తా ఽస్మాకేభిర్నృభిః సూర్యం సనత్ ।
అస్మిన్నహన్సత్పతిః పురుహూతో మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 6

తమూతయో రణయఞ్ఛూరసాతౌ తం క్షేమస్య క్షితయః కృణ్వత త్రామ్ ।
స విశ్వస్య కరుణస్యేశ ఏకో మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 7

తమప్సన్త శవస ఉత్సవేషు నరో నరమవసే తం ధనాయ ।
సో అన్ధే చిత్తమసి జ్యోతిర్విద-న్మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 8

స సవ్యేన యమతి వ్రాధతశ్చి-త్స దక్షిణే సంగృభీతా కృతాని ।
స కీరిణా చిత్సనితా ధనాని మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 9

స గ్రామేభిః సనితా స రథేభి-ర్విదే విశ్వాభిః కృష్టిభిర్న్వ౧ద్య ।
స పౌంస్యేభిరభిభూరశస్తీ-ర్మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 10 [9]

స జామిభిర్యత్సమజాతి మీళ్హే ఽజామిభిర్వా పురుహూత ఏవైః ।
అపాం తోకస్య తనయస్య జేషే మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 11

స వజ్రభృద్దస్యుహా భీమ ఉగ్రః సహస్రచేతాః శతనీథ ఋభ్వా ।
చమ్రీషో న శవసా పాఞ్చజన్యో మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 12

తస్య వజ్రః క్రన్దతి స్మత్స్వర్షా దివో న త్వేషో రవథః శిమీవాన్ ।
తం సచన్తే సనయస్తం ధనాని మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 13

యస్యాజస్రం శవసా మానముక్థం పరిభుజద్రోదసీ విశ్వతః సీమ్ ।
స పారిషత్క్రతుభిర్మన్దసానో మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 14

న యస్య దేవా దేవతా న మర్తా ఆపశ్చన శవసో అన్తమాపుః ।
స ప్రరిక్వా త్వక్షసా క్ష్మో దివశ్చ మరుత్వాన్నో భవత్విన్ద్ర ఊతీ ॥ 15 [10]

రోహిచ్ఛ్యావా సుమదంశుర్లలామీ-ర్ద్యుక్షా రాయ ఋజ్రాశ్వస్య ।
వృషణ్వన్తం బిభ్రతీ ధూర్షు రథం మన్ద్రా చికేత నాహుషీషు విక్షు ॥ 16

ఏతత్త్యత్త ఇన్ద్ర వృష్ణ ఉక్థం వార్షాగిరా అభి గృణన్తి రాధః ।
ఋజ్రాశ్వః ప్రష్టిభిరమ్బరీషః సహదేవో భయమానః సురాధాః ॥ 17

దస్యూఞ్ఛిమ్యూꣳశ్చ పురుహూత ఏవై-ర్హత్వా పృథివ్యాం శర్వా ని బర్హీత్ ।
స క్షేత్రం సఖిభిః శ్విత్న్యేభిః సనత్సూర్యం సనదపః సువజ్రః ॥ 18

విశ్వాహేన్ద్రో అధివక్తా నో అ-స్త్వపరిహ్వృతాః సనుయామ వాజమ్ ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 19 [11]

(101)

ప్రమన్దిన ఇత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్య కుత్స ఇన్ద్రో జగతీ అంత్యాశ్చతస్రస్త్రిష్టుభః ।

(ఆద్యా గర్భస్రావిణీతి గుణః)

ప్ర మన్దినే పితుమదర్చతా వచో యః కృష్ణగర్భా నిరహన్నృజిశ్వనా ।
అవస్యవో వృషణం వజ్రదక్షిణం మరుత్వన్తం సఖ్యాయ హవామహే ॥ 1
యో వ్యంసం జాహృషాణేన మన్యునా యః శమ్బరం యో అహన్పిప్రుమవ్రతమ్ ।
ఇన్ద్రో యః శుష్ణమశుషం న్యావృణఙ్ మరుత్వన్తం సఖ్యాయ హవామహే ॥ 2
యస్య ద్యావాపృథివీ పౌంస్యం మహ-ద్యస్య వ్రతే వరుణో యస్య సూర్యః ।
యస్యేన్ద్రస్య సిన్ధవః సశ్చతి వ్రతం మరుత్వన్తం సఖ్యాయ హవామహే ॥ 3
యో అశ్వానాం యో గవాం గోపతిర్వశీ య ఆరితః కర్మణి కర్మణి స్థిరః ।
వీళోశ్చిదిన్ద్రో యో అసున్వతో వధో మరుత్వన్తం సఖ్యాయ హవామహే ॥ 4
యో విశ్వస్య జగతః ప్రాణతస్పతి-ర్యో బ్రహ్మణే ప్రథమో గా అవిన్దత్ ।
ఇన్ద్రో యో దస్యూం రధరాం అవాతిర-న్మరుత్వన్తం సఖ్యాయ హవామహే ॥ 5
యః శూరేభిర్హవ్యో యశ్చ భీరుభి-ర్యో ధావద్భిర్హూయతే యశ్చ జిగ్యుభిః ।
ఇన్ద్రం యం విశ్వా భువనాభి సందధు-ర్మరుత్వన్తం సఖ్యాయ హవామహే ॥ 6 [12]

రుద్రాణామేతి ప్రదిశా విచక్షణో రుద్రేభిర్యోషా తనుతే పృథు జ్రయః ।
ఇన్ద్రం మనీషా అభ్యర్చతి శ్రుతం మరుత్వన్తం సఖ్యాయ హవామహే ॥ 7
యద్వా మరుత్వః పరమే సధస్థే యద్వావమే వృజనే మాదయాసే ।
అత ఆ యాహ్యధ్వరం నో అచ్ఛా త్వాయా హవిశ్చకృమా సత్యరాధః ॥ 8
త్వాయేన్ద్ర సోమం సుషుమా సుదక్ష త్వాయా హవిశ్చకృమా బ్రహ్మవాహః ।
అధా నియుత్వః సగణో మరుద్భి-రస్మిన్యజ్ఞే బర్హిషి మాదయస్వ ॥ 9
మాదయస్వ హరిభిర్యే త ఇన్ద్ర వి ష్యస్వ శిప్రే వి సృజస్వ ధేనే ।
ఆ త్వా సుశిప్ర హరయో వహన్తూ-శన్హవ్యాని ప్రతి నో జుషస్వ ॥ 10

మరుత్స్తోత్రస్య వృజనస్య గోపా వయమిన్ద్రేణ సనుయామ వాజమ్ ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 11 [13]

(102)

ఇమాంత ఇత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్య కుత్స ఇంద్రో జగతీ అంత్యాత్రిష్టుప్ ।

ఇమాం తే ధియం ప్ర భరే మహో మహీ-మస్య స్తోత్రే ధిషణా యత్త ఆనజే ।
తముత్సవే చ ప్రసవే చ సాసహి-మిన్ద్రం దేవాసః శవసామదన్నను ॥ 1
అస్య శ్రవో నద్యః సప్త బిభ్రతి ద్యావా క్షామా పృథివీ దర్శతం వపుః ।
అస్మే సూర్యాచన్ద్రమసాభిచక్షే శ్రద్ధే కమిన్ద్ర చరతో వితర్తురమ్ ॥ 2
తం స్మా రథం మఘవన్ప్రావ సాతయే జైత్రం యం తే అనుమదామ సంగమే ।
ఆజా న ఇన్ద్ర మనసా పురుష్టుత త్వాయద్భ్యో మఘవఞ్ఛర్మ యచ్ఛ నః ॥ 3
వయం జయేమ త్వయా యుజా వృత-మస్మాకమంశముదవా భరేభరే ।
అస్మభ్యమిన్ద్ర వరివః సుగం కృధి ప్ర శత్రూణాం మఘవన్వృష్ణ్యా రుజ ॥ 4
నానా హి త్వా హవమానా జనా ఇమే ధనానాం ధర్తరవసా విపన్యవః ।
అస్మాకం స్మా రథమా తిష్ఠ సాతయే జైత్రం హీన్ద్ర నిభృతం మనస్తవ ॥ 5 [14]

గోజితా బాహూ అమితక్రతుః సిమః కర్మన్కర్మఞ్ఛతమూతిః ఖజంకరః ।
అకల్ప ఇన్ద్రః ప్రతిమానమోజసా-థా జనా వి హ్వయన్తే సిషాసవః ॥ 6
ఉత్తే శతాన్మఘవన్నుచ్చ భూయస ఉత్సహస్రాద్రిరిచే కృష్టిషు శ్రవః ।
అమాత్రం త్వా ధిషణా తిత్విషే మ-హ్యధా వృత్రాణి జిఘ్నసే పురందర ॥ 7
త్రివిష్టిధాతు ప్రతిమానమోజస-స్తిస్రో భూమీర్నృపతే త్రీణి రోచనా ।
అతీదం విశ్వం భువనం వవక్షిథా-శత్రురిన్ద్ర జనుషా సనాదసి ॥ 8

త్వాం దేవేషు ప్రథమం హవామహే　త్వం బభూథ పృతనాసు సాసహిః ।
సేమం నః కారుముపమన్యుముద్భిద-మిన్ద్రః కృణోతు ప్రసవే రథం పురః ॥　　9
త్వం జిగేథ న ధనా రురోధిథా-ర్భేష్వాజా మఘవన్మహత్సు చ ।
త్వాముగ్రమవసే సం శిశీమ-స్యథా న ఇన్ద్ర హవనేషు చోదయ ॥　　10
విశ్వాహేన్ద్రో అధివక్తా నో అ-స్త్వపరిహ్వృతాః సనుయామ వాజమ్ ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥　　11 [15]

(103)

తత్త ఇత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య కుత్స ఇంద్రస్త్రిష్టుప్ ।

తత్త ఇన్ద్రియం పరమం పరాచై-రధారయన్త కవయః పురేదమ్ ।
క్షమేదమన్యద్దివ్యం౨న్యదస్య　సమీపృచ్యతే సమనేవ కేతుః ॥　　1
స ధారయత్పృథివీం పప్రథచ్చ　వజ్రేణ హత్వా నిరపః ససర్జ ।
అహన్నహిమభినద్రౌహిణం　వ్యహన్వ్యంసం మఘవా శచీభిః ॥　　2
స జాతూభర్మా శ్రద్దధాన ఓజః　పురో విభిన్దన్నచరద్ద్విదాసీః ।
విద్వాన్వజ్రిన్దస్యవే హేతిమస్యా-౽౽ర్యం సహో వర్ధయా ద్యుమ్నమిన్ద్ర ॥　　3
తదూచుషే మానుషేమా యుగాని　కీర్తేన్యం మఘవా నామ బిభ్రత్ ।
ఉపప్రయన్దస్యుహత్యాయ వజ్రీ　యద్ధ సూనుః శ్రవసే నామ దధే ॥　　4
తదస్యేదం పశ్యతా భూరి పుష్టం　శ్రదిన్ద్రస్య ధత్తన వీర్యాయ ।
స గా అవిన్దత్సో అవిన్దదశ్వా-న్స ఓషధీః సో అపః స వనాని ॥　　5 [16]

భూరి కర్మణే వృషభాయ వృష్ణే　సత్యశుష్మాయ సునవామ సోమమ్ ।
య ఆదృత్యా పరిపన్థీవ శూరో　౽యజ్వనో విభజన్నేతి వేదః ॥　　6

తదిన్ద్ర ప్రేవ వీర్యం చకర్థ　యత్ససన్తం వజ్రేణాబోధయోఽహిమ్ ।
అను త్వా పత్నీర్హృషితం వయశ్చ　విశ్వే దేవాసో అమదన్ననుత్వా ॥　　7

శుష్ణం పిప్రుం కుయవం వృత్రమిన్ద్ర　యదావధీర్వి పురః శమ్బరస్య ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥　　8 [17]

(104)

యోనిష్ట ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య కుత్స ఇంద్రస్త్రిష్టుప్ ।

యోనిష్ట ఇన్ద్ర నిషదే అకారి　తమా ని షీద స్వానో నార్వా ।
విముచ్యా వయోఽవసాయాశ్వా-న్దోషా వస్తోర్వహీయసః ప్రపిత్వే ॥　　1

ఓ త్యే నర ఇన్ద్రమూతయే గు-ర్నూ చిత్తాన్త్సద్యో అధ్వనో జగమ్యాత్ ।
దేవాసో మన్యుం దాసస్య శ్చమ్న-న్తే న ఆ వక్షన్త్సువితాయ వర్ణమ్ ॥　　2

అవ త్మనా భరతే కేతవేదా　అవ త్మనా భరతే ఫేనముదన్ ।
క్షీరేణ స్నాతః కుయవస్య యోషే　హతే తే స్యాతాం ప్రవణే శిఫాయాః ॥　　3

యుయోప నాభిరుపరస్యాయోః　ప్ర పూర్వాభిస్తిరతే రాష్టి శూరః ।
అఞ్జసీ కులిశీ వీరపత్నీ　పయో హిన్వానా ఉదభిర్భరన్తే ॥　　4

ప్రతి యత్స్యా నీథాదర్శి దస్యో-రోకో నాచ్ఛా సదనం జానతీ గాత్ ।
అధ స్మా నో మఘవఞ్చర్కృతాది-న్మా నో మఘేవ నిష్షపీ పరా దాః ॥　　5 [18]

స త్వం న ఇన్ద్ర సూర్యే సో అప్స్వ-నాగాస్త్వ ఆ భజ జీవశంసే ।
మాన్తరాం భుజమా రీరిషో నః　శ్రద్ధితం తే మహత ఇన్ద్రియాయ ॥　　6

అధా మన్యే శ్రత్తే అస్మా అధాయి　వృషా చోదస్వ మహతే ధనాయ ।
మా నో అకృతే పురుహూత యోనా-విన్ద్ర క్షుధ్యద్భ్యో వయ ఆసుతిం దాః ॥　　7

మా నో వధీరిన్ద్ర మా పరా దా   మా నః ప్రియా భోజనాని ప్ర మోషీః ।
ఆణ్డా మా నో మఘవఞ్ఛక్ర నిర్భే-న్మా నః పాత్రా భేత్సహజానుషాణి ॥ 8
అర్వాజేహి సోమకామం త్వాహు-రయం సుతస్తస్య పిబా మదాయ ।
ఉరువ్యచా జఠర ఆ వృషస్వ   పితేవ నః శృణుహి హూయమానః ॥ 9 [19]

(105)

చన్ద్రమా ఇత్యేకోనవింశత్యృచస్యసూక్తస్యాప్త్యస్త్రితోవిశ్వేదేవాః పంక్తిః అంత్యా త్రిష్టుప్ అష్టమీ మహాబృహతీ యవమధ్యా । (సూక్తభేదప్రయోగపక్షేతుఆద్యాయా విశ్వేదేవాః ద్వితీయాయా రోదసీ తృతీయాయా విశ్వేదేవాః చతుర్థా అగ్నిరోదస్యః తతస్తిసృణాం విశ్వేదేవాః అష్టమ్యా ఇన్ద్రరోదస్యః నవమ్యాః సూర్యరశ్మిరోదస్యః దశమ్యా విశ్వేదేవాః ఏకాదశ్యాః సూర్యరశ్మి రోదస్యః ద్వాదశ్యా విశ్వేదేవాః తతో ద్వయోరగ్నిరోదసీ తత ఏకస్యా వరుణరోదస్యః తతో ద్వయోర్విశ్వేదేవాః తత ఏకస్యా రోదసీ అంత్యాయా విశ్వేదేవాః । ఉత్తరసూక్తద్వయే విశ్వేదేవా ఏవ)

చన్ద్రమా అప్స్వ౨న్తరా   సుపర్ణో ధావతే దివి ।
న వో హిరణ్యనేమయః   పదం విన్దన్తి విద్యుతో   విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 1
అర్థమిద్వా ఉ అర్థిన   ఆ జాయా యువతే పతిమ్ ।
తుఞ్జాతే వృష్ణ్యం పయః   పరిదాయ రసం దుహే   విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 2
మో షు దేవా అదః స్వ౨-రవ పాది దివస్పరి ।
మా సోమ్యస్య శంభువః   శూనే భూమ కదా చ న   విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 3
యజ్ఞం పృచ్ఛామ్యవమం   స తద్దూతో వి వోచతి ।
క్వ ఋతం పూర్వ్యం గతం   కస్తద్బిభర్తి నూతనో   విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 4
అమీ యే దేవాః స్థన   త్రిష్వా రోచనే దివః ।
కద్వ ఋతం కదనృతం   క్వ ప్రత్నా వ ఆహుతి-ర్విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 5 [20]

కద్వ ఋతస్య ధర్ణసి కద్వరుణస్య చక్షణమ్ ।
కదర్యమ్ణో మహస్పథా-తి క్రామేమ దూఢ్యో విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 6

అహం సో అస్మి యః పురా సుతే వదామి కాని చిత్ ।
తం మా వ్యన్త్యాధ్యో3 వృకో న తృష్ణజం మృగం విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 7

సం మా తపన్త్యభితః సపత్నీరివ పర్శవః ।
మూషో న శిశ్నా వ్యదన్తి మాధ్యః స్తోతారం తే శతక్రతో విత్తం మే అస్య రోదసీ॥ 8

అమీ యే సప్త రశ్మయ-స్తత్రా మే నాభిరాతతా ।
త్రితస్తద్వేదాప్త్యః స జామిత్వాయ రేభతి విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 9

అమీ యే పఞ్చోక్షణో మధ్యే తస్థుర్మహో దివః ।
దేవత్రా ను ప్రవాచ్యం సధ్రీచీనా ని వావృతు-ర్విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 10 [21]

సుపర్ణా ఏత ఆసతే మధ్య ఆరోధనే దివః ।
తే సేధన్తి పథో వృకం తరన్తం యహ్వతీరపో విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 11

నవ్యం తదుక్థ్యం హితం దేవాసః సుప్రవాచనమ్ ।
ఋతమర్షన్తి సిన్ధవః సత్యం తాతాన సూర్యో విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 12

అగ్నే తవ త్యదుక్థ్యం దేవేష్వస్త్యాప్యమ్ ।
స నః సత్తో మనుష్వదా దేవాన్యక్షి విదుష్టరో విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 13

సత్తో హోతా మనుష్వదా దేవాఀ అచ్ఛా విదుష్టరః ।
అగ్నిర్హవ్యా సుషూదతి దేవో దేవేషు మేధిరో విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 14

బ్రహ్మా కృణోతి వరుణో గాతువిదం తమీమహే ।
వ్యూర్ణోతి హృదా మతిం నవ్యో జాయతామృతం విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 15 [22]

అసౌ యః పన్థా ఆదిత్యో దివి ప్రవాచ్యం కృతః ।
న స దేవా అతిక్రమే తం మర్తాసో న పశ్యథ విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 16
త్రితః కూపే ఽవహితో దేవాన్హవత ఊతయే ।
తచ్ఛుశ్రావ బృహస్పతిః కృణ్వన్నం హూరణాదురు విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 17
అరుణో మా సకృద్వృకః పథా యన్తం దదర్శ హి ।
ఉజ్జిహీతే నిచాయ్యా తష్టేవ పృష్ట్యామయీ విత్తం మే అస్య రోదసీ ॥ 18
ఏనాఙ్గూషేణ వయమిన్ద్రవన్తో ఽభి ష్యామ వృజనే సర్వవీరాః ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా–మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 19 [23]

[షోడశో ఽనువాకః ॥ సూ. 106-115]

(106)

ఇన్ద్రంమిత్రమితి సప్తర్చస్య సూక్తస్యకుత్సో విశ్వేదేవా జగతీ అంత్యా త్రిష్టుప్ ।

ఇన్ద్రం మిత్రం వరుణమగ్నిమూతయే మారుతం శర్ధో అదితిం హవామహే ।
రథం న దుర్గాద్వసవః సుదానవో విశ్వస్మాన్నో అంహసో నిష్పిపర్తన ॥ 1
త ఆదిత్యా ఆ గతా సర్వతాతయే భూత దేవా వృత్రతూర్యేషు శంభువః ।
రథం న దుర్గాద్వసవః సుదానవో విశ్వస్మాన్నో అంహసో నిష్పిపర్తన ॥ 2
అవన్తు నః పితరః సుప్రవాచనా ఉత దేవీ దేవపుత్రే ఋతావృధా ।
రథం న దుర్గాద్వసవః సుదానవో విశ్వస్మాన్నో అంహసో నిష్పిపర్తన ॥ 3
నరాశంసం వాజినం వాజయన్నిహ క్షయద్వీరం పూషణం సుమ్నైరీమహే ।
రథం న దుర్గాద్వసవః సుదానవో విశ్వస్మాన్నో అంహసో నిష్పిపర్తన ॥ 4

బృహస్పతే సదమిన్నః సుగం కృధి శం యోర్యత్తే మనుర్హితం తదీమహే ।
రథం న దుర్గాద్వసవః సుదానవో విశ్వస్మాన్నో అంహసో నిష్పిపర్తన ॥ 5

ఇన్ద్రం కుత్సో వృత్రహణం శచీపతిం కాటే నిబాళ్హ ఋషిరహ్వదూతయే ।
రథం న దుర్గాద్వసవః సుదానవో విశ్వస్మాన్నో అంహసో నిష్పిపర్తన ॥ 6

దేవైర్నో దేవ్యదితిర్ని పాతు దేవస్త్రాతా త్రాయతామప్రయుచ్ఛన్ ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 7 [24]

(107)

యజ్ఞోదేవానామితి తృచస్య సూక్తస్యకుత్సోవిశ్వేదేవాస్త్రిష్టుప్ ।

యజ్ఞో దేవానాం ప్రత్యేతి సుమ్న-మాదిత్యాసో భవతా మృళయన్తః ।
ఆ వో ఽర్వాచీ సుమతిర్వవృత్యా-దంహోశ్చిద్యా వరివోవిత్తరాసత్ ॥ 1

ఉప నో దేవా అవసా గమ-న్త్వఙ్గిరసాం సామభిః స్తూయమానాః ।
ఇన్ద్ర ఇన్ద్రియైర్మరుతో మరుద్భి-రాదిత్యైర్నో అదితిః శర్మ యంసత్ ॥ 2

తన్న ఇన్ద్రస్తద్వరుణస్తదగ్ని-స్తదర్యమా తత్సవితా చనో ధాత్ ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 3 [25]

(108)

య ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య కుత్స ఇన్ద్రాగ్నీ త్రిష్టుప్ ।

య ఇన్ద్రాగ్నీ చిత్రతమో రథో వా-మభి విశ్వాని భువనాని చష్టే ।
తేనా యాతం సరథం తస్థివాంసా-థా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 1

యావదిదం భువనం విశ్వమ-స్త్యురువ్యచా వరిమతా గభీరమ్ ।
తావాఀ అయం పాతవే సోమో అ-స్త్వరమిన్ద్రాగ్నీ మనసే యువభ్యామ్ ॥ 2
చక్రాథే హి సధ్ర్యఙ్నామ భద్రం సధ్రీచీనా వృత్రహణా ఉత స్థః ।
తావిన్ద్రాగ్నీ సధ్ర్యఞ్చా నిషద్యా వృష్ణః సోమస్య వృషణా వృషేథామ్ ॥ 3
సమిద్ధేష్వగ్నిష్వానజానా యతస్రుచా బర్హిరు తిస్తిరాణా ।
తీవ్రైః సోమైః పరిషిక్తేభిరర్వా-గేన్ద్రాగ్నీ సౌమనసాయ యాతమ్ ॥ 4
యానీన్ద్రాగ్నీ చక్రథుర్వీర్యాణి యాని రూపాణ్యుత వృష్ణ్యాని ।
యా వాం ప్రత్నాని సఖ్యా శివాని తేభిః సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 5 [26]

యదబ్రవం ప్రథమం వాం వృణానో3 ఽయం సోమో అసురైర్నో విహవ్యః ।
తాం సత్యాం శ్రద్ధామభ్యా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 6
యదిన్ద్రాగ్నీ మదథః స్వే దురోణే యద్బ్రహ్మణి రాజని వా యజత్రా ।
అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 7
యదిన్ద్రాగ్నీ యదుషు తుర్వశేషు యద్ద్రుహ్యుష్వనుషు పూరుషు స్థః ।
అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 8
యదిన్ద్రాగ్నీ అవమస్యాం పృథివ్యాం మధ్యమస్యాం పరమస్యాముత స్థః ।
అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 9
యదిన్ద్రాగ్నీ పరమస్యాం పృథివ్యాం మధ్యమస్యామవమస్యాముత స్థః ।
అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 10
యదిన్ద్రాగ్నీ దివి ష్ఠో యత్పృథివ్యాం యత్పర్వతేష్వోషధీష్వప్సు ।
అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥ 11

యదిన్ద్రాగ్నీ ఉదితా సూర్యస్య　మధ్యే దివః స్వధయా మాదయేథే ।
అతః పరి వృషణావా హి యాత-మథా సోమస్య పిబతం సుతస్య ॥　　12
ఏవేన్ద్రాగ్నీ పపివాంసా సుతస్య　విశ్వాస్మభ్యం సం జయతం ధనాని ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥　　13 [27]

(109)

విహ్యమిత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య కుత్స ఇంద్రాగ్నీ త్రిష్టుప్ ।

వి హ్యఖ్యం మనసా వస్య ఇచ్ఛ-న్నిన్ద్రాగ్నీ జ్ఞాస ఉత వా సజాతాన్ ।
నాన్యా యువత్ప్రమతిరస్తి మహ్యం　స వాం ధియం వాజయన్తీమతక్షమ్ ॥　　1
అశ్రవం హి భూరిదావత్తరా వాం　విజామాతురుత వా ఘా స్యాలాత్ ।
అథా సోమస్య ప్రయతీ యువభ్యా-మిన్ద్రాగ్నీ స్తోమం జనయామి నవ్యమ్ ॥　　2
మా చ్ఛేద్మ రశ్మీఀ రితి నాధమానాః　పితృణాం శక్తీరనుయచ్ఛమానాః ।
ఇన్ద్రాగ్నిభ్యాం కం వృషణో మదన్తి　తా హ్యద్రీ ధిషణాయా ఉపస్థే ॥　　3
యువాభ్యాం దేవీ ధిషణా మదాయే-న్ద్రాగ్నీ సోమముశతీ సునోతి ।
తావశ్వినా భద్రహస్తా సుపాణీ　ఆ ధావతం మధునా పృఙ్క్తమప్సు ॥　　4
యువామిన్ద్రాగ్నీ వసునో విభాగే　తవస్తమా శుశ్రవ వృత్రహత్యే ।
తావా సద్యా బర్హిషి యజ్ఞే అస్మి-న్ప్ర చర్షణీ మదాయేథాం సుతస్య ॥　　5 [28]
ప్ర చర్షణిభ్యః పృతనాహవేషు　ప్ర పృథివ్యా రిరిచాథే దివశ్చ ।
ప్ర సింధుభ్యః ప్ర గిరిభ్యో మహిత్వా　ప్రేన్ద్రాగ్నీ విశ్వా భువనాత్యన్యా ॥　　6
ఆ భరతం శిక్షతం వజ్రబాహూ　అస్మాఀ ఇన్ద్రాగ్నీ అవతం శచీభిః ।
ఇమే ను తే రశ్మయః సూర్యస్య　యేభిః సపిత్వం పితరో న ఆసన్ ॥　　7

పురందరా శిక్షతం వజ్రహస్తా-స్మాఁ ఇన్ద్రాగ్నీ అవతం భరేషు ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 8 [29]

(110)

తతం మ ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్యకుత్స ఋభవో జగతీపంచమ్యంత్యే త్రిష్టుభౌ ।

తతం మే అపస్తదు తాయతే పునః స్వాదిష్ఠా ధీతిరుచథాయ శస్యతే ।
అయం సముద్ర ఇహ విశ్వదేవ్యః స్వాహాకృతస్య సము తృప్ణుత ఋభవః ॥ 1
ఆభోగయం ప్ర యదిచ్ఛన్త ఐతనా-పాకాః ప్రాఞ్చో మమ కే చిదాపయః ।
సౌధన్వనాసశ్చరితస్య భూమనా-గచ్ఛత సవితుర్దాశుషో గృహమ్ ॥ 2
తత్సవితా వో ఽమృతత్వమాసువ-దగోహ్యం యచ్ఛ్రవయన్త ఐతన ।
త్యం చిచ్చమసమసురస్య భక్షణ-మేకం సన్తమకృణుతా చతుర్వయమ్ ॥ 3
విష్ట్వీ శమీ తరణిత్వేన వాఘతో మర్తాసః సన్తో అమృతత్వమానశుః ।
సౌధన్వనా ఋభవః సూరచక్షసః సంవత్సరే సమపృచ్యన్త ధీతిభిః ॥ 4
క్షేత్రమివ వి మముస్తేజనేనఁ ఏకం పాత్రమృభవో జేహమానమ్ ।
ఉపస్తుతా ఉపమం నాధమానా అమర్త్యేషు శ్రవ ఇచ్ఛమానాః ॥ 5 [30]

ఆ మనీషామన్తరిక్షస్య నృభ్యః స్రుచేవ ఘృతం జుహవామ విద్మనా ।
తరణిత్వా యే పితురస్య సశ్చిర ఋభవో వాజమరుహన్దివో రజః ॥ 6
ఋభుర్న ఇన్ద్రః శవసా నవీయా-నృభుర్వాజేభిర్వసుభిర్వసుర్దదిః ।
యుష్మాకం దేవా అవసాహని ప్రియే౩ ఽభి తిష్ఠేమ పృత్సుతీరసున్వతామ్ ॥ 7
నిశ్చర్మణ ఋభవో గామపింశత సం వత్సేనాసృజతా మాతరం పునః ।
సౌధన్వనాసః స్వపస్యయా నరో జివ్రీ యువానా పితరాకృణోతన ॥ 8

వాజేభిర్నో వాజసాతా వవిడ్ఢ్యృ-భుమాఀ ఇన్ద్ర చిత్రమా దర్షి రాధః ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 9 [31]

(111)

తక్షన్రథమితిపంచర్చస్య సూక్తస్య కుత్సఋభవో జగతీ అంత్యా త్రిష్టుప్ ।

తక్షన్రథం సువృతం విద్మనాపస-స్తక్షన్హరీ ఇన్ద్రవాహా వృషణ్వసూ ।
తక్షన్పితృభ్యామృభవో యువద్వయ-స్తక్షన్వత్సాయ మాతరం సచాభువమ్ ॥ 1
ఆ నో యజ్ఞాయ తక్షత ఋభుమద్వయః క్రత్వే దక్షాయ సుప్రజావతీమిషమ్ ।
యథా క్షయామ సర్వవీరయా విశా తన్నః శర్ధాయ ధాసథా స్విన్ద్రియమ్ ॥ 2
ఆ తక్షత సాతిమస్మభ్యమృభవః సాతిం రథాయ సాతిమర్వతే నరః ।
సాతిం నో జైత్రీం సం మహేత విశ్వహా జామిమజామిం పృతనాసు సక్షణిమ్ ॥ 3
ఋభుక్షణమిన్ద్రమా హువ ఊతయ ఋభూన్వాజాన్మరుతః సోమపీతయే ।
ఉభా మిత్రావరుణా నూనమశ్వినా తే నో హిన్వన్తు సాతయే ధియే జిషే ॥ 4
ఋభుర్భరాయ సం శిశాతు సాతిం సమర్యజిద్వాజో అస్మాఀ అవిష్టు ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 5 [32]

(112)

ఈళేద్యావాపృథివీ ఇతి పంచవింశత్యృచస్యసూక్తస్య కుత్సః ఆద్యాయా ద్యావాపృథివ్యగ్న్యశ్వినః
శిష్టానామశ్వినౌ జగతీ అంత్యే ద్వే త్రిష్టుభౌ ।

ఈళే ద్యావాపృథివీ పూర్వచిత్తయే ఽగ్నిం ఘర్మం సురుచం యామన్నిష్టయే ।
యాభిర్భరే కారమంశాయ జిన్వథ-స్తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 1

యువోర్దానాయ సుభరా అసశ్చతో రథమా తస్థుర్వచసం న మన్తవే ।
యాభిర్ధియో ఽవథః కర్మన్నిష్టయే తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 2
యువం తాసాం దివ్యస్య ప్రశాసనే విశాం క్షయథో అమృతస్య మజ్మనా ।
యాభిర్ధేనుమస్వం౧ పిన్వథో నరా తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 3
యాభిః పరిజ్మా తనయస్య మజ్మనా ద్విమాతా తూర్షు తరణిర్విభూషతి ।
యాభిస్త్రిమన్తురభవద్విచక్షణ-స్తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 4
యాభీ రేభం నివృతం సితమద్భ్య ఉద్వన్దనమైరయతం స్వర్దృశే ।
యాభిః కణ్వం ప్ర సిషాసన్తమావతం తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 5 [33]

యాభిరన్తకం జసమానమారణే భుజ్యుం యాభిరవ్యథిభిర్జిజిన్వథుః ।
యాభిః కర్కన్ధుం వయ్యం చ జిన్వథ-స్తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 6
యాభిః శుచన్తిం ధనసాం సుషంసదం తప్తం ఘర్మమోమ్యావన్తమత్రయే ।
యాభిః పృశ్నిగుం పురుకుత్సమావతం తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 7
యాభిః శచీభిర్వృషణా పరావృజం ప్రాన్ధం శ్రోణం చక్షస ఏతవే కృథః ।
యాభిర్వర్తికాం గ్రసితామముఞ్చతం తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 8
యాభిః సిన్ధుం మధుమన్తమసశ్చతం వసిష్ఠం యాభిరజరావజిన్వతమ్ ।
యాభిః కుత్సం శ్రుతర్యం నర్యమావతం తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 9
యాభిర్విశ్పలాం ధనసామథర్వ్యం సహస్రమీహ్ళ ఆజావజిన్వతమ్ ।
యాభిర్వశమశ్వ్యం ప్రేణిమావతం తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 10 [34]

యాభిః సుదానూ ఔశిజాయ వణిజే దీర్ఘశ్రవసే మధు కోశో అక్షరత్ ।
కక్షీవన్తం స్తోతారం యాభిరావతం తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 11

యాభీ రసాం క్షోదసోద్నః పిపిన్వథు-రనశ్వం యాభీ రథమావతం జిషే ।
యాభిస్త్రిశోక ఉస్రియా ఉదాజత   తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥   12
యాభిః సూర్యం పరియాథః పరావతి   మన్ధాతారం క్షైత్రపత్యేష్వావతమ్ ।
యాభిర్విప్రం ప్ర భరద్వాజమావతం   తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥   13
యాభిర్మహామతిథిగ్వం కశోజువం   దివోదాసం శమ్బరహత్య ఆవతమ్ ।
యాభిః పూర్భిద్యే త్రసదస్యుమావతం   తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥   14
యాభిర్వమ్రం విపిపానముపస్తుతం   కలిం యాభిర్విత్తజానిం దువస్యథః ।
యాభిర్వ్యశ్వముత పృథిమావతం   తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥   15 [35]

యాభిర్నరా శయవే యాభిరత్రయే   యాభిః పురా మనవే గాతుమీషథుః ।
యాభిః శారీరాజతం స్యూమరశ్మయే   తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥   16
యాభిః పఠర్వా జఠరస్య మజ్మనా-గ్నిర్నాదీదేచ్చిత ఇద్ధో అజ్మన్నా ।
యాభిః శర్యాతమవథో మహాధనే   తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥   17
యాభిరఙ్గిరో మనసా నిరణ్యథో   ఽగ్రం గచ్ఛథో వివరే గోఅర్ణసః ।
యాభిర్మనుం శూరమిషా సమావతం   తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥   18
యాభిః పత్నీర్విమదాయ న్యూహథు-రా ఘ వా యాభిరరుణీరశిక్షతమ్ ।
యాభిః సుదాస ఊహథుః సుదేవ్యం౧   తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥   19
యాభిః శంతాతీ భవథో దదాశుషే   భుజ్యుం యాభిరవథో యాభిరధ్రిగుమ్ ।
ఓమ్యావతీం సుభరామృతస్తుభం   తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥   20 [36]
యాభిః కృశానుమసనే దువస్యథో   జవే యాభిర్యూనో అర్వన్తమావతమ్ ।
మధు ప్రియం భరథో యత్సరడ్భ్య -స్తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥   21

యాభిర్నరం గోషుయుధం నృషాహ్యే క్షేత్రస్య సాతా తనయస్య జిన్వథః ।
యాభీ రథాఀ అవథో యాభిరర్వత-స్తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 22

యాభిః కుత్సమార్జునేయం శతక్రతూ ప్ర తుర్వీతిం ప్ర చ దభీతిమావతమ్ ।
యాభిర్ధ్వసన్తిం పురుషన్తిమావతం తాభిరూ షు ఊతిభిరశ్వినా గతమ్ ॥ 23

అప్నస్వతీమశ్వినా వాచమస్మే కృతం నో దస్రా వృషణా మనీషామ్ ।
అద్యూత్యే ఽవసే ని హ్వయే వాం వృధే చ నో భవతం వాజసాతౌ ॥ 24

ద్యుభిరక్తుభిః పరి పాతమస్మా-నరిష్టేభిరశ్వినా సౌభగేభిః ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 25[37]

॥ ఇతి ప్రథమో ఽష్టకే సప్తమో ఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ సప్తమాధ్యాయే వర్గాః 37 సూక్తాని 18 ఋచః 179 ॥

[అష్టమో ఽధ్యాయః ॥ వ.1-26]

(113)

ఇదం శ్రేష్ఠమితివింశత్యృచస్యకుత్సఉషా ద్వితీయాయా అర్ధర్చోరాత్రిస్త్రిష్టుప్ ।

ఇదం శ్రేష్ఠం జ్యోతిషాం జ్యోతిరాగా-చ్చిత్రః ప్రకేతో అజనిష్ట విభ్వా ।
యథా ప్రసూతా సవితుః సవాయఀ ఏవా రాత్ర్యుషసే యోనిమారైక్ ॥　　1
రుశద్వత్సా రుశతీ శ్వేత్యాగా-దారైగు కృష్ణా సదనాన్యస్యాః ।
సమానబన్ధూ అమృతే అనూచీ ద్యావా వర్ణం చరత ఆమినానే ॥　　2
సమానో అధ్వా స్వస్రోరనన్త-స్తమన్యాన్యా చరతో దేవశిష్టే ।
న మేథేతే న తస్థతుః సుమేకే నక్తోషాసా సమనసా విరూపే ॥　　3
భాస్వతీ నేత్రీ సూనృతానా-మచేతి చిత్రా వి దురో న ఆవః ।
ప్రార్ప్యా జగద్వ్యు నో రాయో అఖ్య-దుషా అజీగర్భువనాని విశ్వా ॥　　4
జిహ్మశ్యే3 చరితవే మఘో-న్యాభోగయ ఇష్టయే రాయ ఉ త్వమ్ ।
దభ్రం పశ్యద్భ్య ఉర్వియా విచక్ష ఉషా అజీగర్భువనాని విశ్వా ॥　　5[1]

క్షత్రాయ త్వం శ్రవసే త్వం మహీయా ఇష్టయే త్వమర్థమివ త్వమిత్యై ।
విసదృశా జీవితాభిప్రచక్ష ఉషా అజీగర్భువనాని విశ్వా ॥　　6
ఏషా దివో దుహితా ప్రత్యదర్శి వ్యుచ్ఛన్తీ యువతిః శుక్రవాసాః ।
విశ్వస్యేశానా పార్థివస్య వస్వ ఉషో అద్యేహ సుభగే వ్యుచ్ఛ ॥　　7
పరాయతీనామన్వేతి పాథ ఆయతీనాం ప్రథమా శశ్వతీనామ్ ।
వ్యుచ్ఛన్తీ జీవముదీరయ-న్త్యుషా మృతం కం చన బోధయన్తీ ॥　　8

ఉషో యదగ్నిం సమిధే చకర్థ వి యదావశ్చక్షసా సూర్యస్య ।
యన్మానుషాన్యక్ష్యమాణా ఁ అజీగ-స్తద్దేవేషు చకృషే భద్రమప్నః ॥ 9

కియాత్యా యత్సమయా భవాతి యా వ్యూషుర్యాశ్చ నూనం వ్యుచ్ఛాన్ ।
అను పూర్వాః కృపతే వావశానా ప్రదీధ్యానా జోషమన్యాభిరేతి ॥ 10 [2]

ఈయుష్టే యే పూర్వతరామపశ్య-న్వ్యుచ్ఛన్తీముషసం మర్త్యాసః ।
అస్మాభిరూ ను ప్రతిచక్ష్యాభూ-దో తే యన్తి యే అపరీషు పశ్యాన్ ॥ 11

యావయద్ద్వేషా ఋతపా ఋతేజాః సుమ్నావరీ సూనృతా ఈరయన్తీ ।
సుమఙ్గలీర్బిభ్రతీ దేవవీతి-మిహాద్యోషః శ్రేష్ఠతమా వ్యుచ్ఛ ॥ 12

శశ్వత్పురోషా వ్యువాస దేవ్య-థో అద్యేదం వ్యావో మఘోనీ ।
అథో వ్యుచ్ఛాదుత్తరా ఁ అను ద్యూ-న జరామృతా చరతి స్వధాభిః ॥ 13

వ్య౧ఞ్జిభిర్దివ ఆతాస్వద్యౌ-దప కృష్ణాం నిర్ణిజం దేవ్యావః ।
ప్రబోధయన్త్యరుణేభిరశ్వై-రోషా యాతి సుయుజా రథేన ॥ 14

ఆవహన్తీ పోష్యా వార్యాణి చిత్రం కేతుం కృణుతే చేకితానా ।
ఈయుషీణాముపమా శశ్వతీనాం విభాతీనాం ప్రథమోషా వ్యశ్వైత్ ॥ 15[3]

ఉదీర్ధ్వం జీవో అసుర్న ఆగా-దప ప్రాగాత్తమ ఆ జ్యోతిరేతి ।
ఆరైక్పన్థాం యాతవే సూర్యాయా-గన్మ యత్ర ప్రతిరన్త ఆయుః ॥ 16

స్యూమనా వాచ ఉదియర్తి వహ్నిః స్తవానో రేభ ఉషసో విభాతీః ।
అద్యా తదుచ్ఛ గృణతే మఘో-న్యస్మే ఆయుర్ని దిదీహి ప్రజావత్ ॥ 17

యా గోమతీ రుషసః సర్వవీరా వ్యుచ్ఛన్తి దాశుషే మర్త్యాయ ।
వాయోరివ సూనృతానాముదర్కే తా అశ్వదా అశ్నవత్సోమసుత్వా ॥ 18

మాతా దేవానామదితేరనీకం యజ్ఞస్య కేతుర్బృహతీ వి భాహి ।
ప్రశస్తికృద్బ్రహ్మణే నో వ్యుచ్ఛా నో జనే జనయ విశ్వవారే ॥ 19
యచ్చిత్రమప్న ఉషసో వహన్తీ–జానాయ శశమానాయ భద్రమ్ ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా–మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 20[4]

(114)

ఇమారుద్రాయేత్యేకాదశర్చస్యసూక్తస్యకుత్సోరుద్రో జగతీ అన్త్యేద్వే త్రిష్టుభౌ ।

ఇమా రుద్రాయ తవసే కపర్దినే క్షయద్వీరాయ ప్ర భరామహే మతీః ।
యథా శమసద్ద్విపదే చతుష్పదే విశ్వం పుష్టం గ్రామే అస్మిన్ననాతురమ్ ॥ 1
మృళా నో రుద్రోత నో మయస్కృధి క్షయద్వీరాయ నమసా విధేమ తే ।
యచ్ఛం చ యోశ్చ మనురాయేజే పితా తదశ్యామ తవ రుద్ర ప్రణీతిషు ॥ 2
అశ్యామ తే సుమతిం దేవయజ్యయా క్షయద్వీరస్య తవ రుద్ర మీఢ్వః ।
సుమ్నాయన్నిద్విశో అస్మాకమా చరా–రిష్టవీరా జుహవామ తే హవిః ॥ 3
త్వేషం వయం రుద్రం యజ్ఞసాధం వఙ్కుం కవిమవసే ని హ్వయామహే ।
ఆరే అస్మద్దైవ్యం హేళో అస్యతు సుమతిమిద్వయమస్యా వృణీమహే ॥ 4
దివో వరాహమరుషం కపర్దినం త్వేషం రూపం నమసా ని హ్వయామహే ।
హస్తే బిభ్రద్భేషజా వార్యాణి శర్మ వర్మ చ్ఛర్దిరస్మభ్యం యంసత్ ॥ 5[5]
ఇదం పిత్రే మరుతాముచ్యతే వచః స్వాదోః స్వాదీయో రుద్రాయ వర్ధనమ్ ।
రాస్వా చ నో అమృత మర్తభోజనం త్మనే తోకాయ తనయాయ మృళ ॥ 6
మా నో మహాన్తముత మా నో అర్భకం మా న ఉక్షన్తముత మా న ఉక్షితమ్ ।
మా నో వధీః పితరం మోత మాతరం మా నః ప్రియాస్తన్వో రుద్ర రీరిషః ॥ 7

మా నస్తోకే తనయే మా న ఆయౌ　మా నో గోషు మా నో అశ్వేషు రీరిషః ।
వీరాన్మా నో రుద్ర భామితో వధీ-ర్హవిష్మన్తః సదమిత్త్వా హవామహే ॥　8
ఉప తే స్తోమాన్పశుపా ఇవాకరం　రాస్వా పితర్మరుతాం సుమ్నమస్మే ।
భద్రా హి తే సుమతిర్మృళయత్తమా-థా వయమవ ఇత్తే వృణీమహే ॥　9
ఆరే తే గోఘ్నముత పూరుషఘ్నం　క్షయద్వీర సుమ్నమస్మే తే అస్తు ।
మృళా చ నో అధి చ బ్రూహి దేవా-ధా చ నః శర్మ యచ్ఛ ద్విబర్హాః ॥　10
అవోచామ నమో అస్మా అవస్యవః　శృణోతు నో హవం రుద్రో మరుత్వాన్ ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥　11[6]

(115)

చిత్రం దేవానామితిషడృచస్యసూక్తస్యకుత్సః సూర్యస్త్రిష్టుప్ ।

చిత్రం దేవానాముదగాదనీకం　చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః ।
ఆప్రా ద్యావాపృథివీ అన్తరిక్షం　సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ ॥　1
సూర్యో దేవీముషసం రోచమానాం　మర్యో న యోషామభ్యేతి పశ్చాత్ ।
యత్రా నరో దేవయన్తో యుగాని　వితన్వతే ప్రతి భద్రాయ భద్రమ్ ॥　2
భద్రా అశ్వా హరితః సూర్యస్య　చిత్రా ఏతగ్వా అనుమాద్యాసః ।
నమస్యన్తో దివ ఆ పృష్ఠమస్థుః　పరి ద్యావాపృథివీ యన్తి సద్యః ॥　3
తత్సూర్యస్య దేవత్వం తన్మహిత్వం　మధ్యా కర్తోర్వితతం సం జభార ।
యదేదయుక్త హరితః సధస్థా-దాద్రాత్రీ వాసస్తనుతే సిమస్మై ॥　4
తన్మిత్రస్య వరుణస్యాభిచక్షే　సూర్యో రూపం కృణుతే ద్యోరుపస్థే ।
అనన్తమన్యద్రుశదస్య పాజః　కృష్ణమన్యద్ధరితః సం భరన్తి ॥　5

అద్యా దేవా ఉదితా సూర్యస్య నిరంహసః పిపృతా నిరవద్యాత్ ।
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తా-మదితిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ 6[7]

[సప్తదశోఽనువాకః ॥ సూ. 116-120]

(116)

నాసత్యాభ్యామితి పంచవింశత్యృచస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవానశ్వినౌ త్రిష్టుప్ ।

నాసత్యాభ్యాం బర్హిరివ ప్ర వృఞ్జే స్తోమాఀ ఇయర్మ్యభ్రియేవ వాతః ।
యావర్భగాయ విమదాయ జాయాం సేనాజువా న్యూహతూ రథేన ॥ 1
వీళుపత్మభిరాశుహేమభిర్వా దేవానాం వా జూతిభిః శాశదానా ।
తద్రాసభో నాసత్యా సహస్ర-మాజా యమస్య ప్రధనే జిగాయ ॥ 2
తుగ్రో హ భుజ్యుమశ్వినోదమేఘే రయిం న కశ్చిన్మమృవాఀ అవాహాః ।
తమూహథుర్నౌభిరాత్మన్వతీభి-రన్తరిక్షప్రుద్భిరపోదకాభిః ॥ 3
తిస్రః క్షపస్త్రిరహాతివ్రజద్భి-ర్నాసత్యా భుజ్యుమూహథుః పతఙ్గైః ।
సముద్రస్య ధన్వన్నార్ద్రస్య పారే త్రిభీ రథైః శతపద్భిః షళశ్వైః ॥ 4
అనారమ్భణే తదవీరయేథా-మనాస్థానే అగ్రభణే సముద్రే ।
యదశ్వినా ఊహథుర్భుజ్యుమస్తం శతారిత్రాం నావమాతస్థివాంసమ్ ॥ 5[8]

యమశ్వినా దదథుః శ్వేతమశ్వ-మఘాశ్వాయ శశ్వదిత్స్వస్తి ।
తద్వాం దాత్రం మహి కీర్తేన్యం భూ-త్పైద్వో వాజీ సదమిద్ధవ్యో అర్యః ॥ 6
యువం నరా స్తువతే పజ్రియాయ కక్షీవతే అరదతం పురంధిమ్ ।
కారోతరాచ్ఛఫాదశ్వస్య వృష్ణః శతం కుమ్భాఀ అసిఞ్చతం సురాయాః ॥ 7

హిమేనాగ్నిం ఘ్రంసమవారయేథాం పితుమతీమూర్జమస్మా అధత్తమ్ ।
ఋబీసే అత్రిమశ్వినావనీత-మున్నిన్యథుః సర్వగణం స్వస్తి ॥ 8
పరావతం నాసత్యానుదేథా-ముచ్చాబుధ్నం చక్రథుర్జిహ్మబారమ్ ।
క్షరన్నాపో న పాయనాయ రాయే సహస్రాయ తృష్యతే గోతమస్య ॥ 9
జుజురుషో నాసత్యోత వవ్రిం ప్రాముఞ్చతం ద్రాపిమివ చ్యవానాత్ ।
ప్రాతిరతం జహితస్యాయుర్దస్రా-దిత్పతిమకృణుతం కనీనామ్ ॥ 10[9]

తద్వాం నరా శంస్యం రాధ్యం చా-భిష్టిమన్నాసత్యా వరూథమ్ ।
యద్విద్వాంసా నిధిమివాపగూహ్ళ-ముద్దర్శతాదూపథుర్వన్దనాయ ॥ 11
తద్వాం నరా సనయే దంస ఉగ్ర-మావిష్కృణోమి తన్యతుర్న వృష్టిమ్ ।
దధ్యఙ్ హ యన్మధ్వాథర్వణో వా-మశ్వస్య శీర్ష్ణా ప్ర యదీమువాచ ॥ 12
అజోహవీన్నాసత్యా కరా వాం మహే యామన్పురుభుజా పురంధిః ।
శ్రుతం తచ్ఛాసురివ వధ్రిమత్యా హిరణ్యహస్తమశ్వినావదత్తమ్ ॥ 13
ఆస్నో వృకస్య వర్తికామభీకే యువం నరా నాసత్యాముముక్తమ్ ।
ఉతో కవిం పురుభుజా యువం హ కృపమాణమకృణుతం విచక్షే ॥ 14
చరిత్రం హి వేరివాచ్ఛేది పర్ణ-మాజా ఖేలస్య పరితక్మ్యాయామ్ ।
సద్యో జఙ్ఘామాయసీం విశ్పలాయై ధనే హితే సర్తవే ప్రత్యధత్తమ్ ॥ 15[10]

శతం మేషాన్వృక్యే చక్షదాన-మృజ్రాశ్వం తం పితాన్ధం చకార ।
తస్మా అక్షీ నాసత్యా విచక్ష ఆధత్తం దస్రా భిషజావనర్వన్ ॥ 16
ఆ వాం రథం దుహితా సూర్యస్య కార్ష్మేవాతిష్ఠదర్వతా జయన్తీ ।
విశ్వే దేవా అన్వమన్యన్త హృద్భిః సము శ్రియా నాసత్యా సచేథే ॥ 17

యదయాతం దివోదాసాయ వర్తి-ర్భరద్వాజాయాశ్వినా హయన్తా ।
రేవదువాహ సచనో రథో వాం వృషభశ్చ శింశుమారశ్చ యుక్తా ॥ 18
రయిం సుక్షత్రం స్వపత్యమాయుః సువీర్యం నాసత్యా వహన్తా ।
ఆ జహ్నావీం సమనసోప వాజై-స్త్రిరహ్నో భాగం దధతీమయాతమ్ ॥ 19
పరివిష్టం జాహుషం విశ్వతః సీం సుగేభిర్నక్తమూహథూ రజోభిః ।
విభిన్దునా నాసత్యా రథేన వి పర్వతాఽ అజరయూ అయాతమ్ ॥ 20[11]

ఏకస్యా వస్తోరావతం రణాయ వశమశ్వినా సనయే సహస్రా ।
నిరహతం దుచ్ఛునా ఇన్ద్రవన్తా పృథుశ్రవసో వృషణావరాతీః ॥ 21
శరస్య చిదార్చత్కస్యావతాదా నీచాదుచ్చా చక్రథుః పాతవే వాః ।
శయవే చిన్నాసత్యా శచీభి-ర్జసురయే స్తర్యం పిప్యథుర్గామ్ ॥ 22
అవస్యతే స్తువతే కృష్ణియాయ ఋజూయతే నాసత్యా శచీభిః ।
పశుం న నష్టమివ దర్శనాయ విష్ణాప్వం దదథుర్విశ్వకాయ ॥ 23
దశ రాత్రీరశివేనా నవ ద్యూ-నవనద్ధం శ్నథితమప్స్వ౧న్తః ।
విప్రుతం రేభముదని ప్రవృక్త-మున్నిన్యథుః సోమమివ స్రువేణ ॥ 24
ప్ర వాం దంసాంస్యశ్వినావవోచ-మస్య పతిః స్యాం సుగవః సువీరః ।
ఉత పశ్యన్నశ్నువన్దీర్ఘమాయు-రస్తమివేజ్జరిమాణం జగమ్యామ్ ॥ 25[12]

(117)

మధ్వః సోమస్యేతి పంచవింశత్యృచస్య సూక్తస్యదైర్ఘతమసః కక్షీవానశ్వినౌ త్రిష్టుప్ ।

మధ్వః సోమస్యాశ్వినా మదాయ ప్రత్నో హోతా వివాసతే వామ్ ।
బర్హిష్మతీ రాతిర్విశ్రితా గీ-రిషా యాతం నాసత్యోప వాజైః ॥ 1

యో వామశ్వినా మనసో జవీయా-న్రథః స్వశ్వో విశ ఆజిగాతి ।
యేన గచ్ఛథః సుకృతో దురోణం　తేన నరా వర్తిరస్మభ్యం యాతమ్ ॥　　2

ఋషిం నరావంహసః పాఞ్చజన్య-మృబీసాదత్రిం ముఞ్చథో గణేన ।
మినన్తాదస్యోరశివస్య మాయా　అనుపూర్వం వృషణా చోదయన్తా ॥　　3

అశ్వం న గూళ్హమశ్వినా దురేవై-రృషిం నరా వృషణా రేభమప్సు ।
సం తం రిణీథో విప్రుతం దంసోభి-ర్న వాం జూర్యన్తి పూర్వ్యా కృతాని ॥　　4

సుషుప్వాంసం న నిరృతేరుపస్థే　సూర్యం న దస్రా తమసి క్షియన్తమ్ ।
శుభే రుక్మం న దర్శతం నిఖాత-ముదూపథురశ్వినా వన్దనాయ ॥　　5[13]

తద్వాం నరా శంస్యం పజ్రియేణ　కక్షీవతా నాసత్యా పరిజ్మన్ ।
శఫాదశ్వస్య వాజినో జనాయ　శతం కుమ్భాఀ అసిఞ్చతం మధూనామ్ ॥　　6

యువం నరా స్తువతే కృష్ణియాయ　విష్ణాప్వం దదథుర్విశ్వకాయ ।
ఘోషాయై చిత్పితృషదే దురోణే　పతిం జూర్యన్త్యా అశ్వినావదత్తమ్ ॥　　7

యువం శ్యావాయ రుశతీమదత్తం　మహః క్షోణస్యాశ్వినా కణ్వాయ ।
ప్రవాచ్యం తద్వృషణా కృతం వాం　యన్నార్షదాయ శ్రవో అధ్యధత్తమ్ ॥　　8

పురూ వర్పాంస్యశ్వినా దధానా　ని పేదవ ఊహథురాశుమశ్వమ్ ।
సహస్రసాం వాజినమప్రతీత-మహిహనం శ్రవస్యం తరుత్రమ్ ॥　　9

ఏతాని వాం శ్రవస్యా సుదానూ　బ్రహ్మాఙ్గూషం సదనం రోదస్యోః ।
యద్వాం పజ్రాసో అశ్వినా హవన్తే　యాతమిషా చ విదుషే చ వాజమ్ ॥　　10[14]

సూనోర్మానేనాశ్వినా గృణానా　వాజం విప్రాయ భురణా రదన్తా ।
అగస్త్యే బ్రహ్మణా వావృధానా　సం విశ్పలాం నాసత్యారిణీతమ్ ॥　　11

కుహ యాన్తా సుష్టుతిం కావ్యస్య దివో నపాతా వృషణా శయుత్రా ।
హిరణ్యస్యేవ కలశం నిఖాత-ముదూపథుర్దశమే అశ్వినాహన్ ॥ 12

యువం చ్యవానమశ్వినా జరన్తం పునర్యువానం చక్రథుః శచీభిః ।
యువో రథం దుహితా సూర్యస్య సహ శ్రియా నాసత్యావృణీత ॥ 13

యువం తుగ్రాయ పూర్వ్యేభిరేవైః పునర్మన్యావభవతం యువానా ।
యువం భుజ్యుమర్ణసో నిః సముద్రా-ద్విభిరూహథుర్ఋజ్రేభిరశ్వైః ॥ 14

అజోహవీదశ్వినా తౌగ్ర్యో వాం ప్రోళ్హః సముద్రమవ్యథిర్జగన్వాన్ ।
నిష్టమూహథుః సుయుజా రథేన మనోజవసా వృషణా స్వస్తి ॥ 15 [15]

అజోహవీదశ్వినా వర్తికా వా-మాస్నో యత్సీమముఞ్చతం వృకస్య ।
వి జయుషా యయథుః సాన్వద్రే-ర్జాతం విష్వాచో అహతం విషేణ ॥ 16

శతం మేషాన్వృక్యే మామహానం తమః ప్రణీతమశివేన పిత్రా ।
ఆక్షీ ఋజ్రాశ్వే అశ్వినావధత్తం జ్యోతిరన్ధాయ చక్రథుర్విచక్షే ॥ 17

శునమన్ధాయ భరమహ్వయత్సా వృకీరశ్వినా వృషణా నరేతి ।
జారః కనీన ఇవ చక్షదాన ఋజ్రాశ్వః శతమేకం చ మేషాన్ ॥ 18

మహీ వామూతిరశ్వినా మయోభూ-రుత స్రామం ధిష్ణ్యా సం రిణీథః ।
అథా యువామిదహ్వయత్పురంధి-రా గచ్ఛతం సీం వృషణావవోభిః ॥ 19

అధేనుం దస్రా స్తర్యం౨ విషక్తా-మపిన్వతం శయవే అశ్వినా గామ్ ।
యువం శచీభిర్విమదాయ జాయాం న్యూహథుః పురుమిత్రస్య యోషామ్ ॥ 20 [16]

యవం వృకేణాశ్వినా వపన్తే-షం దుహన్తా మనుషాయ దస్రా ।
అభి దస్యుం బకురేణా ధమన్తో-రుజ్యోతిశ్చక్రథురార్యాయ ॥ 21

ఆథర్వణాయాశ్వినా దధీచే   ఽశ్వ్యం శిరః ప్రత్యైరయతమ్ ।
స వాం మధు ప్ర వోచదృతాయ-న్త్వాష్ట్రం యద్దస్రావపి కక్ష్యం వామ్ ॥ 22
సదా కవీ సుమతిమా చకే వాం   విశ్వా ధియో అశ్వినా ప్రావతం మే ।
అస్మే రయిం నాసత్యా బృహన్త-మపత్యసాచం శ్రుత్యం రరాథామ్ ॥ 23
హిరణ్యహస్తమశ్వినా రరాణా   పుత్రం నరా వధ్రిమత్యా అదత్తమ్ ।
త్రిధా హ శ్యావమశ్వినా వికస్త-ముజ్జీవస ఐరయతం సుదానూ ॥ 24
ఏతాని వామశ్వినా వీర్యాణి   ప్ర పూర్వ్యాణ్యాయవో ఽవోచన్ ।
బ్రహ్మ కృణ్వన్తో వృషణా యువభ్యాం   సువీరాసో విదథమా వదేమ ॥ 25 [17]

(118)

ఆ వాం రథ ఇత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవానశ్వినౌ త్రిష్టుప్ ।

ఆ వాం రథో అశ్వినా శ్యేనపత్వా   సుమృళీకః స్వవాఀ యాత్వర్వాఙ్ ।
యో మర్త్యస్య మనసో జవీయాన్   త్రివన్ధురో వృషణా వాతరంహాః ॥ 1
త్రివన్ధురేణ త్రివృతా రథేన   త్రిచక్రేణ సువృతా యాతమర్వాక్ ।
పిన్వతం గా జిన్వతమర్వతో నో   వర్ధయతమశ్వినా వీరమస్మే ॥ 2
ప్రవద్యామనా సువృతా రథేన   దస్రావిమం శృణుతం శ్లోకమద్రేః ।
కిమఙ్గ వాం ప్రత్యవర్తిం గమిష్ఠా-హుర్విప్రాసో అశ్వినా పురాజాః ॥ 3
ఆ వాం శ్యేనాసో అశ్వినా వహన్తు   రథే యుక్తాస ఆశవః పతఙ్గాః ।
యే అప్తురో దివ్యాసో న గృధ్రా   అభి ప్రయో నాసత్యా వహన్తి ॥ 4
ఆ వాం రథం యువతిస్తిష్ఠదత్ర   జుష్ట్వీ నరా దుహితా సూర్యస్య ।
పరి వామశ్వా వపుషః పతఙ్గా   వయో వహన్త్వరుషా అభీకే ॥ 5[18]

ఉద్వన్దనమైరతం దంసనాభి-రుద్రేభం దస్రా వృషణా శచీభిః ।
నిష్టౌగ్ర్యం పారయథః సముద్రా-త్పునశ్చ్యవానం చక్రథుర్యువానమ్ ॥ 6
యువమత్రయే ఽవనీతాయ తప్త-మూర్జమోమానమశ్వినావధత్తమ్ ।
యువం కణ్వాయాపిరిప్తాయ చక్షుః ప్రత్యధత్తం సుష్టుతిం జుజుషాణా ॥ 7
యువం ధేనుం శయవే నాధితాయా-పిన్వతమశ్వినా పూర్వ్యాయ ।
అముఞ్చతం వర్తికామంహసో నిః ప్రతి జఙ్ఘాం విశ్పలాయా అధత్తమ్ ॥ 8
యువం శ్వేతం పేదవ ఇన్ద్రజూత-మహిహనమశ్వినాదత్తమశ్వమ్ ।
జోహూత్రమర్యో అభిభూతిముగ్రం సహస్రసాం వృషణం వీడ్వఙ్గమ్ ॥ 9
తా వాం నరా స్వవసే సుజాతా హవామహే అశ్వినా నాధమానాః ।
ఆ న ఉప వసుమతా రథేన గిరో జుషాణా సువితాయ యాతమ్ ॥ 10
ఆ శ్యేనస్య జవసా నూతనేనా-స్మే యాతం నాసత్యా సజోషాః ।
హవే హి వామశ్వినా రాతహవ్యః శశ్వత్తమాయా ఉషసో వ్యుష్టౌ ॥ 11[19]

(119)

ఆవాంరథమితి దశర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవానశ్వినౌ జగతీ ।

ఆ వాం రథం పురుమాయం మనోజువం జీరాశ్వం యజ్ఞియం జీవసే హువే ।
సహస్రకేతుం వనినం శతద్వసుం శ్రుష్టీవానం వరివోధామభి ప్రయః ॥ 1
ఊర్ధ్వా ధీతిః ప్రత్యస్య ప్రయామ-న్యధాయి శస్మన్త్సమయన్త ఆ దిశః ।
స్వదామి ఘర్మం ప్రతి యన్త్యూతయ ఆ వామూర్జానీ రథమశ్వినారుహత్ ॥ 2
సం యన్మిథః పస్పృధానాసో అగ్మత శుభే మఖా అమితా జాయవో రణే ।
యువోరహ ప్రవణే చేకితే రథో యదశ్వినా వహథః సూరిమా వరమ్ ॥ 3

యువం భుజ్యుం భురమాణం విభిర్గతం   స్వయుక్తిభిర్నివహన్తా పితృభ్య ఆ ।
యాసిష్టం వర్తిర్వృషణా విజేన్యం౧   దివోదాసాయ మహి చేతి వామవః ॥   4
యువోరశ్వినా వపుషే యువాయుజం   రథం వాణీ యేమతురస్య శర్ధ్యమ్ ।
ఆ వాం పతిత్వం సఖ్యాయ జగ్ముషీ   యోషావృణీత జేన్యా యువాం పతీ ॥   5 [20]

యువం రేభం పరిషూతేరురుష్యథో   హిమేన ఘర్మం పరితప్తమత్రయే ।
యువం శయోరవసం పిప్యథుర్గవి   ప్ర దీర్ఘేణ వన్దనస్తార్యాయుషా ॥   6
యువం వన్దనం నిరృతం జరణ్యయా   రథం న దస్రా కరణా సమిన్వథః ।
క్షేత్రాదా విప్రం జనథో విపన్యయా   ప్ర వామత్ర విధతే దంసనా భువత్ ॥   7
అగచ్ఛతం కృపమాణం పరావతి   పితుః స్వస్య త్యజసా నిబాధితమ్ ।
స్వర్వతీరిత ఊతీర్యువోరహ   చిత్రా అభీకే అభవన్నభిష్టయః ॥   8
ఉత స్యా వాం మధుమన్మక్షికారప-న్మదే సోమస్యౌశిజో హువన్యతి ।
యువం దధీచో మన ఆ వివాసథో   ఽథా శిరః ప్రతి వామశ్వ్యం వదత్ ॥   9
యువం పేదవే పురువారమశ్వినా స్పృధాం శ్వేతం తరుతారం దువస్యథః ।
శర్యైరభిద్యుం పృతనాసు దుష్టరం   చర్కృత్యమిన్ద్రమివ చర్షణీసహమ్ ॥   10 [21]

(120)

కారాధదితి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్యదైర్ఘతమసః కక్షీవానశ్వినౌ ఆద్యా గాయత్రీ ద్వితీయా కకుప్ తృతీయాకావిరాట్ చతుర్థీనష్టరూపీ పంచమీ తనుశిరా షష్ఠ్యుష్ణిక్ సప్తమీవిష్టారబృహత్యష్టమీ కృతిర్నవమీ విరాట్ అంత్యాస్త్రిస్రో గాయత్ర్యః । (అంత్యా దుస్స్వప్న నాశినీ) ।

కా రాధద్ధోత్రాశ్వినా వాం   కోవాం జోష ఉభయోః । కథా విధాత్యప్రచేతాః ॥   1
విద్వాంసా విద్దురః పృచ్ఛే-దవిద్వానిత్థాపరో అచేతాః । నూ చిన్ను మర్తే అక్రౌ ॥   2

తా విద్వాంసా హవామహే వాం తా నో విద్వాంసా మన్మ వోచేతమద్య ।
ప్రార్చద్దయమానో యువాకుః ॥ 3

వి పృచ్ఛామి పాక్యా3 న దేవా-న్వషట్కృతస్యాద్భుతస్య దస్రా ।
పాతం చ సహ్యసో యువం చ రభ్యసో నః ॥ 4

ప్ర యా ఘోషే భృగవాణే న శోభే యయా వాచా యజతి పజ్రియో వామ్ ।
ప్రైషయుర్న విద్వాన్ ॥ 5 [22]

శ్రుతం గాయత్రం తకవానస్యా-హం చిద్ధి రిరేభాశ్వినా వామ్ । ఆక్షీ శుభస్పతీ దన్॥ 6

యువం హ్యాస్తం మహో ర-న్యువం వా యన్నిరతతంసతమ్ ।
తా నో వసూ సుగోపాస్యాతం పాతం నో వృకాదఘాయోః ॥ 7

మా కస్మై ధాతమభ్యమిత్రిణే నో మాకుత్రా నో గృహేభ్యో ధేనవో గుః ।
స్తనాభుజో అశిశ్వీః ॥ 8

దుహీయన్మిత్రధితయే యువాకు రాయే చ నో మిమీతం వాజవత్యై ।
ఇషే చ నో మిమీతం ధేనుమత్యై ॥ 9

అశ్వినోరసనం రథ-మనశ్వం వాజినీవతోః । తేనాహం భూరి చాకన ॥ 10

అయం సమహ మా తనూ-హ్యాతే జనా ఽ అను । సోమపేయం సుఖో రథః ॥ 11

అధ స్వప్నస్య నిర్విదే ఽభుఞ్జతశ్చ రేవతః । ఉభా తా బస్రి నశ్యతః ॥ 12[23]

[అష్టాదశో ఽనువాకః ॥ సూ. 121-126]

(121)

కదిత్థేతి పంచదశర్చస్య సూక్తస్యదైర్ఘతమసః కక్షీవానిన్ద్రస్త్రిష్టుప్ (విశ్వేదేవావా) ।

కదిత్థా నౄఀః పాత్రం దేవయతాం శ్రవద్గిరో అఙ్గిరసాం తురణ్యన్ ।
ప్ర యదానడ్విశ ఆ హర్మ్యస్యోరు క్రంసతే అధ్వరే యజత్రః ॥ 1

స్తమ్భీద్ధ ద్యాం స ధరుణం ప్రుషాయ-దృభుర్వాజాయ ద్రవిణం నరో గోః ।
అను స్వజాం మహిషశ్చక్షత వ్రాం మేనామశ్వస్య పరి మాతరం గోః ॥ 2

నక్షద్ధవమరుణీః పూర్వ్యం రాట్ తురో విశామఙ్గిరసామను ద్యూన్ ।
తక్షద్వజ్రం నియుతం తస్తమ్భద్ద్యాం చతుష్పదే నర్యాయ ద్విపాదే ॥ 3

అస్య మదే స్వర్యం దా ఋతాయా-పీవృతముస్రియాణామనీకమ్ ।
యద్ధ ప్రసర్గే త్రికకుమ్నివర్త-దప ద్రుహో మానుషస్య దురో వః ॥ 4

తుభ్యం పయో యత్పితరావనీతాం రాధః సురేతస్తురణే భురణ్యూ ।
శుచి యత్తే రేక్ణ ఆయజన్త సబర్దుఘాయాః పయ ఉస్రియాయాః ॥ 5[24]

అధ ప్ర జజ్ఞే తరణిర్మమత్తు ప్ర రోచ్యస్యా ఉషసో న సూరః ।
ఇన్దుర్యేభిరాష్ట స్వేదుహవ్యైః స్రువేణ సిఞ్చఞ్జరణాభి ధామ ॥ 6

స్విధ్మా యద్వనధితిరపస్యా-త్సూరో అధ్వరే పరి రోధనా గోః ।
యద్ధ ప్రభాసి కృత్వ్యాఀ అను ద్యూ-ననర్విశే పశ్విషే తురాయ ॥ 7

అష్టా మహో దివ ఆదో హరీ ఇహ ద్యుమ్నాసాహమభి యోధాన ఉత్సమ్ ।
హరిం యత్తే మన్దినం దుక్షన్వృధే గోరభసమద్రిభిర్వాతాప్యమ్ ॥ 8

త్వమాయసం ప్రతి వర్తయో గో-ర్దివో అశ్మానముపనీతమృభ్వా ।
కుత్సాయ యత్ర పురుహూతవన్వ-ఞ్ఛుష్ణమనన్తైః పరియాసి వధైః ॥ 9

పురా యత్సూరస్తమసో అపీతే-స్తమద్రివః ఫలిగం హేతిమస్య ।
శుష్ణస్య చిత్పరిహితం యదోజో దివస్పరి సుగ్రథితం తదాదః ॥ 10[25]

అను త్వా మహీ పాజసీ అచక్రే ద్యావాక్షామా మదతామిన్ద్ర కర్మన్ ।
త్వం వృత్రమాశయానం సిరాసు మహో వజ్రేణ సిష్వపో వరాహుమ్ ॥ 11
త్వమిన్ద్ర నర్యో యాఀ అవో నౄ-న్తిష్ఠా వాతస్య సుయుజో వహిష్ఠాన్ ।
యం తే కావ్య ఉశనా మన్దినం దా-ద్వృత్రహణం పార్యం తతక్ష వజ్రమ్ ॥ 12
త్వం సూరో హరితో రామయో నౄ-న్భరచ్చక్రమేతశో నాయమిన్ద్ర ।
ప్రాస్య పారం నవతిం నావ్యానా-మపి కర్తమవర్తయో ఽయజ్యూన్ ॥ 13
త్వం నో అస్యా ఇన్ద్ర దుర్హణాయాః పాహి వజ్రివో దురితాదభీకే ।
ప్ర నో వాజాన్రథ్యో౩ అశ్వబుధ్యా-నిషే యన్ధి శ్రవసే సూనృతాయై ॥ 14
మా సా తే అస్మత్సుమతిర్వి దస-ద్వాజప్రమహః సమిషో వరన్త ।
ఆ నో భజ మఘవన్గోష్వర్యో మంహిష్ఠాస్తే సధమాదః స్యామ ॥ 15[26]

॥ ఇతి ప్రథమో ఽష్టకే ఽష్టమో ఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ అష్టమాధ్యాయే వర్గాః 26 సూక్తాని 9 ఋచః 135 ॥

॥ ఇతి ప్రథమోష్టకః ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

అథ ద్వితీయాష్టకే

[ప్రథమో ఽధ్యాయః ॥ వర్గాః 1-26]

(122)

ప్ర వః పాన్తమితి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవాన్విశ్వేదేవా స్త్రిష్టుప్ పఞ్చమీ షష్ఠ్యౌ విరాడ్రూపే । (భేదప్రయోగపక్షేతు ఆద్యానాంషణ్ణాం క్రమేణ రుద్ర మరుత ఉషాసానక్తా విశ్వేదేవా అశ్వినౌ విశ్వేదేవా మిత్రావరుణసిన్ధవో దేవతాః తతోద్వయోర్విశ్వేదేవాః తతోద్వయోర్మిత్రావరుణౌ అన్త్యపఞ్చానాం విశ్వేదేవాః ఏవం పఞ్చదశ)

ప్ర వః పాన్తం రఘుమన్యవో ఽన్ధో యజ్ఞం రుద్రాయ మీఢుషే భరధ్వమ్ ।
దివో అస్తోష్యసురస్య వీరై-రిషుధ్యేవ మరుతో రోదస్యోః ॥ 1

పత్నీవ పూర్వహూతిం వావృధధ్యా ఉషాసానక్తా పురుధా విదానే ।
స్తరీర్నాత్కం వ్యుతం వసానా సూర్యస్య శ్రియా సుదృశీ హిరణ్యైః ॥ 2

మమత్తు నః పరిజ్మా వసర్హా మమత్తు వాతో అపాం వృషణ్వాన్ ।
శిశీతమిన్ద్రాపర్వతా యువం న-స్తన్నో విశ్వే వరివస్యన్తు దేవాః ॥ 3

ఉత త్యా మే యశసా శ్వేతనాయై వ్యన్తా పాన్తౌశిజో హువధ్యై ।
ప్ర వో నపాతమపాం కృణుధ్వం ప్ర మాతరా రాస్పినస్యాయోః ॥ 4

ఆ వో రువణ్యుమౌశిజో హువధ్యై ఘోషేవ శంసమర్జునస్య నంశే ।
ప్ర వః పూష్ణే దావన ఆఁ అచ్ఛా వోచేయ వసుతాతిమగ్నేః ॥ 5 [1]

శ్రుతం మే మిత్రావరుణా హవేమో-త శ్రుతం సదనే విశ్వతః సీమ్ ।
శ్రోతు నః శ్రోతురాతిః సుశ్రోతుః సుక్షేత్రా సిన్ధురద్భిః ॥ 6

స్తుషే సా వాం వరుణ మిత్ర రాతి-ర్గవాం శతా పృక్షయామేషు పజ్రే ।
శ్రుతరథే ప్రియరథే దధానాః సద్యః పుష్టిం నిరున్ధానాసో అగ్మన్ ॥ 7

అస్య స్తుషే మహిమఘస్య రాధః సచా సనేమ నహుషః సువీరాః ।
జనో యః పజ్రేభ్యో వాజినీవా-నశ్వావతో రథినో మహ్యం సూరిః ॥　　8

జనో యో మిత్రావరుణావభిధ్రు-గపో న వాం సునోత్యక్ష్ణయాధ్రుక్ ।
స్వయం స యక్ష్మం హృదయే ని ధత్త ఆప యదీం హోత్రాభిర్ఋతావా ॥　　9

స వ్రాధతో నహుషో దంసుజూతః శర్ధస్తరో నరాం గూర్తశ్రవాః ।
విసృష్టరాతిర్యాతి బాళ్హసృత్వా విశ్వాసు పృత్సు సదమిచ్ఛూరః ॥　　10 [2]

అధ గ్మన్తా నహుషో హవం సూరేః శ్రోతా రాజానో అమృతస్య మన్ద్రాః ।
నభోజువో యన్నిరవస్య రాధః ప్రశస్తయే మహినా రథవతే ॥　　11

ఏతం శర్ధం ధామ యస్య సూరే-రిత్యవోచన్దశతయస్య నంశే ।
ద్యుమ్నాని యేషు వసుతాతీ రార-న్విశ్వే సన్వన్తు ప్రభృథేషు వాజమ్ ॥　　12

మన్దామహే దశతయస్య ధాసే-ర్ద్విర్యత్పఞ్చ బిభ్రతో యన్త్యన్నా ।
కిమిష్టాశ్వ ఇష్టరశ్మిరేత ఈశానాసస్తరుష ఋఞ్జతే నౄన్ ॥　　13

హిరణ్యకర్ణం మణిగ్రీవమర్ణ-స్తన్నో విశ్వే వరివస్యన్తు దేవాః ।
అర్యో గిరః సద్య ఆ జగ్ముషీరో-స్రాశ్చాకన్తూభయేష్వస్మే ॥　　14

చత్వారో మా మశర్శారస్య శిశ్వ-స్త్రయో రాజ్ఞ ఆయవసస్య జిష్ణోః ।
రథో వాం మిత్రావరుణా దీర్ఘాప్సాః స్యూమగభస్తిః సూరో నాద్యౌత్ ॥　　15 [3]

(123)

పృథూరథ ఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవానుషా స్త్రిష్టుప్ ।

పృథూ రథో దక్షిణాయా అయోజ్యై-నం దేవాసో అమృతాసో అస్థుః ।
కృష్ణాదుదస్థాదర్యా3 విహాయా-శ్చికిత్సన్తీ మానుషాయ క్షయాయ ॥　　1

పూర్వా విశ్వస్మాద్భువనాదబోధి జయన్తీ వాజం బృహతీ సనుత్రీ ।
ఉచ్చా వ్యఖ్యద్యువతిః పునర్భూ-రోషా అగన్ప్రథమా పూర్వహూతౌ ॥ 2
యదద్య భాగం విభజాసి నృభ్య ఉషో దేవి మర్త్యత్రా సుజాతే ।
దేవో నో అత్ర సవితా దమూనా అనాగసో వోచతి సూర్యాయ ॥ 3
గృహంగృహమహనా యాత్యచ్ఛా దివేదివే అధి నామా దధానా ।
సిషాసన్తీ ద్యోతనా శశ్వదాగా-దగ్రమగ్రమి ద్భజతే వసూనామ్ ॥ 4
భగస్య స్వసా వరుణస్య జామి-రుషః సూనృతే ప్రథమా జరస్వ ।
పశ్చా స దఘ్యా యో అఘస్య ధాతా జయేమ తం దక్షిణయా రథేన ॥ 5 [4]

ఉదీరతాం సూనృతా ఉత్పురన్ధీ-రుదగ్నయః శుశుచానాసో అస్థుః ।
స్పార్హా వసూని తమసాపగూళ్హా-విష్కృణ్వన్త్యుషసో విభాతీః ॥ 6
అపాన్యదేత్యభ్య౧న్యదేతి విషురూపే అహనీ సం చరేతే ।
పరిక్షితోస్తమో అన్యా గుహాక-రద్యౌదుషాః శోశుచతా రథేన ॥ 7
సదృశీరద్య సదృశీరిదు శ్వో దీర్ఘం సచన్తే వరుణస్య ధామ ।
అనవద్యాస్త్రింశతం యోజనా-న్యేకైకా క్రతుం పరి యన్తి సద్యః ॥ 8
జానత్యహ్నః ప్రథమస్య నామ శుక్రా కృష్ణాదజనిష్ట శ్వితీచీ ।
ఋతస్య యోషా న మినాతి ధామా-హరహర్నిష్కృతమాచరన్తీ ॥ 9
కన్యేవ తన్వా3 శాశదానాఁ ఏషి దేవి దేవమియక్షమాణమ్ ।
సంస్మయమానా యువతిః పురస్తా-దావిర్వక్షాంసి కృణుషే విభాతీ ॥ 10 [5]

సుసంకాశా మాతృమృష్టేవ యోషా-విస్తన్వం కృణుషే దృశే కమ్ ।
భద్రా త్వముషో వితరం వ్యుచ్ఛ న తత్తే అన్యా ఉషసో నశన్త ॥ 11

అశ్వావతీర్గోమతీర్విశ్వవారా యతమానా రశ్మిభిః సూర్యస్య ।
పరా చ యన్తి పునరా చ యన్తి భద్రా నామ వహమానా ఉషాసః ॥ 12
ఋతస్య రశ్మిమనుయచ్ఛమానా భద్రంభద్రం క్రతుమస్మాసు ధేహి ।
ఉషో నో అద్య సుహవా వ్యుచ్ఛా-స్మాసు రాయో మఘవత్సు చ స్యుః ॥ 13 [6]

(124)

ఉషా ఉచ్ఛన్తీతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవానుషా స్త్రిష్టుప్ ।

ఉషా ఉచ్ఛన్తీ సమిధానే అగ్నా ఉద్యన్సూర్య ఉర్వియా జ్యోతిరశ్రేత్ ।
దేవో నో అత్ర సవితా న్వర్థం ప్రాసావీ ద్ద్విపత్ప్ర చతుష్పదిత్యై ॥ 1
అమినతీ దైవ్యాని వ్రతాని ప్రమినతీ మనుష్యా యుగాని ।
ఈయుషీణాముపమా శశ్వతీనా-మాయతీనాం ప్రథమోషా వ్యద్యౌత్ ॥ 2
ఏషా దివో దుహితా ప్రత్యదర్శి జ్యోతిర్వసానా సమనా పురస్తాత్ ।
ఋతస్య పన్థామన్వేతి సాధు ప్రజానతీవ న దిశో మినాతి ॥ 3
ఉపో అదర్శి శున్ధ్యువో న వక్షో నోధా ఇవావిరకృత ప్రియాణి ।
అద్మసన్న ససతో బోధయన్తీ శశ్వత్తమాగా త్పునరేయుషీణామ్ ॥ 4
పూర్వే అర్ధే రజసో అప్త్యస్య గవాం జనిత్ర్యకృత ప్ర కేతుమ్ ।
వ్యు ప్రథతే వితరం వరీయ ఓ-భా పృణన్తీ పిత్రోరుపస్థా ॥ 5 [7]

ఏవేదేషా పురుతమా దృశే కం నాజామిం న పరి వృణక్తి జామిమ్ ।
అరేపసా తన్వా3 శాశదానా నార్భాదీషతే న మహో విభాతీ ॥ 6
అభ్రాతేవ పుంస ఏతి ప్రతీచీ గర్తారుగివ సనయే ధనానామ్ ।
జాయేవ పత్య ఉశతీ సువాసా ఉషా హస్రేవ ని రిణీతే అప్సః ॥ 7

స్వసా స్వస్రే జ్యాయస్యై యోనిమారై-గపైత్యస్యాః ప్రతిచక్ష్యేవ ।
వ్యుచ్ఛన్తీ రశ్మిభిః సూర్యస్యా-ఞ్జ్యఙ్క్తే సమనగా ఇవ వ్రాః ॥ 8

ఆసాం పూర్వాసామహసు స్వసృణా-మపరా పూర్వామభ్యేతి పశ్చాత్ ।
తాః ప్రత్నవన్నవ్యసీర్నూనమస్మే రేవదుచ్ఛన్తు సుదినా ఉషాసః ॥ 9

ప్ర బోధయోషః పృణతో మఘో-న్యబుధ్యమానాః పణయః ససన్తు ।
రేవదుచ్ఛ మఘవద్భ్యో మఘోని రేవత్ స్తోత్రే సూనృతే జారయన్తీ ॥ 10 [8]

అవేయమశ్వైద్యువతిః పురస్తా-ద్యుఙ్క్తే గవామరుణానామనీకమ్ ।
వి నూనముచ్ఛాదసతి ప్ర కేతు-ర్గృహంగృహముప తిష్ఠాతే అగ్నిః ॥ 11

ఉత్తే వయశ్చిద్వసతేరపప్త-న్నరశ్చ యే పితుభాజో వ్యుష్టౌ ।
అమా సతే వహసి భూరి వామ-ముషో దేవి దాశుషే మర్త్యాయ ॥ 12

అస్తోఢ్వం స్తోమ్యా బ్రహ్మణా మే ఽవీవృధధ్వముశతీరుషాసః ।
యుష్మాకం దేవీరవసా సనేమ సహస్రిణం చ శతినం చ వాజమ్ ॥ 13 [9]

(125)

ప్రాతా రత్నమితి సప్తర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవాన్స్వనయస్యదానస్తుతి స్త్రిష్టుప్ చతుర్థీపఞ్చమ్యౌ జగత్యౌ । (స్వనయనామ్నో రాజ్ఞో దానస్తుతిరతః స్వనయో దేవతా) ।

ప్రాతా రత్నం ప్రాతరిత్వా దధాతి తం చికిత్వాన్ప్రతిగృహ్యా ని ధత్తే ।
తేన ప్రజాం వర్ధయమాన ఆయూ రాయస్పోషేణ సచతే సువీరః ॥ 1

సుగురసత్సుహిరణ్యః స్వశ్వో బృహదస్మై వయ ఇన్ద్రో దధాతి ।
యస్త్వాయన్తం వసునా ప్రాతరిత్వో ముక్షీజయేవ పదిముత్సినాతి ॥ 2

ఆయమద్య సుకృతం ప్రాతరిచ్ఛ-న్నిష్టేః పుత్రం వసుమతా రథేన ।
అంశోః సుతం పాయయ మత్సరస్య క్షయద్వీరం వర్ధయ సూనృతాభిః ॥ 3

ఉప క్షరన్తి సిన్ధవో మయోభువ ఈజానం చ యక్ష్యమాణం చ ధేనవః ।
పృణన్తం చ పపురిం చ శ్రవస్యవో ఘృతస్య ధారా ఉప యన్తి విశ్వతః ॥ 4
నాకస్య పృష్ఠే అధి తిష్ఠతి శ్రితో యః పృణాతి స హ దేవేషు గచ్ఛతి ।
తస్మా ఆపో ఘృతమర్షన్తి సిన్ధవ-స్తస్మా ఇయం దక్షిణా పిన్వతే సదా ॥ 5
దక్షిణావతామిదిమాని చిత్రా దక్షిణావతాం దివి సూర్యాసః ।
దక్షిణావన్తో అమృతం భజన్తే దక్షిణావన్తః ప్ర తిరన్త ఆయుః ॥ 6
మా పృణన్తో దురితమేన ఆర-న్మా జారిషుః సూరయః సువ్రతాసః ।
అన్యస్తేషాం పరిధిరస్తు కశ్చి-దపృణన్తమభి సం యన్తు శోకాః ॥ 7 [10]

(126)

అమన్దానితి సప్తర్చస్య సూక్తస్య దైర్ఘతమసః కక్షీవానృషిః ఆగధితేత్యస్య భావయవ్య ఋషిః రోమశాదేవతా ఉపోపమ ఇత్యస్య రోమశాఋషికా స్వనయోదేవతా త్రిష్టుప్ అంత్యేద్వే అనుష్టుభౌ । (స్వనయ ఏవ భావయవ్య శబ్దేనోచ్యతే రోమశా స్వనయ భార్యా అంత్యేద్వేఋచౌ తయోః పరస్పరం సంవాదః ఆద్యాభిః పఞ్చభిర్దానతుష్టః కక్షీవాన్ భావయవ్యమస్తౌత్ తతశ్చ స ఏవ దేవతా) ।

అమన్దాన్ త్స్తోమాన్ప్ర భరే మనీషా సిన్ధావధి క్షియతో భావ్యస్య ।
యో మే సహస్రమమిమీత సవా-నతూర్తో రాజా శ్రవ ఇచ్ఛమానః ॥ 1
శతం రాజ్ఞో నాధమానస్య నిష్కా-ఞ్ఛతమశ్వాన్ప్రయతాన్ త్సద్య ఆదమ్ ।
శతం కక్షీవాఀ అసురస్య గోనాం దివి శ్రవో ఽజరమా తతాన ॥ 2
ఉప మా శ్యావాః స్వనయేన దత్తా వధూమన్తో దశ రథాసో అస్థుః ।
షష్టిః సహస్రమను గవ్యమాగా-త్సన త్కక్షీవాఀ అభిపిత్వే అహ్నామ్ ॥ 3
చత్వారింశద్దశరథస్య శోణాః సహస్రస్యాగ్రే శ్రేణిం నయన్తి ।
మదచ్యుతః కృశనావతో అత్యా-న్కక్షీవన్త ఉదమృక్షన్త పజ్రాః ॥ 4

పూర్వామను ప్రయతిమా దదే వ-స్త్రీన్యుక్తా అష్టావరిధాయసో గాః ।
సుబన్ధవో యే విశ్యా ఇవ వ్రా　అనస్వన్తః శ్రవ ఐషన్త పజ్రాః ॥　　5
　ఆగధితా పరిగధితా　యా కశీకేవ జఙ్గహే ।
　దదాతి మహ్యం యాదురీ　యాశూనాం భోజ్యా శతా ॥　　6
　ఉపోప మే పరా మృశ　మా మే దభ్రాణి మన్యథాః ।
　సర్వాహమస్మి రోమశా　గన్ధారీణామివావికా ॥　　7 [11]

(127)

అగ్నింహోతారమిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేపోగ్నిరత్యష్టిః షష్ఠ్యతిధృతిః ।

అగ్నిం హోతారం మన్యే దాస్వన్తం　వసుం సూనుం సహసో జాతవేదసం
విప్రం న జాతవేదసమ్ । య ఊర్ధ్వయా స్వధ్వరో　దేవో దేవాచ్యా కృపా ।
ఘృతస్య విభ్రాష్టిమను వష్టి శోచిషా　ఽ ఽజుహ్వానస్య సర్పిషః ॥　　1
యజిష్ఠం త్వా యజమానా హువేమ　జ్యేష్ఠమఙ్గిరసాం విప్ర మన్మభి-
ర్విప్రేభిః శుక్ర మన్మభిః । పరిజ్మానమివ ద్యాం　హోతారం చర్షణీనామ్ ।
శోచిష్కేశం వృషణం యమిమా విశః　ప్రావన్తు జూతయే విశః ॥　　2
స హి పురూ చిదోజసా విరుక్మతా　దీద్యానో భవతి ద్రుహంతరః
పరశుర్న ద్రుహంతరః । వీళు చిద్యస్య సమృతౌ　శ్రువద్వనేవ
యత్ స్థిరమ్ । నిష్షహమాణో యమతే నాయతే　ధన్వాసహా నాయతే ॥　　3
దృళ్హా చిదస్మా అను దుర్యథా విదే　తేజిష్ఠాభిరరణిభిర్దాష్ట్యవసే
ఽగ్నయే దాష్ట్యవసే । ప్ర యః పురూణి గాహతే　తక్షద్వనేవ శోచిషా ।
స్థిరా చిదన్నా ని రిణాత్యోజసా　ని స్థిరాణి చిదోజసా ॥　　4

తమస్య పృక్షముపరాసు ధీమహి నక్తం యః సుదర్శతరో దివాతరా-
దప్రాయుషే దివాతరాత్ । ఆదస్యాయుర్గ్రభణవ-ద్వీళు శర్మ న సూనవే ।
భక్తమభక్తమవో వ్యన్తో అజరా అగ్నయో వ్యన్తో అజరాః ॥ 5 [12]

స హి శర్ధో న మారుతం తువిష్వణి - రప్నస్వతీషూర్వరాస్విష్టనిరార్తనాస్విష్టనిః ।
ఆదద్ధవ్యాన్యాదది-ర్యజ్ఞస్య కేతురర్హణా । అధ స్మాస్య హర్షతో హృషీవతో విశ్వే
జుషన్త పన్థాం నరః శుభే న పన్థామ్ ॥ 6

ద్వితా యదీం కీస్తాసో అభిద్యవో నమస్యన్త ఉపవోచన్త భృగవో
మథ్నన్తో దాశా భృగవః । అగ్నిరీశే వసూనాం శుచిర్యో ధర్ణిరేషామ్ ।
ప్రియాꣳ అపిధీꣳర్వనిషీష్ట మేధిర ఆ వనిషీష్ట మేధిరః ॥ 7

విశ్వాసాం త్వా విశాం పతిం హవామహే సర్వాసాం సమానం దంపతిం భుజే
సత్యగిర్వాహసం భుజే । అతిథిం మానుషాణాం పితుర్న యస్యాసయా ।
అమీ చ విశ్వే అమృతాస ఆ వయో హవ్యా దేవేష్వా వయః ॥ 8

త్వమగ్నే సహసా సహన్తమః శుష్మిన్తమో జాయసే దేవతాతయే
రయిర్న దేవతాతయే । శుష్మిన్తమో హి తే మదో ద్యుమ్నిన్తమ ఉత క్రతుః ।
అధ స్మా తే పరి చరన్త్యజర శ్రుష్టీవానో నాజర ॥ 9

ప్ర వో మహే సహసా సహస్వత ఉషర్బుధే పశుషే నాగ్నయే
స్తోమో బభూత్వగ్నయే । ప్రతి యదీం హవిష్మా-న్విశ్వాసు క్షాసు జోగువే ।
అగ్రే రేభో న జరత ఋషూణాం జూర్ణిర్హోత ఋషూణామ్ ॥ 10

స నో నేదిష్ఠం దదృశాన ఆ భరా-గ్నే దేవేభిః సచనాః సుచేతునా
మహో రాయః సుచేతునా । మహి శవిష్ఠ నస్కృధి సంచక్షే భుజే అస్యై ।
మహి స్తోతృభ్యో మఘవన్ త్సువీర్యం మథీరుగ్రో న శవసా ॥ 11[13]

(128)

అయంజాయతేత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేపోగ్నిరత్యష్టిః ।

అయం జాయత మనుషో ధరీమణి హోతా యజిష్ఠ ఉశిజామను వ్రత-
మగ్నిః స్వమను వ్రతమ్ । విశ్వశ్రుష్టిః సఖీయతే రయిరివ శ్రవస్యతే ।
అదబ్ధో హోతా ని షదదిళస్పదే పరివీత ఇళస్పదే ॥ 1
తం యజ్ఞసాధమపి వాతయామ-స్యృతస్య పథా నమసా హవిష్మతా
దేవతాతా హవిష్మతా । స న ఊర్జాముపాభృ-త్యయా కృపా న జూర్యతి ।
యం మాతరిశ్వా మనవే పరావతో దేవం భాః పరావతః ॥ 2
ఏవేన సద్యః పర్యేతి పార్థివం ముహుర్గీ రేతో వృషభః కనిక్రద-
ద్దధద్రేతః కనిక్రదత్ । శతం చక్షాణో అక్షభి-ర్దేవో వనేషు తుర్వణిః ।
సదో దధాన ఉపరేషు సాను-ష్వగ్నిః పరేషు సానుషు ॥ 3
స సుక్రతుః పురోహితో దమేదమే ఽగ్నిర్యజ్ఞస్యాధ్వరస్య చేతతి
క్రత్వా యజ్ఞస్య చేతతి । క్రత్వా వేధా ఇషూయతే విశ్వా జాతాని పస్పశే ।
యతో ఘృతశ్రీరతిథిరజాయత వహ్నిర్వేధా అజాయత ॥ 4
క్రత్వా యదస్య తవిషీషు పృఞ్చతే ఽగ్నేరవేణ మరుతాం న భోజ్యే-
షిరాయ న భోజ్యా । సహి ష్మా దానమిన్వతి వసూనాం చ మజ్మనా ।
స నస్త్రాసతే దురితాదభిహ్రుతః శంసాదఘాదభిహ్రుతః ॥ 5 [14]

విశ్వో విహాయా అరతిర్వసుర్దధే హస్తే దక్షిణే తరణిర్న శిశ్రథ-
చ్ఛ్రవస్యయా న శిశ్రథత్ । విశ్వస్మా ఇదిషుధ్యతే దేవత్రా హవ్యమోహిషే ।
విశ్వస్మా ఇత్సుకృతే వారమృణ్వ-త్యగ్నిర్ద్వారా వ్యృణ్వతి ॥ 6

స మానుషే వృజనే శంతమోహితో3 ఽగ్నిర్యజ్ఞేషు జేన్యో న విశ్పతిః
ప్రియో యజ్ఞేషు విశ్పతిః । స హవ్యా మానుషాణా-మిళా కృతాని పత్యతే ।
స నస్త్రాసతే వరుణస్య ధూర్తే-ర్మహో దేవస్య ధూర్తేః । 7

అగ్నిం హోతారమీళతే వసుధితిం ప్రియం చేతిష్ఠమరతిం న్యేరిరే
హవ్యవాహం న్యేరిరే । విశ్వాయుం విశ్వవేదసం హోతారం యజతం కవిమ్ ।
దేవాసో రణ్వమవసే వసూయవో గీర్భీ రణ్వం వసూయవః ॥ 8 [15]

(129)

యంత్వరథమిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిఃపరుచ్ఛేప ఇన్ద్రః షష్ఠ్యా ఇందురత్యష్టిః
అష్టమీనవమ్యావతిశక్వర్యావేకాదశ్యష్టిః ।

యం త్వం రథమిన్ద్ర మేధసాతయే ఽపాకా సన్తమిషిర ప్రణయసి
ప్రానవద్య నయసి । సద్యశ్చిత్తమభిష్టయే కరో వశశ్చ వాజినమ్ ।
సాస్మాకమనవద్య తూతుజాన వేధసా-మిమాం వాచం న వేధసామ్ ॥ 1

స శ్రుధి యః స్మా పృతనాసు కాసు చి-ద్దక్షాయ్య ఇన్ద్ర భరహూతయే నృభి-
రసి ప్రతూర్తయే నృభిః । యః శూరైః స్వఁః సనితా యో విప్రైర్వాజం తరుతా ।
తమీశానాస ఇరధన్త వాజినం పృక్షమత్యం న వాజినమ్ ॥ 2

దస్మో హి ష్మా వృషణం పిన్వసి త్వచం కం చిద్యావీరరరుం శూర మర్త్యం
పరివృణక్షి మర్త్యమ్ । ఇన్ద్రోత తుభ్యం తద్దివే తద్రుద్రాయ స్వయశసే ।
మిత్రాయ వోచం వరుణాయ సప్రథః సుమృళీకాయ సప్రథః ॥ 3

అస్మాకం వ ఇన్ద్రముశ్మసీష్టయే సఖాయం విశ్వాయుం ప్రాసహం యుజం
వాజేషు ప్రాసహం యుజమ్ । అస్మాకం బ్రహ్మోతయే ఽవా పృత్సుషు కాసు చిత్ ।
నహి త్వా శత్రుః స్తరతే స్తృణోషి యం విశ్వం శత్రుం స్తృణోషి యమ్ ॥ 4

ని షూ నమాతిమతిం కయస్య చి-త్తేజిష్ఠాభిరరణిభిర్నోతిభి-
రుగ్రాభిరుగ్రోతిభిః । నేషి ణో యథా పురా- ఽనేనాః శూర మన్యసే ।
విశ్వాని పూరోరప పర్షి వహ్ని-రాసా వహ్నిర్నో అచ్ఛ ॥		5 [16]

ప్ర తద్వోచేయం భవ్యాయేన్దవే హవ్యో న య ఇషవాన్మన్మ రేజతి
రక్షోహా మన్మ రేజతి । స్వయం సో అస్మదా నిదో వధైరజేత దుర్మతిమ్ ।
అవ స్రవేదఘశంసో ఽవతర-మవ క్షుద్రమివ స్రవేత్ ॥		6

వనేమ తద్ధోత్రయా చితన్త్యా వనేమ రయిం రయివః సువీర్యం
రణ్వం సన్తం సువీర్యమ్ । దుర్మన్మానం సుమన్తుభి-రేమిషా పృచీమహి ।
ఆ సత్యాభిరిన్ద్రం ద్యుమ్నహూతిభి-ర్యజత్రం ద్యుమ్నహూతిభిః ॥		7

ప్రప్రా వో అస్మే స్వయశోభిరూతీ పరివర్గ ఇన్ద్రో దుర్మతీనాం
దరీమన్దుర్మతీనామ్ । స్వయం సా రిషయధ్యై యా న ఉపేషే అత్రైః ।
హతేమసన్న వక్షతి క్షిప్తా జూర్ణిర్న వక్షతి ॥		8

త్వం న ఇన్ద్ర రాయా పరీణసా యాహి పథాఁ అనేహసా
పురో యాహ్యరక్షసా । సచస్వ నః పరాక ఆ సచస్వాస్తమీక ఆ ।
పాహి నో దూరాదారాదభిష్టిభిః సదా పాహ్యభిష్టిభిః ॥		9

త్వం న ఇన్ద్ర రాయా తరూషసో-గ్రం చిత్వా మహిమా సక్షదవసే
మహే మిత్రం నావసే । ఓజిష్ఠ త్రాతరవితా రథం కం చిదమర్త్య ।
అన్యమస్మద్రిరిషేః కం చిదద్రివో రిరిక్షన్తం చిదద్రివః ॥		10

పాహి న ఇన్ద్ర సుష్టుత స్రిధో ఽవయాతా సదమిద్దుర్మతీనాం
దేవః సన్దుర్మతీనామ్ । హన్తా పాపస్య రక్షస-స్త్రాతా విప్రస్య మావతః ।
అధా హి త్వా జనితా జీజనద్వసో రక్షోహణం త్వా జీజనద్వసో ॥		11 [17]

(130)

ఏన్ద్రయాహీతి దశర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేప ఇన్ద్రోత్యష్టిరన్త్యాస్త్రిష్టుప్ ।
(అష్టిరిత్యేవప్రయోగః సాధుః) ।

ఏన్ద్ర యాహ్యుప నః పరావతో నాయమచ్ఛా విదథానీవ సత్పతి-
రస్తం రాజేవ సత్పతిః । హవామహే త్వా వయం ప్రయస్వన్తః సుతే సచా ।
పుత్రాసో న పితరం వాజసాతయే మంహిష్ఠం వాజసాతయే ॥ 1

పిబా సోమమిన్ద్ర సువానమద్రిభిః కోశేన సిక్తమవతం న వంసగ-
స్తాతృషాణో న వంసగః । మదాయ హర్యతాయ తే తువిష్టమాయ ధాయసే ।
ఆ త్వా యచ్ఛన్తు హరితో న సూర్య-మహా విశ్వేవ సూర్యమ్ ॥ 2

అవిన్దద్దివో నిహితం గుహా నిధిం వేర్న గర్భం పరివీతమశ్మ-
న్యనన్తే అన్తరశ్మని । వ్రజం వజ్రీ గవామివ సిషాసన్నఙ్గిరస్తమః ।
అపావృణోదిష ఇన్ద్రః పరీవృతా ద్వార ఇషః పరీవృతాః ॥ 3

దాదృహాణో వజ్రమిన్ద్రో గభస్త్యోః క్షద్మేవ తిగ్మమసనాయ సం శ్య-
దహిహత్యాయ సం శ్యత్ । సంవివ్యాన ఓజసా శవోభిరిన్ద్ర మజ్మనా ।
తష్టేవ వృక్షం వనినో ని వృశ్చసి పరశ్వేవ ని వృశ్చసి ॥ 4

త్వం వృథా నద్య ఇన్ద్ర సర్తవే ఽచ్ఛా సముద్రమసృజో రథాఁ ఇవ
వాజయతో రథాఁ ఇవ । ఇత ఊతీరయుఞ్జత సమానమర్థమక్షితమ్ ।
ధేనూరివ మనవే విశ్వదోహసో జనాయ విశ్వదోహసః ॥ 5 [18]

ఇమాం తే వాచం వసూయన్త ఆయవో రథం న ధీరః స్వపా అతక్షిషుః
సుమ్నాయ త్వామతక్షిషుః । శుమ్భన్తో జేన్యం యథా వాజేషు విప్ర వాజినమ్ ।
అత్యమివ శవసే సాతయే ధనా విశ్వా ధనాని సాతయే ॥ 6

భినత్పురో నవతిమిన్ద్ర పూరవే దివోదాసాయ మహి దాశుషే నృతో
వజ్రేణ దాశుషే నృతో । అతిథిగ్వాయ శమ్బరం గిరేరుగ్రో అవాభరత్ ।
మహో ధనాని దయమాన ఓజసా విశ్వా ధనాన్యోజసా ॥ 7

ఇన్ద్రః సమత్సు యజమానమార్యం ప్రావద్విశ్వేషు శతమూతిరాజిషు
స్వర్మీళ్హేష్వాజిషు । మనవే శాసదవ్రతా-న్త్వచం కృష్ణామరన్ధయత్ ।
దక్షన్న విశ్వం తతృషాణమోషతి న్యర్శసానమోషతి ॥ 8

సూరశ్చక్రం ప్ర వృహజ్జాత ఓజసా ప్రపిత్వే వాచమరుణో ముషాయతీ-
శాన ఆ ముషాయతి । ఉశనా యత్పరావతో ఽజగన్నూతయే కవే ।
సుమ్నాని విశ్వా మనుషేవ తుర్వణి-రహా విశ్వేవ తుర్వణిః ॥ 9

స నో నవ్యేభిర్వృషకర్మన్నుక్థైః పురాం దర్తః పాయుభిః పాహి శగ్మైః ।
దివోదాసేభిరిన్ద్ర స్తవానో వావృధీథా అహోభిరివ ద్యౌః ॥ 10 [19]

(131)

ఇన్ద్రాయహీతి సప్తర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేప ఇన్ద్రోత్యష్టిః ।

ఇన్ద్రాయ హి ద్యౌరసురో అనమ్నతే-న్ద్రాయ మహీ పృథివీ వరీమభి-
ర్ద్యుమ్నసాతా వరీమభిః । ఇన్ద్రం విశ్వే సజోషసో దేవాసో దధిరే పురః ।
ఇన్ద్రాయ విశ్వా సవనాని మానుషా రాతాని సన్తు మానుషా ॥ 1

విశ్వేషు హి త్వా సవనేషు తుఞ్జతే సమానమేకం వృషమణ్యవః పృథక్
స్వః సనిష్యవః పృథక్ । తం త్వా నావం న పర్షణిం శూషస్య ధురి ధీమహి ।
ఇన్ద్రం న యజ్ఞైశ్చితయన్త ఆయవః స్తోమేభిరిన్ద్రమాయవః ॥ 2

వి త్వా తతస్రే మిథునా అవస్యవో వ్రజస్య సాతా గవ్యస్య నిఃసృజః
సక్షన్త ఇన్ద్ర నిఃసృజః । యద్గవ్యన్తా ద్వా జనా స్వ౩ర్యన్తా సమూహసి ।
ఆవిష్కరిక్రద్వృషణం సచాభువం వజ్రమిన్ద్ర సచాభువమ్ ॥ 3

విదుష్టే అస్య వీర్యస్య పూరవః　పురో యదిన్ద్ర శారదీరవాతిరః
సాసహానో అవాతిరః । శాసస్తమిన్ద్ర మర్త్య-మయజ్యుం శవసస్పతే ।
మహీమముష్ణాః పృథివీమిమా అపో　మన్దసాన ఇమా అపః ॥　　4
ఆదిత్తే అస్య వీర్యస్య చర్కిర-న్మదేషు వృషన్నుశిజో యదావిథ
సఖీయతో యదావిథ । చకర్థ కారమేభ్యః　పృతనాసు ప్రవన్తవే ।
తే అన్యామన్యాం నద్యం సనిష్ణత　శ్రవస్యన్తః సనిష్ణత ॥　　5
ఉతో నో అస్యా ఉషసో జుషేత హ్య౧ర్కస్య బోధి హవిషో హవీమభిః
స్వర్షాతా హవీమభిః । యదిన్ద్ర హన్తవే మృధో　వృషా వజ్రిఞ్చికేతసి ।
ఆ మే అస్య వేధసో నవీయసో　మన్మ శ్రుధి నవీయసః ॥　　6
త్వం తమిన్ద్ర వావృధానో అస్మయు-రమిత్రయన్తం తువిజాత మర్త్యం
వజ్రేణ శూర మర్త్యమ్ । జహి యో నో అఘాయతి　శృణుష్వ సుశ్రవస్తమః ।
రిష్టం న యామన్నప భూతు దుర్మతి-ర్విశ్వాప భూతు దుర్మతిః ॥　　7 [20]

(132)

త్వయావయమితిషడృచస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః
పరుచ్ఛేప ఇన్ద్రో యువంతమిన్ద్రేత్యర్ధర్చ ఇన్ద్రాపర్వతావత్యష్టిః ।

త్వయా వయం మఘవన్పూర్వ్యే ధన　ఇన్ద్రత్వోతాః సాసహ్యామ పృతన్యతో
వనుయామ వనుష్యతః । నేదిష్ఠే అస్మిన్నహ-న్యధి వోచా ను సున్వతే ।
అస్మిన్యజ్ఞే వి చయేమా భరే కృతం　వాజయన్తో భరే కృతమ్ ॥　　1
స్వర్జేషే భర ఆప్రస్య వక్మ-న్యుషర్బుధః స్వస్మిన్నఞ్జసి　క్రాణస్య
స్వస్మిన్నఞ్జసి । అహన్నిన్ద్రో యథా విదే　శీర్ష్ణాశీర్ష్ణోపవాచ్యః ।
అస్మత్రా తే సధ్ర్యక్సన్తు రాతయో　భద్రా భద్రస్య రాతయః ॥　　2

తత్తు ప్రయః ప్రత్నథా తే శుశుక్వనం యస్మిన్యజ్ఞే వారమకృణ్వత క్షయ-
మృతస్య వారసి క్షయమ్ । వి తద్వోచేరధ ద్వితా-ఽన్తః పశ్యన్తి రశ్మిభిః ।
స ఘా విదే అన్విన్ద్రో గవేషణో బన్ధుక్షిద్భ్యో గవేషణః ॥ 3

నూ ఇత్థా తే పూర్వథా చ ప్రవాచ్యం యదఙ్గిరోభ్యో ఽవృణోరప వ్రజ-
మిన్ద్ర శిక్షన్నప వ్రజమ్ । ఐభ్యః సమాన్యా దిశా ఽస్మభ్యం జేషి యోత్సి చ ।
సున్వద్భ్యో రన్ధయా కం చిదవ్రతం హృణాయన్తం చిదవ్రతమ్ ॥ 4

సం యజ్జనాన్క్రతుభిః శూర ఈక్షయ-ద్ధనే హితే తరుషన్త శ్రవస్యవః
ప్ర యక్షన్త శ్రవస్యవః । తస్మా ఆయుః ప్రజావది-ద్బాధే అర్చన్త్యోజసా ।
ఇన్ద్ర ఓక్యం దిధిషన్త ధీతయో దేవాఁ అచ్ఛా న ధీతయః ॥ 5

యువం తమిన్ద్రాపర్వతా పురోయుధా యో నః పృతన్యాదప తంతమిద్ధతం
వజ్రేణ తంతమిద్ధతమ్ । దూరే చత్తాయ ఛన్త్సద్-ద్గహనం యదినక్షత్ ।
అస్మాకం శత్రూన్పరి శూర విశ్వతో దర్మా దర్షీష్ట విశ్వతః ॥ 6 [21]

(133)

ఉభేపునామీతి సప్తర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః
పరుచ్ఛేపఇన్ద్ర ఆద్యాత్రిష్టుప్ ద్వితీయాది తిస్రోనుష్టుభః
పఞ్చమీగాయత్రీ షష్ఠీధృతిః సప్తమ్యష్టిః ।

ఉభే పునామి రోదసీ ఋతేన ద్రుహో దహామి సం మహీరనిన్ద్రాః ।
అభివ్లగ్య యత్ర హతా అమిత్రా వైలస్థానం పరి తృళ్హా అశేరన్ ॥ 1

అభివ్లగ్యా చిదద్రివః శీర్షా యాతుమతీనామ్ ।
ఛిన్ధి వటూరిణా పదా మహావటూరిణా పదా ॥ 2

అవాసాం మఘవఞ్జహి శర్ధో యాతుమతీనామ్ ।
వైలస్థానకే అర్మకే మహావైలస్థే అర్మకే ॥ 3

యా సాం త్రిస్రః పఞ్చాశతో ఽభివ్లఙ్గైరపావపః ।
తత్సు తే మనాయతి తకత్సు తే మనాయతి ॥ 4

పిశఙ్గభృష్టిమమ్భృణం పిశాచిమిన్ద్ర సం మృణ । సర్వం రక్షో ని బర్హయ ॥ 5

అవర్మహ ఇన్ద్ర దాదృహి శ్రుధీ నః శుశోచ హి ద్యౌః క్షా న భీషా ఽ అద్రివో
ఘృణాన్న భీషా ఽ అద్రివః । శుష్మిన్తమో హి శుష్మిభి-ర్వధైరుగ్రేభిరీయసే ।
అపూరుషఘ్నో అప్రతీత శూర సత్వభి-స్త్రిసప్తైః శూర సత్వభిః ॥ 6

వనోతి హి సున్వన్క్షయం పరీణసః సున్వానో హి ష్మా యజత్యవ ద్విషో
దేవానామవ ద్విషః । సున్వాన ఇత్సిషాసతి సహస్రా వాజ్యవృతః ।
సున్వానాయేన్ద్రో దదాత్యాభువం రయిం దదాత్యాభువమ్ ॥ 7 [22]

[వింశోనువాకః ॥ సూ. 134-139]

(134)

ఆత్వాజువఇతి షడృచస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేపో వాయురత్యష్టిరంత్యాష్టిః ।

ఆ త్వా జువో రారహాణా అభి ప్రయో వాయో వహన్త్విహ పూర్వపీతయే
సోమస్య పూర్వపీతయే । ఊర్ధ్వా తే అను సూనృతా మనస్తిష్ఠతు జానతీ ।
నియుత్వతా రథేనా యాహి దావనే వాయో మఖస్య దావనే ॥ 1

మన్దన్తు త్వా మన్దినో వాయవిన్దవో ఽస్మత్క్రాణాసః సుకృతా అభిద్యవో
గోభిః క్రాణా అభిద్యవః । యద్ధ క్రాణా ఇరధ్యై దక్షం సచన్త ఊతయః ।
సధ్రీచీనా నియుతో దావనే ధియ ఉప బ్రువత ఈం ధియః ॥ 2

వాయుర్యుఙ్క్తే రోహితా వాయురరుణా వాయూ రథే అజిరా ధురి వోళ్హవే
వహిష్ఠా ధురి వోళ్హవే । ప్ర బోధయా పురంధిం జార ఆ ససతీమివ ।
ప్ర చక్షయ రోదసీ వాసయోషసః శ్రవసే వాసయోషసః ॥ 3

తుభ్యముషాసః శుచయః పరావతి భద్రా వస్త్రా తన్వతే దంసు రశ్మిషు
చిత్రా నవ్యేషు రశ్మిషు । తుభ్యం ధేనుః సబర్దుఘా విశ్వా వసూని దోహతే ।
అజనయో మరుతో వక్షణాభ్యో దివ ఆ వక్షణాభ్యః ॥ 4

తుభ్యం శుక్రాసః శుచయస్తురణ్యవో మదేషూగ్రా ఇషణన్త భుర్వణ్య-
పామిషన్త భుర్వణి । త్వాం త్సారీ దసమానో భగమీట్టే తక్వవీయే ।
త్వం విశ్వస్మాద్భువనాత్పాసి ధర్మణా-సుర్యాత్పాసి ధర్మణా ॥ 5

త్వం నో వాయవేషామపూర్వ్యః సోమానాం ప్రథమః పీతిమర్హసి
సుతానాం పీతిమర్హసి । ఉతో విహుత్మతీనాం విశాం వవర్జుషీణామ్ ।
విశ్వా ఇత్తే ధేనవో దుహ్ర ఆశిరం ఘృతం దుహ్రత ఆశిరమ్ ॥ 6 [23]

(135)

స్తీర్ణంబర్హిరితి నవర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిఃపరుచ్ఛేపో వాయుశ్చతుర్థ్యాదిపంచానా మిన్ద్రోవా అత్యష్టిః సప్తమ్యష్టమ్యావష్టీ ।

స్తీర్ణం బర్హిరుప నో యాహి వీతయే సహస్రేణ నియుతా నియుత్వతే
శతినీభిర్నియుత్వతే । తుభ్యం హి పూర్వపీతయే దేవా దేవాయ యేమిరే ।
ప్ర తే సుతాసో మధుమన్తో అస్థిర-న్మదాయ క్రత్వే అస్థిరన్ ॥ 1

తుభ్యాయం సోమః పరిపూతో అద్రిభిః స్పార్హా వసానః పరి కోశమర్షతి
శుక్రా వసానో అర్షతి । తవాయం భాగ ఆయుషు సోమో దేవేషు హూయతే ।
వహ వాయో నియుతో యాహ్యస్మయు-ర్జుషాణో యాహ్యస్మయుః ॥ 2

ఆ నో నియుద్భిః శతినీభిరధ్వరం సహస్రిణీభిరుప యాహి వీతయే
వాయో హవ్యాని వీతయే । తవాయం భాగ ఋత్వియః సరశ్మిః సూర్యే సచా ।
అధ్వర్యుభిర్భరమాణా అయంసత వాయో శుక్రా అయంసత ॥ 3

ఆ వాం రథో నియుత్వాన్వక్షదవసే ఉభి ప్రయాంసి సుధితాని వీతయే
వాయో హవ్యాని వీతయే । పిబతం మధ్వో అన్ధసః పూర్వపేయం హి వాం హితమ్ ।
వాయవా చన్ద్రేణ రాధసా గత-మిన్ద్రశ్చ రాధసా గతమ్ ॥ 4
ఆ వాం ధియో వవృత్యురధ్వరాఀ ఉపే-మమిన్దుం మర్మృజన్త వాజిన-
మాశుమత్యం న వాజినమ్ । తేషాం పిబతమస్మయూ ఆ నో గన్తమిహోత్యా ।
ఇన్ద్రవాయూ సుతానామద్రిభిర్యువం మదాయ వాజదా యువమ్ ॥ 5 [24]

ఇమే వాం సోమా అప్స్వా సుతా ఇహా-ధ్వర్యుభిర్భరమాణా అయంసత
వాయో శుక్రా అయంసత । ఏతే వామభ్యసృక్షత తిరః పవిత్రమాశవః ।
యువాయవో ఽతి రోమాణ్యవ్యయా సోమాసో అత్యవ్యయా ॥ 6
అతి వాయో ససతో యాహి శశ్వతో యత్ర గ్రావా వదతి తత్ర గచ్ఛతం
గృహమిన్ద్రశ్చ గచ్ఛతమ్ । వి సూనృతా దదృశే రీయతే ఘృత-మా పూర్ణయా
నియుతా యాథో అధ్వర-మిన్ద్రశ్చ యాథో అధ్వరమ్ ॥ 7
అత్రాహ తద్వహేథే మధ్వ ఆహుతిం యమశ్వత్థముపతిష్ఠన్త జాయవో
ఽస్మే తే సన్తు జాయవః । సాకం గావః సువతే పచ్యతే యవో న తే
వాయ ఉప దస్యన్తి ధేనవో నాప దస్యన్తి ధేనవః ॥ 8
ఇమే యే తే సు వాయో బాహ్వోజసో ఽన్తర్నదీ తే పతయన్త్యుక్షణో
మహి వ్రాధన్త ఉక్షణః । ధన్వఞ్చిద్యే అనాశవో జీరాశ్చిదగిరౌకసః ।
సూర్యస్యేవ రశ్మయో దుర్నియన్తవో హస్తయోర్దుర్నియన్తవః ॥ 9 [25]

(136)

ప్రసుజ్యేష్ఠమితి సప్తర్చస్యసూక్తస్య దైవోదాసిఃపరుచ్ఛేపో మిత్రావరుణౌ నమోదివ ఇత్యస్యా రోదసీ మిత్రావరుణేన్ద్రాగ్న్యర్యమభగసోమాదేవతాః ఊతీదేవానామిత్యస్యా దేవమరుదగ్నిమిత్రవరుణ మఘవంతోదేవతా అత్యష్టిః అంత్యా త్రిష్టుప్ ।

ప్ర సు జ్యేష్ఠం నిచిరాభ్యాం బృహన్నమో హవ్యం మతిం భరతా మృళయద్భ్యాం
స్వాదిష్ఠం మృళయద్భ్యామ్ । తా సమ్రాజా ఘృతాసుతీ యజ్ఞేయజ్ఞ ఉపస్తుతా ।
అథైనోః క్షత్రం న కుతశ్చనాధృషే దేవత్వం నూ చిదాధృషే ॥ 1

అదర్శి గాతురురవే వరీయసీ పన్థా ఋతస్య సమయంస్త రశ్మిభి-
శ్చక్షుర్భగస్య రశ్మిభిః । ద్యుక్షం మిత్రస్య సాదన-మర్యమ్ణో వరుణస్య చ ।
అథా దధాతే బృహదుక్థ్యం౨ం వయ ఉపస్తుత్యం బృహద్వయః ॥ 2

జ్యోతిష్మతీమదితిం ధారయత్క్షితిం స్వర్వతీమా సచేతే దివేదివే
జాగృవాంసా దివేదివే । జ్యోతిష్మ త్క్షత్రమాశాతే ఆదిత్యా దానునస్పతీ ।
మిత్రస్తయోర్వరుణో యాతయజ్జనో ౭ర్యమా యాతయజ్జనః ॥ 3

అయం మిత్రాయ వరుణాయ శంతమః సోమో భూత్వవపానేష్వాభగో
దేవో దేవేష్వాభగః । తం దేవాసో జుషేరత విశ్వే అద్య సజోషసః ।
తథా రాజానా కరథో యదీమహ ఋతావానా యదీమహే ॥ 4

యో మిత్రాయ వరుణాయావిధజ్జనో ౭నర్వాణం తం పరిపాతో అంహసో
దాశ్వాంసం మర్తమంహసః । తమర్యమాభి రక్ష-త్యృజూయన్తమను వ్రతమ్ ।
ఉక్థైర్య ఏనోః పరిభూషతి వ్రతం స్తోమైరాభూషతి వ్రతమ్ ॥ 5

నమో దివే బృహతే రోదసీభ్యాం మిత్రాయ వోచం వరుణాయ మీళ్హుషే
సుమృళీకాయ మీళ్హుషే । ఇన్ద్రమగ్నిముప స్తుహి ద్యుక్షమర్యమణం భగమ్ ।
జ్యోగ్జీవన్తః ప్రజయా సచేమహి సోమస్యోతీ సచేమహి ॥ 6

ఊతీ దేవానాం వయమిన్ద్రవన్తో మంసీమహి స్వయశసో మరుద్భిః ।
అగ్నిర్మిత్రో వరుణః శర్మ యంస-న్తదశ్యామ మఘవానో వయం చ ॥ 7 [26]

॥ ఇతి ద్వితీయోష్టకే ప్రథమోధ్యాయః ॥

॥ నవమాధ్యాయే వర్గాః 26 సూక్తాని 15 ఋచః 137 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తాని 119 ఋచః 1147 ॥

[ద్వితీయో ఽధ్యాయః ॥ వర్గాః 1-27]

(137)

సుషుమేతి తృచస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేపో మిత్రావరుణావతిశక్వరీ ।

సుషుమా యాతమద్రిభి-ర్గోశ్రీతా మత్సరా ఇమే సోమాసో మత్సరా ఇమే ।
ఆ రాజానా దివిస్పృశా ఽస్మత్రా గన్తముప నః ।
ఇమే వాం మిత్రావరుణా గవాశిరః సోమాః శుక్రా గవాశిరః ॥ 1

ఇమ ఆ యాతమిన్దవః సోమాసో దధ్యాశిరః సుతాసో దధ్యాశిరః ।
ఉత వాముషసో బుధి సాకం సూర్యస్య రశ్మిభిః ।
సుతో మిత్రాయ వరుణాయ పీతయే చారుర్ఋతాయ పీతయే ॥ 2

తాం వాం ధేనుం న వాసరీ-మంశుం దుహన్త్యద్రిభిః సోమం దుహన్త్యద్రిభిః ।
అస్మత్రా గన్తముప నో ఽర్వాఞ్చాసోమపీతయే ।
అయం వాం మిత్రావరుణా నృభిః సుతః సోమ ఆ పీతయే సుతః ॥ 3 [1]

(138)

ప్రప్రపూష్ణ ఇతి చతుర్ఋచస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేపః పూషాత్యష్టిః

ప్రప్ర పూష్ణస్తువిజాతస్య శస్యతే మహిత్వమస్య తవసో న తన్దతే
స్తోత్రమస్య న తన్దతే । అర్చామి సుమ్నయన్నహ-మన్త్యూతిం మయోభువమ్ ।
విశ్వస్య యో మన ఆయుయువే మఖో దేవ ఆయుయువే మఖః ॥ 1

ప్ర హి త్వా పూషన్నజిరం న యామని స్తోమేభిః కృణ్వ ఋణవో యథా మృధ
ఉష్ట్రో న పీపరో మృధః । హువే యత్త్వా మయోభువం దేవం సఖ్యాయ మర్త్యః ।
అస్మాకమాఙ్గూషా న్ద్యుమ్నినస్కృధి వాజేషు ద్యుమ్నినస్కృధి ॥ 2

యస్య తే పూష న్త్సఖ్యే విపన్యవః　క్రత్వా చిత్సన్తో ఽవసా బుభుజ్రిర
ఇతి క్రత్వా బుభుజ్రిరే । తామను త్వా నవీయసీం　నియుతం రాయ ఈమహే ।
అహేళమాన ఉరుశంస సరీ భవ　వాజేవాజే సరీ భవ ॥　　3

అస్యా ఊ షు ణ ఉప సాతయే భువో　ఽహేళమానో రరివాఀ అజాశ్వ
శ్రవస్యతామజాశ్వ । ఓ షు త్వా వవృతీమహి　స్తోమేభిర్దస్మ సాధుభిః ।
నహి త్వా పూషన్నతిమన్య ఆఘృణే　న తే సఖ్యమపహ్నువే ॥　　4 [2]

(139)

అస్తుశ్రౌషడిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య దైవోదాసిః పరుచ్ఛేప ఆద్యాయా విశ్వేదేవాః ద్వితీయాయా మిత్రావరుణౌ తృతీయాదితిసృణామాశ్వినౌ షష్ఠ్యాఇన్ద్రః సప్తమ్యాఅగ్ని రష్టమ్యామరుతో నవమ్యాఇన్ద్రాగ్నీ దశమ్యాబృహస్పతి రంత్యాయావిశ్వేదేవా అత్యష్టిః పఞ్చమీ బృహత్యంత్యాత్రిష్టుప్ । (వైశ్వదేవమేతత్సూక్తం । అత్ర ప్రత్యేకందేవతా విభాగస్త్వాకర ఏవ పఠితః । అనయైవదిశాసర్వత్రాపి వైశ్వదేవసూక్తే దేవతా విభాగః కర్తవ్య ఇతి హి తదనుజ్ఞా । యథాహ-ఏవమన్యాసామపి సూక్త ప్రయోగే వైశ్వదేవత్వం సూక్తభేదప్రయోగేతు యల్లిఙ్గం సా దేవతేతి) ।

అస్తు శ్రౌషట్పురో అగ్నిం ధియా దధ　ఆ ను తచ్ఛర్ధో దివ్యం వృణీమహ
ఇన్ద్రవాయూ వృణీమహే । యద్ధ క్రాణా వివస్వతి　నాభా సందాయి నవ్యసీ ।
అధ ప్ర సూ న ఉప యన్తు ధీతయో　దేవాఀ అచ్ఛా న ధీతయః ॥　　1

యద్ధత్యన్మిత్రావరుణావృతాద-ధ్యాదదాథే అనృతం స్వేన మన్యునా
దక్షస్య స్వేన మన్యునా । యువోరిత్థాధి సద్మ-స్వపశ్యామ హిరణ్యయమ్ ।
ధీభిశ్చన మనసా స్వేభిరక్షభిః　సోమస్య స్వేభిరక్షభిః ॥　　2

యువాం స్తోమేభిర్దేవయన్తో అశ్వినా　ఽఽశ్రావయన్త ఇవ శ్లోకమాయవో
యువాం హవ్యాభ్యా3 యవః । యువోర్విశ్వా అధి శ్రియః　పృక్షశ్చ విశ్వవేదసా ।
ప్రుషాయన్తే వాం పవయో హిరణ్యయే　రథే దస్రా హిరణ్యయే ॥　　3

అచేతి దస్రా వ్యు౨ నాకమృణ్వథో యుఞ్జతే వాం రథయుజో దివిష్టి-
ష్వధ్వస్మానో దివిష్టిషు । అధి వాం స్థామ వన్ధురే రథే దస్రా హిరణ్యయే ।
పథేవ యన్తావనుశాసతా రజో ఽఞ్జసా శాసతా రజః ॥ 4

శచీభిర్నః శచీవసూ దివా నక్తం దశస్యతమ్ ।
మా వాం రాతిరుప దస్త్కదా చనా-స్మద్రాతిః కదా చన ॥ 5 [3]

వృషన్నిన్ద్ర వృషపాణాస ఇన్దవ ఇమే సుతా అద్రిషుతాస ఉద్భిద-
స్తుభ్యం సుతాస ఉద్భిదః । తే త్వా మన్దన్తు దావనే మహే చిత్రాయ రాధసే ।
గీర్భిర్గిర్వాహః స్తవమాన ఆ గహి సుమృళీకో న ఆ గహి ॥ 6

ఓ షూ ణో అగ్నే శృణుహి త్వమీళితో దేవేభ్యో బ్రవసి యజ్ఞియేభ్యో
రాజభ్యో యజ్ఞియేభ్యః । యద్ధ త్యామఙ్గిరోభ్యో ధేనుం దేవా అదత్తన ।
వి తాం దుద్రే అర్యమా కర్తరీ సచాఀ ఏష తాం వేద మే సచా ॥ 7

మో షు వో అస్మదభి తాని పౌంస్యా సనా భూవన్ద్యుమ్నాని మోత జారిషు-
రస్మత్పురోత జారిషుః । యద్వశ్చిత్రం యుగేయుగే నవ్యం ఘోషాదమర్త్యమ్ ।
అస్మాసు తన్మరుతో యచ్చ దుష్టరం దిధృతా యచ్చ దుష్టరమ్ ॥ 8

దధ్యఙ్ హ మే జనుషం పూర్వో అఙ్గిరాః ప్రియమేధః కణ్వో అత్రిర్మనుర్విదు-
స్తే మే పూర్వే మనుర్విదుః । తేషాం దేవేష్వాయతి-రస్మాకం తేషు నాభయః ।
తేషాం పదేన మహ్యా నమే గిరే-న్ద్రాగ్నీ ఆ నమే గిరా ॥ 9

హోతా యక్షద్వనినో వన్త వార్యం బృహస్పతిర్యజతి వేన ఉక్షభిః
పురువారేభిరుక్షభిః । జగృభ్మా దూరఆదిశం శ్లోకమద్రేరధ త్మనా ।
అధారయదరరిన్దాని సుక్రతుః పురూ సద్మాని సుక్రతుః ॥ 10

యే దేవాసో దివ్యేకాదశ స్థ పృథివ్యామధ్యేకాదశ స్థ ।
అప్సుక్షితో మహినైకాదశ స్థ తే దేవాసో యజ్ఞమిమం జుషధ్వమ్ ॥ 11 [4]

(140) [ఏకవింశోనువాకః ॥ సూ. 140-156]

వేదిషద ఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిర్జగతీ అంత్యేద్వే త్రిష్టుభౌ దశమీ త్రిష్టుబ్వా ।

వేదిషదే ప్రియధామాయ సుద్యుతే ధాసిమివ ప్ర భరా యోనిమగ్నయే ।
వస్త్రేణేవ వాసయా మన్మనా శుచిం జ్యోతీరథం శుక్రవర్ణం తమోహనమ్ ॥ 1
అభి ద్విజన్మా త్రివృదన్నమృజ్యతే సంవత్సరే వావృధే జగ్ధమీ పునః ।
అన్యస్యాసా జిహ్వయా జేన్యో వృషా న్య౧న్యేన వనినో మృష్ట వారణః ॥ 2
కృష్ణప్రుతౌ వేవిజే అస్య సక్షితా ఉభా తరేతే అభి మాతరా శిశుమ్ ।
ప్రాచాజిహ్వం ధ్వసయన్తం తృషుచ్యుత-మా సాచ్యం కుపయం వర్ధనం పితుః ॥ 3
ముముక్ష్వో౩ మనవే మానవస్యతే రఘుద్రువః కృష్ణసీతాస ఊ జువః ।
అసమనా అజిరాసో రఘుష్యదో వాతజూతా ఉప యుజ్యన్త ఆశవః ॥ 4
ఆదస్య తే ధ్వసయన్తో వృథేరతే కృష్ణమభ్వం మహి వర్పః కరిక్రతః ।
యత్సీం మహీమవనిం ప్రాభి మర్మృశ-దభిశ్వసన్ త్స్తనయన్నేతి నానదత్ ॥ 5 [5]

భూషన్న యోధి బభ్రూషు నమ్నతే వృషేవ పత్నీరభ్యేతి రోరువత్ ।
ఓజాయమానస్తన్వశ్చ శుమ్భతే భీమో న శృఙ్గా దవిధావ దుర్గృభిః ॥ 6
స సంస్తిరో విష్టిరః సం గృభాయతి జానన్నేవ జానతీర్నిత్య ఆ శయే ।
పునర్వర్ధన్తే అపి యన్తి దేవ్య-మన్యద్వర్పః పిత్రోః కృణ్వతే సచా 7
తమగ్రువః కేశినీః సం హి రేభిర ఊర్ధ్వాస్తస్థుర్మమ్రుషీః ప్రాయవే పునః ।
తాసాం జరాం ప్రముఞ్చన్నేతి నానద-దసుం పరం జనయఞ్జీవమస్తృతమ్ 8

అధీవాసం పరి మాతూ రిహన్నహ తువిగ్రేభిః సత్వభిర్యాతి వి జ్రయః ।
వయో దధత్పద్వతే రేరిహత్సదా-ఽను శ్యేనీ సచతే వర్తనీరహ ॥ 9
అస్మాకమగ్నే మఘవత్సు దీది-హ్యధ శ్వసీవాన్వృషభో దమూనాః ।
అవాస్యా శిశుమతీరదీదే-ర్వర్మేవ యుత్సు పరిజర్భురాణః ॥ 10 [6]

ఇదమగ్నే సుధితం దుర్ధితాదధి ప్రియాదు చిన్మన్మనః ప్రేయో అస్తు తే ।
యత్తే శుక్రం తన్వో3 రోచతే శుచి తేనాస్మభ్యం వనసే రత్నమా త్వమ్ ॥ 11
రథాయ నావముత నో గృహాయ నిత్యారిత్రాం పద్వతీం రాస్యగ్నే ।
అస్మాకం వీరాఀ ఉత నో మఘోనో జనాఀశ్చ యా పారయాచ్ఛర్మ యా చ ॥ 12
అభీ నో అగ్న ఉక్థమిజ్జుగుర్యా ద్యావాక్షామా సిన్ధవశ్చ స్వగూర్తాః ।
గవ్యం యవ్యం యన్తో దీర్ఘాహే-షం వరమరుణ్యో వరన్త ॥ 13 [7]

(141)

బళిత్థేతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిర్జగతీ అంత్యేద్వే త్రిష్టుభౌ ।

బళిత్థా తద్వపుషే ధాయి దర్శతం దేవస్య భర్గః సహసో యతో జని ।
యదీముప హ్వరతే సాధతే మతి-ర్ఋతస్య ధేనా అనయన్త సస్రుతః ॥ 1
పృక్షో వపుః పితుమాన్నిత్య ఆ శయే ద్వితీయమా సప్తశివాసు మాతృషు ।
తృతీయమస్య వృషభస్య దోహసే దశప్రమతిం జనయన్త యోషణః ॥ 2
నిర్యదీం బుధ్నాన్మహిషస్య వర్పస ఈశానాసః శవసా క్రన్త సూరయః ।
యదీమను ప్రదివో మధ్వ ఆధవే గుహా సన్తం మాతరిశ్వా మథాయతి ॥ 3
ప్ర యత్పితుః పరమాన్నీయతే ప-ర్యా పృక్షుధో వీరుధో దంసు రోహతి ।
ఉభా యదస్య జనుషం యదిన్వత ఆదిద్యవిష్ఠో అభవద్ఘృణా శుచిః ॥ 4
ఆదిన్మాతౄరావిశద్యాస్వా శుచి-రహింస్యమాన ఉర్వియా వి వావృధే ।
అను యత్పూర్వా అరుహత్సనాజువో ని నవ్యసీష్వవరాసు ధావతే ॥ 5 [8]

ఆదిద్ధోతారం వృణతే దివిష్టిషు   భగమివ పపృచానాస ఋఞ్జతే ।
దేవాన్యత్క్రత్వా మజ్మనా పురుష్టుతో   మర్తం శంసం విశ్వధా వేతి ధాయసే ॥ 6
వి యదస్థాద్యజతో వాతచోదితో   హ్వారో న వక్వా జరణా అనాకృతః ।
తస్య పత్మన్దక్షుషః కృష్ణజంహసః   శుచిజన్మనో రజ ఆ వ్యధ్వనః ॥ 7
రథో న యాతః శిక్వభిః కృతో   ద్యామఙ్గేభిరరుషేభిరీయతే ।
ఆదస్య తే కృష్ణాసో దక్షి సూరయః   శూరస్యేవ త్వేషథాదీషతే వయః ॥ 8
త్వయా హ్యగ్నే వరుణో ధృతవ్రతో   మిత్రః శాశద్రే అర్యమా సుదానవః ।
యత్సీమను క్రతునా విశ్వథా విభు-రరాన్న నేమిః పరిభూరజాయథాః ॥ 9
త్వమగ్నే శశమానాయ సున్వతే   రత్నం యవిష్ఠ దేవతాతిమిన్వసి ।
తం త్వా ను నవ్యం సహసో యువన్వయం   భగం న కారే మహిరత్న ధీమహి ॥ 10
అస్మే రయిం న స్వర్థం దమూనసం   భగం దక్షం న పపృచాసి ధర్ణసిమ్ ।
రశ్మీఀరివ యో యమతి జన్మనీ ఉభే   దేవానాం శంసమృత ఆ చ సుక్రతుః ॥ 11
ఉత నః సుద్యోత్మా జీరాశ్వో   హోతా మన్ద్రః శృణవచ్చన్ద్రరథః ।
స నో నేషన్నేషతమైరమూరో   ఽగ్నిర్వామం సువితం వస్యో అచ్ఛ ॥ 12
అస్తావ్యగ్నిః శిమీవద్భిరర్కైః   సామ్రాజ్యాయ ప్రతరం దధానః ।
అమీ చ యే మఘవానో వయం చ   మిహం న సూరో అతి నిష్టతన్యుః ॥ 13 [9]

(142)

సమిద్ధోఅగ్న ఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా ఋషిః ఇధ్మస్తనూనపాన్నరాశంస ఇళోబర్హిర్దేవీర్ద్వార ఉషాసానక్తాదైవ్యౌహోతారౌసరస్వతీళా భారత్యస్త్వష్టా వనస్పతిః స్వాహాకృతయ ఇతి క్రమేణ దేవతాః అంత్యాయా ఇన్ద్రోనుష్టుప్ ।

సమిద్ధో అగ్న ఆ వహ   దేవాఀ అద్య యతస్రుచే ।
తన్తుం తనుష్వ పూర్వ్యం   సుతసోమాయ దాశుషే 1

ఘృతవన్తముప మాసి　మధుమన్తం తనూనపాత్ ।
యజ్ఞం విప్రస్య మావతః　శశమానస్య దాశుషః ॥　　2
శుచిః పావకో అద్భుతో　మధ్వా యజ్ఞం మిమిక్షతి ।
నరాశంసస్త్రిరా దివో　దేవో దేవేషు యజ్ఞియః ॥　　3
ఈళితో అగ్న ఆ వహే-న్ద్రం చిత్రమిహ ప్రియమ్ ।
ఇయం హి త్వా మతిర్మమా-చ్ఛా సుజిహ్వ వచ్యతే ॥　　4
స్తృణానాసో యతస్రుచో　బర్హిర్యజ్ఞే స్వధ్వరే ।
వృఞ్జే దేవవ్యచస్తమ-మిన్ద్రాయ శర్మ సప్రథః ॥　　5
వి శ్రయన్తామృతావృధః　ప్రయై దేవేభ్యో మహీః ।
పావకాసః పురుస్పృహో　ద్వారో దేవీరసశ్చతః ॥　　6 [10]

ఆ భన్దమానే ఉపాకే　నక్తోషాసా సుపేశసా ।
యహ్వీ ఋతస్య మాతరా　సీదతాం బర్హిరా సుమత్ ॥　　7
మన్ద్రజిహ్వా జుగుర్వణీ　హోతారా దైవ్యా కవీ ।
యజ్ఞం నో యక్షతామిమం　సిధ్రమద్య దివిస్పృశమ్ ॥　　8
శుచిర్దేవేష్వర్పితా　హోత్రా మరుత్సు భారతీ ।
ఇళా సరస్వతీ మహీ　బర్హిః సీదన్తు యజ్ఞియాః ॥　　9
తన్నస్తురీపమద్భుతం　పురు వారం పురు త్మనా ।
త్వష్టా పోషాయ వి ష్యతు　రాయే నాభా నో అస్మయుః ॥　　10
అవసృజన్నుప త్మనా　దేవాన్యక్షి వనస్పతే ।
అగ్నిర్హవ్యా సుషూదతి　దేవో దేవేషు మేధిరః ॥　　11

పూషణ్వతే మరుత్వతే విశ్వదేవాయ వాయవే ।
స్వాహా గాయత్రవేపసే హవ్యమిన్ద్రాయ కర్తన ॥ 12
స్వాహాకృతాన్యా గ-హ్యుప హవ్యాని వీతయే ।
ఇన్ద్రా గహి శ్రుధీ హవం త్వాం హవన్తే అధ్వరే ॥ 13[11]

(143)

ప్రతవ్యసీమిత్యష్టర్చస్య సూక్తస్యాచథ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిర్జగతీ అంత్యా త్రిష్టుప్ ।

ప్ర తవ్యసీం నవ్యసీం ధీతిమగ్నయే వాచో మతిం సహసః సూనవే భరే ।
అపాం నపాద్యో వసుభిః సహ ప్రియో హోతా పృథివ్యాం న్యసీదదృత్వియః ॥ 1
స జాయమానః పరమే వ్యోమ-న్యావిరగ్నిరభవన్మాతరిశ్వనే ।
అస్య క్రత్వా సమిధానస్య మజ్మనా ప్ర ద్యావా శోచిః పృథివీ అరోచయత్ ॥ 2
అస్య త్వేషా అజరా అస్య భానవః సుసందృశః సుప్రతీకస్య సుద్యుతః ।
భాత్వక్షసో అత్యక్తుర్న సిన్ధవో ఽగ్నే రేజన్తే అససన్తో అజరాః ॥ 3
యమేరిరే భృగవో విశ్వవేదసం నాభా పృథివ్యా భువనస్య మజ్మనా ।
అగ్నిం తం గీర్భిర్హినుహి స్వ ఆ దమే య ఏకో వస్వో వరుణో న రాజతి ॥ 4
న యో వరాయ మరుతామివ స్వనః సేనేవ సృష్టా దివ్యా యథాశనిః ।
అగ్నిర్జమ్భైస్తిగితైరత్తి భర్వతి యోధో న శత్రూన్త్స వనా న్యృఞ్జతే ॥ 5
కువిన్నో అగ్నిరుచథస్య వీరస-ద్వసుష్కువిద్వసుభిః కామమావరత్ ।
చోదః కువిత్తుతుజ్యాత్సాతయే ధియః శుచిప్రతీకం తమయా ధియా గృణే ॥ 6
ఘృతప్రతీకం వ ఋతస్య ధూర్షద-మగ్నిం మిత్రం న సమిధాన ఋఞ్జతే ।
ఇన్ధానో అక్రో విదథేషు దీద్య-చ్ఛుక్రవర్ణాముదు నో యంసతే ధియమ్ ॥ 7

అప్రయుచ్ఛన్నప్రయుచ్ఛద్భిరగ్నే శివేభిర్నః పాయుభిః పాహి శగ్మైః ।
అదబ్ధేభిరదృపితేభిరిష్టే నిమిషద్భిః పరి పాహి నో జాః ॥ 8 [12]

(144)

ఏతీతి సప్తర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిర్జగతీ ।

ఏతి ప్ర హోతా వ్రతమస్య మాయయోర్ధ్వాం దధానః శుచిపేశసం ధియమ్ ।
అభి స్రుచః క్రమతే దక్షిణావృతో యా అస్య ధామ ప్రథమం హ నింసతే ॥ 1
అభీమృతస్య దోహనా అనూషత యోనౌ దేవస్య సదనే పరీవృతాః ।
అపాముపస్థే విభృతో యదావసదధ స్వధా అధయద్యాభిరీయతే ॥ 2
యుయూషతః సవయసా తదిద్వపుః సమానమర్థం వితరిత్రతా మిథః ।
ఆదీం భగో న హవ్యః సమస్మదా వోళ్హుర్న రశ్మీన్త్సమయంస్త సారథిః ॥ 3
యమీం ద్వా సవయసా సపర్యతః సమానే యోనా మిథునా సమోకసా ।
దివా న నక్తం పలితో యువాజని పురూ చరన్నజరో మానుషా యుగా ॥ 4
తమీం హిన్వన్తి ధీతయో దశ వ్రిశో దేవం మర్తాస ఊతయే హవామహే ।
ధనోరధి ప్రవత ఆ స ఋణ్వత్యభివ్రజద్భిర్వయునా నవాధిత ॥ 5
త్వం హ్యగ్నే దివ్యస్య రాజసి త్వం పార్థివస్య పశుపా ఇవ త్మనా ।
ఏనీ త ఏతే బృహతీ అభిశ్రియా హిరణ్యయీ వక్వరీ బర్హిరాశాతే ॥ 6
అగ్నే జుషస్వ ప్రతి హర్య తద్వచో మన్ద్ర స్వధావ ఋతజాత సుక్రతో ।
యో విశ్వతః ప్రత్యఙ్ఙసి దర్శతో రణ్వః సందృష్టౌ పితుమాఀ ఇవ క్షయః ॥ 7 [13]

(145)

తం పృచ్ఛతేతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిర్జగతీ అంత్యా త్రిష్టుప్ ।

తం పృచ్ఛతా స జగామా స వేద స చికిత్వాఀ ఈయతే సా న్వీయతే ।
తస్మిన్సన్తి ప్రశిషస్తస్మిన్నిష్టయః స వాజస్య శవసః శుష్మిణస్పతిః ॥ 1

తమిత్పృచ్ఛన్తి న సిమో వి పృచ్ఛతి స్వేనేవ ధీరో మనసా యదగ్రభీత్ ।
న మృష్యతే ప్రథమం నాపరం వచో ఽస్య క్రత్వా సచతే అప్రదృపితః ॥ 2

తమిద్గచ్ఛన్తి జుహ్వ౨ స్తమర్వతీ-ర్విశ్వాన్యేకః శృణవద్వచాంసి మే ।
పురుప్రైషస్తతురిర్యజ్ఞసాధనో ఽచ్ఛిద్రోతిః శిశురాదత్త సం రభః ॥ 3

ఉపస్థాయం చరతి యత్సమారత సద్యో జాతస్తత్సార యుజ్యేభిః ।
అభి శ్వాన్తం మృశతే నాన్ద్యే ముదే యదీం గచ్ఛన్త్యుశతీరపిష్ఠితమ్ ॥ 4

స ఈం మృగో అప్యో వనర్గు-రుప త్వచ్యుపమస్యాం ని ధాయి ।
వ్యబ్రవీద్వయునా మర్త్యేభ్యో ఽగ్నిర్విద్వాఀ ఋతచిద్ధి సత్యః ॥ 5 [14]

(146)

త్రిమూర్ధానమితి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

త్రిమూర్ధానం సప్తరశ్మిం గృణీషే ఽనూనమగ్నిం పిత్రోరుపస్థే ।
నిషత్తమస్య చరతో ధ్రువస్య విశ్వా దివో రోచనాపప్రివాంసమ్ ॥ 1

ఉక్షా మహాఀ అభి వవక్ష ఏనే అజరస్తస్థావితఊతిరృష్వః ।
ఉర్వ్యాః పదో ని దధాతి సానౌ రిహన్త్యూధో అరుషాసో అస్య ॥ 2

సమానం వత్సమభి సంచరన్తీ విష్వగ్ధేనూ వి చరతః సుమేకే ।
అనపవృజ్యాఀ అధ్వనో మిమానే విశ్వాన్కేతాఀ అధి మహో దధానే ॥ 3

ధీరాసః పదం కవయో నయన్తి నానా హృదా రక్షమాణా అజుర్యమ్ ।
సిషాసన్తః పర్యపశ్యన్త సిన్ధు-మావిరేభ్యో అభవత్సూర్యో నౄన్ ॥ 4

దిదృక్షేణ్యః పరి కాష్ఠాసు జేన్య ఈళేన్యో మహో అర్భాయ జీవసే ।
పురుత్రా యదభవత్సూరహైభ్యో గర్భేభ్యో మఘవా విశ్వదర్శతః ॥ 5 [15]

(147)

కథాత ఇతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యో దీర్ఘతమా అగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

కథా తే అగ్నే శుచయన్త ఆయో-ర్దదాశుర్వాజేభిరాశుషాణాః ।
ఉభే యత్తోకే తనయే దధానా　ఋతస్య సామన్రణయన్త దేవాః ॥　1
బోధా మే అస్య వచసో యవిష్ఠ　మంహిష్ఠస్య ప్రభృతస్య స్వధావః ।
పీయతి త్వో అను త్వో గృణాతి　వన్దారుస్తే తన్వం వన్దే అగ్నే ॥　2
యే పాయవో మామతేయం తే అగ్నే　పశ్యన్తో అన్ధం దురితాదరక్షన్ ।
రరక్ష తాన్త్సుకృతో విశ్వవేదా　దిప్సన్త ఇద్రిపవో నాహ దేభుః ॥　3
యో నో అగ్నే అరరివాఀ　అఘాయు-రరాతీవా మర్చయతి ద్వయేన ।
మన్త్రో గురుః పునరస్తు సో అస్మా　అను మృక్షీష్ట తన్వం దురుక్తైః ॥　4
ఉత వా యః సహస్య ప్రవిద్వా-న్మర్తో మర్తం మర్చయతి ద్వయేన ।
అతః పాహి స్తవమాన స్తువన్త-మగ్నే మాకిర్నో దురితాయ ధాయీః ॥　5 [16]

(148)

మథీద్యదీమితి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

మథీద్యదీం విష్టో మాతరిశ్వా　హోతారం విశ్వాప్సుం విశ్వదేవ్యమ్ ।
ని యం దధుర్మనుష్యాసు విక్షు　స్వ౧ర్ణ చిత్రం వపుషే విభావమ్ ॥　1
దదానమిన్న దదభన్త మన్మా-గ్నిర్వరూథం మమ తస్య చాకన్ ।
జుషన్త విశ్వాన్యస్య కర్మో-పస్తుతిం భరమాణస్య కారోః ॥　2
నిత్యే చిన్ను యం సదనే జగృభ్రే　ప్రశస్తిభిర్దధిరే యజ్ఞియాసః ।
ప్ర సూ నయన్త గృభయన్త ఇష్టా-వశ్వాసో న రథ్యో రారహాణాః ॥　3

పురూణి దస్మో ని రిణాతి జమ్భై-రాద్రోచతే వన ఆ విభావా ।
ఆదస్య వాతో అను వాతి శోచి-రస్తుర్న శర్యామసనామను ద్యూన్ ॥ 4
న యం రిపవో న రిషణ్యవో గర్భే సన్తం రేషణా రేషయన్తి ।
అన్ధా అపశ్యా న దభన్నభిఖ్యా నిత్యాస ఈం ప్రేతారో అరక్షన్ ॥ 5 [17]

(149)

మహః స రాయ ఇతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిర్విరాట్ ।

మహః స రాయ ఏషతే పతిర్ద-న్నిన ఇనస్య వసునః పద ఆ ।
ఉప ధ్రజన్తమద్రయో విధన్నిత్ । 1
స యో వృషా నరాం న రోదస్యోః శ్రవోభిరస్తి జీవపీతసర్గః ।
ప్ర యః సస్రాణః శిశ్రీత యోనౌ ॥ 2
ఆ యః పురం నార్మిణీమదీదే-దత్యః కవిర్నభన్యో3 నార్వా ।
సూరో న రురుక్వాఞ్ఛతాత్మా ॥ 3
అభి ద్విజన్మా త్రీ రోచనాని విశ్వా రజాంసి శుశుచానో అస్థాత్ ।
హోతా యజిష్ఠో అపాం సధస్థే ॥ 4
అయం స హోతా యో ద్విజన్మా విశ్వా దధే వార్యాణి శ్రవస్యా ।
మర్తో యో అస్మై సుతుకో దదాశ ॥ 5 [18]

(150)

పురుత్వేతి తృచస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అగ్నిరుష్ణిక్ ।

పురు త్వా దాశ్వాన్వోచే ఽరిరగ్నే తవ స్విదా । తోదస్యేవ శరణ ఆ మహస్య ॥ 1
వ్యనినస్య ధనినః ప్రహోషే చిదరరుషః । కదా చన ప్రజిగతో అదేవయోః ॥ 2
స చన్ద్రో విప్ర మర్త్యో మహో వ్రాధన్తమో దివి । ప్రప్రేత్తే అగ్నే వనుషః స్యామ ॥ 3 [19]

(151)

మిత్రం నయమితి నవర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా మిత్రావరుణావాద్యాయా మిత్రో జగతీ ।

మిత్రం న యం శిమ్యా గోషు గవ్యవః స్వాధ్యో విదథే అప్సు జీజనన్ ।
అరేజేతాం రోదసీ పాజసా గిరా ప్రతి ప్రియం యజతం జనుషామవః ॥ 1

యద్ధ త్యద్వాం పురుమీళ్హస్య సోమినః ప్ర మిత్రాసో న దధిరే స్వాభువః ।
అధ క్రతుం విదతం గాతుమర్చత ఉత శ్రుతం వృషణా పస్త్యావతః ॥ 2

ఆ వాం భూషన్‌క్షితయో జన్మ రోదస్యోః ప్రవాచ్యం వృషణా దక్షసే మహే ।
యదీమృతాయ భరథో యదర్వతే ప్ర హోత్రయా శిమ్యా వీథో అధ్వరమ్ ॥ 3

ప్ర సా క్షితిరసుర యా మహి ప్రియ ఋతావానావృతమా ఘోషథో బృహత్ ।
యువం దివో బృహతో దక్షమాభువం గాం న ధుర్యుప యుఞ్జాథే అపః ॥ 4

మహీ అత్ర మహినా వారమృణ్వథో ఽరేణవస్తుజ ఆ సద్మన్ధేనవః ।
స్వరన్తి తా ఉపరతాతి సూర్య-మా నిమ్రుచ ఉషసస్తక్వవీరివ ॥ 5 [20]

ఆ వామృతాయ కేశినీరనూషత మిత్ర యత్ర వరుణ గాతుమర్చథః ।
అవ త్మనా సృజతం పిన్వతం ధియో యువం విప్రస్య మన్మనామిరజ్యథః ॥ 6

యో వాం యజ్ఞైః శశమానో హ దాశతి కవిర్హోతా యజతి మన్మసాధనః ।
ఉపాహ తం గచ్ఛథో వీథో అధ్వర-మచ్ఛా గిరః సుమతిం గన్తమస్మయూ ॥ 7

యువాం యజ్ఞైః ప్రథమా గోభిరఞ్జత ఋతావానా మనసో న ప్రయుక్తిషు ।
భరన్తి వాం మన్మనా సంయతా గిరో ఽదృప్యతా మనసా రేవదాశాథే ॥ 8

రేవద్వయో దధాథే రేవదాశాథే నరా మాయాభిరితఊతి మాహినమ్ ।
న వాం ద్యావో ఽహభిర్నోత సిన్ధవో న దేవత్వం పణయో నానశుర్మఘమ్ ॥ 9 [21]

(152)

యువంవస్త్రాణీతి సప్తర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా మిత్రావరుణౌ త్రిష్టుప్ ।

యువం వస్త్రాణి పీవసా వసాథే యువోరచ్ఛిద్రా మన్తవో హ సర్గాః ।
అవాతిరతమనృతాని విశ్వ ఋతేన మిత్రావరుణా సచేథే ॥ 1

ఏతచ్చన త్వో వి చికేతదేషాం సత్యో మన్త్రః కవిశస్త ఋఘావాన్ ।
త్రిరశ్రిం హన్తి చతురశ్రిరుగ్రో దేవనిదో హ ప్రథమా అజూర్యన్ ॥ 2

అపాదేతి ప్రథమా పద్వతీనాం కస్తద్వాం మిత్రావరుణా చికేత ।
గర్భో భారం భరత్యా చిదస్య ఋతం పిపర్త్యనృతం ని తారీత్ ॥ 3

ప్రయన్తమిత్పరి జారం కనీనాం పశ్యామసి నోపనిపద్యమానమ్ ।
అనవపృగ్ణా వితతా వసానం ప్రియం మిత్రస్య వరుణస్య ధామ ॥ 4

అనశ్వో జాతో అనభీశురర్వా కనిక్రదత్పతయదూర్ధ్వసానుః ।
అచిత్తం బ్రహ్మ జుజుషుర్యువానః ప్ర మిత్రే ధామ వరుణే గృణన్తః ॥ 5

ఆ ధేనవో మామతేయమవన్తీ-ర్బ్రహ్మప్రియం పీపయన్త్సస్మిన్నూధన్ ।
పిత్వో భిక్షేత వయునాని విద్వా-నాసావివాసన్నదితిమురుష్యేత్ ॥ 6

ఆ వాం మిత్రావరుణా హవ్యజుష్టిం నమసా దేవావవసా వవృత్యామ్ ।
అస్మాకం బ్రహ్మ పృతనాసు సహ్యా అస్మాకం వృష్టిర్దివ్యా సుపారా ॥ 7 [22]

(153)

యజామహ ఇతి చతుర్ఋచస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా మిత్రావరుణౌ త్రిష్టుప్ ।

యజామహే వాం మహః సజోషా హవ్యేభిర్మిత్రావరుణా నమోభిః ।
ఘృతైర్ఘృతస్నూ అధ యద్వామస్మే అధ్వర్యవో న ధీతిభిర్భరన్తి ॥ 1

ప్రస్తుతిర్వాం ధామ న ప్రయుక్తి-రయామి మిత్రావరుణా సువృక్తిః ।
అనక్తి యద్వాం విదథేషు హోతా సుమ్నం వాం సూరిర్వృషణావియక్షన్ ॥ 2
పీపాయ ధేనురదితిర్ఋతాయ జనాయ మిత్రావరుణా హవిర్దే ।
హినోతి యద్వాం విదథే సపర్య-న్త్స రాతహవ్యో మానుషో న హోతా ॥ 3
ఉత వాం విక్షు మద్యాస్వన్ధో గావ ఆపశ్చ పీపయన్త దేవీః ।
ఉతో నో అస్య పూర్వ్యః పతిర్ద-న్వీతం పాతం పయస ఉస్రియాయాః ॥ 4 [23]

(154)

విష్ణోర్నుకమితి షడృచస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా విష్ణుస్త్రిష్టుప్ ।

విష్ణోర్ను కం వీర్యాణి ప్ర వోచం యః పార్థివాని విమమే రజాంసి ।
యో అస్కభాయదుత్తరం సధస్థం విచక్రమాణస్త్రేధోరుగాయః ॥ 1
ప్ర తద్విష్ణుః స్తవతే వీర్యేణ మృగో న భీమః కుచరో గిరిష్ఠాః ।
యస్యోరుషు త్రిషు విక్రమణే-ష్వధిక్షియన్తి భువనాని విశ్వా ॥ 2
ప్ర విష్ణవే శూషమేతు మన్మ గిరిక్షిత ఉరుగాయాయ వృష్ణే ।
య ఇదం దీర్ఘం ప్రయతం సధస్థ-మేకో విమమే త్రిభిరిత్పదేభిః ॥ 3
యస్య త్రీ పూర్ణా మధునా పదా-న్యక్షీయమాణా స్వధయా మదన్తి ।
య ఉ త్రిధాతు పృథివీముత ద్యా-మేకో దాధార భువనాని విశ్వా ॥ 4
తదస్య ప్రియమభి పాథో అశ్యాం నరో యత్ర దేవయవో మదన్తి ।
ఉరుక్రమస్య స హి బన్ధురిత్థా విష్ణోః పదే పరమే మధ్వ ఉత్సః ॥ 5
తా వాం వాస్తూన్యుశ్మసి గమధ్యై యత్ర గావో భూరిశృఙ్గా అయాసః ।
అత్రాహ తదురుగాయస్య వృష్ణః పరమం పదమవ భాతి భూరి ॥ 6 [24]

(155)

ప్ర వః పాన్తమితి షడృచస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా ఆద్యానాం
తిసృణామిన్ద్రావిష్ణూ తతస్తిసృణాం విష్ణుర్జగతీ।

ప్ర వః పాన్తమన్ధసో ధియాయతే మహే శూరాయ విష్ణవే చార్చత ।
యా సానుని పర్వతానామదాభ్యా మహస్తస్థతురర్వతేవ సాధునా ॥ 1

త్వేషమిత్థా సమరణం శిమీవతో-రిన్ద్రావిష్ణూ సుతపా వామురుష్యతి ।
యామర్త్యాయ ప్రతిధీయమానమి-త్కృశానోరస్తురసనామురుష్యథః ॥ 2

తా ఈం వర్ధన్తి మహ్యస్య పౌంస్యం ని మాతరా నయతి రేతసే భుజే ।
దధాతి పుత్రో ఒవరం పరం పితు-ర్నామ తృతీయమధి రోచనే దివః ॥ 3

తత్తదిదస్య పౌంస్యం గృణీమసీ-నస్య త్రాతురవృకస్య మీళ్హుషః ।
యః పార్థివాని త్రిభిరిద్విగామభి-రురు క్రమిష్టోరుగాయాయ జీవసే ॥ 4

ద్వే ఇదస్య క్రమణే స్వర్దృశో ఒభిఖ్యాయ మర్త్యో భురణ్యతి ।
తృతీయమస్య నకిరా దధర్షతి వయశ్చన పతయన్తః పతత్రిణః ॥ 5

చతుర్భిః సాకం నవతిం చ నామభి-శ్చక్రం న వృత్తం వ్యతీఀరవీవిపత్ ।
బృహచ్ఛరీరో విమిమాన ఋక్వభి-ర్యువాకుమారః ప్రత్యేత్యాహవమ్ ॥ 6 [25]

(156)

భవామిత్ర ఇతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా విష్ణుర్జగతీ ।

భవా మిత్రో న శేవ్యో ఘృతాసుతి-ర్విభూతద్యుమ్న ఏవయా ఉ సప్రథాః ।
అధా తే విష్ణో విదుషా చిదర్ధ్యః స్తోమో యజ్ఞశ్చ రాధ్యో హవిష్మతా ॥ 1

యః పూర్వ్యాయ వేధసే నవీయసే సుమజ్జానయే విష్ణవే దదాశతి ।
యో జాతమస్య మహతో మహి బ్రవ-త్సేదు శ్రవోభిర్యుజ్యం చిదభ్యసత్ ॥ 2

తము స్తోతారః పూర్వ్యం యథా విద ఋతస్య గర్భం జనుషా పిపర్తన ।
ఆస్య జానన్తో నామ చిద్వివక్తన మహస్తే విష్ణో సుమతిం భజామహే ॥ 3

తమస్య రాజా వరుణస్తమశ్వినా క్రతుం సచన్త మారుతస్య వేధసః ।
దాధార దక్షముత్తమమహర్విదం వ్రజం చ విష్ణుః సఖివాఀ అపోర్ణుతే ॥ 4
ఆ యో వివాయ సచథాయ దైవ్య ఇన్ద్రాయ విష్ణుః సుకృతే సుకృత్తరః ।
వేధా అజిన్వత్త్రిషధస్థ ఆర్య-మృతస్య భాగే యజమానమాభజత్ ॥ 5 [26]

(157) [ద్వావింశో ऽనువాకః ॥ సూ. 157-164]

అబోధ్యగ్నిరితి షడృచస్య సూక్తస్యాచథ్యోదీర్ఘతమా అశ్వినౌ జగత్యంత్యేద్వే త్రిష్టుభౌ ।

అబోధ్యగ్నిర్జ్మ ఉదేతి సూర్యో వ్యు౨షాశ్చన్ద్రా మహ్యావో అర్చిషా ।
ఆయుక్షాతామశ్వినా యాతవే రథం ప్రాసావీద్దేవః సవితా జగత్పృథక్ ॥ 1
యద్యుఞ్జాథే వృషణమశ్వినా రథం ఘృతేన నో మధునా క్షత్రముక్షతమ్ ।
అస్మాకం బ్రహ్మ పృతనాసు జిన్వతం వయం ధనా శూరసాతా భజేమహి ॥ 2
అర్వాఙ్ త్రిచక్రో మధువాహనో రథో జీరాశ్వో అశ్వినోర్యాతు సుష్టుతః ।
త్రివన్ధురో మఘవా విశ్వసౌభగః శం న ఆ వక్షద్ద్విపదే చతుష్పదే ॥ 3
ఆ న ఊర్జం వహతమశ్వినా యువం మధుమత్యా నః కశయా మిమిక్షతమ్ ।
ప్రాయుస్తారిష్టం నీ రపాంసి మృక్షతం సేధతం ద్వేషో భవతం సచాభువా ॥ 4
యువం హ గర్భం జగతీషు ధత్థో యువం విశ్వేషు భువనేష్వన్తః ।
యువమగ్నిం చ వృషణావపశ్చ వనస్పతీꣳరశ్వినావైరయేథామ్ ॥ 5
యువం హ స్థో భిషజా భేషజేభి-రథో హ స్థో రథ్యా౩ రాథ్యేభిః ।
అథో హ క్షత్రమధి ధత్థ ఉగ్రా యో వాం హవిష్మాన్మనసా దదాశ ॥ 6 [27]

॥ ఇతి ద్వితీయో ऽష్టకే ద్వితీయో ऽధ్యాయః ॥
॥ దశమాధ్యాయే వర్గాః 27 సూక్తాని 21 ఋచః 143 ॥
॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తాని 119 ఋచః 1147 ॥

[తృతీయోధ్యాయః ॥ వ.1-26] (158)

వసూరుద్రా ఇతి షడృచస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అశ్వినౌ త్రిష్టుబంత్యానుష్టుప్ ।

వసూ రుద్రా పురుమన్తూ వృధన్తా దశస్యతం నో వృషణావభిష్టౌ ।
దస్రా హ యద్రేక్ణ ఔచథ్యో వాం ప్ర యత్స్రాథే అకవాభిరూతీ ॥ 1

కో వాం దాశత్సుమతయే చిదస్యై వసూ యద్ధేథే నమసా పదే గోః ।
జిగృతమస్మే రేవతీః పురంధీః కామప్రేణేవ మనసా చరన్తా ॥ 2

యుక్తో హ యద్వాం తౌగ్ర్యాయ పేరు-ర్వి మధ్యే అర్ణసో ధాయి పజ్రః ।
ఉప వామవః శరణం గమేయం శూరో నాజ్మ పతయద్భిరేవైః ॥ 3

ఉపస్తుతిరౌచథ్యమురుష్యే-న్మా మామిమే పతత్రిణీ వి దుగ్ధామ్ ।
మా మామేధో దశతయశ్చితో ధా-క్ప్ర యద్వాం బద్ధస్త్మని ఖాదతి క్షామ్ ॥ 4

న మా గరన్నద్యో మాతృతమా దాసా యదీం సుసముబ్ధమవాధుః ।
శిరో యదస్య త్రైతనో వితక్ష-త్స్వయం దాస ఉరో అంసావపి గ్ధ ॥ 5

దీర్ఘతమా మామతేయో జుజుర్వాన్దశమే యుగే ।
అపామర్థం యతీనాం బ్రహ్మా భవతి సారథిః ॥ 6 [1]

(159)

ప్ర ద్యావా యజ్ఞైరితి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా ద్యావాపృథివ్యౌ జగతీ ।

ప్ర ద్యావా యజ్ఞైః పృథివీ ఋతావృధా మహీ స్తుషే విదథేషు ప్రచేతసా ।
దేవేభిర్యే దేవపుత్రే సుదంససే-త్థా ధియా వార్యాణి ప్రభూషతః ॥ 1

ఉత మన్యే పితురద్రుహో మనో మాతుర్మహి స్వతవస్తద్ధవీమభిః ।
సురేతసా పితరా భూమ చక్రతు-రురు ప్రజాయా అమృతం వరీమభిః ॥ 2

తే సూనవః స్వపసః సుదంససో మహీ జజ్ఞుర్మాతరా పూర్వచిత్తయే ।
స్థాతుశ్చ సత్యం జగతశ్చ ధర్మణి పుత్రస్య పాథః పదమద్వయావినః ॥ 3

తే మాయినో మమిరే సుప్రచేతసో జామీ సయోనీ మిథునా సమోకసా ।
నవ్యంనవ్యం తన్తుమా తన్వతే దివి సముద్రే అన్తః కవయః సుదీతయః ॥ 4
తద్రాధో అద్య సవితుర్వరేణ్యం వయం దేవస్య ప్రసవే మనామహే ।
అస్మభ్యం ద్యావాపృథివీ సుచేతునా రయిం ధత్తం వసుమన్తం శతగ్వినమ్ ॥ 5 [2]

(160)

తే హీతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా ద్యావాపృథివ్యౌ జగతీ ।

తే హి ద్యావాపృథివీ విశ్వశంభువ ఋతావరీ రజసో ధారయత్కవీ ।
సుజన్మనీ ధిషణే అన్తరీయతే దేవో దేవీ ధర్మణా సూర్యః శుచిః ॥ 1
ఉరువ్యచసా మహినీ అసశ్చతా పితా మాతా చ భువనాని రక్షతః ।
సుధృష్టమే వపుష్యే3 న రోదసీ పితా యత్సీమభి రూపైరవాసయత్ ॥ 2
స వహ్నిః పుత్రః పిత్రోః పవిత్రవా-న్పునాతి ధీరో భువనాని మాయయా ।
ధేనుం చ పృశ్నిం వృషభం సురేతసం విశ్వాహా శుక్రం పయో అస్య దుక్షత ॥ 3
అయం దేవానామపసామపస్తమో యో జజాన రోదసీ విశ్వశంభువా ।
వి యో మమే రజసీ సుక్రతూయయా ఽజరేభిః స్కమ్భనేభిః సమానృచే ॥ 4
తే నో గృణానే మహినీ మహి శ్రవః క్షత్రం ద్యావాపృథివీ ధాసథో బృహత్ ।
యేనాభి కృష్టీస్తతనామ విశ్వహా పనాయ్యమోజో అస్మే సమిన్వతమ్ ॥ 5 [3]

(161)

కిముశ్రేష్ఠ ఇతి చతుర్దశర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా ఋభవో జగత్యన్త్యాత్రిష్టుప్ ।

కిము శ్రేష్ఠః కిం యవిష్ఠో న ఆజగ-న్కిమీయతే దూత్యం౩ కద్యదూచిమ ।
న నిన్దిమ చమసం యో మహాకులో ఽగ్నే భ్రాతర్ద్రుణ ఇద్భూతిమూదిమ ॥ 1
ఏకం చమసం చతురః కృణోతన తద్వో దేవా అబ్రువన్తద్వ ఆగమమ్ ।
సౌధన్వనా యద్యేవా కరిష్యథ సాకం దేవైర్యజ్ఞియాసో భవిష్యథ ॥ 2

అగ్నిం దూతం ప్రతి యదబ్రవీతనా-శ్వః కర్త్వో రథ ఉతేహ కర్త్వః ।
ధేనుః కర్త్వా యువశా కర్త్వా ద్వా తాని భ్రాతరను వః కృత్వ్యేమసి ॥ 3

చకృవాంస ఋభవస్తదపృచ్ఛత క్వేదభూద్యః స్య దూతో న ఆజగన్ ।
యదావాఖ్యచ్చమసాఞ్చతురః కృతా-నాదిత్త్వష్టా గ్నాస్వన్తర్న్యానజే ॥ 4

హనామైనాఀ ఇతి త్వష్టా యదబ్రవీ-చ్చమసం యే దేవపానమనిన్దిషుః ।
అన్యా నామాని కృణ్వతే సుతే సచాఀ అన్యైరేనాన్కన్యా౩ నామభిః స్పరత్ ॥ 5 [4]

ఇన్ద్రో హరీ యుయుజే అశ్వినా రథం బృహస్పతిర్విశ్వరూపాముపాజత ।
ఋభుర్విభ్వా వాజో దేవాఀ అగచ్ఛత స్వపసో యజ్ఞియం భాగమైతన ॥ 6

నిశ్చర్మణో గామరిణీత ధీతిభి-ర్యా జరన్తా యువశా తాకృణోతన ।
సౌధన్వనా అశ్వాదశ్వమతక్షత యుక్త్వా రథముప దేవాఀ అయాతన ॥ 7

ఇదముదకం పిబతేత్యబ్రవీతనే-దం వా ఘా పిబతా ముఞ్జనేజనమ్ ।
సౌధన్వనా యది తన్నేవ హర్యథ తృతీయే ఘా సవనే మాదయాధ్వై ॥ 8

ఆపో భూయిష్ఠా ఇత్యేకో అబ్రవీ-దగ్నిర్భూయిష్ఠ ఇత్యన్యో అబ్రవీత్ ।
వధర్యన్తీం బహుభ్యః ప్రైకో అబ్రవీ-దృతా వదన్తశ్చమసాఀ అపింశత ॥ 9

శ్రోణామేక ఉదకం గామవాజతి మాంసమేకః పింశతి సూనయాభృతమ్ ।
ఆ నిమ్రుచః శకృదేకో అపాభర-త్కిం స్విత్పుత్రేభ్యః పితరా ఉపావతుః ॥ 10 [5]

ఉద్వత్స్వస్మా అకృణోతనా తృణం నివత్స్వపః స్వపస్యయా నరః ।
అగోహ్యస్య యదసస్తనా గృహే తదద్యేదమృభవో నానుగచ్ఛథ ॥ 11

సంమీల్య యద్భువనా పర్యసర్పత క్వ స్విత్తాత్యా పితరా వ ఆసతుః ।
అశపత యః కరస్నం వ ఆదదే యః ప్రాబ్రవీ త్ప్రో తస్మా అబ్రవీతన ॥ 12

సుషుప్వాంస ఋభవస్తదపృచ్ఛతా–గోహ్య క ఇదం నో అబూబుధత్ ।
శ్వానం బస్తో బోధయితారమబ్రవీ–త్సంవత్సర ఇదమద్యా వ్యఖ్యత ॥ 13

దివా యాన్తి మరుతో భూమ్యాఽగ్ని–రయం వాతో అన్తరిక్షేణ యాతి ।
అద్భిర్యాతి వరుణః సముద్రై–ర్యుష్మాఽ ఇచ్ఛన్తః శవసో నపాతః ॥ 14 [6]

(162)

మానోమిత్ర ఇతి ద్వావింశత్యృచస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అశ్వస్త్రిష్టుప్ తృతీయా షష్ఠ్యౌ జగత్యౌ ।
(అశ్వస్తుత్యాశ్వోదేవతా) ।

మా నో మిత్రో వరుణో అర్యమాయు–రిన్ద్ర ఋభుక్షా మరుతః పరి ఖ్యన్ ।
యద్వాజినో దేవజాతస్య సప్తేః ప్రవక్ష్యామో విదథే వీర్యాణి ॥ 1

యన్నిర్ణిజా రేక్ణసా ప్రావృతస్య రాతిం గృభీతాం ముఖతో నయన్తి ।
సుప్రాఙజో మేమ్యద్విశ్వరూప ఇన్ద్రాపూష్ణోః ప్రియమప్యేతి పాథః ॥ 2

ఏష చ్ఛాగః పురో అశ్వేన వాజినా పూష్ణో భాగో నీయతే విశ్వదేవ్యః ।
అభిప్రియం యత్పురోళాశమర్వతా త్వష్టేదేనం సౌశ్రవసాయ జిన్వతి ॥ 3

యద్ధవిష్యమృతుశో దేవయానం త్రిర్మానుషాః పర్యశ్వం నయన్తి ।
అత్రా పూష్ణః ప్రథమో భాగ ఏతి యజ్ఞం దేవేభ్యః ప్రతివేదయన్నజః ॥ 4

హోతాధ్వర్యురావయా అగ్నిమిన్ధో గ్రావగ్రాభ ఉత శంస్తా సువిప్రః ।
తేన యజ్ఞేన స్వరంకృతేన స్విష్టేన వక్షణా ఆ పృణధ్వమ్ ॥ 5 [7]

యూపవ్రస్కా ఉత యే యూపవాహా–శ్చషాలం యే అశ్వయూపాయ తక్షతి ।
యే చార్వతే పచనం సంభర–న్త్యుతో తేషామభిగూర్తిర్న ఇన్వతు ॥ 6

ఉప ప్రాగాత్సుమన్మేఽధాయి మన్మ దేవానామాశా ఉప వీతపృష్ఠః ।
అన్వేనం విప్రా ఋషయో మదన్తి దేవానాం పుష్టే చకృమా సుబన్ధుమ్ ॥ 7

యద్వాజినో దామ సందానమర్వతో యా శీర్షణ్యా రశనా రజ్జురస్య ।
యద్వా ఘాస్య ప్రభృతమాస్యే3 తృణం సర్వా తా తే అపి దేవేష్వస్తు ॥ 8
యదశ్వస్య క్రవిషో మక్షికాశ యద్వా స్వరౌ స్వధితౌ రిప్తమస్తి ।
యద్ధస్తయోః శమితుర్యన్నఖేషు సర్వా తా తే అపి దేవేష్వస్తు ॥ 9
యదూవధ్యముదరస్యాపవాతి య ఆమస్య క్రవిషో గన్ధో అస్తి ।
సుకృతా తచ్ఛమితారః కృణ్వన్తూ-త మేధం శృతపాకం పచన్తు ॥ 10 [8]

యత్తే గాత్రాదగ్నినా పచ్యమానా-దభి శూలం నిహతస్యావధావతి ।
మా తద్భూమ్యామా శ్రిషన్మా తృణేషు దేవేభ్యస్తదుశద్భ్యో రాతమస్తు ॥ 11
యే వాజినం పరిపశ్యన్తి పక్వం య ఈమాహుః సురభిర్నిర్హరేతి ।
యే చార్వతో మాంసభిక్షాముపాసత ఉతో తేషామభిగూర్తిర్న ఇన్వతు ॥ 12
యన్నీక్షణం మాంస్పచన్యా ఉఖాయా యా పాత్రాణి యూష్ణ ఆసేచనాని ।
ఊష్మణ్యాపిధానా చరూణా-మఙ్కాః సూనాః పరి భూషన్త్యశ్వమ్ ॥ 13
నిక్రమణం నిషదనం వివర్తనం యచ్చ పడ్బీశమర్వతః ।
యచ్చ పపౌ యచ్చ ఘాసిం జఘాస సర్వా తా తే అపి దేవేష్వస్తు ॥ 14
మాత్వాగ్నిర్ధ్వనయా ద్ధూమగన్ధి-ర్మోఖా భ్రాజన్త్యభి విక్త జఘ్రిః ।
ఇష్టం వీతమభిగూర్తం వషట్కృతం తం దేవాసః ప్రతి గృభ్ణన్త్యశ్వమ్ ॥ 15 [9]

యదశ్వాయ వాస ఉపస్తృణ-న్త్యధీవాసం యా హిరణ్యాన్యస్మై ।
సందానమర్వన్తం పడ్బీశం ప్రియా దేవేష్వా యామయన్తి ॥ 16
యత్తే సాదే మహసా శూకృతస్య పార్ష్ణ్యా వా కశయా వా తుతోద ।
స్రుచేవ తా హవిషో అధ్వరేషు సర్వా తా తే బ్రహ్మణా సూదయామి ॥ 17

చతుస్త్రింశ ద్వాజినో దేవబన్ధో-ర్వఙ్క్రీరశ్వస్య స్వధితిః సమేతి ।
అచ్ఛిద్రా గాత్రా వయునా కృణోత పరుష్పరురనుఘుష్యా వి శస్త ॥ 18
ఏకస్త్వష్టురశ్వస్యా విశస్తా ద్వా యన్తారా భవతస్తథ ఋతుః ।
యా తే గాత్రాణామృతుథా కృణోమి తాతా పిణ్డానాం ప్ర జుహోమ్యగ్నౌ ॥ 19
మా త్వా తప త్ప్రియ ఆత్మాపియన్తం మా స్వధితిస్తన్వ౨ ఆ తిష్ఠిప తే ।
మా తే గృధ్నురవిశస్తాతిహాయ ఛిద్రా గాత్రాణ్యసినా మిథూ కః ॥ 20
న వా ఉ ఏతన్మ్రియసే న రిష్యసి దేవా౯ ఇదేషి పథిభిః సుగేభిః ।
హరీ తే యుఞ్జా పృషతీ అభూతా-ముపాస్థా ద్వాజీ ధురి రాసభస్య ॥ 21
సుగవ్యం నో వాజీ స్వశ్వ్యం పుంసః పుత్రా౯ ఉత విశ్వాపుషం రయిమ్ ।
అనాగాస్త్వం నో అదితిః కృణోతు క్షత్రం నో అశ్వో వనతాం హవిష్మాన్ ॥ 22[10]

(163)

యదక్రన్దఇతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్యౌచథ్యోదీర్ఘతమా అశ్వస్త్రిష్టుప్ ।

యదక్రన్దః ప్రథమం జాయమాన ఉద్యన్ త్సముద్రాదుత వా పురీషాత్ ।
శ్యేనస్య పక్షా హరిణస్య బాహూ ఉపస్తుత్యం మహి జాతం తే అర్వన్ ॥ 1
యమేన దత్తం త్రిత ఏనమాయున-గిన్ద్ర ఏణం ప్రథమో అధ్యతిష్ఠత్ ।
గన్ధర్వో అస్య రశనామగృభ్ణా-త్సూరాదశ్వం వసవో నిరతష్ట ॥ 2
అసి యమో అస్యాదిత్యో అర్వ-న్నసి త్రితో గుహ్యేన వ్రతేన ।
అసి సోమేన సమయా విపృక్త ఆహుస్తే త్రీణి దివి బన్ధనాని ॥ 3
త్రీణి త ఆహుర్దివి బన్ధనాని త్రీణ్యప్సు త్రీణ్యన్తః సముద్రే ।
ఉతేవ మే వరుణశ్ఛన్ త్స్యర్వ-న్యత్రా త ఆహుః పరమం జనిత్రమ్ ॥ 4
ఇమా తే వాజిన్నవమార్జనానీ-మా శఫానాం సనితుర్నిధానా ।
అత్రా తే భద్రా రశనా అపశ్య-మృతస్య యా అభిరక్షన్తి గోపాః ॥ 5[11]

ఆత్మానం తే మనసారాదజానా-మవో దివా పతయన్తం పతఙ్గమ్ ।
శిరో అపశ్యం పథిభిః సుగేభి-రరేణుభిర్జేహమానం పతత్రి ॥ 6

అత్రా తే రూపముత్తమమపశ్యం జిగీషమాణమిష ఆ పదే గోః ।
యదా తే మర్తో అను భోగమాన-ళాది ద్గ్రసిష్ఠ ఓషధీరజీగః ॥ 7

అను త్వా రథో అను మర్యో అర్వ-న్ననుగావో ఽను భగః కనీనామ్ ।
అను వ్రాతాసస్తవ సఖ్యమీయు-రను దేవా మమిరే వీర్యం తే ॥ 8

హిరణ్యశృఙ్గో ఽయో అస్య పాదా మనోజవా అవర ఇన్ద్ర ఆసీత్ ।
దేవా ఇదస్య హవిరద్యమాయ-న్యో అర్వన్తం ప్రథమో అధ్యతిష్ఠత్ ॥ 9

ఈర్మాన్తాసః సిలికమధ్యమాసః సం శూరణాసో దివ్యాసో అత్యాః ।
హంసా ఇవ శ్రేణిశో యతన్తే యదాక్షిషుర్దివ్యమజ్మమశ్వాః ॥ 10[12]

తవ శరీరం పతయిష్ణ్వర్వ-న్తవ చిత్తం వాత ఇవ ధ్రజీమాన్ ।
తవ శృఙ్గాణి విష్ఠితా పురుత్రా-రణ్యేషు జర్భురాణా చరన్తి ॥ 11

ఉప ప్రాగాచ్ఛసనం వాజ్యర్వా దేవద్రీచా మనసా దీధ్యానః ।
అజః పురో నీయతే నాభిరస్యా-ను పశ్చా త్కవయో యన్తి రేభాః ॥ 12

ఉప ప్రాగా త్పరమం యత్సధస్థ-మర్వాఁ అచ్ఛా పితరం మాతరం చ ।
అద్యా దేవాఞ్జుష్టతమో హి గమ్యా అథా శాస్తే దాశుషే వార్యాణి ॥ 13[13]

(164)

అస్యవామస్యేతి ద్విపఞ్చాశదృచస్య సూక్తస్యాచథ్యోదీర్ఘతమా ఆద్యానామేకచత్వారింశదృచాం విశ్వేదేవా స్తస్యాః సముద్రా ఇత్యస్యా వాక్సముద్రాక్షరాపః శకమయ మిత్యస్యాః శకధూమ సోమౌత్రయః కేశిన ఇత్యస్యా అగ్నిసూర్యవాయవో (కేశిన ఇతి గుణః) చత్వారి వాగిత్యస్యావాక్ ఇన్ద్రం మిత్రమితి ద్వయోః సూర్యో ద్వాదశప్రధయ ఇత్యస్యాః కాలచక్రం (అత్రసంవత్సరసంస్థం కాలచక్రవర్ణనం) యస్త

ఇత్యస్యాః సరస్వతీ యజ్ఞేనేత్యస్యాః సాధ్యాః సమానమిత్యస్యాః సూర్యః (పర్జన్యాగ్నీవా) దివ్యం సుపర్ణమిత్యస్యాః సరస్వాన్ (సూర్యోవా) త్రిష్టుప్ ద్వాదశీ పఞ్చదశీ త్రయోవింశీ ఏకోనత్రింశీ షట్త్రింశ్యేకచత్వారింశీ చ జగత్యః ద్వచత్వారింశీ ప్రస్తారపఙ్క్తిః ఏకపఞ్చాశ్యనుష్టుప్ ।

అస్య వామస్య పలితస్య హోతు-స్తస్య భ్రాతా మధ్యమో అస్త్యశ్నః ।
తృతీయో భ్రాతా ఘృతపృష్ఠో అస్యా-త్రాపశ్యం విశ్పతిం సప్తపుత్రమ్ ॥ 1

సప్త యుఞ్జన్తి రథమేకచక్ర-మేకో అశ్వో వహతి సప్తనామా ।
త్రినాభి చక్రమజరమనర్వం యత్రేమా విశ్వా భువనాధి తస్థుః ॥ 2

ఇమం రథమధి యే సప్త తస్థుః సప్తచక్రం సప్త వహన్త్యశ్వాః ।
సప్త స్వసారో అభి సం నవన్తే యత్ర గవాం నిహితా సప్త నామ ॥ 3

కో దదర్శ ప్రథమం జాయమాన-మస్థన్వన్తం యదనస్థా బిభర్తి ।
భూమ్యా అసురసృగాత్మా క్వ స్వి-త్కో విద్వాంసముప గాత్ప్రష్టుమేతత్ ॥ 4

పాకః పృచ్ఛామి మనసా విజాన-న్దేవానామేనా నిహితా పదాని ।
వత్సే బష్కయే ఽధి సప్త తన్తూ-న్వి తత్నిరే కవయ ఓతవా ఉ ॥ 5[14]

అచికిత్వాఞ్చికితుషశ్చిదత్ర కవీన్పృచ్ఛామి విద్మనే న విద్వాన్ ।
వి యస్తస్తమ్భ షళిమా రజాం-స్యజస్య రూపే కిమపి స్విదేకమ్ ॥ 6

ఇహ బ్రవీతు య ఈమఙ్గ వేదా-స్య వామస్య నిహితం పదం వేః ।
శీర్ష్ణః క్షీరం దుహ్రతే గావో అస్య వవ్రిం వసానా ఉదకం పదాపుః ॥ 7

మాతా పితరమృత ఆ బభాజ ధీత్యగ్రే మనసా సం హి జగ్మే ।
సా బీభత్సుర్గర్భరసా నివిద్ధా నమస్వన్త ఇదుపవాకమీయుః ॥ 8

యుక్తా మాతాసీద్ధురి దక్షిణాయా అతిష్ఠ ద్గర్భో వృజనీష్వన్తః ।
అమీ మేద్వత్సో అను గామపశ్య-ద్విశ్వరూప్యం త్రిషు యోజనేషు ॥ 9

తిస్రో మాతౄస్త్రీ న్పితౄ న్బిభ్రదేక ఊర్ధ్వస్తస్థౌ నేమవ గ్లాపయన్తి ।
మన్త్రయన్తే దివో అముష్య పృష్ఠే విశ్వవిదం వాచమవిశ్వమిన్వామ్ ॥ 10[15]

ద్వాదశారం నహి తజ్జరాయ వర్వర్తి చక్రం పరి ద్యామృతస్య ।
ఆ పుత్రా అగ్నే మిథునాసో అత్ర సప్త శతాని వింశతిశ్చ తస్థుః ॥ 11

పఞ్చపాదం పితరం ద్వాదశాకృతిం దివ ఆహుః పరే అర్ధే పురీషిణమ్ ।
అథేమే అన్య ఉపరే విచక్షణం సప్తచక్రే షళర ఆహురర్పితమ్ ॥ 12

పఞ్చారే చక్రే పరివర్తమానే తస్మిన్నా తస్థుర్భువనాని విశ్వా ।
తస్య నాక్షస్తప్యతే భూరిభారః సనాదేవ న శీర్యతే సనాభిః ॥ 13

సనేమి చక్రమజరం వి వావృత ఉత్తానాయాం దశ యుక్తా వహన్తి ।
సూర్యస్య చక్షూ రజసైత్యావృతం తస్మిన్నార్పితా భువనాని విశ్వా ॥ 14

సాకంజానాం సప్తథమాహురేకజం షళిద్యమా ఋషయో దేవజా ఇతి ।
తేషామిష్టాని విహితాని ధామశః స్థాత్రే రేజన్తే వికృతాని రూపశః ॥ 15[16]

స్త్రియః సతీస్తాఀ ఉ మే పుంస ఆహుః పశ్యదక్షణ్వాన్న వి చేతదన్ధః ।
కవిర్యః పుత్రః స ఈమా చికేత యస్తా విజానాత్స పితుష్పితాసత్ ॥ 16

అవః పరేణ పర ఏనావరేణ పదా వత్సం బిభ్రతీ గౌరుదస్థాత్ ।
సా కద్రీచీ కం స్విదర్ధం పరాగా-త్క్వ స్విత్సూతే నహి యూథే అన్తః ॥ 17

అవః పరేణ పితరం యో అస్యా-నువేద పర ఏనావరేణ ।
కవీయమానః క ఇహ ప్ర వోచ-ద్దేవం మనః కుతో అధి ప్రజాతమ్ ॥ 18

యే అర్వాఞ్చస్తాఀ ఉ పరాచ ఆహు-ర్యే పరాఞ్చస్తాఀ ఉ అర్వాచ ఆహుః ।
ఇన్ద్రశ్చ యా చక్రథుః సోమ తాని ధురా న యుక్తా రజసో వహన్తి ॥ 19

ద్వా సుపర్ణా సయుజా సఖాయా సమానం వృక్షం పరి షస్వజాతే ।
తయోరన్యః పిప్పలం స్వాద్వ-త్త్యనశ్నన్నన్యో అభి చాకశీతి ॥ 20[17]

యత్రా సుపర్ణా అమృతస్య భాగ-మనిమేషం విదథాభిస్వరన్తి ।
ఇనో విశ్వస్య భువనస్య గోపాః స మా ధీరః పాకమత్రా వివేశ ॥ 21
యస్మిన్వృక్షే మధ్వదః సుపర్ణా నివిశన్తే సువతే చాధి విశ్వే ।
తస్యేదాహుః పిప్పలం స్వాద్వగ్రే తన్నోన్నశద్యః పితరం న వేద ॥ 22
యద్గాయత్రే అధి గాయత్రమాహితం త్రైష్టుభాద్వా త్రైష్టుభం నిరతక్షత ।
యద్వా జగజ్జగత్యాహితం పదం య ఇత్తద్విదుస్తే అమృతత్వమానశుః ॥ 23
గాయత్రేణ ప్రతి మిమీతే అర్క-మర్కేణ సామ త్రైష్టుభేన వాకమ్ ।
వాకేన వాకం ద్విపదా చతుష్పదా ఽక్షరేణ మిమతే సప్త వాణీః ॥ 24
జగతా సిన్ధుం దివ్యస్తభాయ-ద్రథంతరే సూర్యం పర్యపశ్యత్ ।
గాయత్రస్య సమిధస్తిస్ర ఆహు-స్తతో మహ్నా ప్ర రిరిచే మహిత్వా ॥ 25[18]

ఉప హ్వయే సుదుఘాం ధేనుమేతాం సుహస్తో గోధుగుత దోహదేనామ్ ।
శ్రేష్ఠం సవం సవితా సావిషన్నో ఽభీద్ధో ఘర్మస్తదు షు ప్ర వోచమ్ ॥ 26
హిఙ్కృణ్వతీ వసుపత్నీ వసూనాం వత్సమిచ్ఛన్తీ మనసాభ్యాగాత్ ।
దుహామశ్విభ్యాం పయో అఘ్న్యేయం సా వర్ధతాం మహతే సౌభగాయ ॥ 27
గౌరమీమేదను వత్సం మిషన్తం మూర్ధానం హిఙ్ఙకృణోన్మాతవా ఉ ।
సృక్వాణం ఘర్మమభి వావశానా మిమాతి మాయుం పయతే పయోభిః ॥ 28
అయం స శిఙ్క్తే యేన గౌరభీవృతా మిమాతి మాయుం ధ్వసనావధి శ్రితా ।
సా చిత్తిభిర్ని హి చకార మర్త్యం విద్యుద్భవన్తీ ప్రతి వవ్రిమౌహత ॥ 29

అనచ్ఛయే తురగాతు జీవ-మేజద్ధ్రువం మధ్య ఆ పస్త్యానామ్ ।
జీవో మృతస్య చరతి స్వధాభి-రమర్త్యో మర్త్యేనా సయోనిః ॥ 30[19]

అపశ్యం గోపామనిపద్యమాన-మా చ పరా చ పథిభిశ్చరన్తమ్ ।
స సధ్రీచీః స విషూచీర్వసాన ఆ వరీవర్తి భువనేష్వన్తః ॥ 31
య ఈం చకార న సో అస్య వేద య ఈం దదర్శ హిరుగిన్ను తస్మాత్ ।
స మాతుర్యోనా పరివీతో అన్త-ర్బహుప్రజా నిరృతిమా వివేశ ॥ 32
ద్యౌర్మే పితా జనితా నాభిరత్ర బన్ధుర్మే మాతా పృథివీ మహీయమ్ ।
ఉత్తానయోశ్చమ్వో3ర్యోనిరన్త-రత్రా పితా దుహితుర్గర్భమాధాత్ ॥ 33
పృచ్ఛామి త్వా పరమన్తం పృథివ్యాః పృచ్ఛామి యత్ర భువనస్య నాభిః ।
పృచ్ఛామి త్వా వృష్ణో అశ్వస్య రేతః పృచ్ఛామి వాచః పరమం వ్యోమ ॥ 34
ఇయం వేదిః పరో అన్తః పృథివ్యా అయం యజ్ఞో భువనస్య నాభిః ।
అయం సోమో వృష్ణో అశ్వస్య రేతో బ్రహ్మాయం వాచః పరమం వ్యోమ ॥ 35[20]

సప్తార్ధగర్భా భువనస్య రేతో విష్ణోస్తిష్ఠన్తి ప్రదిశా విధర్మణి ।
తే ధీతిభిర్మనసా తే విపశ్చితః పరిభువః పరి భవన్తి విశ్వతః ॥ 36
న వి జానామి యదివేదమస్మి నిణ్యః సంనద్ధో మనసా చరామి ।
యదా మాగన్ప్రథమజా ఋతస్యా-దిద్వాచో అశ్నువే భాగమస్యాః ॥ 37
అపాఙ్ ప్రాఙేతి స్వధయా గృభీతో ఽమర్త్యో మర్త్యేనా సయోనిః ।
తా శశ్వన్తా విషూచీనా వియన్తా న్యఽన్యం చిక్యుర్న ని చిక్యురన్యమ్ ॥ 38
ఋచో అక్షరే పరమే వ్యోమ-న్యస్మిన్దేవా అధి విశ్వే నిషేదుః ।
యస్తన్న వేద కిమృచా కరిష్యతి య ఇత్తద్విదుస్త ఇమే సమాసతే ॥ 39

సూయవసాద్భగవతీ హి భూయా　అథో వయం భగవన్తః స్యామ ।
అద్ధి తృణమఘ్న్యే విశ్వదానీం　పిబ శుద్ధముదకమాచరన్తీ ॥　40[21]

గౌరీర్మిమాయ సలిలాని తక్ష-త్యేకపదీ ద్విపదీ సా చతుష్పదీ ।
అష్టాపదీ నవపదీ బభూవుషీ　సహస్రాక్షరా పరమే వ్యోమన్ ॥　41
తస్యాః సముద్రా అధి వి క్షరన్తి　తేన జీవన్తి ప్రదిశశ్చతస్రః ।
తతః క్షరత్యక్షరం　తద్విశ్వముప జీవతి ॥　42
శకమయం ధూమమారాదపశ్యం　విషూవతా పర ఏనావరేణ ।
ఉక్షాణం పృశ్నిమపచన్త వీరా-స్తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ ॥　43
త్రయః కేశిన ఋతుథా వి చక్షతే　సంవత్సరే వపత ఏక ఏషామ్ ।
విశ్వమేకో అభి చష్టే శచీభి-ర్ధ్రాజిరేకస్య దదృశే న రూపమ్ ॥　44
చత్వారి వాక్పరిమితా పదాని　తాని విదుర్బ్రాహ్మణా యే మనీషిణః ।
గుహా త్రీణి నిహితా నేఙ్గయన్తి　తురీయం వాచో మనుష్యా వదన్తి ॥　45
ఇన్ద్రం మిత్రం వరుణమగ్నిమాహు-రథో దివ్యః స సుపర్ణో గరుత్మాన్ ।
ఏకం సద్విప్రా బహుధా వద-న్త్యగ్నిం యమం మాతరిశ్వానమాహుః ॥　46[22]

కృష్ణం నియానం హరయః సుపర్ణా　అపో వసానా దివముత్పతన్తి ।
త ఆవవృత్రన్త్సదనాదృతస్యా-దిద్ఘృతేన పృథివీ వ్యుద్యతే ॥　47
ద్వాదశ ప్రధయశ్చక్రమేకం　త్రీణి నభ్యాని క ఉ తచ్చికేత ।
తస్మిన్ త్సాకం త్రిశతా న శఙ్కవో　ఽర్పితాః షష్టిర్న చలాచలాసః ॥　48
యస్తే స్తనః శశయో యో మయోభూ-ర్యేన విశ్వా పుష్యసి వార్యాణి ।
యో రత్నధా వసువి ద్యః సుదత్రః　సరస్వతి తమిహ ధాతవే కః ॥　49

యజ్ఞేన యజ్ఞమయజన్త దేవా-స్తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ ।
తే హ నాకం మహిమానః సచన్త యత్ర పూర్వే సాధ్యాః సన్తి దేవాః ॥ 50

సమానమేతదుదక-ముచ్చైత్యవ చాహభిః ।
భూమిం పర్జన్యా జిన్వన్తి దివం జిన్వన్త్యగ్నయః ॥ 51

దివ్యం సుపర్ణం వాయసం బృహన్త-మపాం గర్భం దర్శతమోషధీనామ్ ।
అభీపతో వృష్టిభిస్తర్పయన్తం సరస్వన్తమవసే జోహవీమి ॥ 52[23]

(165) [త్రయోవింశోఽనువాకః ॥ సూ. 165-179]

కయాశుభేతి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య తృతీయాద్యయుగృచామేకాదశీవర్జ్యానాం మరుతః త్రయోదశ్యాదితిసృణామగస్త్యః శిష్టానామిన్ద్రఋషిః సర్వసూక్తస్య మరుత్వా నిన్ద్రోదేవతా త్రిష్టుప్ఛన్దః ।

కయా శుభా సవయసః సనీళాః సమాన్యా మరుతః సం మిమిక్షుః ।
కయా మతీ కుత ఏతాస ఏతే ఽర్చన్తి శుష్మం వృషణో వసూయా ॥ 1

కస్య బ్రహ్మాణి జుజుషుర్యువానః కో అధ్వరే మరుత ఆ వవర్త ।
శ్యేనాఁ ఇవ ధ్రజతో అన్తరిక్షే కేన మహా మనసా రీరమామ ॥ 2

కుతస్త్వమిన్ద్ర మాహినః స-న్నేకో యాసి సత్పతే కిం త ఇత్థా ।
సం పృచ్ఛసే సమరాణః శుభానై-ర్వోచేస్తన్నో హరివో యత్తే అస్మే ॥ 3

బ్రహ్మాణి మే మతయః శం సుతాసః శుష్మ ఇయర్తి ప్రభృతో మే అద్రిః ।
ఆ శాసతే ప్రతి హర్యన్త్యుక్థే-మా హరీ వహతస్తా నో అచ్ఛ ॥ 4

అతో వయమన్తమేభిర్యుజానాః స్వక్షత్రేభిస్తన్వఁః శుమ్భమానాః ।
మహోభిరేతాఁ ఉప యుజ్మహే న్వి-న్ద్ర స్వధామను హి నో బభూథ ॥ 5[24]

క్వఁస్యా వో మరుతః స్వధాసీ-ద్యన్మామేకం సమధత్తాహిహత్యే ।
అహం హ్యుఁగ్రస్తవిషస్తువిష్మా-న్విశ్వస్య శత్రోరనమం వధస్నైః ॥ 6

భూరి చకర్థ యుజ్యేభిరస్మే సమానేభిర్వృషభ పౌంస్యేభిః ।
భూరీణి హి కృణవామా శవిష్ఠే-న్ద్ర క్రత్వా మరుతో యద్వశామ ॥ 7
వధీం వృత్రం మరుత ఇన్ద్రియేణ స్వేన భామేన తవిషో బభూవాన్ ।
అహమేతా మనవే విశ్వశ్చన్ద్రాః సుగా అపశ్చకర వజ్రబాహుః ॥ 8
అనుత్తమా తే మఘవన్నకిర్ను న త్వావాఀ అస్తి దేవతా విదానః ।
న జాయమానో నశతే న జాతో యాని కరిష్యా కృణుహి ప్రవృద్ధ ॥ 9
ఏకస్య చిన్మే విభ్వ౧స్త్వోజో యా ను దధృష్వాన్కృణవై మనీషా ।
అహం హ్యు౧గ్రో మరుతో విదానో యాని చ్యవమిన్ద్ర ఇదీశ ఏషామ్ ॥ 10[25]

అమన్దన్మా మరుతః స్తోమో అత్ర యన్మే నరః శ్రుత్యం బ్రహ్మ చక్ర ।
ఇన్ద్రాయ వృష్ణే సుమఖాయ మహ్యం సఖ్యే సఖాయస్తన్వే తనూభిః ॥ 11
ఏవేదేతే ప్రతి మా రోచమానా అనేద్యః శ్రవ ఏషో దధానాః ।
సంచక్ష్యా మరుతశ్చన్ద్రవర్ణా అచ్ఛాన్త మే ఛదయాథా చ నూనమ్ ॥ 12
కో న్వత్ర మరుతో మామహే వః ప్ర యాతన సఖీఀరచ్ఛా సఖాయః ।
మన్మాని చిత్రా అపివాతయన్త ఏషాం భూత నవేదా మ ఋతానామ్ ॥ 13
ఆ యద్దువస్యాద్దువసే న కారు-రస్మాఞ్చక్రే మాన్యస్య మేధా ।
ఓ షు వర్త మరుతో విప్రమచ్ఛే-మా బ్రహ్మాణి జరితా వో అర్చత్ ॥ 14
ఏష వః స్తోమో మరుత ఇయం గీ-ర్మాన్దార్యస్య మాన్యస్య కారోః ।
ఏషా యాసీష్ట తన్వే వయాం విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 15[26]

ఇతి ద్వితీయాష్టకే తృతీయో ఽధ్యాయః ॥
॥ ఏకాదశాధ్యాయే వర్గాః 26 సూక్తాని 8 ఋచః 132 ॥
॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

[చతుర్థో ఽధ్యాయః ॥ వ.1-29]

(166)

తన్నువోచామేతి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో మరుతో జగత్యంత్యే ద్వే త్రిష్టుభౌ ।

తన్ను వోచామ రభసాయ జన్మనే   పూర్వం మహిత్వం వృషభస్య కేతవే ।
ఐధేవ యామన్మరుతస్తువిష్వణో   యుధేవ శక్రాస్తవిషాణి కర్తన ॥ 1
నిత్యం న సూనుం మధు బిభ్రత ఉప   క్రీళన్తి క్రీళా విదథేషు ఘృష్వయః ।
నక్షన్తి రుద్రా అవసా నమస్వినం   న మర్ధన్తి స్వతవసో హవిష్కృతమ్ ॥ 2
యస్మా ఊమాసో అమృతా అరాసత   రాయస్పోషం చ హవిషా దదాశుషే ।
ఉక్షన్త్యస్మై మరుతో హితా ఇవ   పురూ రజాంసి పయసా మయోభువః ॥ 3
ఆ యే రజాంసి తవిషీభిరవ్యత   ప్ర వ ఏవాసః స్వయతాసో అధ్రజన్ ।
భయన్తే విశ్వా భువనాని హర్మ్యా   చిత్రో వో యామః ప్రయతాస్వృష్టిషు ॥ 4
యత్త్వేషయామా నదయన్త పర్వతా-న్దివో వా పృష్ఠం నర్యా అచుచ్యవుః ।
విశ్వో వో అజ్మన్భయతే వనస్పతీ   రథీయన్తీవ ప్ర జిహీత ఓషధిః ॥ 5[1]

యూయం న ఉగ్రా మరుతః సుచేతునా   ఽరిష్టగ్రామాః సుమతిం పిపర్తన ।
యత్రా వో దిద్యుద్రదతి క్రివిర్దతీ   రిణాతి పశ్వః సుధితేవ బర్హణా ॥ 6
ప్ర స్కమ్భదేష్ణా అనవభ్రరాధసో   ఽలాతృణాసో విదథేషు సుష్టుతాః ।
అర్చన్త్యర్కం మదిరస్య పీతయే   విదుర్వీరస్య ప్రథమాని పౌంస్యా ॥ 7
శతభుజిభిస్తమభిహ్రుతేరఘా-త్పూర్భీ రక్షతా మరుతో యమావత ।
జనం యముగ్రాస్తవసో విరప్శినః   పాథనా శంసా త్తనయస్య పుష్టిషు ॥ 8
విశ్వాని భద్రా మరుతో రథేషు వో   మిథస్పృధ్యేవ తవిషాణ్యాహితా ।
అంసేష్వా వః ప్రపథేషు ఖాదయో   ఽక్షో వశ్చక్రా సమయా వి వావృతే ॥ 9

భూరీణి భద్రా నర్యేషు బాహుషు వక్షఃసు రుక్మా రభసాసో అఞ్జయః ।
అంసేష్వేతాః పవిషు క్షురా అధి వయో న పక్షాన్వ్యను శ్రియో ధిరే ॥ 10[2]

మహాన్తో మహ్నా విభ్వో౩ విభూతయో దూరేదృశో యే దివ్యా ఇవ స్తృభిః ।
మన్ద్రాః సుజిహ్వాః స్వరితార ఆసభిః సంమిశ్లా ఇన్ద్రే మరుతః పరిష్టుభః ॥ 11
తద్వః సుజాతా మరుతో మహిత్వనం దీర్ఘం వో దాత్రమదితేరివ వ్రతమ్ ।
ఇన్ద్రశ్చన త్యజసా వి హ్రుణాతి త-జ్జనాయ యస్మై సుకృతే అరాధ్వమ్ ॥ 12
తద్వో జామిత్వం మరుతః పరే యుగే పురూ యచ్ఛంసమమృతాస ఆవత ।
అయా ధియా మనవే శ్రుష్టిమావ్యా సాకం నరో దంసనైరా చికిత్రిరే ॥ 13
యేన దీర్ఘం మరుతః శూశవామ యుష్మాకేన పరీణసా తురాసః ।
ఆ యత్తతన న్వృజనే జనాస ఏభిర్యజ్ఞేభిస్తదభీష్టిమశ్యామ్ ॥ 14
ఏష వః స్తోమో మరుత ఇయం గీ-ర్మాన్దార్యస్య మాన్యస్య కారోః ।
ఏషా యాసీష్ట తన్వే వయాం విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 15[3]

(167)

సహస్రంత ఇత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో మరుత ఆద్యాయా ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

సహస్రం త ఇన్ద్రోతయో నః సహస్రమిషో హరివో గూర్తతమాః ।
సహస్రం రాయో మాదయధ్యై సహస్రిణ ఉప నో యన్తు వాజాః ॥ 1
ఆ నో ఽవోభిర్మరుతో యాన్త్వచ్ఛా జ్యేష్ఠేభిర్వా బృహద్దివైః సుమాయాః ।
అధ యదేషాం నియుతః పరమాః సముద్రస్య చిద్ధనయన్త పారే ॥ 2
మిమ్యక్ష యేషు సుధితా ఘృతాచీ హిరణ్యనిర్ణిగుపరా న ఋష్టిః ।
గుహా చరన్తీ మనుషో న యోషా సభావతీ విదథ్యేవ సం వాక్ ॥ 3

పరా శుభ్రా అయాసో యవ్యా సాధారణ్యేవ మరుతో మిమిక్షుః ।
న రోదసీ అప సుదన్త ఘోరా జుషన్త వృధం సఖ్యాయ దేవాః ॥ 4
జోషద్యదీమసుర్యా సచధ్యై విషితస్తుకా రోదసీ నృమణాః ।
ఆ సూర్యేవ విధతో రథం గా-త్త్వేషప్రతీకా నభసో నేత్యా ॥ 5[4]

ఆస్థాపయన్త యువతిం యువానః శుభే నిమిశ్లాం విదథేషు పజ్రామ్ ।
అర్కో యద్వో మరుతో హవిష్మా-న్గాయద్గాథం సుతసోమో దువస్యన్ ॥ 6
ప్ర తం వివక్మి వక్మ్యో య ఏషాం మరుతాం మహిమా సత్యో అస్తి ।
సచా యదీం వృషమణా అహంయుః స్థిరా చిజ్జనీర్వహతే సుభాగాః ॥ 7
పాన్తి మిత్రావరుణావవద్యా-చ్చయత ఈమర్యమో అప్రశస్తాన్ ।
ఉత చ్యవన్తే అచ్యుతా ధ్రువాణి వావృధ ఈం మరుతో దాతివారః ॥ 8
నహీ ను వో మరుతో అన్త్యస్మే ఆరాత్తాచ్చిచ్ఛవసో అన్తమాపుః ।
తే ధృష్ణునా శవసా శూశువాంసో ఽర్ణో న ద్వేషో ధృషతా పరి ష్ఠుః ॥ 9
వయమద్యేన్ద్రస్య ప్రేష్ఠా వయం శ్వో వోచేమహి సమర్యే ।
వయం పురా మహి చ నో అను ద్యూ-న్తన్న ఋభుక్షా నరామను ష్యాత్ ॥ 10
ఏష వః స్తోమో మరుత ఇయం గీ-ర్మాన్దార్యస్య మాన్యస్య కారోః ।
ఏషా యాసీష్ట తన్వే వయాం విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 11[5]

(168)

యజ్ఞాయజ్ఞేతి దశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో మరుతో జగతీ అన్త్యాస్తిస్ర స్త్రిష్టుభః ।

యజ్ఞాయజ్ఞా వః సమనా తుతుర్వణి-ర్ధియంధియం వో దేవయా ఉ దధిధ్వే ।
ఆ వో ఽర్వాచః సువితాయ రోదస్యో-ర్మహే వవృత్యామవసే సువృక్తిభిః ॥ 1

వ్రాసో న యే స్వజాః స్వతవస ఇషం స్వరభిజాయన్త ధూతయః ।
సహస్రియాసో అపాం నోర్మయ ఆసా గావో వన్ద్యాసో నోక్షణః ॥ 2
సోమాసో న యే సుతాస్తృప్తాంశవో హృత్సు పీతాసో దువసో నాసతే ।
ఐషామంసేషు రమ్భిణీవ రారభే హస్తేషు ఖాదిశ్చ కృతిశ్చ సం దధే ॥ 3
అవ స్వయుక్తా దివ ఆ వృథా యయు-రమర్త్యాః కశయా చోదత త్మనా ।
అరేణవస్తువిజాతా అచుచ్యవు-ర్దృళ్హాని చిన్మరుతో భ్రాజదృష్టయః ॥ 4
కో వో౽న్తర్మరుత ఋష్టివిద్యుతో రేజతి త్మనా హన్వేవ జిహ్వయా ।
ధన్వచ్యుత ఇషాం న యామని పురుప్రైషా అహన్యో3 నైతశః ॥ 5[6]

క్వ స్విదస్య రజసో మహస్పరం క్వావరం మరుతో యస్మిన్నాయయ ।
యచ్చ్యావయథ విథురేవ సంహితం వ్యద్రిణా పతథ త్వేషమర్ణవమ్ ॥ 6
సాతిర్నవో౽మవతీ స్వర్వతీ త్వేషా విపాకా మరుతః పిపిష్వతీ ।
భద్రా వో రాతిః పృణతో న దక్షిణా పృథుజ్రయీ అసుర్యేవ జఞ్జతీ ॥ 7
ప్రతి ష్టోభన్తి సిన్ధవః పవిభ్యో యదభ్రియాం వాచముదీరయన్తి ।
అవ స్మయన్త విద్యుతః పృథివ్యాం యదీ ఘృతం మరుతః ప్రుష్ణువన్తి ॥ 8
అసూత పృశ్నిర్మహతే రణాయ త్వేషమయాసాం మరుతామనీకమ్ ।
తే సప్సరాసో౽జనయన్తాభ్వ-మాదిత్స్వధామిషిరాం పర్యపశ్యన్ ॥ 9
ఏష వః స్తోమో మరుత ఇయం గీ-ర్మాన్దార్యస్య మాన్యస్య కారోః ।
ఏషా యాసీష్ట తన్వే వయాం విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 10[7]

(169)

మహశ్చిదిత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ద్వితీయా విరాట్ ।

మహశ్చిత్త్వమిన్ద్ర యత ఏతా-న్మహశ్చిదసి త్యజసో వరూతా ।
స నో వేధో మరుతాం చికిత్వాన్ త్సుమ్నా వనుష్వ తవ హి ప్రేష్ఠా ॥ 1

అయుజ్రన్త ఇన్ద్ర విశ్వకృష్టీ-ర్విదానాసో నిష్షిధో మర్త్యత్రా ।
మరుతాం పృత్సుతిర్హాసమానా స్వర్మీళ్హస్య ప్రధనస్య సాతౌ ॥ 2

అమ్యక్సా త ఇన్ద్ర ఋష్టిరస్మే సనేమ్యభ్వం మరుతో జునన్తి ।
అగ్నిశ్చిద్ధి ష్మాతసే శుశుక్వా-నాపో న ద్వీపం దధతి ప్రయాంసి ॥ 3

త్వం తూ న ఇన్ద్ర తం రయిం దా ఓజిష్ఠయా దక్షిణయేవ రాతిమ్ ।
స్తుతశ్చ యాస్తే చకనన్త వాయోః స్తనం న మధ్వః పీపయన్త వాజైః ॥ 4

త్వే రాయ ఇన్ద్ర తోశతమాః ప్రణేతారః కస్య చిదృతాయోః ।
తే షు ణో మరుతో మృళయన్తు యే స్మా పురా గాతూయన్తీవ దేవాః ॥ 5[8]

ప్రతి ప్ర యాహీన్ద్ర మీళ్హుషో నౄ-న్మహః పార్థివే సదనే యతస్వ ।
అధ యదేషాం పృథుబుధ్నాస ఏతా-స్తీర్థే నార్యః పౌంస్యాని తస్థుః ॥ 6

ప్రతి ఘోరాణామేతానామయాసాం మరుతాం శృణ్వ ఆయతాముపబ్దిః ।
యే మర్త్యం పృతనాయన్తమూమై-రృణావానం న పతయన్త సర్గైః ॥ 7

త్వం మానేభ్య ఇన్ద్ర విశ్వజన్యా రదా మరుద్భిః శురుధో గో అగ్రాః ।
స్తవానేభిః స్తవసే దేవ దేవై-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 8[9]

(170)

నసూనమితి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్య ప్రథమ తృతీయా చతుర్థానామృచామిన్ద్రో ఽగస్త్యో ద్వితీయ పఞ్చమ్యోరగస్త్యఋషిరిన్ద్రోదేవతా ఆద్యాబృహతీ తతస్తిస్రో ఽనుష్టుభోన్త్యా త్రిష్టుప్ ।

న నూనమస్తి నో శ్వః కస్తద్వేద యదద్భుతమ్ ।
అన్యస్య చిత్తమభి సంచరేణ్య-ముతాధీతం వి నశ్యతి ॥ 1

కిం న ఇన్ద్ర జిఘాంససి భ్రాతరో మరుతస్తవ ।
తేభిః కల్పస్వ సాధుయా మా నః సమరణే వధీః ॥ 2
కిం నో భ్రాతరగస్త్య సఖా సన్నతి మన్యసే ।
విద్మాహి తే యథా మనో ఽస్మభ్యమిన్న దిత్ససి ॥ 3
అరం కృణ్వన్తు వేదిం సమగ్నిమిన్ధతాం పురః ।
తత్రామృతస్య చేతనం యజ్ఞం తే తనవావహై ॥ 4
త్వమీశిషే వసుపతే వసూనాం త్వం మిత్రాణాం మిత్రపతే ధేష్ఠః ।
ఇన్ద్ర త్వం మరుద్భిః సం వదస్వా-ధ ప్రాశాన ఋతుథా హవీంషి ॥ 5[10]

(171)

ప్రతివ ఇతి షడృచస్య సూక్తస్యాఽగస్త్యో మరుతః అన్త్యానాంచతసృణాం మరుత్వానిన్ద్ర స్త్రిష్టుప్ ।

ప్రతి వ ఏనా నమసాహమేమి సూక్తేన భిక్షే సుమతిం తురాణామ్ ।
రరాణతా మరుతో వేద్యాభి-ర్ని హేళో ధత్త వి ముచధ్వమశ్వాన్ ॥ 1
ఏష వః స్తోమో మరుతో నమస్వా-న్హృదా తష్టో మనసా ధాయి దేవాః ।
ఉపేమా యాత మనసా జుషాణా యూయం హి ష్ఠా నమస ఇద్వృధాసః ॥ 2
స్తుతాసో నో మరుతో మృళయన్త్వు-త స్తుతో మఘవా శంభవిష్ఠః ।
ఊర్ధ్వా నః సన్తు కోమ్యా వనా-న్యహాని విశ్వా మరుతో జిగీషా ॥ 3
అస్మాదహం తవిషాదీషమాణ ఇన్ద్రాద్ భియా మరుతో రేజమానః ।
యుష్మభ్యం హవ్యా నిశితాన్యాస-న్తాన్యారే చకృమా మృళతా నః ॥ 4
యేన మానాసశ్చితయన్త ఉస్రా వ్యుష్టిషు శవసా శశ్వతీనామ్ ।
స నో మరుద్భిర్వృషభ శ్రవో ధా ఉగ్ర ఉగ్రేభిః స్థవిరః సహోదాః ॥ 5

త్వం పాహీన్ద్ర సహీయసో నౄ-న్భవా మరుద్భిరవయాతహేళాః।
సుప్రకేతేభిః సాసహిర్దధానో విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 6[11]

(172)

చిత్రోవ ఇతి తృచస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో మరుతో గాయత్రీ।

చిత్రో వో ఽ స్తు యామ-శ్చిత్ర ఊతీ సుదానవః। మరుతో అహిభానవః ॥ 1
ఆరే సా వః సుదానవో మరుత ఋఞ్జతీ శరుః। ఆరే అశ్మా యమస్యథ ॥ 2
తృణస్కన్దస్య ను విశః పరి వృఙ్క్త సుదానవః। ఊర్ధ్వాన్నః కర్త జీవసే ॥ 3[12]

(173)

గాయత్సామేతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్।

గాయత్సామ నభన్యం౹ యథా వే-రర్చామ తద్వావృధానం స్వర్వత్।
గావో ధేనవో బర్హిష్యదబ్ధా ఆ యత్సద్మానం దివ్యం వివాసాన్ ॥ 1
అర్చద్వృషా వృషభిః స్వేదుహవ్యై-ర్మృగో నాశ్నో అతి యజ్జుగుర్యాత్।
ప్ర మన్దయుర్మనాం గూర్త హోతా భరతే మర్యో మిథునా యజత్రః ॥ 2
నక్షద్ధోతా పరి సద్మ మితా య-న్భరద్గర్భమా శరదః పృథివ్యాః।
క్రన్దదశ్వో నయమానో రువద్గౌ-రన్తర్దూతో న రోదసీ చరద్వాక్ ॥ 3
తా కర్మాషతరాస్మై ప్ర చ్యౌత్నాని దేవయన్తో భరన్తే।
జుజోషదిన్ద్రో దస్మవర్చా నాసత్యేవ సుగ్మ్యో రథేష్ఠాః ॥ 4
తముష్టుహీన్ద్రం యో హ సత్వా యః శూరో మఘవా యో రథేష్ఠాః।
ప్రతీచశ్చిద్యోధీయాన్వృషణ్వా-న్వవవ్రుషశ్చిత్తమసో విహన్తా ॥ 5[13]

ప్ర యదిత్థా మహినా నృభ్యో అ-స్త్యరం రోదసీ కక్ష్యే3 నాస్మై ।
సం వివ్య ఇన్ద్రో వృజనం న భూమా భర్తి స్వధావాం ఓపశమివ ద్యామ్ ॥ 6

సమత్సు త్వా శూర సతామురాణం ప్రపథిన్తమం పరితంసయధ్యై ।
సజోషస ఇన్ద్రం మదే క్షోణీః సూరిం చి ద్యే అనుమదన్తి వాజైః ॥ 7

ఏవా హి తే శం సవనా సముద్ర ఆపో యత్త ఆసు మదన్తి దేవీః ।
విశ్వా తే అను జోష్యా భూద్గాః సూరీంశ్చిద్యది ధిషా వేషి జనాన్ ॥ 8

అసామ యథా సుషఖాయ ఏన స్వభిష్టయో నరాం న శంసైః ।
అసద్యథా న ఇన్ద్రో వన్దనేష్ఠా-స్తురో న కర్మ నయమాన ఉక్థా ॥ 9

విష్పర్ధసో నరాం న శంసై-రస్మాకాసదిన్ద్రో వజ్రహస్తః ।
మిత్రాయువో న పూర్పతిం సుశిష్టౌ మధ్యాయువ ఉప శిక్షన్తి యజ్ఞైః ॥ 10[14]

యజ్ఞో హి ష్మేన్ద్రం కశ్చిదృన్ధ - ఞ్జుహురాణశ్చిన్మనసా పరియన్ ।
తీర్థే నాచ్ఛా తాతృషాణమోకో దీర్ఘో న సిధ్రమా కృణోత్యధ్వా ॥ 11

మో షూ ణ ఇన్ద్రాత్ర పృత్సు దేవై-రస్తి హి ష్మా తే శుష్మిన్నవయాః ।
మహశ్చిద్యస్య మీళ్హుషో యవ్యా హవిష్మతో మరుతో వన్దతే గీః ॥ 12

ఏష స్తోమ ఇన్ద్ర తుభ్యమస్మే ఏతేన గాతుం హరివో విదో నః ।
ఆ నో వవృత్యాః సువితాయ దేవ విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 13[15]

(174)

త్వంరాజేతి దశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్య ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

త్వం రాజేన్ద్ర యే చ దేవా రక్షా నౄన్పాహ్యసుర త్వమస్మాన్ ।
త్వం సత్పతిర్మఘవా నస్తరుత్ర-స్త్వం సత్యో వసవానః సహోదాః ॥ 1

దనో విశ ఇన్ద్ర మృధ్రవాచః సప్త యత్పురః శర్మ శారదీర్దర్త్ ।
ఋణోరపో అనవద్యార్ణా యూనే వృత్రం పురుకుత్సాయ రన్ధీః ॥ 2
అజా వృత ఇన్ద్ర శూరపత్నీ-ర్ద్యాం చ యేభిః పురుహూత నూనమ్ ।
రక్షో అగ్నిమశుషం తూర్వయాణం సింహో న దమే అపాంసి వస్తోః ॥ 3
శేషన్ను త ఇన్ద్ర సస్మిన్యోనౌ ప్రశస్తయే పవీరవస్య మహ్నా ।
సృజదర్ణాంస్యవ యద్యుధా గా-స్తిష్ఠద్ధరీ ధృషతా మృష్ట వాజాన్ ॥ 4
వహ కుత్సమిన్ద్ర యస్మిఞ్చాకన్ త్స్యూమన్యూ ఋజ్రా వాతస్యాశ్వా ।
ప్ర సూరశ్చక్రం వృహతాదభీకే ఽభి స్పృధో యాసిషద్వజ్రబాహుః ॥ 5[16]

జఘన్వాఀ ఇన్ద్ర మిత్రేరూ-ఞ్చోదప్రవృద్ధో హరివో అదాశూన్ ।
ప్ర యే పశ్యన్నర్యమణం సచాయో-స్త్వయా శూర్తా వహమానా అపత్యమ్ ॥ 6
రపత్కవిరిన్ద్రార్కసాతౌ క్షాం దాసాయోపబర్హణీం కః ।
కరత్తిస్రో మఘవా దానుచిత్రా ని దుర్యోణే కుయవాచం మృధి శ్రేత్ ॥ 7
సనా తా త ఇన్ద్ర నవ్యా ఆగుః సహో నభోఽవిరణాయ పూర్వీః ।
భినత్పురో న భిదో అదేవీ-ర్ననమో వధరదేవస్య పీయోః ॥ 8
త్వం ధునిరిన్ద్ర ధునిమతీ-ర్ఋణోరపః సీరా న స్రవన్తీః ।
ప్ర యత్సముద్రమతి శూర పర్షి పారయా తుర్వశం యదుం స్వస్తి ॥ 9
త్వమస్మాకమిన్ద్ర విశ్వధ స్యా అవృకతమో నరాం నృపాతా ।
స నో విశ్వాసాం స్పృధాం సహోదా విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 10[17]

(175)

మత్స్యపాయీతి షడృచస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యఇన్ద్రో ఽనుష్టుప్ ఆద్యా స్కంధోగ్రీవా అన్త్యా త్రిష్టుప్ ।

మత్స్యపాయి తే మహః పాత్రస్యేవ హరివో మత్సరో మదః ।
వృషా తే వృష్ణ ఇన్దు-ర్వాజీ సహస్రసాతమః ॥ 1

ఆ నస్తే గన్తు మత్సరో వృషా మదో వరేణ్యః ।
సహావాఀ ఇన్ద్ర సానసిః పృతనాషాళమర్త్యః ॥ 2

త్వం హి శూరః సనితా చోదయో మనుషో రథమ్ ।
సహావాన్దస్యుమవ్రత-మోషః పాత్రం న శోచిషా ॥ 3

ముషాయ సూర్యం కవే చక్రమీశాన ఓజసా ।
వహ శుష్ణాయ వధం కుత్సం వాతస్యాశ్వైః ॥ 4

శుష్మిన్తమో హి తే మదో ద్యుమ్నిన్తమ ఉత క్రతుః ।
వృత్రఘ్నా వరివోవిదా మంసీష్ఠా అశ్వసాతమః ॥ 5

యథా పూర్వేభ్యో జరితృభ్య ఇన్ద్ర మయ ఇవాపో న తృష్యతే బభూథ ।
తామను త్వా నివిదం జోహవీమి విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 6[18]

(176)

మత్సిన ఇతి షడృచస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్య ఇన్ద్రో ఽనుష్టుబన్త్యాత్రిష్టుప్ ।

మత్సి నో వస్య ఇష్టయ ఇన్ద్రమిన్దో వృషా విశ ।
ఋఘాయమాణ ఇన్వసి శత్రుమన్తి న విన్దసి ॥ 1

తస్మిన్నా వేశయా గిరో య ఏకశ్చర్షణీనామ్ ।
అను స్వధా యముప్యతే యవం న చర్కృషద్వృషా ॥ 2

యస్య విశ్వాని హస్తయోః పఞ్చ క్షితీనాం వసు ।
స్పాశయస్వ యో అస్మధ్రు-గ్దివ్యేవాశనిర్జహి ॥ 3

అసున్వన్తం సమం జహి దూణాశం యో న తే మయః ।
అస్మభ్యమస్య వేదనం దద్ధి సూరిశ్చిదోహతే ॥ 4
ఆవో యస్య ద్విబర్హసో ఽర్కేషు సానుషగసత్ ।
ఆజావిన్ద్రస్యేన్దో ప్రావో వాజేషు వాజినమ్ ॥ 5
యథా పూర్వేభ్యో జరితృభ్య ఇన్ద్ర మయ ఇవాపో న తృష్యతే బభూథ ।
తామను త్వా నివిదం జోహవీమి విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 6[19]

(177)

ఆ చర్షణిప్రా ఇతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్య ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

ఆ చర్షణిప్రా వృషభో జనానాం రాజా కృష్టీనాం పురుహూత ఇన్ద్రః ।
స్తుతః శ్రవస్యన్నవసోప మద్రి-గ్యుక్త్వా హరీ వృషణా యాహ్యర్వాఙ్ ॥ 1
యే తే వృషణో వృషభాస ఇన్ద్ర బ్రహ్మయుజో వృషరథాసో అత్యాః ।
తాఁ ఆ తిష్ఠ తేభిరా యాహ్యర్వాఙ్ హవామహే త్వా సుత ఇన్ద్ర సోమే ॥ 2
ఆ తిష్ఠ రథం వృషణం వృషా తే సుతః సోమః పరిషిక్తా మధూని ।
యుక్త్వా వృషభ్యాం వృషభ క్షితీనాం హరిభ్యాం యాహి ప్రవతోప మద్రిక్ ॥ 3
అయం యజ్ఞో దేవయా అయం మియేధ ఇమా బ్రహ్మాణ్యయమిన్ద్ర సోమః ।
స్తీర్ణం బర్హిరా తు శక్ర ప్ర యాహి పిబా నిషద్య వి ముచా హరీ ఇహ ॥ 4
ఓ సుష్టుత ఇన్ద్ర యాహ్యర్వా-ఙుప బ్రహ్మాణి మాన్యస్య కారోః ।
విద్యామ వస్తోరవసా గృణన్తో విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 5[20]

(178)

యద్ధస్యాత ఇతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్య ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

యద్ధ స్యా త ఇన్ద్ర శ్రుష్టిరస్తి యయా బభూథ జరితృభ్య ఊతీ ।
మా నః కామం మహయన్తమా ధ-గ్విశ్వా తే అశ్యాం పర్యాప ఆయోః ॥ 1
న ఘా రాజేన్ద్ర ఆ దభన్నో యా ను స్వసారా కృణవన్త యోనౌ ।
ఆపశ్చిదస్మై సుతుకా అవేష-న్గమన్న ఇన్ద్రః సఖ్యా వయశ్చ ॥ 2
జేతా నృభిరిన్ద్రః పృత్సు శూరః శ్రోతా హవం నాధమానస్య కారోః ।
ప్రభర్తా రథం దాశుష ఉపాక ఉద్యన్తా గిరో యది చ త్మనా భూత్ ॥ 3
ఏవా నృభిరిన్ద్రః సుశ్రవస్యా ప్రఖాదః పృక్షో అభి మిత్రిణో భూత్ ।
సమర్య ఇషః స్తవతే వివాచి సత్రాకరో యజమానస్య శంసః ॥ 4
త్వయా వయం మఘవన్నిన్ద్ర శత్రూ-నభి ష్యామ మహతో మన్యమానాన్ ।
త్వం త్రాతా త్వము నో వృధే భూ-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 5[21]

(179)

పూర్వీరహమితి షడృచస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యః ఆద్యయోర్ద్వయోర్లోపాముద్రా ఋషికా అన్త్యయోర్ద్వయోరగస్త్యాన్తేవాసీ బ్రహ్మచారీ ఋషిః సర్వాసాం రతి ర్దేవతా త్రిష్టుప్ పఞ్చమీబృహతీ ।

పూర్వీరహం శరదః శశ్రమాణా దోషా వస్తోరుషసో జరయన్తీః ।
మినాతి శ్రియం జరిమా తనూనా-మప్యూ ను పత్నీర్వృషణో జగమ్యుః ॥ 1
యే చిద్ధి పూర్వ ఋతసాప ఆసన్ త్సాకం దేవేభిరవదన్నృతాని ।
తే చిదవాసుర్నహ్యన్తమాపుః సమూ ను పత్నీర్వృషభిర్జగమ్యుః ॥ 2
న మృషా శ్రాన్తం యదవన్తి దేవా విశ్వా ఇత్ స్పృధో అభ్యశ్నవావ ।
జయావేదత్ర శతనీథమాజిం యత్సమ్యఞ్చా మిథునావభ్యజావ ॥ 3
నదస్య మా రుధతః కామ ఆగ-న్నిత ఆజాతో అముతః కుతశ్చిత్ ।
లోపాముద్రా వృషణం నీ రిణాతి ధీరమధీరా ధయతి శ్వసన్తమ్ ॥ 4

ఇమం ను సోమమన్తితో హృత్సు పీతముప బ్రువే ।
యత్సీమాగశ్చకృమా తత్సు మృళతు పులుకామో హి మర్త్యః ॥ 5
అగస్త్యః ఖనమానః ఖనిత్రైః ప్రజామపత్యం బలమిచ్ఛమానః ।
ఉభౌ వర్ణావృషిరుగ్రః పుపోష సత్యా దేవేష్వాశిషో జగామ ॥ 6[22]

(180) [చతుర్వింశో ఽనువాకః ॥ సూ. 180-191]

యువోరజాంసీతి దశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోఽశ్వినౌ త్రిష్టుప్ ।

యువో రజాంసి సుయమాసో అశ్వా రథో యద్వాం పర్యర్ణాంసి దీయత్ ।
హిరణ్యయా వాం పవయః ప్రుషాయ-న్మధ్వః పిబన్తా ఉషసః సచేథే ॥ 1
యువమత్యస్యావ నక్షథో యద్విపత్మనో నర్యస్య ప్రయజ్యోః ।
స్వసా యద్వాం విశ్వగూర్తీ భరాతి వాజాయేట్టే మధుపావిషే చ ॥ 2
యువం పయ ఉస్రియాయామధత్తం పక్వమామాయామవ పూర్వ్యం గోః ।
అన్తర్యద్వనినో వామృతప్సూ హ్వారో న శుచిర్యజతే హవిష్మాన్ ॥ 3
యువం హ ఘర్మం మధుమన్తమత్రయే ఽపో న క్షోదో ఽవృణీతమేషే ।
తద్వాం నరావశ్వినా పశ్వఇష్టీ రథ్యేవ చక్రా ప్రతి యన్తి మధ్వః ॥ 4
ఆ వాం దానాయ వవృతీయ దస్రా గోరోహేణ తౌగ్ర్యో న జివ్రిః ।
అపః క్షోణీ సచతే మాహినా వాం జూర్ణో వామక్షురంహసో యజత్రా ॥ 5[23]

ని యద్యువేథే నియుతః సుదానూ ఉప స్వధాభిః సృజథః పురంధిమ్ ।
ప్రేషద్వేషద్వాతో న సూరి-రా మహే దదే సువ్రతో న వాజమ్ ॥ 6
వయం చిద్ధి వాం జరితారః సత్యా విపన్యామహే వి పణిర్హితావాన్ ।
అధా చిద్ధి ష్మాశ్వినావనిన్ద్యా పాథో హి ష్మా వృషణావన్తిదేవమ్ ॥ 7

యువాం చిద్ధి ష్మాశ్వినావను ద్యూ-న్విరుద్రస్య ప్రస్రవణస్య సాతౌ ।
అగస్త్యో నరాం నృషు ప్రశస్తః కారాధునీవ చితయత్సహస్రైః ॥ 8
ప్ర యద్వహేథే మహినా రథస్య ప్ర స్పన్ద్రా యాథో మనుషో న హోతా ।
ధత్తం సూరిభ్య ఉత వా స్వశ్వ్యం నాసత్యా రయిషాచః స్యామ ॥ 9
తం వాం రథం వయమద్యా హువేమ స్తోమైరశ్వినా సువితాయ నవ్యమ్ ।
అరిష్టనేమిం పరి ద్యామియానం విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 10[24]

(181)

కదుప్రేష్ఠావితి నవర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోఽశ్వినౌ త్రిష్టుప్ ।

కదు ప్రేష్ఠావిషాం రయీణా-మధ్వర్యన్తా యదున్నినీథో అపామ్ ।
అయం వాం యజ్ఞో అకృతప్రశస్తిం వసుధితీ అవితారా జనానామ్ ॥ 1
ఆ వామశ్వాసః శుచయః పయస్పా వాతరంహసో దివ్యాసో అత్యాః ।
మనోజువో వృషణో వీతపృష్ఠా ఏహ స్వరాజో అశ్వినా వహన్తు ॥ 2
ఆ వాం రథోఽవనిర్న ప్రవత్వాన్ త్సృప్రవన్ధురః సువితాయ గమ్యాః ।
వృష్ణః స్థాతారా మనసో జవీయా-నహంపూర్వో యజతో ధిష్ణ్యా యః ॥ 3
ఇహేహ జాతా సమవావశీతా-మరేపసా తన్వా౩ నామభిః స్వైః ।
జిష్ణుర్వామన్యః సుమఖస్య సూరి-ర్దివో అన్యః సుభగః పుత్ర ఊహే ॥ 4
ప్ర వాం నిచేరుః కకుహో వశాꣳ అను పిశఙ్గరూపః సదనాని గమ్యాః ।
హరీ అన్యస్య పీపయన్త వాజై-ర్మథ్రా రజాంస్యశ్వినా వి ఘోషైః ॥ 5[25]

ప్ర వాం శరద్వాన్వృషభో న నిష్షా-ట్పూర్వీరిషశ్చరతి మధ్వ ఇష్ణన్ ।
ఏవైరన్యస్య పీపయన్త వాజై-ర్వేషన్తీరూర్ధ్వా నద్యో న ఆగుః ॥ 6

అసర్జి వాం స్థవిరా వేధసా గీ-ర్బాళ్హే అశ్వినా త్రేధా క్షరన్తీ ।
ఉప స్తుతావవతం నాధమానం యామన్నయామఞ్ఛృణుతం హవం మే ॥ 7
ఉత స్యా వాం రుశతో వప్ససో గీ-స్త్రిబర్హిషి సదసి పిన్వతే నౄన్ ।
వృషా వాం మేఘో వృషణా పీపాయ గోర్న సేకే మనుషో దశస్యన్ ॥ 8
యువాం పూషేవాశ్వినా పురంధి-రగ్నిముషాం న జరతే హవిష్మాన్ ।
హువే యద్వాం వరివస్యా గృణానో విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 9 [26]

(182)

అభూదిదమిత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోఽశ్వినౌ జగతీ షష్ఠ్యన్త్యేత్రిష్టుభౌ ।

అభూదిదం వయునమో షు భూషతా రథో వృషణ్వాన్మదతా మనీషిణః ।
ధియంజిన్వా ధిష్ణ్యా విశ్పలావసూ దివో నపాతా సుకృతే శుచివ్రతా ॥ 1
ఇన్ద్రతమా హి ధిష్ణ్యా మరుత్తమా దస్రా దంసిష్ఠా రథ్యా రథీతమా ।
పూర్ణం రథం వహేథే మధ్వ ఆచితం తేన దాశ్వాంసముప యాథో అశ్వినా ॥ 2
కిమత్ర దస్రా కృణుథః కిమాసాథే జనో యః కశ్చిదహవిర్మహీయతే ।
అతి క్రమిష్టం జురతం పణేరసుం జ్యోతిర్విప్రాయ కృణుతం వచస్యవే ॥ 3
జమ్భయతమభితో రాయతః శునో హతం మృధో విదథుస్తాన్యశ్వినా ।
వాచంవాచం జరితూ రత్నినీం కృత-ముభా శంసం నాసత్యావతం మమ ॥ 4
యువమేతం చక్రథుః సిన్ధుషు ప్లవ-మాత్మన్వన్తం పక్షిణం తౌగ్ర్యాయ కమ్ ।
యేన దేవత్రా మనసా నిరూహథుః సుపప్తనీ పేతథుః క్షోదసో మహః ॥ 5[27]

అవవిద్ధం తౌగ్ర్యమప్స్వ౧న్త-రనారమ్భణే తమసి ప్రవిద్ధమ్ ।
చతస్రో నావో జఠలస్య జుష్టా ఉదశ్విభ్యామిషితాః పారయన్తి ॥ 6

కః స్విద్వృక్షో నిష్ఠితో మధ్యే అర్ణసో యం తౌగ్ర్యో నాధితః పర్యషస్వజత్ ।
పర్ణా మృగస్య పతరోరివారభ ఉదశ్వినా ఊహథుః శ్రోమతాయ కమ్ ॥ 7

తద్వాం నరా నాసత్యావను ష్యా-ద్య ద్వాం మానాస ఉచథమవోచన్ ।
అస్మాదద్య సదసః సోమ్యాదా విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 8 [28]

(183)

తంయుఞ్జాథామితి షడృచస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోశ్వినౌ త్రిష్టుప్ ।

తం యుఞ్జాథాం మనసో యో జవీయా-న్త్రివన్ధురో వృషణా యస్త్రిచక్రః ।
యేనోపయాథః సుకృతో దురోణం త్రిధాతునా పతథో విర్న పర్ణైః ॥ 1

సువృద్రథో వర్తతే యన్నభి క్షాం యత్తిష్ఠథః క్రతుమన్తాను పృక్షే ।
వపుర్వపుష్యా సచతామియం గీ-ర్దివో దుహిత్రోషసా సచేథే ॥ 2

ఆ తిష్ఠతం సువృతం యో రథో వా-మను వ్రతాని వర్తతే హవిష్మాన్ ।
యేన నరా నాసత్యేషయధ్యై వర్తిర్యాథస్తనయాయ త్మనే చ ॥ 3

మా వాం వృకో మా వృకీరా దధర్షీ-న్మా పరి వర్క్తముత మాతి ధక్తమ్ ।
అయం వాం భాగో నిహిత ఇయం గీ-ర్దస్రావిమే వాం నిధయో మధూనామ్ ॥ 4

యువాం గోతమః పురుమీళ్హో అత్రి-ర్దస్రా హవతే ఽవసే హవిష్మాన్ ।
దిశం న దిష్టామృజూయేవ యన్తా మే హవం నాసత్యోప యాతమ్ ॥ 5

అతారిష్మ తమసస్పారమస్య ప్రతి వాం స్తోమో అశ్వినావధాయి ।
ఏహ యాతం పథిభిర్దేవయానై-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 6[29]

॥ ఇతి ద్వితీయాష్టకే చతుర్థో ఽధ్యాయః ॥
॥ ద్వాదశాధ్యాయే వర్గాః 29 । సూక్తాని 18 । ఋచః 142 ॥
॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

[పఞ్చమో ఽధ్యాయః ॥ వ.1-29]

(184)

తావామితి షడృచస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో ఽశ్వినౌ త్రిష్టుప్ ।

తా వామద్య తావపరం హువేమో-చ్ఛన్త్యాముషసి వహ్నిరుక్థైః ।
నాసత్యా కుహ చిత్సన్తావర్యో దివో నపాతా సుదాస్తరాయ ॥ 1

అస్మే ఊ షు వృషణా మాదయేథా-ముత్పణీఁర్హతమూర్మ్యా మదన్తా ।
శ్రుతం మే అచ్ఛోక్తిభిర్మతీనా-మేష్టా నరా నిచేతారా చ కర్ణైః ॥ 2

శ్రియే పూషన్నిషుకృతేవ దేవా నాసత్యా వహతుం సూర్యాయాః ।
వచ్యన్తే వాం కకుహా అప్సు జాతా యుగా జూర్ణేవ వరుణస్య భూరేః ॥ 3

అస్మే సా వాం మాధ్వీ రాతిరస్తు స్తోమం హినోతం మాన్యస్య కారోః ।
అను యద్వాం శ్రవస్యా సుదానూ సువీర్యాయ చర్షణయో మదన్తి ॥ 4

ఏష వాం స్తోమో అశ్వినావకారి మానేభిర్మఘవానా సువృక్తి ।
యాతం వర్తిస్తనయాయ త్మనే చా-గస్త్యే నాసత్యా మదన్తా ॥ 5

అతారిష్మ తమసస్పారమస్య ప్రతి వాం స్తోమో అశ్వినావధాయి ।
ఏహ యాతం పథిభిర్దేవయానై-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 6 [1]

(185)

కతరేత్యేకాదశస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో ద్యావాపృథివీ త్రిష్టుప్ ।

కతరా పూర్వా కతరాపరాయోః కథా జాతే కవయః కో వి వేద ।
విశ్వం త్మనా బిభృతో యద్ధ నామ వి వర్తేతే అహనీ చక్రియేవ ॥ 1

భూరిం ద్వే అచరన్తీ చరన్తం పద్వన్తం గర్భమపదీ దధాతే ।
నిత్యం న సూనుం పిత్రోరుపస్థే ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్వాత్ ॥ 2

అనేహో దాత్రమదితేరనర్వం హువే స్వర్వదవధం నమస్వత్ ।
తద్రోదసీ జనయతం జరిత్రే ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్వాత్ ॥ 3
అతప్యమానే అవసావన్తీ అను ష్యామ రోదసీ దేవపుత్రే ।
ఉభే దేవానాముభయేభిరహ్నాం ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్వాత్ ॥ 4
సంగచ్ఛమానే యువతీ సమన్తే స్వసారా జామీ పిత్రోరుపస్థే ।
అభిజిఘ్రన్తీ భువనస్య నాభిం ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్వాత్ ॥ 5 [2]

ఉర్వీ సద్మనీ బృహతీ ఋతేన హువే దేవానామవసా జనిత్రీ ।
దధాతే యే అమృతం సుప్రతీకే ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్వాత్ ॥ 6
ఉర్వీ పృథ్వీ బహులే దూరేఅన్తే ఉప బ్రువే నమసా యజ్ఞే అస్మిన్ ।
దధాతే యే సుభగే సుప్రతూర్తీ ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్వాత్ ॥ 7
దేవాన్వా యచ్చకృమా కచ్చిదాగః సఖాయం వా సదమిజ్జాస్పతిం వా ।
ఇయం ధీర్భూయా అవయానమేషాం ద్యావా రక్షతం పృథివీ నో అభ్వాత్ ॥ 8
ఉభా శంసా నర్యా మామవిష్టా-ముభే మామూతీ అవసా సచేతామ్ ।
భూరి చిదర్యః సుదాస్తరాయే-షా మదన్త ఇషయేమ దేవాః ॥ 9
ఋతం దివే తదవోచం పృథివ్యా అభిశ్రావాయ ప్రథమం సుమేధాః ।
పాతామవద్యాద్దురితాదభీకే పితా మాతా చ రక్షతామవోభిః ॥ 10
ఇదం ద్యావాపృథివీ సత్యమస్తు పితర్మాతర్యదిహోపబ్రువే వామ్ ।
భూతం దేవానామవమే అవోభి-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 11[3]

(186)

ఆ న ఇళాభిరిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో విశ్వేదేవాస్త్రిష్టుప్ ।
(సూత్రభేదప్రయోగేతు ఆద్యచతసృణాం విశ్వేదేవాః తత ఏకస్యా అహిర్బుధ్న్యః తత ఏకస్యాస్త్వష్టా తత ఏకస్యాఇన్ద్రః తతోద్వయోర్మరుతః తతోద్వయోర్విశ్వేదేవాః ఏవమేకాదశ) ।

ఆ న ఇళాభిర్విదథే సుశస్తి　విశ్వానరః సవితా దేవ ఏతు ।
అపి యథా యువానో మత్సథా నో　విశ్వం జగదభిపిత్వే మనీషా ॥　　1

ఆ నో విశ్వ ఆస్క్రా గమన్తు దేవా　మిత్రో అర్యమా వరుణః సజోషాః ।
భువన్యథా నో విశ్వే వృధాసః　కరన్ త్సుషాహా విథురం న శవః ॥　　2

ప్రేష్ఠం వో అతిథిం గృణీషే　ఉగ్నిం శస్తిభిస్తుర్వణిః సజోషాః ।
అసద్యథా నో వరుణః సుకీర్తి-రిషశ్చ పర్షదరిగూర్తః సూరిః ॥　　3

ఉప వ ఏషే నమసా జిగీషో-షాసానక్తా సుదుఘేవ ధేనుః ।
సమానే అహన్విమిమానో అర్కం　విషురూపే పయసి సస్మిన్నూధన్ ॥　　4

ఉత నో ఽహిర్బుధ్న్యో౩మయస్కః　శిశుం న పిప్యుషీవ వేతి సిన్ధుః ।
యేన నపాతమపాం జునామ　మనోజువో వృషణో యం వహన్తి ॥　　5 [4]

ఉత న ఈం త్వష్టా గన్త్వచ్ఛా　స్మత్సూరిభిరభిపిత్వే సజోషాః ।
ఆ వృత్రహేన్ద్రశ్చర్షణిప్రా-స్తువిష్టమో నరాం న ఇహ గమ్యాః ॥　　6

ఉత న ఈం మతయో ఽశ్వయోగాః　శిశుం న గావస్తరుణం రిహన్తి ।
తమీం గిరో జనయో న పత్నీః　సురభిష్టమం నరాం నసన్త ॥　　7

ఉత న ఈం మరుతో వృద్ధసేనాః　స్మద్రోదసీ సమనసః సదన్తు ।
పృషదశ్వాసో ఽవనయో న రథా　రిశాదసో మిత్రయుజో న దేవాః ॥　　8

ప్ర ను యదేషాం మహినా చికిత్రే　ప్ర యుఞ్జతే ప్రయుజస్తే సువృక్తి ।
అధ యదేషాం సుదినే న శరు-ర్విశ్వమేరిణం ప్రుషాయన్త సేనాః ॥　　9

ప్రో అశ్వినావవసే కృణుధ్వం　ప్ర పూషణం స్వతవసో హి సన్తి ।
అద్వేషో విష్ణుర్వాత ఋభుక్షా　అచ్ఛా సుమ్నాయ వవృతీయ దేవాన్ ॥　　10

ఇయం సా వో అస్మే దీధితిర్యజత్రా　అపిప్రాణీ చ సదనీ చ భూయాః ।
ని యా దేవేషు యతతే వసూయు-ర్విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥　　11 [5]

(187)

పితుం న్వి త్యేకాదశస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో ఽన్నం గాయత్రీ ఆద్యానుష్టుబ్గర్భా తృతీయా పఞ్చమ్యాద్యాశ్చతస్రో ఽనుష్టుభోన్త్యాబృహతీవా ।

పితుం ను స్తోషం మహో ధర్మాణం తవిషీమ్ ।
యస్య త్రితో వ్యోజసా వృత్రం విపర్వమర్దయత్ ॥ 1

స్వాదో పితో మధో పితో వయం త్వా వవృమహే । అస్మాకమవితా భవ ॥ 2

ఉప నః పితవా చర శివః శివాభిరూతిభిః ।
మయోభురద్విషేణ్యః సఖా సుశేవో అద్వయాః ॥ 3

తవ త్యే పితో రసా రజాంస్యను విష్ఠితాః । దివి వాతా ఇవ శ్రితాః ॥ 4

తవ త్యే పితో దదత-స్తవ స్వాదిష్ఠ తే పితో ।
ప్ర స్వాద్మానో రసానాం తువిగ్రీవా ఇవేరతే ॥ 5 [6]

త్వే పితో మహానాం దేవానాం మనో హితమ్ ।
అకారి చారు కేతునా తవాహిమవసావధీత్ ॥ 6

యదదో పితో అజగ-న్వివస్వ పర్వతానామ్ ।
అత్రా చిన్నో మధో పితో ఽరం భక్షాయ గమ్యాః ॥ 7

యదపామోషధీనాం పరింశమారిశామహే । వాతాపే పీవ ఇద్భవ ॥ 8

యత్తే సోమ గవాశిరో యవాశిరో భజామహే । వాతాపే పీవ ఇద్భవ ॥ 9

కరమ్భ ఓషధే భవ పీవో వృక్క ఉదారథిః । వాతాపే పీవ ఇద్భవ ॥ 10

తం త్వా వయం పితో వచోభి-ర్గావో న హవ్యా సుషూదిమ ।
దేవేభ్యస్త్వా సధమాద-మస్మభ్యం త్వా సధమాదమ్ ॥ 11[7]

(188) ఆప్రీసూక్తమ్

సమిద్ధ ఇత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్య ఇధ్మస్తనూనపాదిళో బర్హిర్దేవీర్ద్వార ఉషాసానక్తా దైవ్యాహోతారౌ సరస్వతీళాభారత్యస్త్వష్టావనస్పతి స్వాహాకృతయ ఇతిక్రమేణ దేవతాః గాయత్రీఛన్దః ।

సమిద్ధో అద్య రాజసి దేవో దేవైః సహస్రజిత్ । దూతో హవ్యా కవిర్వహ ॥ 1

తనూనపాదృతం యతే మధ్వా యజ్ఞః సమజ్యతే । దధత్సహస్రిణీరిషః ॥ 2

ఆజుహ్వానో న ఈడ్యో దేవాఁ ఆ వక్షి యజ్ఞియాన్ । అగ్నే సహస్రసా అసి ॥ 3

ప్రాచీనం బర్హిరోజసా సహస్రవీరమస్తృణన్ । యత్రాదిత్యా విరాజథ ॥ 4

విరాట్ సమ్రాడ్విభ్వీః ప్రభ్వీ-ర్బహ్వీశ్చ భూయసీశ్చ యాః । దురో ఘృతాన్యక్షరన్ ॥ 5 [8]

సురుక్మే హి సుపేశసా ఽధి శ్రియా విరాజతః । ఉషాసావేహ సీదతామ్ ॥ 6

ప్రథమా హి సువాచసా హోతారా దైవ్యా కవీ । యజ్ఞం నో యక్షతామిమమ్ ॥ 7

భారతీళే సరస్వతి యా వః సర్వా ఉపబ్రువే । తా నశ్చోదయత శ్రియే ॥ 8

త్వష్టారూపాణి హి ప్రభుః పశూన్విశ్వాన్ త్సమానజే । తేషాం నః స్ఫాతిమా యజ ॥ 9

ఉప త్మన్యా వనస్పతే పాథో దేవేభ్యః సృజ । అగ్నిర్హవ్యాని సిష్వదత్ ॥ 10

పురోగా అగ్నిర్దేవానాం గాయత్రేణ సమజ్యతే । స్వాహాకృతీషు రోచతే ॥ 11[9]

(189)

అగ్నేనయేత్యష్టర్చస్యసూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మా-న్విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్ ।
యుయోధ్య౱స్మజ్జుహురాణమేనో భూయిష్ఠాం తే నమ ఉక్తిం విధేమ ॥ 1

అగ్నే త్వం పారయా నవ్యో అస్మాన్ త్స్వస్తిభిరతి దుర్గాణి విశ్వా ।
పూశ్చ పృథ్వీ బహులా న ఉర్వీ భవా తోకాయ తనయాయ శం యోః ॥ 2

అగ్నే త్వమస్మ ద్యుయోధ్యమీవా అనగ్నిత్రా అభ్యమన్త కృష్టీః ।
పునరస్మభ్యం సువితాయ దేవ క్షాం విశ్వేభిరమృతేభిర్యజత్ర ॥ 3

పాహి నో అగ్నే పాయుభిరజస్రై-రుత ప్రియే సదన ఆ శుశుక్వాన్ ।
మా తే భయం జరితారం యవిష్ఠ నూనం విదన్మా పరం సహస్వః ॥ 4

మా నో అగ్నేఽవ సృజో అఘాయా ఽవిష్యవే రిపవే దుచ్ఛునాయై ।
మా దత్వతే దశతే మాదతే నో మా రీషతే సహసావన్పరా దాః ॥ 5 [10]

వి ఘ త్వావాఀ ఋతజాత యంస-ద్గృణానో అగ్నే తన్వే3 వరూథమ్ ।
విశ్వాద్రిరిక్షో రుత వా నినిత్సో-రభిహ్రుతామసి హి దేవ విష్పట్ ॥ 6

త్వం తాఀ అగ్న ఉభయాన్వి విద్వా-న్వేషి ప్రపిత్వే మనుషో యజత్ర ।
అభిపిత్వే మనవే శాస్యో భూ-ర్మర్మృజేన్య ఉశిగ్భిర్నాక్రః ॥ 7

అవోచామ నివచనాన్యస్మి-న్మానస్య సూనుః సహసానే అగ్నౌ ।
వయం సహస్రమృషిభిః సనేమ విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 8 [11]

(190)

అనర్వాణమిత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యోబృహస్పతిస్త్రిష్టుప్ ।

అనర్వాణం వృషభం మన్ద్రజిహ్వం బృహస్పతిం వర్ధయా నవ్యమర్కైః ।
గాథాన్యః సురుచో యస్య దేవా ఆశృణ్వన్తి నవమానస్య మర్తాః ॥ 1

తమృత్వియా ఉప వాచః సచన్తే సర్గో న యో దేవయతామసర్జి ।
బృహస్పతిః స హ్యఞ్జో వరాంసి విభ్వాభవ త్సమృతే మాతరిశ్వా ॥ 2

ఉపస్తుతిం నమస ఉద్యతిం చ శ్లోకం యంసత్సవితేవ ప్ర బాహూ ।
అస్య క్రత్వాహన్యో3 యో అస్తి మృగో న భీమో అరక్షసస్తువిష్మాన్ ॥ 3

అస్య శ్లోకో దివీయతే పృథివ్యా-మత్యో న యంసద్యక్షభృ ద్విచేతాః ।
మృగాణాం న హేతయో యన్తి చేమా బృహస్పతేరహిమాయాఀ అభి ద్యూన్ ॥ 4

యే త్వా దేవోస్త్రికం మన్యమానాః పాపా భద్రముపజీవన్తి పజ్రాః ।
న దూఢ్యే3 అను దదాసి వామం బృహస్పతే చయస ఇత్పియారుమ్ ॥ 5 [12]

సుప్రైతుః సూయవసో న పన్థా దుర్నియన్తుః పరిప్రీతో న మిత్రః ।
అనర్వాణో అభి యే చక్షతే నో ఽపీవృతా అపోర్ణువన్తో అస్థుః ॥ 6

సం యం స్తుభో ఽవనయో న యన్తి సముద్రం న స్రవతో రోధచక్రాః ।
స విద్వాꣳ ఉభయం చష్టే అన్త-ర్బృహస్పతిస్తర ఆపశ్చ గృధ్రః ॥ 7

ఏవా మహస్తువిజాతస్తువిష్మా-న్బృహస్పతిర్వృషభో ధాయి దేవః ।
స నః స్తుతో వీరవద్ధాతు గోమ-ద్విద్యామేషం వృజనం జీరదానుమ్ ॥ 8 [13]

(191)

(విషఘ్నసూక్తం)

కంకత ఇతిషోళశర్చస్య సూక్తస్య మైత్రావరుణిరగస్త్యో ఽప్తృణసూర్యా అనుష్టుప్ దశమ్యాద్యాస్తిస్రో మహాపఙ్క్త్యయస్త్రయోదశీ మహాబృహతీ ।

కఙ్కతో న కఙ్కతో ఽథో సతీనకఙ్కతః । ద్వావితి ప్లుషీ ఇతి న్య౽దృష్టా అలిప్సత ॥ 1

అదృష్టాన్హన్త్యాయ-త్యథో హన్తి పరాయతీ । అథో అవఘ్నతీ హ-న్త్యథో పినష్టి పింషతీ ॥ 2

శరాసః కుశరాసో దర్భాసః సైర్యా ఉత ।
మౌఞ్జా అదృష్టా వైరిణాః సర్వే సాకం న్యలిప్సత ॥ 3

ని గావో గోష్ఠే అసద-న్ని మృగాసో అవిక్షత ।
ని కేతవో జనానాం న్య౽దృష్టా అలిప్సత ॥ 4

ఏత ఉ త్యే ప్రత్యదృశ-న్ప్రదోషం తస్కరా ఇవ ।
అదృష్టా విశ్వదృష్టాః ప్రతిబుద్ధా అభూతన ॥ 5 [14]

ద్యౌర్వః పితా పృథివీ మాతా సోమో భ్రాతాదితిః స్వసా ।
అదృష్టా విశ్వదృష్టా-స్తిష్ఠతేలయతా సు కమ్ ॥ 6

యే అంస్యా యే అఙ్గ్యాః సూచికా యే ప్రకఙ్కతాః ।
అదృష్టాః కిం చనేహ వః సర్వే సాకం ని జస్యత ॥ 7

ఉత్పురస్తా త్సూర్య ఏతి విశ్వదృష్టో అదృష్టహా ।
అదృష్టాన్ త్సర్వాఞ్జమ్భయన్ త్సర్వాశ్చ యాతుధాన్యః ॥ 8
ఉదపప్తదసౌ సూర్యః పురు విశ్వాని జూర్వన్ ।
ఆదిత్యః పర్వతేభ్యో విశ్వదృష్టో అదృష్టహా ॥ 9
సూర్యే విషమా సజామి దృతిం సురావతో గృహే । సో చిన్ను న మరాతి నో వయం
మరామా ఽ ఽరే అస్య యోజనం హరిష్ఠా మధు త్వా మధులా చకార ॥ 10[15]

ఇయత్తికా శకున్తికా సకా జఘాస తే విషమ్ । సో చిన్ను న మరాతి నో వయం
మరామా ఽ ఽరే అస్య యోజనం హరిష్ఠా మధు త్వా మధులా చకార ॥ 11
త్రిః సప్త విష్ఫులిఙ్గకా విషస్య పుష్పమక్షన్ । తాశ్చిన్ను న మరన్తి నో వయం
మరామా ఽ ఽరే అస్య యోజనం హరిష్ఠా మధు త్వా మధులా చకార ॥ 12
నవానాం నవతీనాం విషస్య రోపుషీణామ్ । సర్వాసామగ్రభం నామా ఽ ఽరే
అస్య యోజనం హరిష్ఠా మధు త్వా మధులా చకార ॥ 13
త్రిః సప్త మయూర్యః సప్త స్వసారో అగ్రువః ।
తాస్తే విషం వి జభ్రిర ఉదకం కుమ్భినీరివ ॥ 14
ఇయత్తకః కుషుమ్భక-స్తకం భినద్మ్యశ్మనా ।
తతో విషం ప్ర వావృతే పరాచీరను సంవతః ॥ 15
కుషుమ్భకస్తదబ్రవీ-ద్గిరేః ప్రవర్తమానకః ।
వృశ్చికస్యారసం విష-మరసం వృశ్చిక తే విషమ్ ॥ 16[16]

॥ ఇతి శతర్చినం ప్రథమం మణ్డలం సమాప్తమ్ ॥ అత్ర సూక్తాని 191 ॥

పరిశిష్టమ్

మా బిభేర్న మరిష్యసి పరి త్వా పామి సర్వతః ।
ఘనేన హన్మి వృశ్చిక-[1]మహిం దణ్డేనాగతమ్ ॥ 1

ఆదిత్యరథవేగేన విష్ణుబాహుబలేన చ ।
గరుడపక్షనిపాతేన భూమిం గచ్ఛ మహాయశాః ॥ 2

గరుడస్య [2] జాతమాత్రేణ త్రయోలోకాః ప్రకంపితాః ।
ప్రకంపితా మహీ సర్వా సశైలవనకాననా ॥ 3

గగనం నష్టచన్ద్రార్కం జ్యోతిషం న ప్రకాశతే ।
దేవతా [3] భయభీతాశ్చ మారుతో న ప్లవాయతి (మారుతో న ప్లవాయత్యోం నమః) ॥4

భో సర్ప భద్ర భద్రం తే దూరంగచ్ఛ [4]మహాయశాః ।
[5]జనమేజయస్య యజ్ఞాన్తే ఆస్తీకవచనం స్మర ॥ 5

ఆస్తీకవచనం శ్రుత్వా యః సర్పో న నివర్తతే ।
శతధా భిద్యతే మూర్ధ్ని శింశవృక్షఫలం యథా ॥ 6

నర్మదాయై నమః ప్రాత-ర్నర్మదాయై నమో నిశి ।
నమో ఽస్తునర్మదే తుభ్యం త్రాహి మాం విషసర్పతః ॥ 7

యో [6]జరత్కారుణా జాతో [7]జరత్కన్యాం మహాయశాః ।
తస్య సర్పాప భద్రం తే [8] దూరం గచ్ఛ మహాయశాః ॥ 8

అసితిం చార్థసిద్ధిం చ సునీతించాపి యః స్మరేత్ ।
దివా వా యదివా రాత్రౌ నాస్తి సర్పభయం [9]భవేత్ ॥ 9

[10]అగస్తిర్మాధవశ్చైవ ముచికుందో మహామునిః ।
కపిలో మునిరాస్తీకః పఞ్చైతే సుఖశాయినః ॥ 10

పాఠభేదాః

[1] మహం దణ్డేనాగతమ్ । [2] పాతమాత్రేణ । [3] భయవిత్రస్తాశ్చ । [4] మహా విష ।

[5] జన్మేజయస్య । [6] జగత్కారుణా జ్జాతో/ జగత్కారణా జ్జాతో ।

[7] జరత్కార్వాం । [8] భూమిం గచ్ఛ మహాయశాః । [9] హరేత్ । [10] అగస్త్యో మాధవ

1. ఘనేన హన్మి వృశ్చిక మహిం దణ్డేనాగతమ్ ॥ (అథర్వ 10.4.9)

5. సర్పాపసర్ప భద్రం తే గచ్ఛ సర్ప మహావిష ।
   జనమేజయస్య యజ్ఞాన్తే ఆస్తీకవచనం స్మర ॥ (మహాభారతే ఆది.57 । 25 కుం.)

6. ఆస్తీకస్య వచః శ్రుత్వా యః సర్పో న నివర్తతే ।
   శతధా భిద్యతే మూర్ధా శింశ వృక్షస్యఫలం యథా ॥ (మహాభారతే ఆది.57 ।26 కుం.)

8. యో జరత్కారుణా జాతో జరత్కారౌ మహాయశాః । (మహాభారతే ఆది. 58 । 24 కుం.)

9. అసితిం చార్తిమన్తం చ సునీథం చాపి యః స్మరేత్ ।
   దివా వా యది రాత్రౌ వా నాస్య సర్పభయం భవేత్ ॥ (మహాభారతే ఆది.58 ।23కుం.)
   (కుం – కుంభకోణం ప్రతి)

[9–10 బహుషు పుస్తకేషు నోపలభ్యతే]

అథ ద్వితీయం మణ్డలమ్

(1)   [ప్రథమో ఽనువాకః ॥ సూ. 1-11]

త్వమగ్న ఇతి షోళశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకో గృత్సమదో ఽగ్నిర్జగతీ ।

త్వమగ్నే ద్యుభిస్త్వమాశుశుక్షణి-స్త్వమద్భ్య స్త్వమశ్మనస్పరి ।
త్వం వనేభ్యస్త్వమోషధీభ్య-స్త్వం నృణాం నృపతే జాయసే శుచిః   1

తవాగ్నే హోత్రం తవ పోత్రమృత్వియం తవ నేష్ట్రం త్వమగ్నిదృతాయతః ।
తవ ప్రశాస్త్రం త్వమధ్వరీయసి బ్రహ్మా చాసి గృహపతిశ్చ నో దమే ॥   2

త్వమగ్న ఇన్ద్రో వృషభః సతామసి త్వం విష్ణురురుగాయో నమస్యః ।
త్వం బ్రహ్మా రయివిద్బ్రహ్మణస్పతే త్వం విధర్తః సచసే పురన్ధ్యా ॥   3

త్వమగ్నే రాజా వరుణో ధృతవ్రత-స్త్వం మిత్రో భవసి దస్మ ఈడ్యః ।
త్వమర్యమా సత్పతిర్యస్య సంభుజం త్వమంశో విదథే దేవ భాజయుః ॥   4

త్వమగ్నే త్వష్టా విధతే సువీర్యం తవ గ్నావో మిత్రమహః సజాత్యమ్ ।
త్వమాశుహేమా రరిషే స్వశ్వ్యం త్వం నరాం శర్ధో అసి పురూవసుః ॥   5 [17]

త్వమగ్నే రుద్రో అసురో మహో దివ-స్త్వం శర్ధో మారుతం పృక్ష ఈశిషే ।
త్వం వాతైరరుణైర్యాసి శంగయ-స్త్వం పూషా విధతః పాసి ను త్మనా ॥   6

త్వమగ్నే ద్రవిణోదా అరంకృతే త్వం దేవః సవితా రత్నధా అసి ।
త్వం భగో నృపతే వస్వ ఈశిషే త్వం పాయుర్దమే యస్తే ఽవిధత్ ॥   7

త్వామగ్నే దమ ఆ విశ్పతిం విశ-స్త్వాం రాజానం సువిదత్రమృఞ్జతే ।
త్వం విశ్వాని స్వనీక పత్యసే త్వం సహస్రాణి శతా దశ ప్రతి ॥   8

త్వామగ్నే పితరమిష్టిభిర్నర-స్త్వాం భ్రాత్రాయ శమ్యా తనూరుచమ్ ।
త్వం పుత్రో భవసి యస్తే ఽవిధ-త్త్వం సఖా సుశేవః పాస్యాధృషః ॥   9

త్వమగ్న ఋభురాకే నమస్య౨-స్త్వం వాజస్య క్షుమతో రాయ ఈశిషే ।
త్వం వి భాస్యను దక్షి దావనే త్వం విశిక్షురసి యజ్ఞమాతనిః ॥ 10[18]

త్వమగ్నే అదితిర్దేవ దాశుషే త్వం హోత్రా భారతీ వర్ధసే గిరా ।
త్వమిళా శతహిమాసి దక్షసే త్వం వృత్రహా వసుపతే సరస్వతీ ॥ 11

త్వమగ్నే సుభృత ఉత్తమం వయ-స్తవ స్పార్హే వర్ణ ఆ సందృశి శ్రియః ।
త్వం వాజః ప్రతరణో బృహన్నసి త్వం రయిర్బహులో విశ్వతస్పృథుః ॥ 12

త్వామగ్న ఆదిత్యాస ఆస్యం౨ త్వాం జిహ్వాం శుచయశ్చక్రిరే కవే ।
త్వాం రాతిషాచో అధ్వరేషు సశ్చిరే త్వే దేవా హవిరదన్త్యాహుతమ్ ॥ 13

త్వే అగ్నే విశ్వే అమృతాసో అద్రుహ ఆసా దేవా హవిరదన్త్యాహుతమ్ ।
త్వయా మర్తాసః స్వదన్త ఆసుతిం త్వం గర్భో వీరుధాం జజ్ఞిషే శుచిః ॥ 14

త్వం తాన్ త్సం చ ప్రతి చాసి మజ్మనా ఽగ్నే సుజాత ప్ర చ దేవ రిచ్యసే ।
పృక్షో యదత్ర మహినా వి తే భువ-దను ద్యావాపృథివీ రోదసీ ఉభే ॥ 15

యే స్తోతృభ్యో గోఅగ్రామశ్వపేశస-మగ్నే రాతిముపసృజన్తి సూరయః ।
అస్మాఞ్చ తాంశ్చ ప్ర హి నేషి వస్య ఆ బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 16[19]

(2)

యజ్ఞేనేతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో ఽగ్నిర్జగతీ ।

యజ్ఞేన వర్ధత జాతవేదస-మగ్నిం యజధ్వం హవిషా తనా గిరా ।
సమిధానం సుప్రయసం స్వర్ణరం ద్యుక్షం హోతారం వృజనేషు ధూర్షదమ్ ॥ 1

అభి త్వా నక్తీరుషసో వవాశిరే ఽగ్నే వత్సం న స్వసరేషు ధేనవః ।
దివ ఇవేదరతిర్మానుషా యుగా క్షపో భాసి పురువార సంయతః ॥ 2

తం దేవా బుధ్నే రజసః సుదంససం　దివస్పృథివ్యోరరతిం న్యేరిరే ।
రథమివ వేద్యం శుక్రశోచిష-మగ్నిం మిత్రం న క్షితిషు ప్రశంస్యమ్ ॥　　3

తముక్షమాణం రజసి స్వ ఆ దమే　చన్ద్రమివ సురుచం హ్వార ఆ దధుః ।
పృశ్న్యాః పతరం చితయన్తమక్షభిః　పాథో న పాయుం జనసీ ఉభే అను ॥　　4

స హోతా విశ్వం పరి భూత్వధ్వరం　తము హవ్యైర్మనుష ఋఞ్జతే గిరా ।
హిరిశిప్రో వృధసానాసు జర్భురద్ ద్యౌ-ర్నస్తృభిశ్చితయద్రోదసీ అను ॥　　5 [20]

స నో రేవత్సమిధానః స్వస్తయే　సందదస్వాన్రయిమస్మాసు దీదిహి ।
ఆ నః కృణుష్వ సువితాయ రోదసీ　అగ్నే హవ్యా మనుషో దేవ వీతయే ॥　　6

దా నో అగ్నే బృహతో దాః సహస్రిణో　దురో న వాజం శ్రుత్యా అపా వృధి ।
ప్రాచీ ద్యావాపృథివీ బ్రహ్మణా కృధి　స్వ౹ర్ణ శుక్రముషసో వి దిద్యుతః ॥　　7

స ఇధాన ఉషసో రామ్యా అను　స్వ౹ర్ణ దీదేదరుషేణ భానునా ।
హోత్రాభిరగ్నిర్మనుషః స్వధ్వరో　రాజా విశామతిథిశ్చారురాయవే ॥　　8

ఏవా నో అగ్నే అమృతేషు పూర్వ్య　ధీష్పీపాయ బృహద్దివేషు మానుషా ।
దుహానా ధేనుర్వృజనేషు కారవే　త్మనా శతినం పురురూపమిషణి ॥　　9

వయమగ్నే అర్వతా వా సువీర్యం　బ్రహ్మణా వా చితయేమా జనాఀ అతి ।
అస్మాకం ద్యుమ్నమధి పఞ్చ కృష్టిషూ-చ్చా స్వ౹ర్ణ శుశుచీత దుష్టరమ్ ॥　　10

స నో బోధి సహస్య ప్రశంస్యో　యస్మిన్ త్సుజాతా ఇషయన్త సూరయః ।
యమగ్నే యజ్ఞముపయన్తి వాజినో　నిత్యే తోకే దీదివాంసం స్వే దమే ॥　　11

ఉభయాసో జాతవేదః స్యామ తే　స్తోతారో అగ్నే సూరయశ్చ శర్మణి ।
వస్వో రాయః పురుశ్చన్ద్రస్య భూయసః　ప్రజావతః స్వపత్యస్య శగ్ధి నః ॥　　12

యే స్తోతృభ్యో గోఅగ్రామశ్వపేశస-మగ్నే రాతిముపసృజన్తి సూరయః ।
అస్మాఞ్చ తాంశ్చ ప్ర హి నేషి వస్య ఆ బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 13[21]

(3)

ఆప్రీ సూక్తమ్

సమిద్ధోఅగ్నిరిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇధ్మోనరాశంస ఇళో బర్హిర్దేవీర్ద్వార ఉషాసానక్తా దైవ్యాహోతారౌ సరస్వతీళాభారత్యస్త్వష్టావనస్పతి స్వాహాకృతయ ఇతిక్రమేణ దేవతా త్రిష్టుప్ షష్ఠీసప్తమ్యౌజగత్యౌ ।

సమిద్ధో అగ్నిర్నిహితః పృథివ్యాం ప్రత్యఙ్ విశ్వాని భువనాన్యస్థాత్ ।
హోతా పావకః ప్రదివః సుమేధా దేవో దేవాన్యజత్వగ్నిరర్హన్ ॥ 1

నరాశంసః ప్రతి ధామాన్యఞ్జ-న్తిస్రో దివః ప్రతి మహ్నా స్వర్చిః ।
ఘృతప్రుషా మనసా హవ్యమున్ద-న్మూర్ధన్యజ్ఞస్య సమనక్తు దేవాన్ ॥ 2

ఈళితో అగ్నే మనసా నో అర్హ-న్దేవాన్యక్షి మానుషాత్పూర్వో అద్య ।
స ఆ వహ మరుతాం శర్ధో అచ్యుత-మిన్ద్రం నరో బర్హిషదం యజధ్వమ్ ॥ 3

దేవ బర్హిర్వర్ధమానం సువీరం స్తీర్ణం రాయే సుభరం వేద్యస్యామ్ ।
ఘృతేనాక్తం వసవః సీదతేదం విశ్వే దేవా ఆదిత్యా యజ్ఞియాసః ॥ 4

వి శ్రయన్తాముర్వియా హూయమానా ద్వారో దేవీః సుప్రాయణా నమోభిః ।
వ్యచస్వతీర్వి ప్రథన్తామజుర్యా వర్ణం పునానా యశసం సువీరమ్ ॥ 5 [22]

సాధ్వపాంసి సనతా న ఉక్షితే ఉషాసానక్తా వయ్యేవ రణ్వితే ।
తన్తుం తతం సంవయన్తీ సమీచీ యజ్ఞస్య పేశః సుదుఘే పయస్వతీ ॥ 6

దైవ్యా హోతారా ప్రథమా విదుష్టర ఋజు యక్షతః సమృచా వపుష్టరా ।
దేవాన్యజన్తావృతుథా సమఞ్జతో నాభా పృథివ్యా అధి సానుషు త్రిషు ॥ 7

సరస్వతీ సాధయన్తీ ధియం న ఇళా దేవీ భారతీ విశ్వతూర్తిః ।
తిస్రో దేవీః స్వధయా బర్హిరేద-మచ్ఛిద్రం పాన్తు శరణం నిషద్య ॥ 8
పిశఙ్గరూపః సుభరో వయోధాః శ్రుష్టీ వీరో జాయతే దేవకామః ।
ప్రజాం త్వష్టా వి ష్యతు నాభిమస్మే అథా దేవానామప్యేతు పాథః ॥ 9
వనస్పతిరవసృజన్నుప స్థా-దగ్నిర్హవిః సూదయాతి ప్ర ధీభిః ।
త్రిధా సమక్తం నయతు ప్రజాన-న్దేవేభ్యో దైవ్యః శమితోప హవ్యమ్ ॥ 10
ఘృతం మిమిక్షే ఘృతమస్య యోని-ర్ఘృతే శ్రితో ఘృతమ్వస్య ధామ ।
అనుష్వధమా వహ మాదయస్వ స్వాహాకృతం వృషభ వక్షి హవ్యమ్ ॥ 11[22]

(4)

హువేవ ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య భార్గవః సోమాహుతిరగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

హువే వః సుద్యోత్మానం సువృక్తిం విశామగ్నిమతిథిం సుప్రయసమ్ ।
మిత్ర ఇవ యో దిధిషాయ్యో భూ-ద్దేవ ఆదేవే జనే జాతవేదాః ॥ 1
ఇమం విధన్తో అపాం సధస్థే ద్వితాదధుర్భృగవో విక్ష్వా3యోః ।
ఏష విశ్వాన్యభ్యస్తు భూమా దేవానామగ్నిరరతిర్జీరాశ్వః ॥ 2
అగ్నిం దేవాసో మానుషీషు విక్షు ప్రియం ధుః క్షేష్యన్తో న మిత్రమ్ ।
స దీదయదుశతీరూర్మ్యా ఆ దక్షాయ్యో యో దాస్వతే దమ ఆ ॥ 3
అస్య రణ్వా స్వస్యేవ పుష్టిః సందృష్టిరస్య హియానస్య దక్షోః ॥
వి యో భరిభ్రదోషధీషు జిహ్వా-మత్యో న రథ్యో దోధవీతి వారాన్ ॥ 4
ఆ యన్మే అభ్వం వనదః పనన్తో-శిగ్భ్యో నామిమీత వర్ణమ్ ।
స చిత్రేణ చికితే రంసు భాసా జుజుర్వాఀ యో ముహురా యువా భూత్ ॥ 5 [24]

ఆ యో వనా తాతృషాణో న భాతి వార్ణ పథా రథ్యేవ స్వానీత్ ।
కృష్ణాధ్వా తపూ రణ్వశ్చికేత ద్యౌరివ స్మయమానో నభోభిః ॥ 6

స యో వ్యస్థాదభి దక్షదుర్వీం పశుర్నైతి స్వయురగోపాః ।
అగ్నిః శోచిష్మాఁ అతసాన్యుష్ణ-న్కృష్ణ వ్యథిరస్వదయన్న భూమ ॥ 7

నూ తే పూర్వస్యావసో అధీతౌ తృతీయే విదథే మన్మ శంసి ।
అస్మే అగ్నే సంయద్వీరం బృహన్తం క్షుమన్తం వాజం స్వపత్యం రయిం దాః ॥ 8

త్వయా యథా గృత్సమదాసో అగ్నే గుహా వన్వన్త ఉపరాఁ అభి ష్యుః ।
సువీరాసో అభిమాతిషాహః స్మత్సూరిభ్యో గృణతే తద్వయో ధాః ॥ 9 [25]

(5)

హోతాజనిష్టేత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య భార్గవః సోమాహుతిరగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

హోతాజనిష్ట చేతనః పితా పితృభ్య ఊతయే ।
ప్రయక్షఞ్జేన్యం వసు శకేమ వాజినో యమమ్ ॥ 1

ఆ యస్మిన్ త్సప్త రశ్మయ-స్తతా యజ్ఞస్య నేతరి ।
మనుష్వద్దైవ్యమష్టమం పోతా విశ్వం తదిన్వతి ॥ 2

దధన్వే వా యదీమను వోచద్బ్రహ్మాణి వేరు తత్ ।
పరి విశ్వాని కావ్యా నేమిశ్చక్రమివాభవత్ ॥ 3

సాకం హి శుచినా శుచిః ప్రశాస్తా క్రతునాజని ।
విద్వాఁ అస్య వ్రతా ధ్రువా వయా ఇవాను రోహతే ॥ 4

తా అస్య వర్ణమాయువో నేష్టుః సచన్త ధేనవః ।
కువిత్తిసృభ్య ఆ వరం స్వసారో యా ఇదం యయుః ॥ 5

యదీ మాతురుప స్వసా ఘృతం భరన్త్యస్థిత ।
తాసామధ్వర్యురాగతౌ యవో వృష్టీవ మోదతే ॥ 6
స్వః స్వాయ ధాయసే కృణుతామృత్విగృత్విజమ్ ।
స్తోమం యజ్ఞం చాదరం వనేమా రరిమా వయమ్ ॥ 7
యథా విద్వాఀ అరం కర-ద్విశ్వేభ్యో యజతేభ్యః ।
అయమగ్నే త్వే అపి యం యజ్ఞం చకృమా వయమ్ ॥ 8 [26]

(6)

ఇమాం మ ఇత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య భార్గవః సోమాహుతిరగ్నిర్గాయత్రీ ।

ఇమాం మే అగ్నే సమిధ-మిమాముపసదం వనేః । ఇమా ఉ షు శ్రుధీ గిరః ॥ 1
అయా తే అగ్నే విధేమో-ర్జో నపాదశ్వమిష్టే । ఏనా సూక్తేన సుజాత ॥ 2
తం త్వా గీర్భిర్గిర్వణసం ద్రవిణస్యుం ద్రవిణోదః । సపర్యేమ సపర్యవః ॥ 3
స బోధి సూరిర్మఘవా వసుపతే వసుదావన్ । యుయోధ్యఁస్మద్ద్వేషాంసి ॥ 4
స నో వృష్టిం దివస్పరి స నో వాజమనర్వాణమ్ । స నః సహస్రిణీరిషః ॥ 5
ఈళానాయావస్యవే యవిష్ఠ దూత నో గిరా । యజిష్ఠ హోతరా గహి ॥ 6
అన్తర్హ్యగ్న ఈయసే విద్వాఞ్జన్మోభయా కవే । దూతో జన్యేవ మిత్ర్యః ॥ 7
స విద్వాఀ ఆ చ పిప్రయో యక్షి చికిత్వ ఆనుషక్ । ఆ చాస్మిన్ త్సత్సి బర్హిషి ॥ 8 [27]

(7)

శ్రేష్ఠమితిషడృచస్య సూక్తస్య భార్గవః సోమాహుతిరగ్నిర్గాయత్రీ ।

శ్రేష్ఠం యవిష్ఠ భారతా-ఽగ్నే ద్యుమన్తమా భర । వసో పురుస్పృహం రయిమ్ ॥ 1
మా నో అరాతిరీశత దేవస్య మర్త్యస్య చ । పర్షి తస్మా ఉత ద్విషః ॥ 2

విశ్వా ఉత త్వయా వయం ధారా ఉదన్యా ఇవ । అతి గాహేమహి ద్విషః ॥ 3
శుచిః పావక వన్ద్యో ఽగ్నే బృహ ద్వి రోచసే । త్వం ఘృతేభిరాహుతః ॥ 4
త్వం నో అసి భారతా-గ్నే వశాభిరుక్షభిః । అష్టాపదీభిరాహుతః ॥ 5
ద్ర్వన్నః సర్పిరాసుతిః ప్రత్నో హోతా వరేణ్యః । సహసస్పుత్రో అద్భుతః ॥ 6 [28]

(8)

వాజయన్నితి షదృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదోగ్నిర్గాయత్ర్యన్త్యా ఽనుష్టుప్ ।

వాజయన్నివ నూ రథా-న్యోగాꣳ అగ్నేరుప స్తుహి । యశస్తమస్య మీళ్హుషః ॥ 1
యః సునీథో దదాశుషే ఽజుర్యో జరయన్నరిం । చారుప్రతీక ఆహుతః ॥ 2
య ఉ శ్రియా దమేష్వా దోషోషసి ప్రశస్యతే । యస్య వ్రతం న మీయతే ॥ 3
ఆ యః స్వ౨ర్ణ భానునా చిత్రో విభాత్యర్చిషా । అఞ్జానో అజరైరభి ॥ 4
అత్రిమను స్వరాజ్య-మగ్నిముక్థాని వావృధుః । విశ్వా అధి శ్రియో దధే ॥ 5
అగ్నేరిన్ద్రస్య సోమస్య దేవానామూతిభిర్వయమ్ ।
అరిష్యన్తః సచేమహ్య-భి ష్యామ పృతన్యతః ॥ 6 [29]

॥ ఇతి ద్వితీయాష్టకే పఞ్చమో ఽధ్యాయః ॥
॥ త్రయోదశాధ్యాయే వర్గాః 29 । సూక్తాని 16 । ఋచః 159 ॥
॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

[షష్ఠో ఽధ్యాయః ॥ వ.1-32]

(9)

నిహోతేతి షడృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో ఽగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

ని హోతా హోతృషదనే విదాన-స్త్వేషో దీదివా ఽ అసదత్సుదక్షః ।
అదబ్ధవ్రతప్రమతిర్వసిష్ఠః సహస్రమ్భరః శుచిజిహ్వో అగ్నిః ॥ 1

త్వం దూతస్త్వము నః పరస్పా-స్త్వం వస్య ఆ వృషభ ప్రణేతా ।
అగ్నే తోకస్య నస్తనే తనూనా-మప్రయుచ్ఛన్దీద్యద్బోధి గోపాః ॥ 2

విధేమ తే పరమే జన్మన్నగ్నే విధేమ స్తోమైరవరే సధస్థే ।
యస్మాద్యోనేరుదారిథా యజే తం ప్ర త్వే హవీంషి జుహురే సమిద్ధే ॥ 3

అగ్నే యజస్వ హవిషా యజీయా-ఞ్ఛ్రుష్టీ దేష్ణమభి గృణీహి రాధః ।
త్వం హ్యసి రయిపతీ రయీణాం త్వం శుక్రస్య వచసో మనోతా ॥ 4

ఉభయం తే న క్షీయతే వసవ్యం దివేదివే జాయమానస్య దస్మ ।
కృధి క్షుమన్తం జరితారమగ్నే కృధి పతిం స్వపత్యస్య రాయః ॥ 5

సైనానీకేన సువిదత్రో అస్మే యష్టా దేవాఽ అయజిష్ఠః స్వస్తి ।
అదబ్ధో గోపా ఉత నః పరస్పా అగ్నే ద్యుమదుత రేవద్దిదీహి ॥ 6 [1]

(10)

జోహూత్ర ఇతి షడృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో ఽగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

జోహూత్రో అగ్నిః ప్రథమః పితేవే-ళస్పదే మనుషా యత్సమిద్ధః ।
శ్రియం వసానో అమృతో విచేతా మర్మృజేన్యః శ్రవస్యః౧ః స వాజీ ॥ 1

శ్రూయా అగ్నిశ్చిత్రభానుర్హవం మే విశ్వాభిర్గీర్భిరమృతో విచేతాః ।
శ్యావా రథం వహతో రోహితా వో-తారుషాహ చక్రే విభృత్రః ॥ 2

ఉత్తానాయామజనయన్ త్సుషూతం భువదగ్నిః పురుపేశాసు గర్భః ।
శిరిణాయాం చిదక్తునా మహోభి-రపరీవృతో వసతి ప్రచేతాః ॥ 3
జిఘర్మ్యగ్నిం హవిషా ఘృతేన ప్రతిక్షియన్తం భువనాని విశ్వా ।
పృథుం తిరశ్చా వయసా బృహన్తం వ్యచిష్ఠమన్నై రభసం దృశానమ్ ॥ 4
ఆ విశ్వతః ప్రత్యఞ్చం జిఘర్మ్య-రక్షసా మనసా తజ్జుషేత ।
మర్యశ్రీః స్పృహయద్వర్ణో అగ్ని-ర్నాభిమృశే తన్వా3 జర్భురాణః ॥ 5
జ్ఞేయా భాగం సహసానో వరేణ త్వాదూతాసో మనువద్వదేమ ।
అనూనమగ్నిం జుహ్వా వచస్యా మధుపృచం ధనసా జోహవీమి ॥ 6 [2]

(11)

శ్రుధీహవమిత్యేకవింశత్యృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదఇన్ద్రోవిరాట్స్థానా అన్త్యా త్రిష్టుప్ ।

శ్రుధీ హవమిన్ద్ర మా రిషణ్యః స్యామ తే దావనే వసూనామ్ ।
ఇమా హి త్వామూర్జో వర్ధయన్తి వసూయవః సిన్ధవో న క్షరన్తః ॥ 1
సృజో మహీరిన్ద్ర యా అపిన్వః పరిష్ఠితా అహినా శూర పూర్వీః ।
అమర్త్యం చిద్దాసం మన్యమాన-మవాభినదుక్థైర్వావృధానః ॥ 2
ఉక్థేష్విన్ను శూర యేషు చాకన్ త్స్తోమేష్విన్ద్ర రుద్రియేషు చ ।
తుభ్యేదేతా యాసు మన్దసానః ప్ర వాయవే సిస్రతే న శుభ్రాః ॥ 3
శుభ్రం ను తే శుష్మం వర్ధయన్తః శుభ్రం వజ్రం బాహ్వోర్దధానాః ।
శుభ్రస్త్వమిన్ద్ర వావృధానో అస్మే దాసీర్విశః సూర్యేణ సహ్యాః ॥ 4
గుహా హితం గుహ్యం గూళ్హమప్స్వ-పీవృతం మాయినం క్షియన్తమ్ ।
ఉతో అపో ద్యాం తస్తభ్వాంస-మహన్నహిం శూర వీర్యేణ ॥ 5 [3]

స్తవా ను త ఇన్ద్ర పూర్వ్యా మహా-న్యుత స్తవామ నూతనా కృతాని ।
స్తవా వజ్రం బాహ్వోరుశన్తం స్తవా హరీ సూర్యస్య కేతూ ॥ 6
హరీ ను త ఇన్ద్ర వాజయన్తా ఘృతశ్చుతం స్వారమస్వార్ష్టామ్ ।
వి సమనా భూమిరప్రథిష్టా-ఽరంస్త పర్వతశ్చిత్సరిష్యన్ ॥ 7
ని పర్వతః సాద్యప్రయుచ్ఛన్ త్సం మాతృభిర్వావశానో అక్రాన్ ।
దూరే పారే వాణీం వర్ధయన్త ఇన్ద్రేషితాం ధమనిం పప్రథన్ని ॥ 8
ఇన్ద్రో మహాం సిన్ధుమాశయానం మాయావినం వృత్రమస్ఫురన్నిః ।
అరేజేతాం రోదసీ భియానే కనిక్రదతో వృష్ణో అస్య వజ్రాత్ ॥ 9
అరోరవీద్వృష్ణో అస్య వజ్రో ఽమానుషం యన్మానుషో నిజూర్వాత్ ।
ని మాయినో దానవస్య మాయా అపాదయత్పపివాన్ త్సుతస్య ॥ 10[4]

పిబాపిబేదిన్ద్ర శూర సోమం మన్దన్తు త్వా మన్దినః సుతాసః ।
పృణన్తస్తే కుక్షీ వర్ధయన్త్వి-త్థా సుతః పౌర ఇన్ద్రమావ ॥ 11
త్వే ఇన్ద్రాప్యభూమ విప్రా ధియం వనేమ ఋతయా సపన్తః ।
అవస్యవో ధీమహి ప్రశస్తిం సద్యస్తే రాయో దావనే స్యామ ॥ 12
స్యామ తే త ఇన్ద్ర యే త ఊతీ అవస్యవ ఊర్జం వర్ధయన్తః ।
శుష్మిన్తమం యం చాకనామ దేవా-ఽస్మే రయిం రాసి వీరవన్తమ్ ॥ 13
రాసి క్షయం రాసి మిత్రమస్మే రాసి శర్ధ ఇన్ద్ర మారుతం నః ।
సజోషసో యే చ మన్దసానాః ప్ర వాయవః పాన్త్యగ్రణీతిమ్ ॥ 14
వ్యన్త్విన్ను యేషు మన్దసాన-స్తృపత్సోమం పాహి ద్రహ్యదిన్ద్ర ।
అస్మాన్ త్సు పృత్స్వా తరుత్రా-ఽవర్ధయో ద్యాం బృహద్భిరర్కైః ॥ 15[5]

బృహన్త ఇన్ను యే తే తరుత్రో-క్థేభిర్వా సుమ్నమావివాసాన్ ।
స్తృణానాసో బర్హిః పస్త్యావ-త్త్వోతా ఇదిన్ద్ర వాజమగ్మన్ ॥ 16
ఉగ్రేష్విన్ను శూర మన్దసాన-స్త్రికద్రుకేషు పాహి సోమమిన్ద్ర ।
ప్రదోధువచ్ఛ్మశ్రుషు ప్రీణానో యాహి హరిభ్యాం సుతస్య పీతిమ్ ॥ 17
ధిష్వా శవః శూర యేన వృత్ర-మవాభినద్దానుమౌర్ణవాభమ్ ।
అపావృణోర్జ్యోతిరార్యాయ ని సవ్యతః సాది దస్యురిన్ద్ర ॥ 18
సనేమ యే త ఊతిభిస్తరన్తో విశ్వాః స్పృధ ఆర్యేణ దస్యూన్ ।
అస్మభ్యం తత్త్వాష్ట్రం విశ్వరూప-మరన్ధయః సాఖ్యస్య త్రితాయ ॥ 19
అస్య సువానస్య మన్దినస్త్రితస్య న్యర్బుదం వావృధానో అస్తః ।
అవర్తయత్సూర్యో న చక్రం భినద్వలమిన్ద్రో అఙ్గిరస్వాన్ ॥ 20
నూనం సా తే ప్రతి వరం జరిత్రే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోనీ ।
శిక్షా స్తోతృభ్యో మాతి ధగ్భగో నో బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 21[6]

(12) [ద్వితీయో ఽనువాకః ॥ సూ. 12-22]

యోజాత ఇతిపఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

యోజాత ఏవ ప్రథమో మనస్వాన్దేవో దేవాన్క్రతునా పర్యభూషత్ ।
యస్య శుష్మా ద్రోదసీ అభ్యసేతాం నృమ్ణస్య మహ్నా స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 1
యః పృథివీం వ్యథమానామదృంహ-ద్యః పర్వతాన్ప్రకుపితాఁ అరమ్ణాత్ ।
యో అన్తరిక్షం విమమే వరీయో యో ద్యామస్తభ్నా త్స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 2
యో హత్వాహిమరిణాత్సప్త సిన్ధూ-న్యో గా ఉదాజదపధా వలస్య ।
యో అశ్మనోరన్తరగ్నిం జజాన సంవృక్సమత్సు స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 3

యేనేమా విశ్వా చ్యవనా కృతాని యో దాసం వర్ణమధరం గుహాకః ।
శ్వఘ్నీవ యో జిగీవాఀ లక్షమాద-దర్యః పుష్టాని స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 4
యం స్మా పృచ్ఛన్తి కుహ సేతి ఘోర-ముతేమాహుర్నైషో అస్తీత్యేనమ్ ।
సో అర్యః పుష్టీర్విజ ఇవా మినాతి శ్రదస్మై ధత్త స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 5 [7]

యో రధ్రస్య చోదితా యః కృశస్య యో బ్రహ్మణో నాధమానస్య కీరేః ।
యుక్తగ్రావ్ణో యో ఽవితా సుశిప్రః సుతసోమస్య స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 6
యస్యాశ్వాసః ప్రదిశి యస్య గావో యస్య గ్రామా యస్య విశ్వే రథాసః ।
యః సూర్యం య ఉషసం జజాన యో అపాం నేతా స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 7
యం క్రన్దసీ సంయతీ విహ్వయేతే పరే ఽవర ఉభయా అమిత్రాః ।
సమానం చిద్రథమాతస్థివాంసా నానా హవేతే స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 8
యస్మాన్న ఋతే విజయన్తే జనాసో యం యుధ్యమానా అవసే హవన్తే ।
యో విశ్వస్య ప్రతిమానం బభూవ యో అచ్యుతచ్యు త్స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 9
యః శశ్వతో మహ్యేనో దధానా-నమన్యమానాఞ్ఛర్వా జఘాన ।
యః శర్ధతే నానుదదాతి శృధ్యాం యో దస్యోర్హన్తా స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 10 [8]

యః శమ్బరం పర్వతేషు క్షియన్తం చత్వారింశ్యాం శరద్యన్వవిన్దత్ ।
ఓజాయమానం యో అహిం జఘాన దానుం శయానం స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 11
యః సప్తరశ్మిర్వృషభస్తువిష్మా-నవాసృజత్సర్తవే సప్త సిన్ధూన్ ।
యో రౌహిణమస్ఫురద్వజ్రబాహు-ర్ద్యామారోహన్తం స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 12
ద్యావా చిదస్మై పృథివీ నమేతే శుష్మాచ్చిదస్య పర్వతా భయన్తే ।
యః సోమపా నిచితో వజ్రబాహు-ర్యో వజ్రహస్తః స జనాస ఇన్ద్రః ॥ 13

యః సున్వన్తమవతి యః పచన్తం　యః శంసన్తం యః శశమానమూతీ ।
యస్య బ్రహ్మ వర్ధనం యస్య సోమో　యస్యేదం రాధః స జనాస ఇన్ద్రః ॥　　14
యః సున్వతే పచతే దుధ్ర ఆ చి-ద్వాజం దర్దర్షి స కిలాసి సత్యః ।
వయం త ఇన్ద్ర విశ్వహ ప్రియాసః　సువీరాసో విదథమా వదేమ ॥　　15 [9]

(13)

ఋతుర్జనిత్రీతి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదఇన్ద్రోజగత్యన్త్యాత్రిష్టుప్ ।

ఋతుర్జనిత్రీ తస్యా అపస్పరి　మక్షూ జాత ఆవిశద్యాసు వర్ధతే ।
తదాహనా అభవత్పిప్యుషీ పయోం　ఽశోః పీయూషం ప్రథమం తదుక్థ్యమ్ ॥　　1
సధ్రీమా యన్తి పరి బిభ్రతీః పయో　విశ్వప్స్న్యాయ ప్ర భరన్త భోజనమ్ ।
సమానో అధ్వా ప్రవతామనుష్యదే　యస్తాకృణోః ప్రథమం సాస్యుక్థ్యః ॥　　2
అన్వేకో వదతి యద్దదాతి త-ద్రూపా మినన్తదపా ఏక ఈయతే ।
విశ్వా ఏకస్య వినుదస్తితిక్షతే　యస్తాకృణోః ప్రథమం సాస్యుక్థ్యః ॥　　3
ప్రజాభ్యః పుష్టిం విభజన్త ఆసతే　రయిమివ పృష్ఠం ప్రభవన్తమాయతే ।
అసిన్వన్దంష్ట్రైః పితురత్తి భోజనం　యస్తాకృణోః ప్రథమం సాస్యుక్థ్యః ॥　　4
అథాకృణోః పృథివీం సన్దృశే దివే　యో ధౌతీనామహిహన్నారిణక్పథః ।
తం త్వా స్తోమేభిరుదభిర్న వాజినం　దేవం దేవా అజనన్ త్సాస్యుక్థ్యః ॥　　5 [10]

యో భోజనం చ దయసే చ వర్ధన-మార్ద్రాదా శుష్కం మధుమద్దుదోహిథ ।
స శేవధిం ని దధిషే వివస్వతి　విశ్వస్యైక ఈశిషే సాస్యుక్థ్యః ॥　　6
యః పుష్పిణీశ్చ ప్రస్వశ్చ ధర్మణా　ఽధి దానే వ్యఽవనీరధారయః ।
యశ్చాసమా అజనో దిద్యుతో దివ　ఉరురూర్వాఀ అభితః సాస్యుక్థ్యః ॥　　7

యో నార్మరం సహవసుం నిహన్తవే పృక్షాయ చ దాసవేశాయ చావహః ।
ఊర్జయన్త్యా అపరివిష్టమాస్య-ముతైవాద్య పురుకృత్సాస్యుక్థ్యః ॥ 8

శతం వా యస్య దశ సాకమాద్య ఏకస్య శ్రుష్టౌ యద్ధ చోదమావిథ ।
అరజ్జౌ దస్యూన్ త్సమునబ్దభీతయే సుప్రావ్యో అభవః సాస్యుక్థ్యః ॥ 9

విశ్వేదను రోధనా అస్య పౌంస్యం దదురస్మై దధిరే కృత్నవే ధనమ్ ।
షళస్తభ్నా విష్టిరః పఞ్చ సన్దృశః పరి పరో అభవః సాస్యుక్థ్యః ॥ 10[11]

సుప్రవాచనం తవ వీర వీర్యం౧ యదేకేన క్రతునా విన్దసే వసు ।
జాతూష్ఠిరస్య ప్ర వయః సహస్వతో యా చకర్థ సేన్ద్ర విశ్వాస్యుక్థ్యః ॥ 11

అరమయః సరపసస్తరాయ కం తుర్వీతయే చ వయ్యాయ చ స్రుతిమ్ ।
నీచా సన్తముదనయః పరావృజం ప్రాన్ధం శ్రోణం శ్రవయన్ త్సాస్యుక్థ్యః ॥ 12

అస్మభ్యం తద్వసో దానాయ రాధః సమర్థయస్వ బహు తే వసవ్యమ్ ।
ఇన్ద్ర యచ్చిత్రం శ్రవస్యా అను ద్యూ-న్బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 13[12]

(14)

అధ్వర్యవ ఇతి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

అధ్వర్యవో భరతేన్ద్రాయ సోమ-మామత్రేభిః సిఞ్చతా మద్యమన్ధః ।
కామీ హి వీరః సదమస్య పీతిం జుహోత వృష్ణే తదిదేష వష్టి ॥ 1

అధ్వర్యవో యో అపో వవ్రివాంసం వృత్రం జఘానాశన్యేవ వృక్షమ్ ।
తస్మా ఏతం భరత తద్వశాయఀ ఏష ఇన్ద్రో అర్హతి పీతిమస్య ॥ 2

అధ్వర్యవో యో దృభీకం జఘాన యో గా ఉదాజదప హి వలం వః ।
తస్మా ఏతమన్తరిక్షే న వాత-మిన్ద్రం సోమైరోర్ణుత జూర్న వస్త్రైః ॥ 3

అధ్వర్యవో య ఉరణం జఘాన నవ చఖ్వాంసం నవతిం చ బాహూన్ ।
యో అర్బుదమవ నీచా బబాధే తమిన్ద్రం సోమస్య భృథే హినోత ॥ 4
అధ్వర్యవో యః స్వశ్నం జఘాన యః శుష్ణమశుషం యో వ్యంసమ్ ।
యః పిప్రుం నముచిం యో రుధిక్రాం తస్మా ఇన్ద్రాయాన్ధసో జుహోత ॥ 5
అధ్వర్యవో యః శతం శమ్బరస్య పురో బిభేదాశ్మనేవ పూర్వీః ।
యో వర్చినః శతమిన్ద్రః సహస్ర-మపావపద్భరతా సోమమస్మై ॥ 6 [13]

అధ్వర్యవో యః శతమా సహస్రం భూమ్యా ఉపస్థే ఽవపజ్జఘన్వాన్ ।
కుత్సస్యాయోరతిథిగ్వస్య వీరా-న్న్యావృణగ్భరతా సోమమస్మై ॥ 7
అధ్వర్యవో యన్నరః కామయాధ్వే శ్రుష్టీ వహన్తో నశథా తదిన్ద్రే ।
గభస్తిపూతం భరత శ్రుతాయే-న్ద్రాయ సోమం యజ్యవో జుహోత ॥ 8
అధ్వర్యవః కర్తనా శ్రుష్టిమస్మై వనే నిపూతం వన ఉన్నయధ్వమ్ ।
జుషాణో హస్త్యమభి వావశే వ ఇన్ద్రాయ సోమం మదిరం జుహోత ॥ 9
అధ్వర్యవః పయసోధర్యథా గోః సోమేభిరీం పృణతా భోజమిన్ద్రమ్ ।
వేదాహమస్య నిభృతం మ ఏత-ద్దిత్సన్తం భూయో యజతశ్చికేత ॥ 10
అధ్వర్యవో యో దివ్యస్య వస్వో యః పార్థివస్య క్షమ్యస్య రాజా ।
తమూర్దరం న పృణతా యవేనే-న్ద్రం సోమేభిస్తదపో వో అస్తు ॥ 11
అస్మభ్యం తద్వసో దానాయ రాధః సమర్ధయస్వ బహు తే వసవ్యమ్ ।
ఇన్ద్ర యచ్చిత్రం శ్రవస్యా అను ద్యూన్ బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 12[14]

(15)

ప్రఘాన్వితి దశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

ప్ర ఘా న్వస్య మహతో మహాని సత్యా సత్యస్య కరణాని వోచమ్ ।
త్రికద్రుకేష్వపిబత్సుతస్యా-స్య మదే అహిమింద్రో జఘాన ॥ 1
అవంశే ద్యామస్తభాయద్బృహన్త-మా రోదసీ అపృణదన్తరిక్షమ్ ।
స ధారయత్పృథివీం పప్రథచ్చ సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 2
సద్మేవ ప్రాచో వి మిమాయ మానై-ర్వజ్రేణ ఖాన్యతృణన్నదీనామ్ ।
వృథాసృజత్పథిభిర్దీర్ఘయాథైః సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 3
స ప్రవోళ్హూ న్పరిగత్యా దభీతే-ర్విశ్వమధాగాయుధమిద్ధే అగ్నౌ ।
సం గోభిరశ్వైరసృజద్రథేభిః సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 4
స ఈం మహీం ధునిమేతోరరమ్ణాత్ సో అస్నాతౄనపారయత్స్వస్తి ।
త ఉత్స్నాయ రయిమభి ప్ర తస్థుః సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 5 [15]

సోదఞ్చం సిన్ధుమరిణాన్మహిత్వా వజ్రేణాన ఉషసః సం పిపేష ।
అజవసో జవినీభిర్వివృశ్చన్ త్సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 6
స విద్వాఀ అపగోహం కనీనా-మావిర్భవన్నుదతిష్ఠత్పరావృక్ ।
ప్రతి శ్రోణః స్థాద్వ్య౨నగచష్ట సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 7
భినద్వలమఙ్గిరోభిర్గృణానో వి పర్వతస్య దృంహితాన్యైరత్ ।
రిణగ్రోధాంసి కృత్రిమాణ్యేషాం సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 8
స్వప్నేనాభ్యుప్యా చుమురిం ధునిం చ జఘన్థ దస్యుం ప్ర దభీతిమావః ।
రమ్భీ చిదత్ర వివిదే హిరణ్యం సోమస్య తా మద ఇన్ద్రశ్చకార ॥ 9
నూనం సా తే ప్రతి వరం జరిత్రే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోనీ ।
శిక్షా స్తోతృభ్యో మాతి ధగ్భగో నో బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 10[16]

(16)

ప్రవః సతామితి నవర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రోజగత్యన్త్యాస్త్రిష్టుప్ ।

ప్ర వః సతాం జ్యేష్ఠతమాయ సుష్టుతి-మగ్నావివ సమిధానే హవిర్భరే ।
ఇన్ద్రమజుర్యం జరయన్తముక్షితం సనాద్యువానమవసే హవామహే ॥ 1

యస్మాదిన్ద్రాద్బృహతః కిం చనేమృతే విశ్వాన్యస్మిన్ త్సంభృతాధి వీర్యా ।
జఠరే సోమం తన్వీ3 సహో మహో హస్తే వజ్రం భరతి శీర్షణి క్రతుమ్ ॥ 2

న క్షోణీభ్యాం పరిభ్వే త ఇన్ద్రియం న సముద్రైః పర్వతైరిన్ద్ర తే రథః ।
న తే వజ్రమన్వశ్నోతి కశ్చన యదాశుభిః పతసి యోజనా పురు ॥ 3

విశ్వే హ్యస్మై యజతాయ ధృష్ణవే క్రతుం భరన్తి వృషభాయ సశ్చతే ।
వృషా యజస్వ హవిషా విదుష్టరః పిబేన్ద్ర సోమం వృషభేణ భానునా ॥ 4

వృష్ణః కోశః పవతే మధ్వ ఊర్మి-ర్వృషభాన్నాయ వృషభాయ పాతవే ।
వృషణాధ్వర్యూ వృషభాసో అద్రయో వృషణం సోమం వృషభాయ సుష్వతి ॥ 5 [17]

వృషా తే వజ్ర ఉత తే వృషా రథో వృషణా హరీ వృషభాణ్యాయుధా ।
వృష్ణో మదస్య వృషభ త్వమీశిష ఇన్ద్ర సోమస్య వృషభస్య తృష్ణుహి ॥ 6

ప్ర తే నావం న సమనే వచస్యువం బ్రహ్మణా యామి సవనేషు దాధృషిః ।
కువిన్నో అస్య వచసో నిబోధిష-దిన్ద్రముత్సం న వసునః సిచామహే ॥ 7

పురా సంబాధాదభ్యా వవృత్స్వ నో ధేనుర్న వత్సం యవసస్య పిప్యుషీ ।
సకృత్సు తే సుమతిభిః శతక్రతో సం పత్నీభిర్న వృషణో నసీమహి ॥ 8

నూనం సా తే ప్రతి వరం జరిత్రే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోనీ ।
శిక్షా స్తోతృభ్యో మాతి ధగ్భగో నో బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 9 [18]

(17)

తదస్మా ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రో జగత్యన్త్యేద్వేత్రిష్టుభౌ ।

తదస్మై నవ్యమఙ్గిరస్వదర్చత శుష్మా యదస్య ప్రత్నథోదీరతే ।
విశ్వా యద్గోత్రా సహసా పరీవృతా మదే సోమస్య దృంహితాన్యైరయత్ ॥ 1
స భూతు యో హ ప్రథమాయ ధాయస ఓజో మిమానో మహిమానమాతిరత్ ।
శూరో యో యుత్సు తన్వం పరివ్యత శీర్షణి ద్యాం మహినా ప్రత్యముఞ్చత ॥ 2
అధాకృణోః ప్రథమం వీర్యం మహ-ద్యదస్యాగ్రే బ్రహ్మణా శుష్మమైరయః ।
రథేష్ఠేన హర్యశ్వేన విచ్యుతాః ప్ర జీరయః సిస్రతే సధ్ర్యఁక్పృథక్ ॥ 3
అధా యో విశ్వా భువనాభి మజ్మనే-శానకృత్ప్రవయా అభ్యవర్ధత ।
ఆద్రోదసీ జ్యోతిషా వహ్నిరాతనో-త్సీవ్యన్తమాంసి దుధితా సమవ్యయత్ ॥ 4
స ప్రాచీనాన్పర్వతాన్దృంహదోజసా ఽధరాచీనమకృణోదపామపః ।
అధారయత్పృథివీం విశ్వధాయస-మస్తభ్నాన్మాయయా ద్యామవస్రసః ॥ 5 [19]

సాస్మా అరం బాహుభ్యాం యం పితాకృణో-ద్విశ్వస్మాదా జనుషో వేదసస్పరి ।
యేనా పృథివ్యాం ని క్రివిం శయధ్యై వజ్రేణ హత్వ్యవృణక్తువిష్వణిః ॥ 6
అమాజూరివ పిత్రోః సచా సతీ సమానాదా సదసస్త్వామియే భగమ్ ।
కృధి ప్రకేతముప మాస్యా భర దద్ధి భాగం తన్వో౩ యేన మామహః ॥ 7
భోజం త్వామిన్ద్ర వయం హువేమ దదిష్ట్వమిన్ద్రాపాంసి వాజాన్ ।
అవిడ్ఢీన్ద్ర చిత్రయా న ఊతీ కృధి వృషన్నిన్ద్ర వస్యసో నః ॥ 8
నూనం సా తే ప్రతి వరం జరిత్రే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోనీ ।
శిక్షా స్తోతృభ్యో మాతి ధగ్భగో నో బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 9 [20]

(18)

ప్రాతారథ ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

ప్రాతా రథో నవో యోజి సస్ని-శ్చతుర్యుగస్త్రికశః సప్తరశ్మిః ।
దశారిత్రో మనుష్యః స్వర్షాః స ఇష్టిభిర్మతిభీ రంహ్యో భూత్ ॥ 1

సాస్మా అరం ప్రథమం స ద్వితీయ-ముతో తృతీయం మనుషః స హోతా ।
అన్యస్యా గర్భమన్య ఊ జనన్త సో అన్యేభిః సచతే జేన్యో వృషా ॥ 2

హరీ ను కం రథ ఇన్ద్రస్య యోజ-మాయై సూక్తేన వచసా నవేన ।
మో షు త్వామత్ర బహవో హి విప్రా ని రీరమన్యజమానాసో అన్యే ॥ 3

ఆ ద్వాభ్యాం హరిభ్యామిన్ద్ర యా-హ్యా చతుర్భిరా షడ్భిర్హూయమానః ।
ఆష్టాభిర్దశభిః సోమపేయ-మయం సుతః సుమఖ మా మృధస్కః ॥ 4

ఆ వింశత్యా త్రింశతా యాహ్యర్వా-ఙా చత్వారింశతా హరిభిర్యుజానః ।
ఆ పఞ్చాశతా సురథేభిరిన్ద్రా ఽఽషష్ట్యా సప్తత్యా సోమపేయమ్ ॥ 5 [21]

ఆశీత్యా నవత్యా యాహ్యర్వా-ఙా శతేన హరిభిరుహ్యమానః ।
అయం హి తే శునహోత్రేషు సోమ ఇన్ద్ర త్వాయా పరిషిక్తో మదాయ ॥ 6

మమ బ్రహ్మేన్ద్ర యాహ్యచ్ఛా విశ్వా హరీ ధురి ధిష్వా రథస్య ।
పురుత్రా హి విహవ్యో బభూథా-స్మిఞ్ఛూర సవనే మాదయస్వ ॥ 7

న మ ఇన్ద్రేణ సఖ్యం వి యోష-దస్మభ్యమస్య దక్షిణా దుహీత ।
ఉప జ్యేష్ఠే వరూథే గభస్తౌ ప్రాయేప్రాయే జిగీవాంసః స్యామ ॥ 8

నూనం సా తే ప్రతి వరం జరిత్రే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోనీ ।
శిక్షా స్తోతృభ్యో మాతి ధగ్భగో నో బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 9 [22]

(19)

అపాయ్యస్యేతి నవర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

అపాయ్యస్యాన్ధసో మదాయ మనీషిణః సువానస్య ప్రయసః ।
యస్మిన్నిన్ద్రః ప్రదివి వావృధాన ఓకో దధే బ్రహ్మణ్యన్తశ్చ నరః ॥ 1
అస్య మన్దానో మధ్వో వజ్రహస్తో ఽహిమిన్ద్రో అర్ణోవృతం వి వృశ్చత్ ।
ప్ర యద్వయో న స్వసరాణ్యచ్ఛా ప్రయాంసి చ నదీనాం చక్రమన్త ॥ 2
స మాహిన ఇన్ద్రో అర్ణో అపాం ప్రైరయదహిహాచ్ఛా సముద్రమ్ ।
అజనయత్సూర్యం విదద్గా అక్తునాహ్నాం వయునాని సాధత్ ॥ 3
సో అప్రతీని మనవే పురూణీ-న్ద్రో దాశద్దాశుషే హన్తి వృత్రమ్ ।
సద్యో యో నృభ్యో అతసాయ్యో భూ-త్పస్పృధానేభ్యః సూర్యస్య సాతౌ ॥ 4
స సున్వత ఇన్ద్రః సూర్యమా ఽఽదేవో రిణఙ్మర్త్యాయ స్తవాన్ ।
ఆ యద్రయిం గుహదవద్యమస్మై భరదంశం నైతశో దశస్యన్ ॥ 5 [23]

స రన్ధయత్సదివః సారథయే శుష్ణమశుషం కుయవం కుత్సాయ ।
దివోదాసాయ నవతిం చ నవే-న్ద్రః పురో వ్యైరచ్ఛమ్బరస్య ॥ 6
ఏవా త ఇన్ద్రోచథమహేమ శ్రవస్యా న త్మనా వాజయన్తః ।
అశ్యామ తత్సాప్తమాశుషాణా ననమో వధరదేవస్య పీయోః ॥ 7
ఏవా తే గృత్సమదాః శూర మన్మా-వస్యవో న వయునాని తక్షుః ।
బ్రహ్మణ్యన్త ఇన్ద్ర తే నవీయ ఇషమూర్జం సుక్షితిం సుమ్నమశ్యుః ॥ 8
నూనం సా తే ప్రతి వరం జరిత్రే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోనీ ।
శిక్షా స్తోతృభ్యో మాతి ధగ్భగో నో బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 9 [24]

(20)

వయంత ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్తృతీయా విరాడ్రూపా ।

వయం తే వయ ఇన్ద్ర విద్ధి షు ణః ప్ర భరామహే వాజయుర్న రథమ్ ।
విపన్యవో దీధ్యతో మనీషా సుమ్నమియక్షన్తస్త్వావతో నౄన్ ॥ 1

త్వం న ఇన్ద్ర త్వాభిరూతీ త్వాయతో అభిష్టిపాసి జనాన్ ।
త్వమినో దాశుషో వరూతే-త్థాధీరభి యో నక్షతి త్వా ॥ 2

స నో యువేన్ద్రో జోహూత్రః సఖా శివో నరామస్తు పాతా ।
యః శంసన్తం యః శశమానమూతీ పచన్తం చ స్తువన్తం చ ప్రణేషత్ ॥ 3

తము స్తుష ఇన్ద్రం తం గృణీషే యస్మిన్పురా వావృధుః శాశదుశ్చ ।
స వస్వః కామం పీపరదియానో బ్రహ్మణ్యతో నూతనస్యాయోః ॥ 4

సో అఙ్గిరసాముచథా జుజుష్వా-న్బ్రహ్మా తూతోదిన్ద్రో గాతుమిష్ణన్ ।
ముష్ణన్నుషసః సూర్యేణ స్తవాన-శ్నస్య చిచ్ఛిశ్నథ త్పూర్వ్యాణి ॥ 5 [25]

స హ శ్రుత ఇన్ద్రో నామ దేవ ఊర్ధ్వో భువన్మనుషే దస్మతమః ।
అవ ప్రియమర్శసానస్య సాహ్వా-ఞ్ఛిరో భరద్దాసస్య స్వధావాన్ ॥ 6

స వృత్రహేన్ద్రః కృష్ణయోనీః పురందరో దాసీరైరయద్వి ।
అజనయ న్మనవే క్షామపశ్చ సత్రా శంసం యజమానస్య తూతోత్ ॥ 7

తస్మై తవస్యమను దాయి సత్రే-న్ద్రాయ దేవేభిరర్ణసాతౌ ।
ప్రతి యదస్య వజ్రం బాహ్వోర్ధు-ర్హత్వీ దస్యూన్పుర ఆయసీర్ని తారీత్ ॥ 8

నూనం సా తే ప్రతి వరం జరిత్రే దుహీయదిన్ద్ర దక్షిణా మఘోనీ ।
శిక్షా స్తోతృభ్యో మాతి ధగ్భగో నో బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 9 [26]

(21)

విశ్వజిత ఇతి షడృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రోజగత్యన్త్యాస్త్రిష్టుప్ ।

విశ్వజితే ధనజితే స్వర్జితే సత్రాజితే నృజిత ఉర్వరాజితే ।
అశ్వజితే గోజితే అబ్జితే భరే-న్ద్రాయ సోమం యజతాయ హర్యతమ్ ॥ 1

అభిభువే ఽభిభఙ్గాయ వన్వతే ఽషాళ్హాయ సహమానాయ వేధసే ।
తువిగ్రయే వహ్నయే దుష్టరీతవే సత్రాసాహే నమ ఇన్ద్రాయ వోచత ॥ 2

సత్రాసాహో జనభక్షో జనంసహ-శ్చ్యవనో యుధ్మో అను జోషముక్షితః ।
వృతంచయః సహురిర్విక్ష్వారిత ఇన్ద్రస్య వోచం ప్ర కృతాని వీర్యా ॥ 3

అనానుదో వృషభో దోధతో వధో గమ్భీర ఋష్వో అసమష్టకావ్యః ।
రధ్రచోదః శ్నథనో వీళితస్పృథు-రిన్ద్రః సుయజ్ఞ ఉషసః స్వర్జనత్ ॥ 4

యజ్ఞేన గాతుమప్తురో వివిద్రిరే ధియో హిన్వానా ఉశిజో మనీషిణః ।
అభిస్వరా నిషదా గా అవస్యవ ఇన్ద్రే హిన్వానా ద్రవిణాన్యాశత ॥ 5

ఇన్ద్ర శ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని ధేహి చిత్తిం దక్షస్య సుభగత్వమస్మే ।
పోషం రయీణామరిష్టిం తనూనాం స్వాద్మానం వాచః సుదినత్వమహ్నామ్ ॥ 6 [27]

(22)

త్రికద్రుకేష్వితి చతురృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రఆద్యాష్టిస్తతో ద్వే అతిశక్వర్యావన్త్యాష్టిర్వా ।

త్రికద్రుకేషు మహిషో యవాశిరం తువిశుష్మ-స్తృప త్సోమమపిబద్విష్ణునా
సుతం యథావశత్ । స ఈం మమాద మహి కర్మ కర్తవే మహాము‌రుం
సైనం సశ్చద్దేవో దేవం సత్యమిన్ద్రం సత్య ఇన్దుః ॥ 1

అధ త్విషీమాఀ అభ్యోజసా క్రివిం యుధాభవ-దా రోదసీ అపృణదస్య
మజ్మనా ప్ర వావృధే । అధత్తాన్యం జఠరే ప్రేమరిచ్యత సైనం సశ్చద్దేవో
దేవం సత్యమిన్ద్రం సత్య ఇన్దుః ॥ 2

సాకం జాతః క్రతునా సాకమోజసా వవక్షిథ సాకం వృద్ధో వీర్యైః
సాసహిర్మృధో విచర్షణిః । దాతా రాధః స్తువతే కామ్యం వసు
సైనం సశ్చద్దేవో దేవం సత్యమిన్ద్రం సత్య ఇన్దుః ॥ 3

తవ త్యన్నర్యం నృతోఽప ఇన్ద్ర ప్రథమం పూర్వ్యం దివి ప్రవాచ్యం కృతమ్ ।
యద్దేవస్య శవసా ప్రారిణా అసుం రిణన్నపః ।
భువద్విశ్వమభ్యాదేవమోజసా విదాదూర్జం శతక్రతుర్విదాదిషమ్ ॥ 4 [28]

(23) [తృతీయోఽనువాకః ॥ సూ. 23-32]

గణానామిత్యేకోనవింశత్యృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః ఆద్యా పఞ్చమీ నవమ్యేకాదశీ సప్తదశ్యన్త్యానాం బ్రహ్మణస్పతిః శిష్టానాం బృహస్పతిర్జగతీ పఞ్చదశ్యన్త్యే త్రిష్టుభౌ ।

గణానాం త్వా గణపతిం హవామహే కవిం కవీనాముపమశ్రవస్తమమ్ ।
జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత ఆ నః శృణ్వన్నూతిభిః సీద సాదనమ్ ॥ 1

దేవాశ్చిత్తే అసుర్య ప్రచేతసో బృహస్పతే యజ్ఞియం భాగమానశుః ।
ఉస్రా ఇవ సూర్యో జ్యోతిషా మహో విశ్వేషామిజ్జనితా బ్రహ్మణామసి ॥ 2

ఆ విబాధ్యా పరిరాపస్తమాంసి చ జ్యోతిష్మన్తం రథమృతస్య తిష్ఠసి ।
బృహస్పతే భీమమమిత్రదమ్భనం రక్షోహణం గోత్రభిదం స్వర్విదమ్ ॥ 3

సునీతిభిర్నయసి త్రాయసే జనం యస్తుభ్యం దాశాన్న తమంహో అశ్నవత్ ।
బ్రహ్మద్విషస్తపనో మన్యుమీరసి బృహస్పతే మహి తత్తే మహిత్వనమ్ ॥ 4

న తమంహో న దురితం కుతశ్చన నారాతయస్తితిరుర్న ద్వయావినః ।
విశ్వా ఇదస్మా ధ్వరసో వి బాధసే యం సుగోపా రక్షసి బ్రహ్మణస్పతే ॥ 5 [29]

త్వం నో గోపాః పథికృ ద్విచక్షణ-స్తవ వ్రతాయ మతిభిర్జరామహే ।
బృహస్పతే యో నో అభి హ్వరో దధే స్వా తం మర్మర్తు దుచ్ఛునా హరస్వతీ ॥ 6

ఉత వా యో నో మర్చయాదనాగసో ఽరాతీవ మర్తః సానుకో వృకః ।
బృహస్పతే అప తం వర్తయా పథః సుగం నో అస్యై దేవవీతయే కృధి ॥ 7

త్రాతారం త్వా తనూనాం హవామహే ఽవస్పర్తరధివక్తారమస్మయుమ్ ।
బృహస్పతే దేవనిదో ని బర్హయ మా దురేవా ఉత్తరం సుమ్నమున్నశన్ ॥ 8

త్వయా వయం సువృధా బ్రహ్మణస్పతే స్పార్హా వసు మనుష్యా దదీమహి ।
యా నో దూరే తళితో యా అరాతయో ఽభి సన్తి జమ్భయా తా అనప్నసః ॥ 9

త్వయా వయముత్తమం ధీమహే వయో బృహస్పతే పప్రిణా సస్నినా యుజా ।
మా నో దుఃశంసో అభిదిప్సురీశత ప్ర సుశంసా మతిభిస్తారిషీమహి ॥ 10[30]

అనానుదో వృషభో జగ్మిరాహవం నిష్టప్తా శత్రుం పృతనాసు సాసహిః ।
అసి సత్య ఋణయా బ్రహ్మణస్పత ఉగ్రస్య చిద్దమితా వీళుహర్షిణః ॥ 11

అదేవేన మనసా యో రిషణ్యతి శాసాముగ్రో మన్యమానో జిఘాంసతి ।
బృహస్పతే మా ప్రణక్తస్య నో వధో ని కర్మ మన్యుం దురేవస్య శర్ధతః ॥ 12

భరేషు హవ్యో నమసోపసద్యో గన్తా వాజేషు సనితా ధనంధనమ్ ।
విశ్వా ఇదర్యో అభిదిప్స్వో3 మృధో బృహస్పతిర్వి వవర్హా రథాఀ ఇవ ॥ 13

తేజిష్ఠయా తపనీ రక్షసస్తప యే త్వా నిదే దధిరే దృష్టవీర్యమ్ ।
ఆవిస్తత్కృష్వ యదసత్త ఉక్థ్యం౧ బృహస్పతే వి పరిరాపో అర్దయ ॥ 14

బృహస్పతే అతి యదర్యో అర్హాద్ద్యుమద్విభాతి క్రతుమజ్జనేషు ।
యద్దీదయచ్ఛవస ఋతప్రజాత తదస్మాసు ద్రవిణం ధేహి చిత్రమ్ ॥ 15[31]

మా నః స్తేనేభ్యో యే అభి ద్రుహస్పదే నిరామిణో రిపవో ఽన్నేషు జాగృధుః ।
ఆ దేవానామోహతే వి వ్రయో హృది బృహస్పతే న పరః సామ్నో విదుః ॥ 16

విశ్వేభ్యో హి త్వా భువనేభ్యస్పరి త్వష్టాజన త్సామ్నఃసామ్నః కవిః ।
స ఋణచిదృణయా బ్రహ్మణస్పతి-ర్ద్రుహో హన్తా మహ ఋతస్య ధర్తరి ॥ 17

తవ శ్రియే వ్యజిహీత పర్వతో గవాం గోత్రముదసృజో యదఙ్గిరః ।
ఇన్ద్రేణ యుజా తమసా పరీవృతం బృహస్పతే నిరపామౌబ్జో అర్ణవమ్ ॥ 18

బ్రహ్మణస్పతే త్వమస్య యన్తా సూక్తస్య బోధి తనయం చ జిన్వ ।
విశ్వం తద్భద్రం యదవన్తి దేవా బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 19[32]

॥ ఇతి ద్వితీయాష్టకే షష్ఠో ఽధ్యాయః ॥

॥ చతుర్దశాధ్యాయే వర్గాః 32 । సూక్తాని 15 । ఋచః 157 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

[సప్తమో ఽధ్యాయః ॥ వ.1-25]

(24)

సేమామితి షోళశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో బ్రహ్మణస్పతిః
ప్రథమా దశమ్యో బృహస్పతిర్ద్వాదశ్యేన్ద్రాబ్రహ్మణస్పతీ జగతీ ద్వాదశ్యన్త్యే త్రిష్టుభౌ ।

సేమామవిడ్ఢి ప్రభృతిం య ఈశిషే ఽయా విధేమ నవయా మహా గిరా ।
యథా నో మీఢ్వాన్ త్స్తవతే సఖా తవ బృహస్పతే సీషధః సోత నో మతిమ్ ॥ 1

యో నన్త్వాన్యనమన్న్యోజసోతా-దర్దర్మన్యునా శమ్బరాణి వి ।
ప్రాచ్యావయదచ్యుతా బ్రహ్మణస్పతి-రా చావిశద్వసుమన్తం వి పర్వతమ్ ॥ 2

తద్దేవానాం దేవతమాయ కర్త్వ-మశ్రథ్నన్దృళ్హాఽవ్రదన్త వీళితా ।
ఉద్గా ఆజదభినద్బ్రహ్మణా వల-మగూహత్తమో వ్యచక్షయత్స్వః ॥ 3

అశ్మాస్యమవతం బ్రహ్మణస్పతి-ర్మధుధారమభి యమోజసాతృణత్ ।
తమేవ విశ్వే పపిరే స్వర్దృశో బహు సాకం సిసిచురుత్సముద్రిణమ్ ॥ 4

సనా తా కా చిద్భువనా భవీత్వా మాద్భిః శరద్భిర్దురో వరన్త వః ।
అయతన్తా చరతో అన్యదన్యది-ద్యా చకార వయునా బ్రహ్మణస్పతిః ॥ 5 [1]

అభినక్షన్తో అభి యే తమానశు-ర్నిధిం పణీనాం పరమం గుహా హితమ్ ।
తే విద్వాంసః ప్రతిచక్ష్యానృతా పున-ర్యత ఉ ఆయన్తదుదీయురావిశమ్ ॥ 6

ఋతావానః ప్రతిచక్ష్యానృతా పున-రాత ఆ తస్థుః కవయో మహస్పథః ।
తే బాహుభ్యాం ధమితమగ్నిమశ్మని నకిః షో అస్త్యరణో జహుర్హి తమ్ ॥ 7

ఋతజ్యేన క్షిప్రేణ బ్రహ్మణస్పతి-ర్యత్ర వష్టి ప్ర తదశ్నోతి ధన్వనా ।
తస్య సాధ్వీరిషవో యాభిరస్యతి నృచక్షసో దృశయే కర్ణయోనయః ॥ 8

స సంనయః స వినయః పురోహితః స సుష్టుతః స యుధి బ్రహ్మణస్పతిః ।
చాక్ష్మో యద్వాజం భరతే మతీ ధనా ఽఽదిత్సూర్యస్తపతి తప్యతుర్వృథా ॥ 9
విభు ప్రభు ప్రథమం మేహనావతో బృహస్పతేః సువిదత్రాణి రాధ్యా ।
ఇమా సాతాని వేన్యస్య వాజినో యేన జనా ఉభయే భుఞ్జతే విశః ॥ 10 [2]

యోఽవరే వృజనే విశ్వథా విభు-ర్మహాము రణ్వః శవసా వవక్షిథ ।
స దేవో దేవాన్ప్రతి పప్రథే పృథు విశ్వేదు తా పరిభూర్బ్రహ్మణస్పతిః ॥ 11
విశ్వం సత్యం మఘవానా యువోరిదా-పశ్చన ప్ర మినన్తి వ్రతం వామ్ ।
అచ్ఛేన్ద్రాబ్రహ్మణస్పతీ హవిర్నో ఽన్నం యుజేవ వాజినా జిగాతమ్ ॥ 12
ఉతాశిష్ఠా అను శృణ్వన్తి వహ్నయః సభేయో విప్రో భరతే మతీ ధనా ।
వీళుద్వేషా అను వశ ఋణమాదదిః స హ వాజీ సమిథే బ్రహ్మణస్పతిః ॥ 13
బ్రహ్మణస్పతేరభవద్యథావశం సత్యో మన్యుర్మహి కర్మా కరిష్యతః ।
యో గా ఉదాజత్స దివే వి చాభజ-న్మహీవ రీతిః శవసాసరత్పృథక్ ॥ 14
బ్రహ్మణస్పతే సుయమస్య విశ్వహా రాయః స్యామ రథ్యో3 వయస్వతః ।
వీరేషు వీరాఀ ఉప పృఙ్ధి నస్త్వం యదీశానో బ్రహ్మణా వేషి మే హవమ్ ॥ 15
బ్రహ్మణస్పతే త్వమస్య యన్తా సూక్తస్య బోధి తనయం చ జిన్వ ।
విశ్వం తద్భద్రం యదవన్తి దేవా బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 16 [3]

(25)

ఇన్ధాన ఇతి పఞ్చర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో బ్రహ్మణస్పతిర్జగతీ ।

ఇన్ధానో అగ్నిం వనవద్వనుష్యతః కృతబ్రహ్మా శూశువద్రాతహవ్య ఇత్ ।
జాతేన జాతమతి స ప్ర సర్స్రృతే యంయం యుజం కృణుతే బ్రహ్మణస్పతిః ॥ 1

వీరేభిర్వీరాన్వనవద్వనుష్యతో గోభీ రయిం పప్రథద్బోధతి త్మనా ।
తోకం చ తస్య తనయం చ వర్ధతే యంయం యుజం కృణుతే బ్రహ్మణస్పతిః ॥ 2
సిన్ధుర్న క్షోదః శిమీవాఀ ఋఘాయతో వృషేవ వధ్రీఀ రభి వష్ట్యోజసా ।
అగ్నేరివ ప్రసితిర్నాహ వర్తవే యంయం యుజం కృణుతే బ్రహ్మణస్పతిః ॥ 3
తస్మా అర్షన్తి దివ్యా అసశ్చతః స సత్వభిః ప్రథమో గోషు గచ్ఛతి ।
అనిభృష్టతవిషిర్హన్త్యోజసా యంయం యుజం కృణుతే బ్రహ్మణస్పతిః ॥ 4
తస్మా ఇద్విశ్వే ధునయన్త సిన్ధవో ఽచ్ఛిద్రా శర్మ దధిరే పురూణి ।
దేవానాం సుమ్నే సుభగః స ఏధతే యంయం యుజం కృణుతే బ్రహ్మణస్పతిః ॥ 5 [4]

(26)

ఋజురిదితి చతుర్ఋచస్య సూక్తస్యశౌనకోగృత్సమదో బ్రహ్మణస్పతిర్జగతీ ।

ఋజురిచ్ఛంసో వనవద్వనుష్యతో దేవయన్నిదదేవయన్తమభ్యసత్ ।
సుప్రావీరిద్వనవత్పృత్సు దుష్టరం యజ్వేదయజ్యోర్వి భజాతి భోజనమ్ । 1
యజస్వ వీర ప్ర విహి మనాయతో భద్రం మనః కృణుష్వ వృత్రతూర్యే ।
హవిష్కృణుష్వ సుభగో యథాససి బ్రహ్మణస్పతేరవ ఆ వృణీమహే ॥ 2
స ఇజ్జనేన స విశా స జన్మనా స పుత్రైర్వాజం భరతే ధనా నృభిః ।
దేవానాం యః పితరమావివాసతి శ్రద్ధామనా హవిషా బ్రహ్మణస్పతిమ్ ॥ 3
యో అస్మై హవ్యైర్ఘృతవద్భిరవిధ-త్ప్ర తం ప్రాచా నయతి బ్రహ్మణస్పతిః ।
ఉరుష్యతీ మంహసో రక్షతీ రిషోం3 ఽహోశ్చిదస్మా ఉరుచక్రిరద్భుతః ॥ 4 [5]

(27)

ఇమాగిర ఇతి సప్తదశర్చస్య సూక్తస్యగార్త్సమదః కూర్మ ఆదిత్యాస్త్రిష్టుప్ ।

ఇమా గిర ఆదిత్యేభ్యో ఘృతస్నూః సనాద్రాజభ్యో జుహ్వా జుహోమి ।
శృణోతు మిత్రో అర్యమా భగోన-స్తువిజాతో వరుణో దక్షో అంశః ॥ 1

ఇమం స్తోమం సక్రతవో మే అద్య మిత్రో అర్యమా వరుణో జుషన్త ।
ఆదిత్యాసః శుచయో ధారపూతా అవృజినా అనవద్యా అరిష్టాః ॥ 2

త ఆదిత్యాస ఉరవో గభీరా అదబ్ధాసో దిప్సన్తో భూర్యక్షాః ।
అన్తః పశ్యన్తి వృజినోత సాధు సర్వం రాజభ్యః పరమా చిదన్తి ॥ 3

ధారయన్త ఆదిత్యాసో జగత్ స్థా దేవా విశ్వస్య భువనస్య గోపాః ।
దీర్ఘాధియో రక్షమాణా అసుర్య-మృతావానశ్చయమానా ఋణాని ॥ 4

విద్యామాదిత్యా అవసో వో అస్య యదర్యమన్భయ ఆ చిన్మయోభు ।
యుష్మాకం మిత్రావరుణా ప్రణీతౌ పరి శ్వభ్రేవ దురితాని వృజ్యామ్ ॥ 5 [6]

సుగో హి వో అర్యమన్మిత్ర పన్థా అనృక్షరో వరుణ సాధురస్తి ।
తేనాదిత్యా అధి వోచతా నో యచ్ఛతా నో దుష్పరిహన్తు శర్మ ॥ 6

పిపర్తు నో అదితీ రాజపుత్రా ఽతి ద్వేషాంస్యర్యమా సుగేభిః ।
బృహన్మిత్రస్య వరుణస్య శర్మో-ప స్యామ పురువీరా అరిష్టాః ॥ 7

తిస్రో భూమీర్ధారయన్త్రీఁ రుత ద్యూ-న్త్రీణి వ్రతా విదథే అన్తరేషామ్ ।
ఋతేనాదిత్యా మహి వో మహిత్వం తదర్యమన్వరుణ మిత్ర చారు ॥ 8

త్రీ రోచనా దివ్యా ధారయన్త హిరణ్యయాః శుచయో ధారపూతాః ।
అస్వప్నజో అనిమిషా అదబ్ధా ఉరుశంసా ఋజవే మర్త్యాయ ॥ 9

త్వం విశ్వేషాం వరుణాసి రాజా యే చ దేవా అసుర యే చ మర్తాః ।
శతం నో రాస్వ శరదో విచక్షే ఽశ్యామాయూంషి సుధితాని పూర్వా ॥ 10[7]

న దక్షిణా వి చికితే న సవ్యా న ప్రాచీనమాదిత్యా నోత పశ్చా ।
పాక్యా చిద్వసవో ధీర్యా చి-ద్యుష్మానీతో అభయం జ్యోతిరశ్యామ్ ॥ 11

యో రాజభ్య ఋతనిభ్యో దదాశ యం వర్ధయన్తి పుష్టయశ్చ నిత్యాః ।
స రేవాన్యాతి ప్రథమో రథేన వసుదావా విదథేషు ప్రశస్తః ॥ 12

శుచిరపః సూయవసా అదబ్ధ ఉప క్షేతి వృద్ధవయాః సువీరః ।
నకిష్టం ఘ్నన్త్యన్తితో న దూరా-ద్య ఆదిత్యానాం భవతి ప్రణీతౌ ॥ 13

అదితే మిత్ర వరుణోత మృళ యద్వో వయం చకృమా కచ్చిదాగః ।
ఉర్వశ్యామభయం జ్యోతిరిన్ద్ర మా నో దీర్ఘా అభి నశన్తమిస్రాః ॥ 14

ఉభే అస్మై పీపయతః సమీచీ దివో వృష్టిం సుభగో నామ పుష్యన్ ।
ఉభా క్షయావాజయన్యాతి పృత్సూ-భావర్ధౌ భవతః సాధూ అస్మై ॥ 15

యా వో మాయా అభిద్రుహే యజత్రాః పాశా ఆదిత్యా రిపవే విచృత్తాః ।
అశ్వీవ తాఀ అతి యేషం రథేనా-రిష్టా ఉరావా శర్మన్ త్స్యామ ॥ 16

మాహం మఘోనో వరుణ ప్రియస్య భూరిదావ్న ఆ విదం శూనమాపేః ।
మా రాయో రాజన్ త్సుయమాదవ స్థాం బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 17[8]

(28)

ఇదంకవేరిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య గార్త్సమదః కూర్మో వరుణస్త్రిష్టుప్ ।
(దశమీ దుస్స్వప్ననాశినీ త్రిష్వపి సూక్తేషు పాక్షికో గృత్సమదోస్త్యేవ) ।

ఇదం కవేరాదిత్యస్య స్వరాజో విశ్వాని సాన్త్యభ్యస్తు మహ్నా ।
అతి యో మన్ద్రో యజథాయ దేవః సుకీర్తిం భిక్షే వరుణస్య భూరేః ॥ 1

తవ వ్రతే సుభగాసః స్యామ స్వాధ్యో వరుణ తుష్టువాంసః ।
ఉపాయన ఉషసాం గోమతీనా-మగ్నయో న జరమాణా అను ద్యూన్ ॥ 2

తవ స్యామ పురువీరస్య శర్మ-న్నురుశంసస్య వరుణ ప్రణేతః ।
యూయం నః పుత్రా అదితేరదబ్ధా అభి క్షమధ్వం యుజ్యాయ దేవాః ॥ 3

ప్ర సీమాదిత్యో అసృజద్విధర్తాఀ ఋతం సిన్ధవో వరుణస్య యన్తి ।
న శ్రామ్యన్తి న వి ముచన్త్యేతే వయో న పప్తూ రఘుయా పరిజ్మన్ ॥ 4
వి మచ్ఛ్రథాయ రశనామివాగ ఋధ్యామ తే వరుణ ఖామృతస్య ।
మా తన్తుశ్ఛేది వయతో ధియం మే మా మాత్రా శార్యపసః పుర ఋతోః ॥ 5 [9]

అపో సు మ్యక్ష వరుణ భియసం మత్సమ్రాళృతావో ఽను మా గృభాయ ।
దామేవ వత్సాద్వి ముముగ్ధ్యంహో నహి త్వదారే నిమిషశ్చనేశే ॥ 6
మా నో వధైర్వరుణ యే త ఇష్టా-వేనః కృణ్వన్తమసుర భ్రీణన్తి ।
మా జ్యోతిషః ప్రవసథాని గన్మ వి షూ మృధః శిశ్రథో జీవసే నః ॥ 7
నమః పురా తే వరుణోత నూన-ముతాపరం తువిజాత బ్రవామ ।
త్వే హి కం పర్వతే న శ్రితా-న్యప్రచ్యుతాని దూళభ వ్రతాని ॥ 8
పర ఋణా సావీరధ మత్కృతాని మాహం రాజన్నన్యకృతేన భోజమ్ ।
అవ్యుష్టా ఇన్ను భూయసీరుషాస ఆ నో జీవాన్వరుణ తాసు శాధి ॥ 9
యో మే రాజన్యుజ్యో వా సఖా వా స్వప్నే భయం భీరవే మహ్యమాహ ।
స్తేనో వా యో దిప్సతి నో వృకో వా త్వం తస్మా ద్వరుణ పాహ్యస్మాన్ ॥ 10
మాహం మఘోనో వరుణ ప్రియస్య భూరిదావ్న ఆ విదం శూనమాపేః ।
మా రాయో రాజన్ త్సుయమాదవ స్థాం బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 11[10]

(29)

ధృతవ్రతా ఇతి సప్తర్చస్య సూక్తస్య గార్త్సమదః కూర్మో విశ్వేదేవాస్త్రిష్టుప్ ।
(భేదప్రయోగే - ఆద్యానాం షణ్ణాం విశ్వేదేవాః అన్త్యాయా వరుణః)

ధృతవ్రతా ఆదిత్యా ఇషిరా ఆరే మత్కర్త రహసూరివాగః ।
శృణ్వతో వో వరుణ మిత్ర దేవా భద్రస్య విద్వాఀ అవసే హువే వః ॥ 1

యూయం దేవాః ప్రమతిర్యూయమోజో యూయం ద్వేషాంసి సనుతర్యుయోత ।
అభిక్షత్తారో అభి చ క్షమధ్వ-మద్యా చ నో మృళయతాపరం చ ॥ 2
కిమూ ను వః కృణవామాపరేణ కిం సనేన వసవ ఆప్యేన ।
యూయం నో మిత్రావరుణాదితే చ స్వస్తిమిన్ద్రామరుతో దధాత ॥ 3
హయే దేవా యూయమిదాపయః స్థ తే మృళత నాధమానాయ మహ్యమ్ ।
మా వో రథో మధ్యమవాళృతే భూ-న్మా యుష్మావత్స్వాపిషు శ్రమిష్మ ॥ 4
ప్ర వ ఏకో మిమయ భూర్యాగో యన్మా పితేవ కితవం శశాస ।
ఆరే పాశా ఆరే అఘాని దేవా మా మాధి పుత్రే విమివ గ్రభీష్ట ॥ 5
అర్వాఞ్చో అద్యా భవతా యజత్రా ఆ వో హార్ది భయమానో వ్యయేయమ్ ।
త్రాధ్వం నో దేవా నిజురో వృకస్య త్రాధ్వం కర్తాదవపదో యజత్రాః ॥ 6
మాహం మఘోనో వరుణ ప్రియస్య భూరిదాన్న ఆ విదం శూనమాపేః ।
మా రాయో రాజన్ త్సుయమాదవ స్థాం బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 7 [11]

(30)

ఋతందేవాయేత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఇన్ద్రః షష్ఠ్యా ఇన్ద్రాసోమౌ అష్టమ్యాః సరస్వతీ నవమ్యా బృహస్పతిరేకాదశ్యామరుతస్త్రిష్టుబన్త్యా జగతీ ।

ఋతం దేవాయ కృణ్వతే సవిత్ర ఇన్ద్రాయాహిఘ్నే న రమన్త ఆపః ।
అహరహర్యాత్యక్తురపాం కియాత్యా ప్రథమః సర్గ ఆసామ్ ॥ 1
యో వృత్రాయ సినమత్రాభరిష్య-త్ప్రతం జనిత్రీ విదుష ఉవాచ ।
పథో రదన్తీరనుజోషమస్మై దివేదివే ధునయో యన్త్యర్థమ్ ॥ 2
ఊర్ధ్వో హ్యస్థాదధ్యన్తరిక్షే ఽధా వృత్రాయ ప్ర వధం జభార ।
మిహం వసాన ఉప హీమదుద్రో-త్తిగ్మాయుధో అజయచ్ఛత్రుమిన్ద్రః ॥ 3

బృహస్పతే తపుషాశ్నేవ విధ్య వృకద్వరసో అసురస్య వీరాన్ ।
యథా జఘన్థ ధృషతా పురా చి-దేవా జహి శత్రుమస్మాకమిన్ద్ర ॥ 4
అవ క్షిప దివో అశ్మానముచ్చా యేన శత్రుం మన్దసానో నిజూర్వాః ।
తోకస్య సాతౌ తనయస్య భూరే-రస్మాఀ అర్ధం కృణుతాదిన్ద్ర గోనామ్ ॥ 5 [12]

ప్ర హి క్రతుం వృహథో యం వనుథో రధ్రస్య స్థో యజమానస్య చోదౌ ।
ఇన్ద్రాసోమా యువమస్మాఀ అవిష్ట-మస్మిన్భయస్థే కృణుతము లోకమ్ ॥ 6
న మా తమన్న శ్రమన్నోత తన్ద్ర-న్న వోచామ మా సునోతేతి సోమమ్ ।
యో మే పృణాద్యో దదద్యో నిబోధా-ద్యో మా సున్వన్తముప గోభిరాయత్ ॥ 7
సరస్వతి త్వమస్మాఀ అవిడ్ఢి మరుత్వతీ ధృషతీ జేషి శత్రూన్ ।
త్యం చిచ్ఛర్ధన్తం తవిషీయమాణ-మిన్ద్రో హన్తి వృషభం శణ్డికానామ్ ॥ 8
యో నః సనుత్య ఉత వా జిఘత్ను-రభిఖ్యాయ తం తిగితేన విధ్య ।
బృహస్పత ఆయుధైర్జేషి శత్రూ-న్ద్రుహే రీషన్తం పరి ధేహి రాజన్ ॥ 9
అస్మాకేభిః సత్వభిః శూర శూరై-ర్వీర్యా కృధి యాని తే కర్త్వాని ।
జ్యోగభూవన్ననుధూపితాసో హత్వీ తేషామా భరా నో వసూని ॥ 10
తం వః శర్ధం మారుతం సుమ్నయుర్గిరో-ప బ్రువే నమసా దైవ్యం జనమ్ ।
యథా రయిం సర్వవీరం నశామహా అపత్యసాచం శ్రుత్యం దివేదివే ॥ 11[13]

(31)

అస్మాకమితి సప్తర్చస్య సూక్తస్యశౌనకోగృత్సమదో విశ్వేదేవా జగత్యన్త్యా త్రిష్టుప్ ।
(భేదపక్షే - ఆద్యాయా మిత్రావరుణౌ ద్వితీయాచతుర్థా పఞ్చమీనాం విశ్వేదేవాః
తృతీయాయా ఉషాసానక్తా షష్ఠ్యాద్యావాపృథివీ సప్తమ్యా ఇన్ద్రః) ।

అస్మాకం మిత్రావరుణావతం రథ-మాదిత్యై రుద్రైర్వసుభిః సచాభువా ।
ప్ర యద్వయో న పప్తన్వస్మనస్పరి శ్రవస్యవో హృషీవన్తో వనర్షదః ॥ 1

అధ స్మా న ఉదవతా సజోషసో రథం దేవాసో అభి విక్షు వాజయుమ్ ।
యదాశవః పద్యాభిస్తిత్రతో రజః పృథివ్యాః సానౌ జఙ్ఘనన్త పాణిభిః ॥ 2
ఉత స్య న ఇన్ద్రో విశ్వచర్షణి-ర్దివః శర్ధేన మారుతేన సుక్రతుః ।
అను ను స్థాత్యవృకాభిరూతిభీ రథం మహే సనయే వాజసాతయే ॥ 3
ఉత స్య దేవో భువనస్య సక్షణి-స్త్వష్టా గ్నాభిః సజోషా జూజువద్రథమ్ ।
ఇళా భగో బృహద్దివోత రోదసీ పూషా పురంధిరశ్వినావధా పతీ ॥ 4
ఉత త్యే దేవీ సుభగే మిథూదృశో-షాసానక్తా జగతామపీజువా ।
స్తుషే యద్వాం పృథివి నవ్యసా వచః స్థాతుశ్చ వయస్త్రివయా ఉపస్తిరే ॥ 5
ఉత వః శంసముశిజామివ శ్మ-స్యహిర్బుధ్న్యో౩ ఽజ ఏకపాదుత ।
త్రిత ఋభుక్షాః సవితా చనో దధే ఽపాం నపాదాశుహేమా ధియా శమి ॥ 6
ఏతా వో వశ్మ్యుద్యతా యజత్రా అతక్షన్నాయవో నవ్యసే సమ్ ।
శ్రవస్యవో వాజం చకానాః సప్తిర్న రథ్యో అహ ధీతిమశ్యాః ॥ 7 [14]

(32)

అస్యమ ఇత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమద ఆద్యాయా ద్యావాపృథివీ ద్వితీయా తృతీయయోరిన్ద్రః (త్వష్టావా) చతుర్థీపఞ్చమ్యోరాకా షష్ఠీసప్తమ్యోః సినీవాలీ అన్త్యాయా గుంగూసినీవాలీ రాకాసరస్వతీన్ద్రాణీ వరుణాన్యోజగతీ అన్త్యాస్త్రిస్రో నుష్టుభః ।

అస్య మే ద్యావాపృథివీ ఋతాయతో భూతమవిత్రీ వచసః సిషాసతః ।
యయోరాయుః ప్రతరం తే ఇదం పుర ఉపస్తుతే వసూయుర్వాం మహో దధే ॥ 1
మా నో గుహ్యా రిప ఆయోరహన్దభ-న్మా న ఆభ్యో రీరధో దుచ్ఛునాభ్యః ।
మా నో వి యౌః సఖ్యా విద్ధి తస్య నః సుమ్నాయతా మనసా తత్త్వేమహే ॥ 2
అహేళతా మనసా శ్రుష్టిమా వహ దుహానాం ధేనుం పిప్యుషీమసశ్చతమ్ ।
పద్యాభిరాశుం వచసా చ వాజినం త్వాం హినోమి పురుహూత విశ్వహా ॥ 3

రాకామహం సుహవాం సుష్టుతీ హువే   శృణోతు నః సుభగా బోధతు త్మనా ।
సీవ్యత్వపః సూచ్యాచ్ఛిద్యమానయా   దదాతు వీరం శతదాయముక్థ్యమ్ ॥ 4

యాస్తే రాకే సుమతయః సుపేశసో   యాభిర్దదాసి దాశుషే వసూని ।
తాభిర్నో అద్య సుమనా ఉపాగహి   సహస్రపోషం సుభగే రరాణా ॥ 5

సినీవాలి పృథుష్టుకే   యా దేవానామసి స్వసా ।
జుషస్వ హవ్యమాహుతం   ప్రజాం దేవి దిదిడ్ఢి నః ॥ 6

యా సుబాహుః స్వఙ్గురిః   సుషూమా బహుసూవరీ ।
తస్యై విశ్పత్న్యై హవిః   సినీవాల్యై జుహోతన ॥ 7

యా గుఙ్గూర్యా సినీవాలీ   యా రాకా యా సరస్వతీ ।
ఇన్ద్రాణీమహ్వ ఊతయే   వరుణానీం స్వస్తయే ॥ 8 [15]

పరిశిష్టమ్

కుహూమహమితి అష్టర్చస్య సూక్తస్య హిరణ్యగర్భ ఋషిః ఆద్యయోర్ద్వయోః కుహూః
తృతీయా చతుర్థ్యోః అనుమతిః పంచమ్యాది చతసృణాం ధాతా త్రిష్టుప్
పంచమీ గాయత్రీ తృతీయా చతుర్థీ సప్తమ్యః అనుష్టుభః ।

కుహూమహం సువృతం విద్మనాపస-మస్మిన్యజ్ఞే సుహవాం జోహవీమి ।
సా నో దదాతు శ్రవణం పితౄణాం   తస్యై తే దేవి హవిషా విధేమ ॥ 1

కుహూర్దేవానామమృతస్య పత్నీ   హవ్యా నో అస్య హవిషః శృణోతు ।
సం దాశుషే కిరతు భూరి వామం   రాయస్పోషం యజమానే దధాతు ॥ 2

అను నో ऽద్యానుమతి-ర్యజ్ఞం దేవేషు మన్యతామ్ ।
అగ్నిశ్చ హవ్యవాహనో   భవతం దాశుషే మయః ॥ 3

అన్విదనుమతే త్వం   మన్యాసై శం చ నస్కృధి ।
క్రత్వే దక్షాయ నో హిను   ప్ర ణ ఆయూంషి తారిషత్ ॥ 4

ధాతా దధాతు నో రయి-మీశానో జగతస్పతిః । స నః పూర్ణేన వావనత్ ॥ 5

ధాతా దదాతు దాశుషే వసూని ప్రజాకామాయ మీఢుషే దురోణే ।

తస్మై దేవా అమృతాః సం వ్యయన్తాం విశ్వే దేవాసో అదితిః సజోషాః ॥ 6

ధాతా దదాతు దాశుషే ప్రాచీం జీవాతుమక్షితామ్ ।

వయం దేవస్య ధీమహి సుమతిం వాజినీవతః ॥ 7

ధాతా ప్రజానాముత రాయ ఈశే ధాతేదం విశ్వం భువనం జజాన ।

ధాతా కృష్టీరనిమిషాభిచష్టే ధాత్ర ఇద్ధవ్యం ఘృతవజ్జుహోత ॥ 8

[చతుర్థోऽనువాకః ॥ సూ. 33-43]

(33)

ఆతేపితరితి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదో రుద్రోజగత్యంత్యాస్త్రిష్టుప్ ।

ఆ తే పితర్మరుతాం సుమ్నమేతు మా నః సూర్యస్య సందృశో యుయోథాః ।

అభి నో వీరో అర్వతి క్షమేత ప్ర జాయేమహి రుద్ర ప్రజాభిః ॥ 1

త్వాదత్తేభీ రుద్ర శంతమేభిః శతం హిమా అశీయ భేషజేభిః ।

వ్య౧ స్మద్ద్వేషో వితరం వ్యంహో వ్యమీవాశ్చాతయస్వా విషూచీః ॥ 2

శ్రేష్ఠో జాతస్య రుద్ర శ్రియాసి తవస్తమస్తవసాం వజ్రబాహో ।

పర్షి ణః పారమంహసః స్వస్తి విశ్వా అభీతీ రపసో యుయోధి ॥ 3

మా త్వా రుద్ర చుక్రుధామా నమోభి-ర్మా దుష్టుతీ వృషభ మా సహూతీ ।

ఉన్నో వీరాఀ అర్పయ భేషజేభి-ర్భిషక్తమం త్వా భిషజాం శృణోమి ॥ 4

హవీమభిర్హవతే యో హవిర్భి-రవ స్తోమేభీ రుద్రం దిషీయ ।

ఋదూదరః సుహవో మా నో అస్యై బభ్రుః సుశిప్రో రీరధన్మనాయై ॥ 5 [16]

ఉన్మా మమన్ద వృషభో మరుత్వాన్ త్వక్షీయసా వయసా నాధమానమ్ ।
ఘృణీవ చ్ఛాయామరపా అశీయా- ఽ ఽవివాసేయం రుద్రస్య సుమ్నమ్ ॥ 6
క్వ౧ స్య తే రుద్ర మృళయాకు-ర్హస్తో యో అస్తి భేషజో జలాషః ।
అపభర్తా రపసో దైవ్యస్యా-భీ ను మా వృషభ చక్షమీథాః ॥ 7
ప్ర బభ్రవే వృషభాయ శ్వితీచే మహో మహీం సుష్టుతిమీరయామి ।
నమస్యా కల్మలీకినం నమోభి-ర్గృణీమసి త్వేషం రుద్రస్యనామ ॥ 8
స్థిరేభిరఙ్గైః పురురూప ఉగ్రో బభ్రుః శుక్రేభిః పిపిశే హిరణ్యైః ।
ఈశానాదస్య భువనస్య భూరే-ర్న వా ఉ యోషద్రుద్రాదసుర్యమ్ ॥ 9
అర్హన్బిభర్షి సాయకాని ధన్వా-ర్హన్నిష్కం యజతం విశ్వరూపమ్ ।
అర్హన్నిదం దయసే విశ్వమభ్వం న వా ఓజీయో రుద్ర త్వదస్తి ॥ 10[17]

స్తుహి శ్రుతం గర్తసదం యువానం మృగం న భీమముపహత్నుముగ్రమ్ ।
మృళా జరిత్రే రుద్ర స్తవానో ఽన్యం తే అస్మన్ని వపన్తు సేనాః ॥ 11
కుమారశ్చిత్పితరం వన్దమానం ప్రతి నానామ రుద్రోపయన్తమ్ ।
భూరేర్దాతారం సత్పతిం గృణీషే స్తుతస్త్వం భేషజా రాస్యస్మే ॥ 12
యా వో భేషజా మరుతః శుచీని యా శంతమా వృషణో యా మయోభు ।
యాని మనురవృణీతా పితా న-స్తా శం చ యోశ్చ రుద్రస్య వశ్మి ॥ 13
పరి ణో హేతీ రుద్రస్య వృజ్యాః పరి త్వేషస్య దుర్మతిర్మహీ గాత్ ।
అవ స్థిరా మఘవద్భ్యస్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ తనయాయ మృళ ॥ 14
ఏవా బభ్రో వృషభ చేకితాన యథా దేవ న హృణీషే న హంసి ।
హవనశ్రున్నో రుద్రేహ బోధి బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 15[18]

(34)

ధారావరా ఇతి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్యశౌనకోగృత్సమదో మరుతో జగత్యన్త్యాత్రిష్టుప్ ।

ధారావరా మరుతో ధృష్ణ్వోజసో మృగా న భీమాస్తవిషీభిరర్చినః ।
అగ్నయో న శుశుచానా ఋజీషిణో భృమిం ధమన్తో అప గా అవృణ్వత ॥ 1

ద్యావో న స్తృభిశ్చితయన్త ఖాదినో వ్య౧ భ్రియా న ద్యుతయన్త వృష్టయః ।
రుద్రో యద్వో మరుతో రుక్మ వక్షసో వృషాజని పృశ్న్యాః శుక్ర ఊధని ॥ 2

ఉక్షన్తే అశ్వాం అత్యాం ఇవాజిషు నదస్య కర్ణైస్తురయన్త ఆశుభిః ।
హిరణ్యశిప్రా మరుతో దవిధ్వతః పృక్షం యాథ పృషతీభిః సమన్యవః ॥ 3

పృక్షే తా విశ్వా భువనా వవక్షిరే మిత్రాయ వా సదమా జీరదానవః ।
పృషదశ్వాసో అనవభ్రరాధస ఋజిప్యాసో న వయునేషు ధూర్షదః ॥ 4

ఇన్ధన్వభిర్ధేనుభీ రప్శదూధభి-రధ్వస్మభిః పథిభిర్భ్రాజదృష్టయః ।
ఆ హంసాసో న స్వసరాణి గన్తన మధోర్మదాయ మరుతః సమన్యవః ॥ 5 [19]

ఆ నో బ్రహ్మాణి మరుతః సమన్యవో నరాం న శంసః సవనాని గన్తన ।
అశ్వామివ పిప్యత ధేనుమూధని కర్తా ధియం జరిత్రే వాజపేశసమ్ ॥ 6

తం నో దాత మరుతో వాజినం రథ ఆపానం బ్రహ్మ చితయ ద్దివేదివే ।
ఇషం స్తోతృభ్యో వృజనేషు కారవే సనిం మేధామరిష్టం దుష్టరం సహః ॥ 7

యద్యుఞ్జతే మరుతో రుక్మవక్షసో ఽశ్వాన్రథేషు భగ ఆ సుదానవః ।
ధేనుర్న శిశ్వే స్వసరేషు పిన్వతే జనాయ రాతహవిషే మహీమిషమ్ ॥ 8

యో నో మరుతో వృకతాతి మర్త్యో రిపుర్దధే వసవో రక్షతా రిషః ।
వర్తయత తపుషా చక్రియాభి త-మవ రుద్రా అశసో హన్తనా వధః ॥ 9

చిత్రం తద్వో మరుతో యామ చేకితే పృశ్న్యా యదూధరప్యాపయో దుహుః ।
యద్వా నిదే నవమానస్య రుద్రియా-స్త్రితం జరాయ జురతామదాభ్యాః ॥ 10[20]

తాన్వో మహో మరుత ఏవయావ్నో విష్ణోరేషస్య ప్రభృథే హవామహే ।
హిరణ్యవర్ణాన్కకుహాన్యతస్రుచో బ్రహ్మణ్యన్తః శంస్యం రాధ ఈమహే ॥ 11

తే దశగ్వాః ప్రథమా యజ్ఞమూహిరే తే నో హిన్వన్తూషసో వ్యుష్టిషు ।
ఉషా న రామీరరుణైరపోర్ణుతే మహో జ్యోతిషా శుచతా గో అర్ణసా ॥ 12

తే క్షోణీభిరరుణేభిర్నాఞ్జిభీ రుద్రా ఋతస్య సదనేషు వావృధుః ।
నిమేఘమానా అత్యేన పాజసా సుశ్చన్ద్రం వర్ణం దధిరే సుపేశసమ్ ॥ 13

తాఀ ఇయానో మహి వరూథమూతయ ఉప ఘేదేనా నమసా గృణీమసి ।
త్రితో న యాన్పఞ్చహోతౄనభిష్టయ ఆవవర్తదవరాఞ్చక్రియావసే ॥ 14

యయా రధ్రం పారయథాత్యంహో యయా నిదో ముఞ్చథ వన్దితారమ్ ।
అర్వాచీ సా మరుతో యా వ ఊతి-రో షు వాశ్రేవ సుమతిర్జిగాతు ॥ 15[21]

(35)

ఉపేమితి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్యశౌనకోగృత్సమదోపాంనపా త్రిష్టుప్ ।

ఉపేమసృక్షి వాజయుర్వచస్యాం చనో దధీత నాద్యో గిరో మే ।
అపాం నపాదాశుహేమా కువి-త్స సుపేశసస్కరతి జోషిషద్ధి ॥ 1

ఇమం స్వస్మై హృద ఆ సుతష్టం మన్త్రం వోచేమ కువిదస్య వేదత్ ।
అపాం నపాదసుర్యస్య మహ్నా విశ్వాన్యర్యో భువనా జజాన ॥ 2

సమన్యా యన్త్యుప యన్త్యన్యాః సమానమూర్వం నద్యః పృణన్తి ।
తమూ శుచిం శుచయో దీదివాంస-మపాం నపాతం పరి తస్థురాపః ॥ 3

తమస్మేరా యువతయో యువానం మర్మృజ్యమానాః పరి యన్త్యాపః ।
స శుక్రేభిః శిక్వభీ రేవదస్మే దీదాయానిధ్మో ఘృతనిర్ణిగప్సు ॥ 4

అస్మై తిస్రో అవ్యథ్యాయ నారీ-ర్దేవాయ దేవీర్దిధిషన్త్యన్నమ్ ।
కృతా ఇవోప హి ప్రసస్రే అప్సు స పీయూషం ధయతి పూర్వసూనామ్ ॥ 5 [22]

అశ్వస్యాత్ర జనిమాస్య చ స్వ-ర్ద్రుహో రిషః సంపృచః పాహి సూరీన్ ।
ఆమాసు పూర్షు పరో అప్రమృష్యం నారాతయో వి నశన్నానృతాని ॥ 6
స్వ ఆ దమే సుదుఘా యస్య ధేనుః స్వధాం పీపాయ సుభ్వన్నమత్తి ।
సో అపాం నపాదూర్జయన్నప్స్వ౧ న్త-ర్వసుదేయాయ విధతే వి భాతి ॥ 7
యో అప్స్వా శుచినా దైవ్యేన ఋతావాజస్ర ఉర్వియా విభాతి ।
వయా ఇదన్యా భువనాన్యస్య ప్ర జాయన్తే వీరుధశ్చ ప్రజాభిః ॥ 8
అపాం నపాదా హ్యస్థాదుపస్థం జిహ్మానామూర్ధ్వో విద్యుతం వసానః ।
తస్య జ్యేష్ఠం మహిమానం వహన్తీ-ర్హిరణ్యవర్ణాః పరి యన్తి యహ్వీః ॥ 9
హిరణ్యరూపః స హిరణ్య సందృ-గపాం నపాత్సేదు హిరణ్యవర్ణః ।
హిరణ్యయాత్పరి యోనేర్నిషద్యా హిరణ్యదా దదత్యన్నమస్మై ॥ 10[23]

తదస్యానీకముత చారు నామా-పీచ్యం వర్ధతే నప్తురపామ్ ।
యమిన్ధతే యువతయః సమిత్థా హిరణ్యవర్ణం ఘృతమన్నమస్య ॥ 11
అస్మై బహూనామవమాయ సఖ్యే యజ్ఞైర్విధేమ నమసా హవిర్భిః ।
సం సాను మార్జ్మి దిధిషామి బిల్మై-ర్దధామ్యన్నైః పరి వన్ద ఋగ్భిః ॥ 12
స ఈం వృషాజనయ త్తాసు గర్భం స ఈం శిశుర్ధయతి తం రిహన్తి ।
సో అపాం నపాదనభిమ్లాతవర్ణో ఽన్యస్యేవేహ తన్వా వివేష ॥ 13
అస్మిన్పదే పరమే తస్థివాంస-మధ్వస్మభిర్విశ్వహా దీదివాంసమ్ ।
ఆపో నప్త్రే ఘృతమన్నం వహన్తీః స్వయమత్కైః పరి దీయన్తి యహ్వీః ॥ 14
అయాంసమగ్నే సుక్షితిం జనాయా-యాంసము మఘవద్భ్యః సువృక్తిమ్ ।
విశ్వం తద్భద్రం యదవన్తి దేవా బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 15[24]

(36)

తుభ్యమితి షడృచస్య సూక్తస్యశౌనకోగృత్సమదః ఇన్ద్రోమరుతస్త్వష్టాగ్నిరిన్ద్రో మిత్రావరుణావితి క్రమేణ దేవతా జగతీ । (ఏతా ఋతుదేవతాః) ।

తుభ్యం హిన్వానో వసిష్ట గా అపో ఽధుక్షన్ త్సీమవిభిరద్రిభిర్నరః ।
పిబేన్ద్ర స్వాహా ప్రహుతం వషట్కృతం హోత్రాదా సోమం ప్రథమో య ఈశిషే ॥ 1
యజ్ఞైః సంమిశ్లాః పృషతీభిరృష్టిభి-ర్యామఞ్ఛుభ్రాసో అఞ్జిషు ప్రియా ఉత ।
ఆసద్యా బర్హిర్భరతస్య సూనవః పోత్రాదా సోమం పిబతా దివో నరః ॥ 2
అమేవ నః సుహవా ఆ హి గన్తన ని బర్హిషి సదతనా రణిష్టన ।
అథా మన్దస్వ జుజుషాణో అన్ధస- స్త్వష్టర్దేవేభిర్జనిభిః సుమద్గణః ॥ 3
ఆ వక్షి దేవాఽ ఇహ విప్ర యక్షి చో-శన్హోతర్ని షదా యోనిషు త్రిషు ।
ప్రతి వీహి ప్రస్థితం సోమ్యం మధు పిబాగ్నీధ్రాత్తవ భాగస్య తృష్ణుహి ॥ 4
ఏష స్య తే తన్వో నృమ్ణవర్ధనః సహ ఓజః ప్రదివి బాహ్వోర్హితః ।
తుభ్యం సుతో మఘవన్తుభ్యమాభృత-స్త్వమస్య బ్రాహ్మణాదా తృపత్పిబ ॥ 5
జుషేథాం యజ్ఞం బోధతం హవస్య మే సత్తో హోతా నివిదః పూర్వ్యా అను ।
అచ్ఛా రాజానా నమ ఏత్యావృతం ప్రశాస్త్రాదా పిబతం సోమ్యం మధు ॥ 6 [25]

॥ ఇతిద్వితీయాష్టకే సప్తమోధ్యాయః ॥

॥ పఞ్చదశాధ్యాయే వర్గాః 25 । సూక్తాని 13 । ఋచః 137 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

[అష్టమో ఽధ్యాయః ॥ వ.1-27]

(37)

మన్దస్వేతి షడృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః ఆద్యానాం చతసృణాం
ద్రవిణోదాః పఞ్చమ్యా ఆశ్వినౌ షష్ఠ్యా అగ్నిర్జగతీ ।

మన్దస్వ హోత్రాదను జోషమన్ధసో ఽధ్వర్యవః స పూర్ణాం వష్ట్యాసిచమ్ ।
తస్మా ఏతం భరత తద్వశో దది-ర్హోత్రాత్సోమం ద్రవిణోదః పిబ ఋతుభిః ॥ 1

యము పూర్వమహువే తమిదం హువే సేదు హవ్యో దదిర్యో నామ పత్యతే ।
అధ్వర్యుభిః ప్రస్థితం సోమ్యం మధు పోత్రాత్సోమం ద్రవిణోదః పిబ ఋతుభిః ॥ 2

మేద్యన్తు తే వహ్నయో యేభిరీయసే ఽరిషణ్యన్వీళయస్వా వనస్పతే ।
ఆయూయా ధృష్ణో అభిగూర్యా త్వం నేష్ట్రాత్సోమం ద్రవిణోదః పిబ ఋతుభిః ॥ 3

అపాద్ధోత్రాదుత పోత్రాదమత్తో-త నేష్ట్రాదజుషత ప్రయో హితమ్ ।
తురీయం పాత్రమమృక్తమమర్త్యం ద్రవిణోదాః పిబతు ద్రావిణోదసః ॥ 4

అర్వాఞ్చమద్య యయ్యం నృవాహణం రథం యుఞ్జాథామిహ వాం విమోచనమ్ ।
పృఙ్క్తం హవీంషి మధునా హి కం గత-మథా సోమం పిబతం వాజినీవసూ ॥ 5

జోష్యగ్నే సమిధం జోష్యాహుతిం జోషి బ్రహ్మ జన్యం జోషి సుష్టుతిమ్ ।
విశ్వేభిర్విశ్వాꣳ ఋతునా వసో మహ ఉశన్దేవాꣳ ఉశతః పాయయా హవిః ॥ 6 [1]

(38)

ఉదుష్య ఇత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః సవితా త్రిష్టుప్ ।

ఉదు ష్య దేవః సవితా సవాయ శశ్వత్తమం తదపా వహ్నిరస్థాత్ ।
నూనం దేవేభ్యో వి హి ధాతి రత్న-మథాభజద్వీతిహోత్రం స్వస్తౌ ॥ 1

విశ్వస్య హి శ్రుష్టయే దేవ ఊర్ధ్వః ప్ర బాహవా పృథుపాణిః సిసర్తి ।
ఆపశ్చిదస్య వ్రత ఆ నిమృగ్రా అయం చిద్వాతో రమతే పరిజ్మన్ ॥ 2

ఆశుభిశ్చిద్యాన్వి ముచాతి నూన-మరీరమదతమానం చిదేతోః ।
అహ్యర్షూణాం చిన్న్యయాఀ అవిష్యా-మనువ్రతం సవితుర్మోక్యాగాత్ ॥ 3
పునః సమవ్యద్వితతం వయన్తీ మధ్యా కర్తోర్న్యధాచ్ఛక్మ ధీరః ।
ఉత్సంహాయాస్థాద్వ్యృ౧తూఀరదర్ధర-రమతిః సవితా దేవ ఆగాత్ ॥ 4
నానౌకాంసి దుర్యో విశ్వమాయు-ర్వి తిష్ఠతే ప్రభవః శోకో అగ్నేః ।
జ్యేష్ఠం మాతా సూనవే భాగమాధా-దన్వస్య కేతమిషితం సవిత్రా ॥ 5 [2]

సమావవర్తి విష్ఠితో జిగీషు-ర్విశ్వేషాం కామశ్చరతామమాభూత్ ।
శశ్వాఀ అపో వికృతం హిత్వ్యాగా-దను వ్రతం సవితుర్దైవ్యస్య ॥ 6
త్వయా హితమప్యమప్సు భాగం ధన్వాన్వా మృగయసో వి తస్థుః ।
వనాని విభ్యో నకిరస్య తాని వ్రతా దేవస్య సవితుర్మినన్తి ॥ 7
యాద్రాధ్యం౧ వరుణో యోనిమప్య-మనిశితం నిమిషి జర్భురాణః ।
విశ్వో మార్తాణ్డో వ్రజమా పశుర్గాత్ స్థశో జన్మాని సవితా వ్యాకః ॥ 8
న యస్యేన్ద్రో వరుణో న మిత్రో వ్రతమర్యమా న మినన్తి రుద్రః ।
నారాతయస్తమిదం స్వస్తి హువే దేవం సవితారం నమోభిః ॥ 9
భగం ధియం వాజయన్తః పురన్ధిం నరాశంసో గ్నాస్పతిర్నో అవ్యాః ।
ఆయే వామస్య సంగథే రయీణాం ప్రియా దేవస్య సవితుః స్యామ ॥ 10
అస్మభ్యం తద్దివో అద్భ్యః పృథివ్యా-స్త్వయా దత్తం కామ్యం రాధ ఆ గాత్ ।
శం యత్ స్తోతృభ్య ఆపయే భవా-త్యురుశంసాయ సవితర్జరిత్రే ॥ 11[3]

(39)

గ్రావాణేవేత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదోశ్వినౌ త్రిష్టుప్ ।

గ్రావాణేవ తదిదర్థం జరేథే గృధ్రేవ వృక్షం నిధిమన్తమచ్ఛ ।
బ్రహ్మాణేవ విదథ ఉక్థశాసా దూతేవ హవ్యా జన్యా పురుత్రా ॥ 1

ప్రాతర్యావాణా రథ్యేవ వీరా ఽజేవ యమా వరమా సచేథే ।
మేనే ఇవ తన్వా3 శుమ్భమానే దంపతీవ క్రతువిదా జనేషు ॥ 2

శృఙ్గేవ నః ప్రథమా గన్తమర్వా-క్ఛఫావివ జర్భురాణా తరోభిః ।
చక్రవాకేవ ప్రతి వస్తోరుస్రా ఽర్వాఞ్చా యాతం రథ్యేవ శక్రా ॥ 3

నావేవ నః పారయతం యుగేవ నభ్యేవ న ఉపధీవ ప్రధీవ ।
శ్వానేవ నో అరిషణ్యా తనూనాం ఖృగలేవ విస్రసః పాతమస్మాన్ ॥ 4

వాతేవాజుర్యా నద్యేవ రీతి-రక్షీ ఇవ చక్షుషా యాతమర్వాక్ ।
హస్తావివ తన్వే3 శంభవిష్ఠా పాదేవ నో నయతం వస్యో అచ్ఛ ॥ 5 [4]

ఓష్ఠావివ మధ్వాస్నే వదన్తా స్తనావివ పిప్యతం జీవసే నః ।
నాసేవ నస్తన్వో రక్షితారా కర్ణావివ సుశ్రుతా భూతమస్మే ॥ 6

హస్తేవ శక్తిమభి సందదీ నః క్షామేవ నః సమజతం రజాంసి ।
ఇమా గిరో అశ్వినా యుష్మయన్తీః క్ష్ణోత్రేణేవ స్వధితిం సం శిశీతమ్ ॥ 7

ఏతాని వామశ్వినా వర్ధనాని బ్రహ్మ స్తోమం గృత్సమదాసో అక్రన్ ।
తాని నరా జుజుషాణోప యాతం బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 8 [5]

(40)

సోమాపూషణేతి షడృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః సోమాపూషణౌ
అన్త్యాయాః సోమపూషాదిత్యాస్త్రిష్టుప్ ।

సోమాపూషణా జననా రయీణాం జననా దివో జననా పృథివ్యాః ।
జాతౌ విశ్వస్య భువనస్య గోపౌ దేవా అకృణ్వన్నమృతస్య నాభిమ్ ॥ 1

ఇమౌ దేవౌ జాయమానౌ జుషన్తే-మౌ తమాంసి గూహతామజుష్టా ।
ఆభ్యామిన్ద్రః పక్వమామాస్వన్తః సోమాపూషభ్యాం జనదుస్రియాసు ॥ 2
సోమాపూషణా రజసో విమానం సప్తచక్రం రథమవిశ్వమిన్వమ్ ।
విషూవృతం మనసా యుజ్యమానం తం జిన్వథో వృషణా పఞ్చరశ్మిమ్ ॥ 3
దివ్యఽన్యః సదనం చక్ర ఉచ్చా పృథివ్యామన్యో అధ్యన్తరిక్షే ।
తావస్మభ్యం పురువారం పురుక్షుం రాయస్పోషం వి ష్యతాం నాభిమస్మే ॥ 4
విశ్వాన్యన్యో భువనా జజాన విశ్వమన్యో అభిచక్షాణ ఏతి ।
సోమాపూషణావవతం ధియం మే యువాభ్యాం విశ్వాః పృతనా జయేమ ॥ 5
ధియం పూషా జిన్వతు విశ్వమిన్వో రయిం సోమో రయిపతిర్దధాతు ।
అవతు దేవ్యదితిరనర్వా బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 6 [6]

(41)

వాయో ఇత్యేకవింశత్యృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః ఆద్యయోర్ద్వయోర్వాయుస్తృతీయాయా ఇన్ద్రవాయూ చతుర్థ్యాది తిసృణాం మిత్రావరుణౌ సప్తమ్యాది తిసృణా మశ్వినౌ దశమ్యాది తిసృణామిన్ద్రః త్రయోదశ్యాది తిసృణాం విశ్వేదేవాః షోడశ్యాది తిసృణాం సరస్వతీ అన్త్యానాం తిసృణాం ద్యావాపృథివీ (హవిర్ధానావా) గాయత్రీ అమ్బితమ ఇతి ద్వే అనుష్టుభౌ ఇమాబ్రహ్మేతి బృహతీ ।

వాయో యే తే సహస్రిణో రథాసస్తేభిరా గహి । నియుత్వాన్ త్సోమపీతయే ॥ 1
నియుత్వాన్వాయవా గహ్య-యం శుక్రో అయామి తే । గన్తాసి సున్వతో గృహమ్ ॥ 2
శుక్రస్యాద్య గవాశిర ఇన్ద్రవాయూ నియుత్వతః । ఆ యాతం పిబతం నరా ॥ 3
అయం వాం మిత్రావరుణా సుతః సోమ ఋతావృధా । మమేదిహ శ్రుతం హవమ్ ॥ 4
రాజానావనభిద్రుహా ధ్రువే సదస్యుత్తమే । సహస్రస్థూణ ఆసాతే ॥ 5 [7]

తా సమ్రాజా ఘృతాసుతీ ఆదిత్యా దానునస్పతీ । సచేతే అనవహ్వరమ్ ॥ 6
గోమదూ షు నాసత్యా ఽశ్వావ ద్యాతమశ్వినా । వర్తీ రుద్రా నృపాయ్యమ్ ॥ 7

న యత్పురో నాన్తర ఆదధర్షద్వృషణ్వసూ । దుఃశంసో మర్త్యో రిపుః ॥ 8

తా న అవోళ్హమశ్వినా రయిం పిశఙ్గసందృశమ్ । ధిష్ణ్యా వరివోవిదమ్ ॥ 9

ఇన్ద్రో అఙ్గ మహద్భయ-మభీ షదప చుచ్యవత్ । స హి స్థిరో విచర్షణిః ॥ 10[8]

ఇన్ద్రశ్చ మృళయాతి నో న నః పశ్చాదఘం నశత్ । భద్రం భవాతి నః పురః ॥ 11

ఇన్ద్ర ఆశాభ్యస్పరి సర్వాభ్యో అభయం కరత్ । జేతా శత్రూన్విచర్షణిః ॥ 12

విశ్వే దేవాస ఆ గత శృణుతా మ ఇమం హవమ్ । ఏదం బర్హిర్ని షీదత ॥ 13

తీవ్రో వో మధుమాం అయం శునహోత్రేషు మత్సరః । ఏతం పిబత కామ్యమ్ ॥ 14

ఇన్ద్రజ్యేష్ఠా మరుద్గణా దేవాసః పూషరాతయః । విశ్వే మమ శ్రుతా హవమ్ ॥ 15[9]

అమ్బితమే నదీతమే దేవితమే సరస్వతి ।
అప్రశస్తా ఇవ స్మసి ప్రశస్తిమమ్బ నస్కృధి ॥ 16

త్వే విశ్వా సరస్వతి శ్రితాయూంషి దేవ్యామ్ ।
శునహోత్రేషు మత్స్వ ప్రజాం దేవి దిదిడ్ఢి నః ॥ 17

ఇమా బ్రహ్మ సరస్వతి జుషస్వ వాజినీవతి ।
యా తే మన్మ గృత్సమదా ఋతావరి ప్రియా దేవేషు జుహ్వతి ॥ 18

ప్రేతాం యజ్ఞస్య శంభువా యువామిదా వృణీమహే । అగ్నిం చ హవ్యవాహనమ్॥ 19

ద్యావా నః పృథివీ ఇమం సిధ్రమద్య దివిస్పృశమ్ । యజ్ఞం దేవేషు యచ్ఛతామ్ ॥ 20

ఆ వాముపస్థమద్రుహా దేవాః సీదన్తు యజ్ఞియాః । ఇహాద్య సోమపీతయే ॥ 21[10]

(42)

కనిక్రదదితి తృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః శకున్త స్త్రిష్టుప్ ।

కనిక్రదజ్జనుషం ప్రబ్రువాణ ఇయర్తి వాచమరితేవ నావమ్ ।
సుమఙ్గలశ్చ శకునే భవాసి మా త్వా కా చిదభిభా విశ్వ్యా విదత్ ॥ 1

మా త్వా శ్యేన ఉద్వధీన్మా సుపర్ణో మా త్వా విదదిషుమాన్వీరో అస్తా ।
పిత్ర్యామనుప్రదిశం కనిక్రదత్సుమఙ్గలో భద్రవాదీ వదేహ ॥ 2

అవ క్రన్ద దక్షిణతో గృహాణాం సుమఙ్గలో భద్రవాదీ శకున్తే ।
మా నః స్తేన ఈశత మాఘశంసో బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 3 [11]

(43)

ప్రదక్షిణిదితితృచస్య సూక్తస్య శౌనకోగృత్సమదః శకున్తో జగతీ ద్వితీయాఽతిశక్వరీ అష్టిర్వా ।

ప్రదక్షిణిదభి గృణన్తి కారవో వయో వదన్త ఋతుథా శకున్తయః ।
ఉభే వాచౌ వదతి సామగా ఇవ గాయత్రం చ త్రైష్టుభం చాను రాజతి ॥ 1

ఉద్గాతేవ శకునే సామ గాయసి బ్రహ్మపుత్ర ఇవ సవనేషు శంససి ।
వృషేవ వాజీ శిశుమతీరపీత్యా సర్వతో నః శకునే భద్రమా వద
విశ్వతో నః శకునే పుణ్యమా వద ॥ 2

ఆవదంస్త్వం శకునే భద్రమా వద తూష్ణీమాసీనః సుమతిం చికిద్ధి నః ।
యదుత్పతన్వదసి కర్కరిర్యథా బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 3 [12]

॥ ఇతి గార్త్సమదం ద్వితీయం మణ్డలం సమాప్తమ్ ॥

అత్ర సూక్తాని 43

ప్రథమమణ్డలస్య మంత్రసంఖ్యా 2006

ద్వితీయమణ్డలస్య మంత్రసంఖ్యా 429

సర్వయోగః 2435

పరిశిష్టమ్ ।

భద్రం వద దక్షిణతో భద్రముత్తరతో వద ।
భద్రం పురస్తాన్నో వద భద్రం పశ్చా[1]త్కపింజల ॥ 1

భద్రం వద పుత్రై-ర్భద్రం వద గృహేషు చ ।
భద్ర[2]మస్మాకం నో వద భద్రం నో [3]అభయం కృధి ॥ 2

భద్రమధస్తాన్నో వద భద్రముపరిష్టాన్నో వద ।
భద్రంభద్రం న ఆ వద భద్రం నః సర్వతో వద ॥ 3

[4]అసపత్నః పురస్తాన్నః శివం దక్షిణతస్కృధి ।
అభయం సతతం పశ్చా-ద్భద్రముత్తరతో గృహే ॥ 4

యౌవనాని మహయసి జిగ్యుషామివ దుందుభిః ।
శకుంతకప్రదక్షిణం శతపత్రాభి నో వద ॥ 5

[5]ఆవదఀ స్త్వం శకునే భద్రమా వద తూష్ణీమాసీనః సుమతిం చికిద్ధి నః ।
యదుత్పత న్వదసి కర్కరిర్యథా బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః ॥ 6

॥ ఇతి పరిశిష్టం ॥

పాఠభేదాః – [1]క-పింగలః (నిరు 3.4.18)

[2]మస్మాకం వద

[3]భయంకృధి

[4]అసపత్నం

[5](ఋ 2.43.3)

అథ తృతీయం మణ్డలమ్

[ప్రథమో ऽనువాకః ॥ సూ. 1-12]

(1)

సోమస్యమేతి త్రయోవింశత్యృచస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్రో ऽగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

సోమస్య మా తవసం వక్ష్యగ్నే వహ్నిం చకర్థ విదథే యజధ్యై ।
దేవాఁ అచ్ఛా దీద్యద్యుఞ్జే అద్రిం శమాయే అగ్నే తన్వం జుషస్వ ॥ 1
ప్రాఞ్చం యజ్ఞం చకృమ వర్ధతాం గీః సమిద్భిరగ్నిం నమసా దువస్యన్ ।
దివః శశాసుర్విదథా కవీనాం గృత్సాయ చిత్తవసే గాతుమీషుః ॥ 2
మయో దధే మేధిరః పూతదక్షో దివః సుబన్ధుర్జనుషా పృథివ్యాః ।
అవిన్దన్ను దర్శతమప్స్వ౧న్త-ర్దేవాసో అగ్నిమపసి స్వసౄణామ్ ॥ 3
అవర్ధయన్ త్సుభగం సప్త యహ్వీః శ్వేతం జజ్ఞానమరుషం మహిత్వా ।
శిశుం న జాతమభ్యారురశ్వా దేవాసో అగ్నిం జనిమన్వపుష్యన్ ॥ 4
శుక్రేభిరఙ్గై రజ ఆతతన్వా-న్క్రతుం పునానః కవిభిః పవిత్రైః ।
శోచిర్వసానః పర్యాయురపాం శ్రియో మిమీతే బృహతీరనూనాః ॥ 5 [13]

వవ్రాజా సీమనదతీరదబ్ధా దివో యహ్వీరవసానా అనగ్నాః ।
సనా అత్ర యువతయః సయోనీ-రేకం గర్భం దధిరే సప్త వాణీః ॥ 6
స్తీర్ణా అస్య సంహతో విశ్వరూపా ఘృతస్య యోనౌ స్రవథే మధూనామ్ ।
అస్థురత్ర ధేనవః పిన్వమానా మహీ దస్మస్య మాతరా సమీచీ ॥ 7
బభ్రాణః సూనో సహసో వ్యద్యౌ-ద్దధానః శుక్రా రభసా వపూంషి ।
శ్చోతన్తి ధారా మధునో ఘృతస్య వృషా యత్ర వావృధే కావ్యేన ॥ 8

పితుశ్చిదూధర్జనుషా వివేద వ్యస్య ధారా అసృజద్వి ధేనాః ।
గుహా చరన్తం సఖిభిః శివేభి-ర్దివో యహ్వీభిర్న గుహా బభూవ ॥ 9
పితుశ్చ గర్భం జనితుశ్చ బభ్రే పూర్వీరేకో అధయత్పీప్యానాః ।
వృష్ణే సపత్నీ శుచయే సబన్ధూ ఉభే అస్మై మనుష్యే3 ని పాహి ॥ 10[14]

ఉరౌ మహాఀ అనిబాధే వవర్ధా-ఽఽపో అగ్నిం యశసః సం హి పూర్వీః ।
ఋతస్య యోనావశయద్దమూనా జామీనామగ్నిరపసి స్వసౄణామ్ ॥ 11
అక్రో న బభ్రిః సమిథే మహీనాం దిదృక్షేయః సూనవే భాఋజీకః ।
ఉదుస్రియా జనితా యో జజానా ఽపాం గర్భో నృతమో యహ్వో అగ్నిః ॥ 12
అపాం గర్భం దర్శతమోషధీనాం వనా జజాన సుభగా విరూపమ్ ।
దేవాసశ్చిన్మనసా సం హి జగ్ముః పనిష్ఠం జాతం తవసం దువస్యన్ ॥ 13
బృహన్త ఇద్భానవో భాఋజీక-మగ్నిం సచన్త విద్యుతో న శుక్రాః ।
గుహేవ వృద్ధం సదసి స్వే అన్త-రపార ఊర్వే అమృతం దుహానాః ॥ 14
ఈళే చ త్వా యజమానో హవిర్భి-రీళే సఖిత్వం సుమతిం నికామః ।
దేవైరవో మిమీహి సం జరిత్రే రక్షా చ నో దమ్యేభిరనీకైః ॥ 15[15]

ఉపక్షేతారస్తవ సుప్రణీతే ఽగ్నే విశ్వాని ధన్యా దధానాః ।
సురేతసా శ్రవసా తుఞ్జమానా అభి ష్యామ పృతనాయూఀరదేవాన్ ॥ 16
ఆ దేవానామభవః కేతురగ్నే మన్ద్రో విశ్వాని కావ్యాని విద్వాన్ ।
ప్రతి మర్తాఀ అవాసయో దమూనా అను దేవాన్రథిరో యాసి సాధన్ ॥ 17
ని దురోణే అమృతో మర్త్యానాం రాజా ససాద విదథాని సాధన్ ।
ఘృతప్రతీక ఉర్వియా వ్యద్యౌ-దగ్నిర్విశ్వాని కావ్యాని విద్వాన్ ॥ 18

ఆ నో గహి సఖ్యేభిః శివేభి-ర్మహాన్మహీభిరూతిభిః సరణ్యన్ ।
అస్మే రయిం బహులం సంతరుత్రం　సువాచం భాగం యశసం కృధీ నః ॥　　19

ఏతా తే అగ్నే జనిమా సనాని　ప్రపూర్వ్యాయ నూతనాని వోచమ్ ।
మహాన్తి వృష్ణే సవనా కృతేమా　జన్మన్జన్మ న్నిహితో జాతవేదాః ॥　　20

జన్మన్జన్మ న్నిహితో జాతవేదా　విశ్వామిత్రేభిరిధ్యతే అజస్రః ।
తస్య వయం సుమతౌ యజ్ఞియస్యా-ఽపి భద్రే సౌమనసే స్యామ ॥　　21

ఇమం యజ్ఞం సహసావన్త్వం నో　దేవత్రా ధేహి సుక్రతో రరాణః ।
ప్ర యంసి హోతర్బృహతీ రిషో నో　ఽగ్నే మహి ద్రవిణమా యజస్వ ॥　　22

ఇళామగ్నే పురుదంసం సనిం గోః　శశ్వత్తమం హవమానాయ సాధ ।
స్యాన్నః సూనుస్తనయో విజావా　ఽగ్నే సా తే సుమతిర్భూత్వస్మే ॥　　23[16]

(2)

వైశ్వానరాయేతి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్రో వైశ్వానరో ఽగ్నిర్జగతీ ।

వైశ్వానరాయ ధిషణామృతావృధే　ఘృతం న పూతమగ్నయే జనామసి ।
ద్వితా హోతారం మనుషశ్చ వాఘతో　ధియా రథం న కులిశః సమృణ్వతి ॥　　1

స రోచయజ్జనుషా రోదసీ ఉభే　స మాత్రోరభవ త్పుత్ర ఈడ్యః ।
హవ్యవాళగ్నిరజరశ్చనోహితో　దూళభో విశామతిథిర్విభావసుః ॥　　2

క్రత్వా దక్షస్య తరుషో విధర్మణి　దేవాసో అగ్నిం జనయన్త చిత్తిభిః ।
రురుచానం భానునా జ్యోతిషా మహా-మత్యం న వాజం సనిష్యన్నుప బ్రువే ॥　　3

ఆ మన్ద్రస్య సనిష్యన్తో వరేణ్యం　వృణీమహే అహ్రయం వాజమృగ్మియమ్ ।
రాతిం భృగూణాముశిజం కవిక్రతు-మగ్నిం రాజన్తం దివ్యేన శోచిషా ॥　　4

అగ్నిం సుమ్నాయ దధిరే పురో జనా వాజశ్రవసమిహ వృక్తబర్హిషః ।
యతస్రుచః సురుచం విశ్వదేవ్యం రుద్రం యజ్ఞానాం సాధదిష్టిమపసామ్ ॥ 5 [17]

పావకశోచే తవ హి క్షయం పరి హోతర్యజ్ఞేషు వృక్తబర్హిషో నరః ।
అగ్నే దువ ఇచ్ఛమానాస ఆప్య-ముపాసతే ద్రవిణం ధేహి తేభ్యః ॥ 6
ఆ రోదసీ అపృణదా స్వర్మహ-జ్జాతం యదేనమపసో అధారయన్ ।
సో అధ్వరాయ పరి ణీయతే కవి-రత్యో న వాజసాతయే చనోహితః ॥ 7
నమస్యత హవ్యదాతిం స్వధ్వరం దువస్యత దమ్యం జాతవేదసమ్ ।
రథీరృతస్య బృహతో విచర్షణి-రగ్నిర్దేవానామభవ త్పురోహితః ॥ 8
తిస్రో యహ్వస్య సమిధః పరిజ్మనో ఽగ్నేరపునన్నుశిజో అమృత్యవః ।
తాసామేకామదధుర్మర్త్యే భుజ-ము లోకము ద్వే ఉప జామిమీయతుః ॥ 9
విశాం కవిం విశ్పతిం మానుషీరిషః సం సీమకృణ్వన్త్స్వధితిం న తేజసే ।
స ఉద్వతో నివతో యాతి వేవిష త్స గర్భమేషు భువనేషు దీధరత్ ॥ 10[18]

స జిన్వతే జఠరేషు ప్ర జజ్ఞివా-న్వృషా చిత్రేషు నానదన్న సింహః ।
వైశ్వానరః పృథుపాజా అమర్త్యో వసు రత్నా దయమానో వి దాశుషే ॥ 11
వైశ్వానరః ప్రత్నథా నాకమారుహ-ద్దివస్పృష్ఠం భన్దమానః సుమన్మభిః ।
స పూర్వవజ్జనయఞ్జన్తవే ధనం సమానమజ్మం పర్యేతి జాగృవిః ॥ 12
ఋతావానం యజ్ఞియం విప్రముక్థ్యఀ -మా యం దధే మాతరిశ్వా దివి క్షయమ్ ।
తం చిత్రయామం హరికేశమీమహే సుదీతిమగ్నిం సువితాయ నవ్యసే ॥ 13
శుచిం న యామన్నిషిరం స్వర్దృశం కేతుం దివో రోచనస్థాముషర్బుధమ్ ।
అగ్నిం మూర్ధానం దివో అప్రతిష్కుతం తమీమహే నమసా వాజినం బృహత్ ॥ 14

మన్ద్రం హోతారం శుచిమద్వయావినం దమూనసముక్థ్యం విశ్వచర్షణిమ్ ।
రథం న చిత్రం వపుషాయ దర్శతం మనుర్హితం సదమిద్రాయ ఈమహే ॥ 15[19]

(3)

వైశ్వానరాయేత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్రో వైశ్వానరో ఽగ్నిర్జగతీ ।

వైశ్వానరాయ పృథుపాజసే విపో రత్నా విధన్త ధరుణేషు గాతవే ।
అగ్నిర్హి దేవాఀ అమృతో దువస్య-త్యథా ధర్మాణి సనతా న దూదుషత్ ॥ 1
అన్తర్దూతో రోదసీ దస్మ ఈయతే హోతా నిషత్తో మనుషః పురోహితః ।
క్షయం బృహన్తం పరి భూషతి ద్యుభి-ర్దేవేభిరగ్నిరిషితో ధియావసుః ॥ 2
కేతుం యజ్ఞానాం విదథస్య సాధనం విప్రాసో అగ్నిం మహయన్త చిత్తిభిః ।
అపాంసి యస్మిన్నధి సందధుర్గిర-స్తస్మిన్ త్సుమ్నాని యజమాన ఆ చకే ॥ 3
పితా యజ్ఞానామసురో విపశ్చితాం విమానమగ్నిర్వయునం చ వాఘతామ్ ।
ఆ వివేశ రోదసీ భూరివర్పసా పురుప్రియో భన్దతే ధామభిః కవిః ॥ 4
చన్ద్రమగ్నిం చన్ద్రరథం హరివ్రతం వైశ్వానరమప్సుషదం స్వర్విదమ్ ।
విగాహం తూర్ణిం తవిషీభిరావృతం భూర్ణిం దేవాస ఇహ సుశ్రియం దధుః ॥ 5 [20]

అగ్నిర్దేవేభిర్మనుషశ్చ జన్తుభి-స్తన్వానో యజ్ఞం పురుపేశసం ధియా ।
రథీరన్తరీయతే సాధదిష్టిభి-ర్జీరో దమూనా అభిశస్తిచాతనః ॥ 6
అగ్నే జరస్వ స్వపత్య ఆయు-న్యూర్జా పిన్వస్వ సమిషో దిదీహి నః ।
వయాంసి జిన్వ బృహతశ్చ జాగృవ ఉశిగ్దేవానామసి సుక్రతుర్విపామ్ ॥ 7
విశ్పతిం యహ్వమతిథిం నరః సదా యన్తారం ధీనాముశిజం చ వాఘతామ్ ।
అధ్వరాణాం చేతనం జాతవేదసం ప్ర శంసన్తి నమసా జూతిభిర్వృధే ॥ 8

విభావా దేవః సురణః పరి క్షితీ-రగ్నిర్బభూవ శవసా సుమద్రథః ।
తస్య వ్రతాని భూరిపోషిణో వయ-ముప భూషేమ దమ ఆ సువృక్తిభిః ॥ 9

వైశ్వానర తవ ధామాన్యా చకే యేభిః స్వర్విదభవో విచక్షణ ।
జాత ఆపృణో భువనాని రోదసీ అగ్నే తా విశ్వా పరిభూరసి త్మనా ॥ 10

వైశ్వానరస్య దంసనాభ్యో బృహ-దరిణాదేకః స్వపస్యయా కవిః ।
ఉభా పితరా మహయన్నజాయతా-గ్నిర్ద్యావాపృథివీ భూరిరేతసా ॥ 11[21]

(4)

ఆప్రీసూక్తమ్

సమిత్సమిదిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్ర ఇధ్మస్తనూనపా దిళోబర్హిర్దేవీర్ద్వార ఉషాసానక్తా దైవ్యౌ హోతారౌ సరస్వతీళాభారత్యస్త్వష్టా వనస్పతి స్వాహాకృతయ ఇతి క్రమేణ దేవతాస్త్రిష్టుప్ ।

సమిత్సమిత్సుమనా బోధ్యస్మే శుచాశుచా సుమతిం రాసి వస్వః ।
ఆ దేవ దేవాన్యజథాయ వక్షి సఖా సఖీన్ త్సుమనా యక్ష్యగ్నే ॥ 1

యం దేవాసస్త్రిరహన్నాయజన్తే దివేదివే వరుణో మిత్రో అగ్నిః ।
సేమం యజ్ఞం మధుమన్తం కృధీ న-స్తనూనపాద్ఘృతయోనిం విధన్తమ్ ॥ 2

ప్ర దీధితిర్విశ్వవారా జిగాతి హోతారమిళః ప్రథమం యజధ్యై ।
అచ్ఛా నమోభిర్వృషభం వన్దధ్యై స దేవాన్యక్షదిషితో యజీయాన్ ॥ 3

ఊర్ధ్వో వాం గాతురధ్వరే అకా-ర్యూర్ధ్వా శోచీంషి ప్రస్థితా రజాంసి ।
దివో వా నాభా న్యసాది హోతా స్తృణీమహి దేవవ్యచా వి బర్హిః ॥ 4

సప్త హోత్రాణి మనసా వృణానా ఇన్వన్తో విశ్వం ప్రతి యన్నృతేన ।
నృపేశసో విదథేషు ప్ర జాతా అభీ3మం యజ్ఞం వి చరన్త పూర్వీః ॥ 5 [22]

ఆ భన్దమానే ఉషసా ఉపాకే ఉత స్మయేతే తన్వా3 విరూపే ।
యథా నో మిత్రో వరుణో జుజోష-దిన్ద్రో మరుత్వాఀ ఉత వా మహోభిః ॥ 6

దైవ్యా హోతారా ప్రథమా న్యృఞ్జే సప్త పృక్షాసః స్వధయా మదన్తి ।
ఋతం శంసన్త ఋతమిత్త ఆహు-రను వ్రతం వ్రతపా దీధ్యానాః ॥ 7

ఆ భారతీ భారతీభిః సజోషా ఇళా దేవైర్మనుష్యేభిరగ్నిః ।
సరస్వతీ సారస్వతేభిరర్వాక్ తిస్రో దేవీర్బర్హిరేదం సదన్తు ॥ 8

తన్నస్తురీపమధ పోషయిత్ను దేవ త్వష్టర్వి రరాణః స్యస్వ ।
యతో వీరః కర్మణ్యః సుదక్షో యుక్తగ్రావా జాయతే దేవకామః ॥ 9

వనస్పతే ఽవ సృజోప దేవా-నగ్నిర్హవిః శమితా సూదయాతి ।
సేదు హోతా సత్యతరో యజాతి యథా దేవానాం జనిమాని వేద ॥ 10

ఆ యాహ్యగ్నే సమిధానో అర్వా-ఙిన్ద్రేణ దేవైః సరథం తురేభిః ।
బర్హిర్న ఆస్తామదితిః సుపుత్రా స్వాహా దేవా అమృతా మాదయన్తామ్ ॥ 11[23]

(5)

ప్రత్యగ్నిరిత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్రో ఽగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।
(ప్రత్యగ్నిః ప్రకారవః సూక్తయోరన్యాసాం ద్యావాపృథివ్యాదీనాం నిపాతాద్దృశ్యన్తే
అతస్తయోర్లింగోక్తదేవతాః పాక్షికాః) ।

ప్రత్యగ్నిరుషసశ్చేకితానో ఽబోధి విప్రః పదవీః కవీనామ్ ।
పృథుపాజా దేవయద్భిః సమిద్ధో ఽప ద్వారా తమసో వహ్నిరావః ॥ 1

ప్రేద్వగ్నిర్వావృధే స్తోమేభి-ర్గీర్భిః స్తోతౄణాం నమస్య ఉక్థైః ।
పూర్వీరృతస్య సన్దృశశ్చకానః సన్దూతో అద్యౌదుషసో విరోకే ॥ 2

అధాయ్యగ్నిర్మానుషీషు విక్ష్వ౧ పాం గర్భో మిత్ర ఋతేన సాధన్ ।
ఆ హర్యతో యజతః సాన్వస్థా-దభూదు విప్రో హవ్యో మతీనామ్ ॥ 3

మిత్రో అగ్నిర్భవతి యత్సమిద్ధో మిత్రో హోతా వరుణో జాతవేదాః ।
మిత్రో అధ్వర్యురిషిరో దమూనా మిత్రః సిన్ధూనాముత పర్వతానామ్ ॥ 4

పాతి ప్రియం రిపో అగ్రం పదం వేః　పాతి యహ్వశ్చరణం సూర్యస్య ।
పాతి నాభా సప్తశీర్షాణమగ్నిః　పాతి దేవానాముపమాదమృష్వః ॥　　5 [24]

ఋభుశ్చక్ర ఈడ్యం చారు నామ　విశ్వాని దేవో వయునాని విద్వాన్ ।
ససస్య చర్మ ఘృతవత్పదం వే-స్తదిదగ్నీ రక్షత్యప్రయుచ్ఛన్ ॥　　6
ఆ యోనిమగ్నిర్ఘృతవన్తమస్థాత్　పృథుప్రగాణముశన్తముశానః ।
దీద్యానః శుచిరృష్వః పావకః　పునఃపునర్మాతరా నవ్యసీ కః ॥　　7
సద్యో జాత ఓషధీభిర్వవక్షే　యదీ వర్ధన్తి ప్రస్వో ఘృతేన ।
ఆప ఇవ ప్రవతా శుమ్భమానా　ఉరుష్యదగ్నిః పిత్రోరుపస్థే ॥　　8
ఉదు ష్టుతః సమిధా యహ్వో అద్యౌ-ద్వర్ష్మన్దివో అధి నాభా పృథివ్యాః ।
మిత్రో అగ్నిరీడ్యో మాతరిశ్వా　ఽఽ దూతో వక్షద్యజథాయ దేవాన్ ॥　　9
ఉదస్తమ్భీ త్సమిధా నాకమృష్వో3　ఽగ్నిర్భవన్నుత్తమో రోచనానామ్ ।
యదీ భృగుభ్యః పరి మాతరిశ్వా　గుహా సన్తం హవ్యవాహం సమీధే ॥　　10
ఇళామగ్నే పురుదంసం సనిం గోః　శశ్వత్తమం హవమానాయ సాధ ।
స్యాన్నః సూనుస్తనయో విజావా　ఽగ్నే సా తే సుమతిర్భూత్వస్మే ॥　　11[25]

(6)

ప్రకారవ ఇత్యేకాదశర్చస్య సూక్తస్య గాథినో విశ్వామిత్రో ఽగ్నిస్త్రిష్టుప్ ।

ప్ర కారవో మననా వచ్యమానా　దేవద్రీచీం నయత దేవయన్తః ।
దక్షిణావాడ్వాజినీ ప్రాచ్యేతి　హవిర్భరన్త్యగ్నయే ఘృతాచీ ॥　　1
ఆ రోదసీ అపృణా జాయమాన　ఉత ప్ర రిక్థా అధ ను ప్రయజ్యో ।
దివశ్చిదగ్నే మహినా పృథివ్యా　వచ్యన్తాం తే వహ్నయః సప్తజిహ్వాః ॥　　2

ద్యౌశ్చ త్వా పృథివీ యజ్ఞియాసో ని హోతారం సాదయన్తే దమాయ ।
యదీ విశో మానుషీర్దేవయన్తీః ప్రయస్వతీరీళతే శుక్రమర్చిః ॥ 3

మహాన్ త్సధస్థే ధ్రువ ఆ నిషత్తో ఽన్తర్ద్యావా మాహినే హర్యమాణః ।
అస్క్రే సపత్నీ అజరే అమృక్తే సబర్దుఘే ఉరుగాయస్య ధేనూ ॥ 4

వ్రతా తే అగ్నే మహతో మహాని తవ క్రత్వా రోదసీ ఆ తతన్థ ।
త్వం దూతో అభవో జాయమానస్-త్వం నేతా వృషభ చర్షణీనామ్ ॥ 5 [26]

ఋతస్య వా కేశినా యోగ్యాభిర్-ఘృతస్నువా రోహితా ధురి ధిష్వ ।
అథా వహ దేవాన్దేవ విశ్వాన్ త్స్వధ్వరా కృణుహి జాతవేదః ॥ 6

దివశ్చిదా తే రుచయన్త రోకా ఉషో విభాతీరను భాసి పూర్వీః ।
అపో యదగ్న ఉశధగ్వనేషు హోతుర్మన్ద్రస్య పనయన్త దేవాః ॥ 7

ఉరౌ వా యే అన్తరిక్షే మదన్తి దివో వా యే రోచనే సన్తి దేవాః ।
ఊమా వా యే సుహవాసో యజత్రా ఆయేమిరే రథ్యో అగ్నే అశ్వాః ॥ 8

ఐభిరగ్నే సరథం యాహ్యర్వా-ఙ్నానారథం వా విభవో హ్యశ్వాః ।
పత్నీవతస్త్రింశతం త్రీంశ్చ దేవా-ననుష్వధమా వహ మాదయస్వ ॥ 9

స హోతా యస్య రోదసీ చిదుర్వీ యజ్ఞంయజ్ఞమభి వృధే గృణీతః ।
ప్రాచీ అధ్వరేవ తస్థతుః సుమేకే ఋతావరీ ఋతజాతస్య సత్యే ॥ 10

ఇళామగ్నే పురుదంసం సనిం గోః శశ్వత్తమం హవమానాయ సాధ ।
స్యాన్నః సూనుస్తనయో విజావా ఽగ్నే సా తే సుమతిర్భూత్వస్మే ॥ 11[27]

॥ ఇతి ద్వితీయాష్టకే ఽష్టమో ఽధ్యాయః ॥

॥ షోడశాధ్యాయే వర్గాః 27 సూక్తాని 13 ఋచః 140 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 119 ఋచః 1147 ॥

॥ ద్వితీయాష్టకః సమాప్తః ॥

॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

మావద్ద లభించు గ్రంథములు

1. వ్రతకథలు - పూజలు

శ్రీ వినాయక వ్రతం	వెల రూ.5
శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజా-పుణ్యాహవాచనం	20
శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజ (కాణిపాకక్షేత్రమాహాత్మ్యంతో)	9
లక్ష్మీగణపతి పూజాకల్పం	...
వరలక్ష్మీ వ్రతం	5
కేదారేశ్వర వ్రతం	5
త్రినాధ వ్రతం(కలర్)	5
త్రినాధవ్రతం(సాదా)	3
క్షీరాబ్ధి వ్రతం	5
మంగళ గౌరీవ్రతం	9
వైభవలక్ష్మీ వ్రతం ఫోటో యంత్రంతో	15
శ్రీలక్ష్మీ కుబేర వ్రతం (ఫోటో యంత్రంతో)	15
కనకమహాలక్ష్మీ వ్రతం (కామేశ్వరీపాటతో)	15
సంతోషీమాతా వ్రతం	15
ఏడు శనివారాల వ్రతం	15
సత్యనారాయణవ్రతం	15
శ్రీ సువర్చలాహనుమద్దీక్ష	15
శివదీక్ష	9
మార్గశిర లక్ష్మీవారాలవ్రతం	...
శ్రీ వేంకటేశ్వర (దీక్ష) గోవిందమాల	...
కాత్యాయనీ వ్రతం	15
సౌభాగ్య గౌరీవ్రతం	15
తిరుప్పావై (ధనుర్మాసవ్రతం)	30
స్త్రీల వ్రతకథలు	25
స్త్రీలవ్రతకథలుస్థూలాక్షరి(నేదునూరిగంగాధరరావుగారి)	45
స్త్రీలపాటలు (కామేశ్వరీపాటతో)	27
సర్వదేవతా పూజావిధానం	15
ఆరువ్రతాలు	25
ధన్వంతరీ వ్రతకల్పం	9
రాహుకాలంలోదుర్గాదేవీపూజా	9
పార్వతీ నిత్యపూజ	9
తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	9
శ్రీ చక్రపూజ	9
శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	30
శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	30
లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	9
శ్రీలలితా నిత్యపూజ(లలితాసహస్రనామస్తోత్రంతో)	9
శ్రీ గాయత్రీ నిత్యపూజ	9
అన్నపూర్ణ నిత్యపూజ	9
శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ నిత్యపూజ	9
శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	9
మహిషాసుర మర్ధనీపూజ	9
రాజరాజేశ్వరీ నిత్యపూజ	9
శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	9
కాలభైరవ నిత్యపూజ	9
శివపూజ	9
వీరభద్ర పూజ	9
ఆంజనేయ నిత్యపూజ	9
నాగేంద్ర స్వామి పూజ	9
సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	9
రామదేవుని కథ	9
శివదేవుని కథ	9
విష్ణుపూజ (విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రసహితం)	9
శ్రీకృష్ణ పూజ, గోపూజ	9
లక్ష్మీనరసింహపూజ	9
రాఘవేంద్రపూజ	9
విశ్వకర్మపూజ	9
శనైశ్చరపూజ	9
వేంకటేశ్వరపూజ	9
బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ	9
సూర్య నిత్యపూజ	9
నవగ్రహ నిత్యపూజ	9
సకలదేవతా అష్టోత్తర శతనామావళీపూజ	9
పంచాయతన పూజ	45
రుక్మిణీ కల్యాణం	15
అష్టనాగపూజ	30
ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	30
ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	30
ఏదేవునికి ఏవిధముగాదీపారాధనచెయ్యాలి?	30
ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	30
సంకష్టహరచతుర్థి శ్రీమహాగణపతి వ్రతం	20
పంచముఖ ఆంజనేయనిత్యపూజ	15
హనుమద్ వ్రతం	30
28 వ్రతములు	99
పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	30
కలశపూజలు (9ఒకేసారి)	150
కలశపూజలు (విడివిడిగా)	150
ఉమామహేశ్వర వ్రతం	30

2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు

శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	31
సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	99
సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళిః (63)	20
విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	20
లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్(క్రౌన్)	30
లలితా సహస్రనామములు	18
లక్ష్మీ సహస్రనామములు	18
దుర్గా సహస్రనామములు	18
ఆంజనేయ సహస్రనామములు	18
శివ సహస్రనామములు	18
విష్ణు సహస్రనామములు	18
గణపతి సహస్రనామములు	18
సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	18
గాయత్రి సహస్రనామములు	18
లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	18
శ్రీరామా సహస్రనామములు	18
లక్ష్మీనృసింహసహస్రనామములు	18
సరస్వతి సహస్రనామములు	18

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

గ్రంథము	వెల
లక్ష్మీగణపతి సహస్రనామములు	18
సూర్యసహస్రనామములు&ఆదిత్యహృదయం	18
శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	18
మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది)	18
సంధ్యావందనం	18
మంత్రపుష్పమ్	18
హనుమాన్ చాలీసా	7
(పాకెట్) మణిద్వీపవర్ణన	7
ఆరు చాలీసాలు	9
శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	7
వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	7
ఆరుదండకాలు	5
వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5
అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	7
దేవీఖడ్గ మాలాస్తోత్రమ్(మహిషాసురమర్దనీ స్తోత్రంతో)	7
నమశ్శివాయ గేయామృతం	5
బాలాత్రిపుర సుందరీ స్తోత్రకదంబం	81
సుందరకాండ (పాకెట్)	9
భగవద్గీత మూలం	18
రామరక్షాస్తోత్రమ్	18
స్తోత్ర రత్నావళి	30
పురాణపండలలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్ (మినీ)	8
పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్ (మినీ)	8
పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	8
పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	8
మంత్రపుష్పం (మినీ)	8
శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	30
కుజదోషం	9
కాలసర్ప దోషం	9
మీ అప్పులు తీరాలా?	9
దృష్టిదోషాలు నివారణ	9
సర్వదేవతా ధ్యానశ్లోకములు	9
పంచసూక్తములు	9
సంధ్యావందనం	9
శ్రీరామదూతంశిరసానమామి(తాత్పర్యంతో)	9
రుద్రనమకమ్-చమకమ్	9
మన్యుసూక్త-మంత్రపారాయణం	9
గాయత్రీమంత్రాలు	9
పంచరత్న స్తోత్రాలు	9
కరావలంబ స్తోత్రాలు	9
దశావతార స్తోత్రాలు	9
అష్టోత్తర శతనామస్తోత్రాలు	9
భుజంగ స్తోత్రాలు	9
ప్రాతఃస్మరణాలు	9
జపమంత్రాలు	9
సర్వదేవతా సుప్రభాతములు	9
ద్వాదశ నామస్తోత్రాలు	9
కుమారస్వామి స్తోత్రమాల	9
సుదర్శన స్తోత్రమాల	9
హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	9
దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	9
పంచముఖఆంజనేయస్తోత్రమ్	9
దండక రత్నాలు	9
ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు-పంచారామాలతో	9
శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	9
పంచ అధర్వణ శీర్షములు	9
ప్రార్థనా శ్లోకములు	9
గణపతి స్తోత్రమాల	9
శ్రీ గురుగీత	9
సర్వదేవతా కవచములు	9
సర్వదేవతా అష్టకములు	9
హిందూ సంస్కృతిసంప్రదాయాలు	9
విష్ణు స్తోత్రమాల	9
దేవీ స్తోత్రమాల	9
శివస్తోత్రమాల	9
విష్ణు స్తోత్రములు	9
భర్తృలహరి సుభాషితాలు	9
నవవిధ భక్తిమార్గాలు	9
నవదుర్గలు	9
దశమహావిద్యలు	9
తిరుపతి వెళదాం	9
నవగ్రహస్తోత్రమాల	30
మహాన్యాసమ్	30
సుందరకాండ గానామృతం	30
సంధ్యా వందనం (పెద్దది)	30
పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	
లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	36
లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	36
స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్)	81
మూకపంచశతీ	81
పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి (శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	108
గోమాతపూజావిధానము	7
ఆనందసిద్ధి - శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108

3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

గ్రంథము	వెల
శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	99
సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	99
బొమ్మల గురుచరిత్ర	...
బొమ్మల సాయిచరిత్ర	...
బాలలబాబా శ్రీ సాయిచరితం	9
శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	99
శ్రీసాయీసన్నిధిద్వారకామాయిలీలలు	....
శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రౌన్)	50
శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రౌన్)	50
దాసగణకృత శ్రీసాయి చరిత్ర	30
నవనాథ చరిత్ర	90
శ్రీ సాయిచరిత్ర(బైండు)ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	50
శ్రీ గురుచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	50

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

పుస్తకము	ధర
సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయ పూజాకల్పం,సహస్రంతో	15
అనఘాదేవీ వ్రతం	15
శ్రీ సాయిసచ్చరిత్ర గానామృతం	15
శ్రీ గురుచరిత్ర గానామృతం	45
భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	25
మనసులోనిప్రశ్నకుశ్రీసాయిబాబాజవాబులు	25
అక్షరక్రమములో శ్రీసాయిసూక్తులు	25
శ్రీసాయి అష్టోత్తరశతనామావళీమాహాత్మ్యం	25
శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	15
శ్రీ సాయిభజనమాల	15
శ్రీ సాయి భజన్స్	15
శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	15
శిరిడిహారతులు (భావంతో)	15
ప్రతిగురువారంసాయినిత్యపూజ	8
"శ్రీసాయి"కోటి	15
"శ్రీసాయిరామ్"కోటి	12
ద్వారకామాయి భక్తిగీతాలు	9
శ్రీ సాయిబాబా భక్తిమాల	9
శ్రీలక్ష్మీ సాయిభక్తిమాల	9
శ్రీ ద్వారకామాయిభక్తిమాల	9
శ్రీ శిర్డీభక్తిమాల	9
శ్రీ సాయిబాబా భక్తిమాల	9
శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	9
శ్రీ సాయివేయినామాలు	4
శ్రీ సాయి సహస్ర నామావళి	9
శ్రీ సాయి చాలీసా-సుప్రభాతం	9
శ్రీ సాయినాథ చాలీసా	9
శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	9
శ్రీ సాయి నిత్యపూజ (పాకెట్)	9
శ్రీ దత్తాత్రేయ నిత్యపూజ F	9
శ్రీ సాయి సూక్తులు	9
శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	9
శ్రీసాయి నక్షత్రమాలిక	9
హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	10
భక్తుల సందేహాలకుబాబా సమాధానాలు	45
శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	45
శ్రీ షిర్డీసాయి లీలామృతం (VG)	25
ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	10
షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	90
సాయిపూజావిధి	30
సాయిమహిమ	....
సాయిసత్యవ్రతం	15
సాయి అనుగ్రహమ్	116
నవగురువారాల వ్రతకల్పము	12
శ్రీదత్తలీలామృతము	72
హృదయంలో సాయి	12
శ్రీశిరిడీసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్చరిత్ర)	81

4. జ్యోతిషాలు

పుస్తకము	ధర
'శుభసమయ' గంటల పంచాంగం	30
సనాతన వైదిక బ్రాహ్మణ పంచాంగం (వంగిపురపువారి పత్రికసైజ్‌పంచాంగం)	69
'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	50
చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తాపంచాంగము	50
గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	116
శ్రీచక్ర పంచాంగము(రాష్ట్రతొలిమహిళపంచాంగకర్త)	30
వేంకట్రామా&కో సిద్ధాంతుల రేలంగితంగిరాలవారి గంటలపంచాంగము	30
తంగిరాల పెద్దపంచాంగం	39
కాలచక్రం జ్యోతిష క్యాలండర్	20
గ్రహబలం క్యాలండర్(శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	20
శుభలగ్నం (తంగిరాల) క్యాలండర్	20
శుభమస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	20
సాదా క్యాలండర్	5
పాకెట్ క్యాలండర్	10
తాజకనీలకంఠీయమ్	100
40 రోజుల్లో జ్యోతిషంనేర్చుకొనండి	207
40 రోజుల్లో సాముద్రికంనేర్చుకొనండి	150
కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	150
జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	150
మానసాగరి జాతకపద్ధతి	150
వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	150
వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	81
సింపుల్ రెమిడీస్	....
హోరాసార	.....
శంభు హోరప్రకాశిక	.....
పూర్వ పరాశరి	100
పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200
1940-60వరకు పాతపంచాంగములు	225
ప్రశ్న సింధు	90
నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	36
సర్వార్థ ఫలచంద్రిక	90
సూర్యసిద్ధాంత పంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	150
దృక్సిద్ధాంత పంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	150
ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	36
పంచప్రాచీన జ్యోతిషాలు	36
జాతక గణిత ప్రవేశిక	30
భృగు సూత్రాలు	36
జ్యోతిషమర్మబోధిని	45
జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	45
ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	45
జాతక మకరందం	30
జ్యోతిష సరస్వతి	30
మీజననకాల విశేషాలు	30
ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	30
జ్యోతిష స్వయంబోధిని	30
శుభముహూర్త శిరోమణి	30

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

గ్రంథము	వెల
నక్షత్ర ఫలమంజరి	30
పంచాంగం చూసే విధానం	30
సర్వార్థ జ్యోతిషం	30
ప్రాథమిక జ్యోతిషం	30
నవరత్నములు శుభయోగములు	30
జ్యోతిషభావఫలచంద్రిక-1	...
శుభశకునాలు	20
హస్తరేఖాఫలితాలు	30
సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	30
ముహూర్త దీపిక	81
పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	20
కలలు ఫలితాలు	20
నిత్యజీవితంలో అదృష్ట సంఖ్యలు	9
నిత్యజీవితంలో నక్షత్రాలు	9
జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	30
మానసాగరి(ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250
జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	90
గుప్తా శతాబ్ధి పంచాంగం(1940-2050)	900
ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	45
జాతకాలంకారం	36
జ్యోతిష వైద్య రత్నావళి	36
ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250
జాతకచక్రం మీరే వేసుకోవచ్చు	30
జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (నూరుయోగాలఫలితాలు)	90
అంగసాముద్రికం	30
హస్త సాముద్రికం	40
వధూవర గుణ సమ్మేళనం	....
లాల్ కితాబ్	81
జాతకరాజము	36
శకునశాస్త్రం	36
ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	100
పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	150
అష్టకవర్గు	45
బృహత్జాతకం(ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	200
లగ్నరత్నాకరం	36
షట్పంచాశిక	120
40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	150
40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	207
కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	45
ముహూర్తచింతామణి	81
సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	45
ప్రసిద్ధవ్యక్తుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	150
అదృష్టరెమెడీస్	99
ములుగువారిరాశిఫలితాలు(12రాశులువారికి)	36
ములుగువారిరాశిఫలితాలు విడివిడిగాఒక్కొక్కటి	10
గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	36
జ్యోతిష రెమిడీస్	300

గ్రంథము	వెల
జాతక రహస్యాలు	250
జాతకమార్తాండం (కొండపల్లి)	250
జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక (కొండపల్లి)	250
గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	90
శనిగ్రహరెమిడీస్	90
జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	90
నాడీజ్యోతిషం	45
వివాహజ్యోతిషమంజరి	45
గార్గేయం మీ గ్రహబలం రెమిడీస్	....
మీ పుట్టినతేదీనిబట్టి మీ జీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్‌గైడ్)	81
నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	45
లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	45
గౌతమసంహిత	45
హోరరత్నమాల	45

బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

గ్రంథము	వెల
జ్యోతిష విద్యారంభం	50
గ్రహభావ బలములు	50
కాలచక్రదశ	50
అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50
జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50
పురోగామి జాతకం	50
భావార్ధరత్నాకరం	75
భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75
అష్టకవర్గ పద్ధతిః	75
జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75
ప్రశ్నతంత్ర	75
ముహూర్తం	75
విశిష్ట జాతకములు	125
భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125
300 ముఖ్యమైన యోగములు	125
జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	250

రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు

గ్రంథము	వెల
బృహత్‌పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	రూ.200
బృహత్‌పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200
బృహత్‌పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200
బృహత్‌పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200
భావార్ధరత్నాకరము	75
ముహూర్త చింతామణి	150
స్వప్న శాస్త్రము	30
శతయోగమంజరి	75
వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250
వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	150
వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	150
వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	150
వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	150
అనుభవసులభవాస్తు - 1	75
అనుభవసులభవాస్తు - 2	125

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

5. వాస్తులు

40 రోజుల్లో "వాస్తువిద్య" నేర్చుకొనండి	180
వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు (బైండు)	108
వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	30
మీరూ మీ వాస్తు	30
గృహవాస్తు చిట్కాలు	30
వాస్తు పూజ	30
వాస్తు సూత్రములు	30
వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	30
వాస్తు సూక్తులు	10
గృహవాస్తు వర్గులు	90
డోలనవిద్య ఉపయోగాలు (డౌజింగ్)	36
విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	45
విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇండ్ల ఆయములు	81
విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాల)	....
ప్రాచీన వాస్తుశాస్త్రములు	36
ఆధునిక గృహవాస్తు	81
శుభవాస్తు	207
శుభవాస్తు సలహాలు	36
వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	90
వాస్తుశాస్త్రం	45
హౌస్ ప్లాన్లు	30
గృహవాస్తుసారం	30
గృహవాస్తు చంద్రిక	30
గృహవాస్తు దర్పణం	30
జ్యోతిష - గృహవాస్తు చంద్రిక	....
వాస్తురత్నాకరం (కొండపల్లి)	...
వాస్తు శిరోమణి ,,	...
శ్రీకృష్ణవాస్తు ,,	....
పంచవాస్తు పారిజాతం ,,	90
వాస్తుడిండిమమ్ ,,	45
వాస్తుదుందిభి ,,	90
విశ్వకర్మవాస్తుశాస్త్రము ,,	...
కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	45
శల్యవాస్తు,జలవాస్తు(దంతూరిపండరీనాథ్)	81
మయవాస్తు (గోరసవీరభద్రాచార్య)	120

6. మంత్రశాస్త్రాలు

శ్రీ లక్ష్మీ తంత్రమ్	360
శ్రీ గురు తంత్రం	108
సర్ప (నాగ)తంత్రం	250
మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఃకల్పమ్)	360
మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఃకల్పమ్)	360
శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200
మంత్రసిద్ధి	90
మంత్రసాధన	45
తంత్రజాలం	45
యక్షిణీ తంత్రం	45
పాశుపత తంత్రం	90
మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	45
సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	45
మంత్రాక్షరాలరహస్యం(బీజాక్షరనిఘంటువు)	45
సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	45
దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	45
సదాచార దీపిక	45
గాయత్రీ తంత్రమ్	108
గుప్త సాధన తంత్రం	45
యంత్రసిద్ధి	333
మంత్రశక్తి	45
దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	45
మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	250
తాంత్రిక పంచాంగం	45
హవన తంత్రం	250
పంచదశ మహాఖడ్గ తంత్రం	90
మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150
ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360
షోడశనిత్యతంత్రం	250
శాక్తేయతంత్రం	250
యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	45
రుద్రయామళతంత్రం	250
ప్రపంచసారతంత్రం	45
బదనిక తంత్రమ్	45
ఉచ్ఛిష్ట గణపతి తంత్రమ్	45
రుద్రాష్టాధ్యాయః	90
పరశురామతంత్రమ్	108
లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250
గంధర్వ తంత్రమ్	45
హిరణ్యశూలినీ తంత్రమ్	250
మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250
శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250
కామధేనువు తంత్రం	360
శూలినీదుర్గాతంత్రం	360
సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	45
మహామంత్రశాస్త్రసంగ్రహః	150
యంత్ర మంత్ర తంత్ర	45
శూలినీదుర్గాతంత్రం (చిన్నది)	100

7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	45
గణేశ ఆరాధన 1	90
గణేశోపాసన 2	90
నవగ్రహారాధన	144
నవగ్రహవైభవం	90
నవగ్రహ రెమెడీస్	90
నవగ్రహ వేదం	90
శనిగ్రహారాధన	90
ఆదిత్యారాధన	90
సుబ్రహ్మణ్యారాధన	90
శ్రీ శివ ఆరాధన	90
లక్ష్మీ ఆరాధన	90

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

హనుమదారాధన	90
లలితారాధన	90
శ్రీ చక్రారాధన	...
గాయత్రీ ఆరాధన	90
వీరభద్రారాధన	90
కాలసర్ప యోగం	90
నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	90
నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	90
సుందరకాండ వచనం	90
వేదసూక్తములు	90
అష్టాదశపురాణములు	...
వేమన పద్యసారామృతం	90
పండగలు పర్వదినాలు	90
కుజగ్రహారాధన	90
భైరవారాధన	90
సూక్తిరత్నాలు	90
మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...)	144
పురాణపండ రామాయణం	90
పురాణపండ భారతం	90
పురాణపండ భాగవతం	90
శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	90
సర్వదేవతా స్వరూపుడు వేంకటేశ్వరుడు	90
హనుమచ్చరిత్ర	90
పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	45
శ్రీ దేవీ సప్తశతి	90
మానవధర్మాలు	.....
గరుడపురాణం	36
మాఘపురాణం	30
శివపురాణం	30
వైశాఖపురాణం	30
స్థూలాక్షరి మాఘపురాణం	45
స్థూలాక్షరి శివపురాణం	45
స్థూలాక్షరి వైశాఖపురాణం	45
కార్తీక పురాణం	25
సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	45
మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	150
పెద్దబాలశిక్ష	36
గాయత్రీ మహిమ	30
మత్స్య యంత్ర మహిమ	45
పురాణనామ చంద్రిక	......
వేదమంత్ర సంహిత	108
వృక్షదేవతలు	36
హనుమద్విజయం	30
హనుమద్వైభవమ్	30
యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక	150
సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150
నవగ్రహ దర్శనమ్	90
నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	90
సాలగ్రామములు	90
చతుర్వేదములు	108
సహస్రలింగార్చన	120
బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము	200
బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము	200
బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము	200
కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు	36
పంచమవేదం మహాభారతం	81
దేవుళ్ళు డాట్ కామ్	81
తాళపత్ర సమాహార గోపురం	144
శ్రీ హయగ్రీవ ఆరాధన	90
శ్రీలక్ష్మీనరసింహ ఆరాధన	90
దైవారాధన	90
(సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	90
గణపతిభాష్యం	90
దక్షిణావృత శంఖములు	45
108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శిని	30
ధర్మసింధువు(కేస్‌బైండింగ్)	240
గీతారాధన	90
యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	90
శ్రీ శివగీత	108
భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని	100
చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర	30
నవయోగులు	90
ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	90
సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళి(పెద్దది) -(108 అష్టోత్తరశతనామావళులతో)	90
భగవత్‌స్తుతి	90
సూర్యోపాసన	30

8. వైద్య గ్రంథాలు

ఆహారం ఆరోగ్యం	30
మూలికావైద్య చిట్కాలు	30
ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు	20
ఆయుర్వేద వైద్యం	30
గృహవైద్య రహస్యాలు	30
ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి - సెట్	...
గృహవైద్యసారం	30
హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	45
ప్రకృతివైద్యం	30
ఆహారం-వైద్యం	81
సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	81
ఆయుర్వేదమ్	30
అనుపానతరంగిణి	....
ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక	90
దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు	
వాకడం - ఉపయోగాలు	90
ఆకుకూరలు	...
వనమూలికావైద్యం	300
ఏకమూలికావైద్యం	90
అష్టాంగ హృదయం(4భాగాలు)	1200

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	90
ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	90
ఒబెసిటి	90
హెల్త్‌గైడ్	90
ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	90
ఫుడ్‌థెరపి	90
న్యాచురల్‌థెరపి	90
సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	90
కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	90
యోగామంత్ర	90
యోగా సండే టు మండే	90
హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్‌టుడే	90
హెల్త్‌ఫైల్	108

9. అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు

శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	25
శ్రీ అయ్యప్ప ఆరాధన	45
శ్రీ అయ్యప్ప యాత్రా విశిష్టత	45
శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	45
శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	15
శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	15
శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	9
శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	9
శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	9
శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	6
శ్రీ భవానీ లీలామృతం(దుర్గాభవానీదీక్ష)	25
దేవీలీలామృతం	81
శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	15
దేవీ భక్తిగీతాలు	15
జై భవానీదీక్ష F	9
భవానీదీక్ష P	6
దేవీ భక్తిమాల	9
శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	99
అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	15

10. భజనలు - కీర్తనలు

అన్నమయ్య కీర్తనలు (బిగ్)	15
అన్నమయ్య కీర్తనలు (చిన్నవి)	9
శ్రీరామదాసు కీర్తనలు (బిగ్)	15
శ్రీరామదాసు కీర్తనలు(చిన్నవి)	9
త్యాగయ్య కీర్తనలు	9
సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20
వసుంధర మంగళ హారతులు	20
సర్వదేవతా భజనలు	30
జానపదగీతాలు	20
చిట్టి పొట్టి పాటలు	9
జాతీయ గీతాలు	9
శివభక్తి మాల	9
విష్ణు భక్తిమాల	9
దేశభక్తి గీతాలు	30
సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	30
పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	30
గొబ్బిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	30
గానవిద్యాబోధిని	90
అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	90
పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	30
భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినీస్టైల్)	30
సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	30
బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు(జానపదగీతాలు)	30

11. హిట్స్ సాంగ్స్

ఘంటసాల భగవద్గీత	15
ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	90
పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	90
ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	90
ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	90
వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	90
సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రి హిట్స్	....
సినీభక్తిగీతాలు	90

12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	45
శాకాహార వంటలు	20
మాంసాహారవంటలు	20
చిట్టిచిట్కాలు	20
అందానికి చిట్కాలు	20
పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	20
పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	9
లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శారీబోర్డర్స్	30
లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	30
చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	20
పసందైన ఫాస్ట్‌ఫుడ్ వంటలు	20
పలావ్‌లు, ఫ్రైడ్ రైస్‌లు, వెరైటీరైస్‌లు	20
వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	20
శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్‌వెజ్)	45
ఇంగ్లీషులోఆడపిల్లలపేర్లు	36
ఇంగ్లీషులో మగపిల్లలపేర్లు	36
బ్రేక్‌ఫాస్ట్ వంటలు	20
పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	20
మైక్రోవోవెన్ వంటలు	81
సర్వదేవతాభక్తిమాల	30
పిల్లలపేర్లు (బాబు)	30
పిల్లలపేర్లు (పాప)	30
మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	30

వివిధ రకాలు

ఎందరోమహానుభావులు	150
యోగాసనాలు	30
సూర్యనమస్కారములు	30
పొడుపుకథలు (పెద్దది)	20
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	5
కాలజ్ఞాన తత్త్వాలు	20
హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	15

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

పుస్తకం	ధర
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	15
జనరల్ నాలెడ్జ్	15
నూరు ఎక్కాలు	7
1-100 టేబుల్ బుక్	7
శ్రీరామకోటి	25
శ్రీశివకోటి	25
మేజిక్	20
అంకెలతో గారడీ	20
ప్రేమకథలు	20
యువతరంగాలు (యువతరంకోసం)	20
ప్రేమా నీకు జోహార్లు (లవ్‌డిక్షనరీ)	20
హృదయస్పందన (కవితలు)	20
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	30
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	30
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	25
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	25
విజయం మీదే	30
కలిసి జీవిద్దాం	30
నాదబ్రహ్మోపాసన (ధ్యానం+సంగీతంమేలు కలయిక)	90
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	90
క్రియాయోగం	30
ఆనందంగా జీవిద్దాం	81
హరిశ్చంద్ర నాటకం	45
మ్యాజిక్‌గైడ్-ట్రిక్కులు,తమాషాలు-కపటిప్రపంచం	90
చదరంగం	90
వాత్సాయనకామసూత్రాలు	90
పంచసాయకం	90
రతిరహస్యాలు	90
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	90
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	90
మార్షల్‌ఆర్ట్స్ (కరాటే,కుంగ్‌ఫూనేర్చుకోండి)	90
మంత్రశాస్త్రమహోదధి	90
అసతోమయ సద్గమయ	36
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	90
చింతామణి (నాటకం)	50
పాండవ ఉద్యోగం (నాటకం)	45
బాలనాగమ్మ (నాటకం)	50
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	30
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	45
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	25
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	90
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	45
కాళహస్తి శివపురాణం	90
కాళహస్తి దేవీభాగవతం	90
కులార్ణవ తంత్రమ్	150
ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం(ఒరిజనల్)	250
యోగాసనాలు (VG/TNL)	30
రామరాయ వాస్తుశాస్త్రం (ముద్రగడ రామారావు)	90
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్‌చాలీసా	9
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	70
అష్టముఖ గండభేరుండతంత్రం	75
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	75
తరిగొండవెంగమాంబవిరిచిత-శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యం	150
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	36
గీతాంజలి (రవీంద్రనాథ్‌ఠాగూర్)	45
కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు	75
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	500
శ్రీదేవీభాగవతం బైండు	261
శ్రీశివపురాణం బైండు	260
ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము -ఫలితజాతక సూత్రములు	595
విశ్వకర్మ ప్రకాశము	106
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన	250
గుప్తవాస్తు వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి	150
నారద సంహిత	150
రాహుకేతువులు సమస్త ప్రభావములు	100
అంగారకుడు (కుజుడు)	45
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)	150
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు ,,	225
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక	,,100
మహాదశా పారిజాతం	,,100
25సంll పంచాంగం (2000-2025)	,,250
Latitude - Longitude (English)	,, 50
జాతక నారాయణీయం(వాడ్రేవువారివి)	రూ.150
వాస్తు నారాయణీయం ,,	120
యోగావళీఖండం ,,	120
ముహూర్త సింధువు ,,	150
జయభారతి (పురాణపండశ్రీనివాస్)	21
జయహే...జయహే... ,,	27
జయతు...జయతు... ,,	27
సాయి... ,,	45
శ్రీమాలిక ,,	20
ఆరతిసాయిబాబా ,,	25
అంగారకుడు	45
శుక్రుడు	45
రాహుకేతువుల సమస్త ప్రభావాలు	100